ANTHONY BLOOMFIELD

RĂZBUNAREA

Colecţia GLOBUS / Editura Univers

280

EDITURA UNIVERS

Anthony Bloomfield

RĂZBUNAREA

Răzbunarea, romanul scriitorului englez contemporan Anthony Bloomfield, surprinde dramatismul vieții micilor funcționari, care își duc traiul monoton între slujba de rutină și viața anodină de familie, reușind să ridice omul mărunt, strivit de mecanismul societății de consum, la dimensiunea de personaj dramatic, cu destin de un tragic absurd.

Colecția GLOBUS

Lei 8,25

Anthony Bloomfield
RAZBUNAREA

PARTEA ÎNTÂI

I

SE OPRI LOCULUI, brusc, ţinând cărămida în mâna înmănuşată, cu braţul drept încordat, braţul stâng zvârlit înainte, astfel încât, o secundă, în lumina felinarului, şi în ciuda paltonului greoi, a pălăriei turtite şi a staturii neatletice, silueta i se contură în atitudinea clasică a aruncătorului de disc, plin de vigoare şi de elan.

Gura i se întredeschise, vârful limbii atinse buza de sus, scorojită, braţul drept se proiectă în faţă, şi în clipa când cărămida zbură din mâna lui, îi simţi suprafaţa zgrunţuroasă agă- ţându-i scamele mănuşii de lână. Pierzându-şi echilibrul în momentul lansării proiectilului, căzu peste gardul viu, de mălin ud. Cărămida ţâşni în zbor frânt peste grădina îngustă şi lovi fereastra de la etaj, în dreptul pervazului. Omul zăcea cu faţa îngropată în frunzele cu miros înţepător.

Izbitura cărămizii, înăbuşită poate de draperiile împreunate, produsese mai puţin zgomot decât se aşteptase – oricum nu o explozie de cataclism! Un pocnet puternic, fără reverberaţii, şi apoi un clinchet slab de sticlă spartă, când cioburile de geam căzură în faldurile draperiei sau se răspândiră pe pământul afinat al stratului de flori de sub fereastră. Neaşteptată ţâşnire de lumini pe pajişte, ca la cinema, când se rupe filmul. După aceea un moment de tăcere încremenită, aproape absolută, pe fundalul vag dar omniprezent al murmurului circulaţiei îndepărtate şi al bătăilor ritmice care-i zvâcneau în vinele gâtului. Îl scutură un fior; îşi simţea trupul scăpat de sub control, incoerent şi imponderabil. În palmă i se întipăriseră muchiile tăioase ale cărămizii. Şi clipa aceasta de semi-trezie se prelungea.

De undeva – nu din interiorul casei din faţa lui – izbucni un strigăt; aproape simultan, draperia dindărătul geamului sfărâmat fu dată deoparte şi un val de lumină inundă iarba şi gardul viu, aproape atingându-l şi pe el.

Îşi simţi trupul reintegrându-se în legile gravitaţiei. Şi o luă la fugă.

e

Alergând, cu răsuflarea tăiată chiar după primele câteva clipe, de-a lungul străzii uşor curbe şi în pantă, pe sub felinarele incriminatoare, încerca să prindă zgomote de paşi care-l urmăreau, dar nu auzea nimic decât vâjâitul sângelui ce-i bubuia în tâmple şi propriii săi paşi dezordonaţi, răsunători în ciuda pantofilor cu tălpi moi pe care-i îmbrăcase din prudenţă. Un automobil care venea spre el, cu faruri orbitoare, îl făcu să se poticnească, să-şi tragă capul între umeri şi, instinctiv, să-şi ridice braţul pentru a-şi feri faţa. Un copac desfrunzit, ivit dincolo de trotuar, deveni, pe parcursul gâfâit a cinci, şase paşi, o namilă care-i bara drumul prin zeci de braţe întinse. În colţul unui gard viu, un băiat şi o fată, foarte lipiţi unul de celălalt, întoarseră spre el feţe albe ce păreau să oglindească propria lui alarmă.

La început, încercase să-şi stăpânească respiraţia horcăită, dar efortul îl depăşise şi acum părea mânat de forţa propriului său suflu spasmodic, ca o maşină acţionată de hurducăturile motorului. O undă de muzică dintr-un aparat de radio se revărsă de peste drum; plonjă în ea şi trecu mai departe. Când luminile unui automobil ce venea de astă dată din spate frânseră şi alungiră umbrele străzii, printre ele şi umbra lui de liliac tremurător şi fâlfâind, tot sângele îi năvăli în frunte şi simţi fizic gheare de metal, bara de protecţie, radiatorul strivindu-l de zid. Dar automobilul trecu de el şi, văzând cum luminiţa roşie din spate unduieşte la curbă, se lăsă scăldat de un val de uşurare.

Se opri brusc din fucă la colţul unde drumul se bifurca şi o a treia stradă îngustă se strecura printre două şiruri de platani, căzând perpendicular pe una dintre ramificaţii. Întoarse capul: nu-l urmărea nimeni. La marginea trotuarului, zări o cutie poştală prinsă de un stâlp; se îndreptă cu paşi măsuraţi spre ea, prefăcându-se, într-un impuls copilăresc, jucăuş, că gonise nebuneşte doar ca să prindă curierul – deşi ultima colectare a poştei avu sese loc cu cinci ore în urmă. Era un gest gratuit, care însă îl amuza. Îşi şterse cu mâna înmănuşată faţa pe care şiroia sudoarea: simţind însă pe obraz praful grunţuros al cărămizii pe care o ţinuse în mână, se frecă din nou cu mâneca. Undeva, în dreptul inimii, îl tăia o durere ascuţită, dar aproape că nici n-o simţea.

Îşi pipăi buzunarele, ca un om care iese dintr-un restaurant sau

coboară din tren, furişă din nou o privire, peste umăr, la strada pustie de-a lungul căreia alergase, apoi coti pe străduţa întunecoasă, străjuită de platani, înaintând cu pas măsurat, ca omul care a ieşit să-şi facă plimbarea de seară sau care se întoarce dintr-o vizită; respiraţia horcăită îşi regăsea ritmul normal, broboanele de transpiraţie care-i şiroiau pe faţă şi pe şira spinării începeau să se răcească. Tremura încă, dar nu de enervare ci, în parte, ca o reacţie târzie la efortul fizic şi, în parte, din pricina strădaniei de a-şi stăvili valul de triumf care-i năpădea făptura, înălţându-se în el ca o forţă fizică, sau ca aburul dintr-un vas cu apă în clocot.

Aleea ducea spre o stradă mai largă şi bine iluminată, de-a lungul căreia maşinile navigau lent, conştiente parcă de corectitudinea cu oare respectau dispoziţiile de reducere a vitezei. Ici-colo, câţiva pietoni răzleţi, ca şi el; acum că-şi redobândise siguranţa de sine, îi privea în faţă, fără nicio ezitare. Încă îl mai împungea un junghi în plămâni, dar respiraţia i se normalizase. Îşi împinse pălăria spre ceafă, într-o poziţie mai degajată şi mai comodă, şi-şi scoase mănuşile ieftine de lână, frecându-le una de alta ca să scuture praful de cărămidă înainte de a le vârî în buzunar. Când o pisică mlădioasă, cu pete albe, speriată de paşii lui, o zbughi de pe un gard, încercă să-ipotolească spaima scoţând câteva sunete liniştitoare.

Strada se vărsa brusc în strălucirea de neon a şoselei principale, ticsită de vehicule şi la această oră din seară.

Îşi spuse: „Totul a decurs conform planului”. Şi îşi privi ceasul, fără să înregistreze însă ce-i indicau minutarele.

Staţia de autobuz era dincolo de semafor. Dădu colţul, îndreptându-se într-acolo; vreo trei-patru cetăţeni aşteptau rezemaţi de barele de protecţie. Se apropia un autobuz, dar chiar în clipa când să ajungă în staţie, un impuls poznaş, similar celui care-l minase la cutia poştală, îl făcu acum să devieze de la planul său de acţiune meticulos deliberat, pregătit cu o grijă obsesivă, gândit, regândit şi mult visat; cuprins de o senzaţie de eliberare şi de iresponsabilitate caracteristică visului, făcu cale întoarsă şi intră în cârciuma din colţul de peste drum.

Dar când păşi în barul puternic iluminat, trecu printr-o clipă de groază: senzaţia copleşitoare că toată lumea e cu ochii pe el, de parcă ar fi fost în pielea goală, sau i-ar fi şiroit sângele pe mâini; avea impresia că mârşăvia pe care o comisese i se întipărise

monstruos pe chip. Toate acestea nu durară însă decât un moment, după care îşi comandă băutura şi schimbă câteva cuvinte cu femeia de la bar, arborând o voce şi o atitudine mult mai ferme decât avea el de obicei.

Nu mai fusese niciodată în localul acela: era un bar liniştit, cu câţiva muşterii care-şi vedeau de treburile lor.

În picioare, sorbindu-şi băutura – comandase, fără să-şi dea seama, coniac, o băutură mai tare şi mai exotică decât cele cu care era el obişnuit – începu să-şi savureze triumful, reconstituind în linişte, aşa cum un atlet recreară, în timp ce se schimbă la vestiar, dramatica victorie repurtată pe teren, nu numai sincronizarea şi detaliile tehnice ale marii lui înfăptuiri, dar chiar şi gustul şi esenţa gestului. Îşi încleştă degetele pe paharul subţire de parcă ar fi fost cărămida, şi îşi îndreptă umerii; îşi simţea trupul uşor şi sprinten, nefiresc de senzitiv; tălpile picioarelor păreau să simtă, prin ciorapi şi pantofi, ţesătura aspră a covorului pe care stăteau.

„Am făcut-o! Am făcut-o! Am făcut-o!” striga mut, printre buzele strânse, în timp ce trăsăturile i se încordau autoritar. Era plin de propria lui cutezanţă. Ba chiar îi dădu ghes şi dorinţa de a se privi, când văzu că dincolo de tejghea, în spatele sticlelor înşirate, peretele era căptuşit cu oglinzi. Îşi sumeţi gâtul, pentru a-şi putea prinde imaginea încadrată între o sticlă de whisky Grant şi una de gin Gordon. Faţa distorsionată care-l privea bizar din oglindă era străină şi, în acelaşi timp, chipul nedefinit familiar, cu ale cărui trăsături şi mutaţii zilnice trăia laolaltă de patruzeci şi cinci de ani. Nu remarca nicio schimbare vitală. În lumina rece, despuiată de umbre a barului, faţa reflectată apărea albă şi fleşcăită, adânc impregnată de oboseală, acea oboseală a spiritului frecvent întâlnită în oraşele mari, şi accentuată la el de contururile dezamăgirii şi înfrângerii. Ar fi fost nevoie de mai mult decât aruncarea unei cărămizi ca să imprime o schimbare pe această faţă.

Se mută puţin mai încolo, unde şirul de sticle era neştirbit. Da, o să fie mai mult; mai mult decât o cărămidă! îngădui gândului să lunece de la triumful azvârlirii cărămizii, de la perfecţiunea acestui act, către posibilităţile pe care i le rezerva viitorul, cu provocările lui şi cu perspectiva unor împliniri şi mai profunde.

Depuse pe tejghea paharul gol. Contactul sticlei cu lemnul produse un uşor zăngănit.

— Încă unul, domnule? întrebă femeia de la bar întinzând spre pahar un braţ vrâstat de vine mov.

— Nu, nu, nu mai vreau. Mulţumesc. Execută apoi o scurtă pantomimă a omului grăbit, privindu-şi ceasul de la mână şi comparându-l cu cel fixat deasupra uşii. Nu, de data asta nu! făcu un pas: Mulţumesc, noapte bună.

— Noapte bună, domnule.

— Noapte bună, repetă când ajunse la uşă, însoţindu-şi cuvintele de o vagă fluturare a braţului.

Din nou în stradă; n-ar fi fost deloc surprins dacă ar fi dat peste agitaţie, peste urmăritori care-l aşteptau să iasă... dar totul părea perfect normal. Traversă din nou spre staţia de autobuz, unde două fete tinere, prinse în discuţie, întoarseră spre el ochii lărgiţi de fard şi, în aceeaşi secundă, fără să clipească, îşi şi îndepărtară privirile, ca de la ceva lipsit de interes. Cum stătea în spatele lor, le simţi parfumul tare. În exaltarea lui, toate simţurile i se ascuţiseră: percepea sunetele strident şi distinct, în ciuda aerului de noapte uşor pâclos; bara rece de metal pe care-şi odihnea mâna avea o individualitate animată; luminile răsfrânte de suprafeţele lucitoare îi jucau în faţa ochilor ca nişte cristale. Simţea încă pe limbă gustul înţepător al coniacului.

În autobuz continuă să fie la fel de aţâţat şi de exuberant, o parte din spiritul lui retrăind emoţia şi gloria marii înfăptuiri, în timp ce cu cealaltă urmărea străzile familiare, plin de interes şi vie preţuire, de parc-ar fi fost primul lui contact cu o capitală străină, exotică.

În termenii de distanţă ai Londrei, călătoria a fost destul de scurtă, ţinând doar vreo douăzeci de minute. Coborî din autobuz lângă staţia de metro, unde câţiva adolescenţi din specia desentimentalizată roiau în jurul pancartelor de ziare, goale la această oră, şi o familie de pârliţi, în veşminte caribeene, subţiri, aşteptau alături de valize, într-o uimire încremenită.

Aici, familiaritatea decorului – zidul cu afişe ţipătoare, şirul de dughene prăpădite, zarzavagiul, tutungeria, măcelăria, farmacia, piese de radio, cârciuma sordidă, blocurile de locuinţe ieftine din colţ – îi mai amorţi proaspăta acuitate a simţurilor. Se analiză, încă aţâţat, dar pentru prima dată oarecum copleşit de gravitatea faptei lui, răcorit de un fior de îngrijorare.

Coti pe strada lui, din pricina silei pierzându-şi viteza cu fiecare pas, ca şi cum îi cedase un arc. Dar gândurile începură să-i

gonească nebuneşte şi-l purtară o clipă şi pe el până pe marginea hăului, în locul de care nu trebuia niciodată să se apropie, aşa încât greaţa binecunoscută îi năvăli în gâtlej şi urechile i se umplură de strigăt, strigătul acela unic care trebuie, trebuie să fi răsunat. Împleticindu-se brusc, se agăţă de ceva ca să nu cadă, şi simţi în palmă greutatea cărămizii, o văzu spintecând văzduhul şi apoi coborând, auzi clinchetul slab al sticlei sparte, şi se urmări pe el alergând pe sub felinare şi pe sub copaci.

Locuiau la ultimul etaj al unei foste vile victoriene modernizate, înaltă, cenuşie, cu ziduri bulbucate. De jos, înălţă ochii spre ferestre, încercând să ghicească ce se petrece înăuntru. O rază de lumină care se cernea pe la marginea draperiilor din sufragerie arăta că Margaret e acasă şi încă nu se culcase, şi cum lumina era foarte slabă, însemna că se uită la televizor.

Trotuarele erau îngrădite de maşinile locatarilor fără garaj. O tricicletă de copil zăcea într-o rână pe petecul de grădină neîngrijită; în prag, câteva sticle de lapte, goale, şi un sac de spălătorie. Uşa din faţă era deschisă şi în hol plutea mirosul, întotdeauna acelaşi: un amestec de iz de bucătărie, gunoaie, şi poate de lemnărie putredă. Apăsă pe butonul care declanşa lumina anemică de pe scări. În timp ce urca, picioarele lui evitau din deprindere familiarele porţiuni accidentate ale preşului rebegit*;* când ajunse la etajul trei, în dreptul apartamentului doamnei Carlotti de unde răzbeau ţipete şi râsete isterice, începu să se scotocească prin buzunare, după chei. Lumina de pe scară se stinse înainte de a fi descuiat uşa; de obicei ţinea până când intra în casă, dar de astă dată durase mai mult până să potrivească cheia în broască, de parcă ar fi fost beat. Auzi murmur de voci electronice, prea difuz pentru a izbuti să distingă cuvintele, dar ritmul glasurilor şi acompaniamentul muzical indicau limpede că se transmitea un film. Îşi atârnă pardesiul şi pălăria în cuierul din hol şi se opri să-şi privească faţa în oglindă, însă cum lumina era prea leşinată ca să se poată vedea bine, intră în baie.

Faţa îi era curată, nemarcată; cu toate acestea îşi spălă mâinile şi îşi trecu degetele prin părul lins şi subţiat. Când deschisese robinetul, ţevile începuseră să geamă şi să bubuie, şi la aceste mugete se referi Margaret când, fără să-şi dezlipească ochii de la ecranul televizorului, îi spuse auzindu-l că intră în sufragerie:

— N-am ştiut c-ai venit, până n-am auzit ţevăria.
— Am sosit chiar în minutul ăsta, răspunse Harold.
Îşi coborî privirile spre nevastă-sa, aşezată pe un scaun foarte jos, ţinând în poală o haină pe care începuse s-o repare, dar acele, mosoarele de aţă, foarfecele fuseseră date la o parte de staniolul ciocolatei, făcut ghem, de scrumiera ticsită de mucuri de pe măsuţa de alături, şi de un radiator electric portabil, cu două bare, pe care şi-l plasase lângă picioare, lăsându-i firul să şerpuiască pe covorul înflorat. Dar nicio sticlă alături şi niciun pahar.
— Ai stat toată seara acasă?
— Ihm!
Harold privi la ecranul televizorului: o maşină gonea vijelios pe străzile unui oraş de dincolo de ocean, trecând peste stopuri, cu un tânăr încordat la volan şi alături de el o tânără cu ochii dilataţi şi gura întredeschisă de parcă tocmai privise o ilustrată pornografică; de fiecare dată când tânărul răsucea volanul, sonorul înregistra un scrâşnet strident pe fondul zbârnâitor al muzicii.
Harold simţi aripile mari ale melancoliei fâlfâindu-i în jurul capului.
— Simţi nevoia să fie atât de tare?
Luând tăcerea soţiei sale drept un consimţământ, se aplecă asupra butonului de control al sunetului, ferindu-se ca nu cumva trupul lui să-i stânjenească vizibilitatea, şi la început amuţi sonorul cu totul, apoi, conştient de o foială iritată în spatele lui, îl readuse la un nivel doar cu ceva mai scăzut decât fusese mai înainte.
— E-o porcărie! îl informă Margaret, fără să-şi desprindă de pe ecran ochii cu marginile pleoapelor înroşite. De ce transmit asemenea parcării? Vrei… se întrerupse, întrucât muzica se stinsese pentru a face loc dialogului:
„Degeaba. Nu pot scăpa de ei!
f, Buck! strigă fata. *Bucje! Atenţie!*
Ecranul tremură: un camion imens apăru drept în faţă; tânărul răsuci volanul cu o repeziciune de parcă ar fi amestecat în oala cu ciorbă; scrâşnet prelung.
„Am scăpat ca prin urechile acului!”
— Vrei să mănânci ceva? îşi sfârşi Margaret fraza începută.
Harold privi din nou în jos spre ea, luptând împotriva unui subit

val de enervare, gata să se transforme într-un impuls de violenţă. De asta înfăptuise el ceea ce a înfăptuit, ca să se întoarcă acasă la această indiferenţă abrutizată, abisală? îşi încleştă mâinile, evocând greutatea tangibilă a cărămizii.

Văzând că nu-i răspunde, Margaret îşi dezlipi în sfârşit ochii de pe televizor şi-şi înălţă privirile spre el.

— Eu... eu... începu Harold, sunt cam obosit. Cred c-o să mă duc direct la culcare.

— Nici eu nu mai întârzii mult. Numai să văd... Muzica se porni să urle din nou, înecându-i ultimele cuvinte.

Harold ieşi din sufragerie, închizând încet uşa în urma lui.

Constată că îşi ţinuse răsuflarea. Străbătu holul şi urcă cele şase trepte care duceau la dormitor dar, cu mâna pe clanţa uşii, i se păru că simte din nou pe limbă gustul coniacului. Poate că o băutură i-ar stârni iarăşi clocotul acela de exuberanţă, acea efervescenţă stinsă acum de indiferenţă şi familiarism. Trecu în încăperea alăturată, întorcând butonul electric cu atâta precauţie, încât aproape că nici nu i se auzi ţăcănitul. Nu aveau coniac. Scoase din bufet sticla de whisky şi paharul, atent să nu facă vreun zgomot. Îl irita şi această nevoie de prudenţă: pentru el nu era necesar să-şi ia băutura pe furiş, dar n-avea niciun rost să strecoare în mintea lui Margaret ideea băuturii, din moment ce în seara asta ea nu simţise nevoia să bea. Îşi turnă o doză potrivită şi, cum nu avea apă imediat la îndemână, îl bău sec, stând în picioare lângă masa din camera întunecată şi neîncălzită. Simţi whiskyul în gât şi în piept mai puţin arzător decât coniacul; după ce goli paharul, încercă o vagă dezamăgire pentru că efervescenţa nu-i revenise. Aşeză paharul împreună cu sticla la loc în bufet, spunându-şi că o să-l spele a doua zi dimineaţa.

Se întoarse în dormitorul cu două paturi separate între ele printr-o măsuţă pe care se găsea o lampă de noapte, o fotografie de mărime mijlocie, înrămată, şi o scrumieră goală. Pe perna lui era păturită o pijama, pe perna soţiei sale o cămaşă de noapte. După ce se dezbrăcă parţial, -intră în baie. Traversând holul când se înapoie în dormitor, auzi din nou televizorul, dar de astă dată cânta o voce de femeie, ceea ce însemna că filmul se terminase. Ştia că Margaret, o dată ce începea să urmărească un program, era incapabilă să se mişte de lângă aparat până nu se termina; aşadar, va mai trece un timp până

să vină să se culce. La acest gând se simţi uşurat, pentru că dorea să evite banalităţile domestice care însoţesc de obicei ritualul pregătirilor de culcare.

În timp ce străbătea spaţiul dintre uşa dormitorului şi măsuţa de toaletă, uşurarea lui se prefăcu în calm, şi apoi în ceva asemănător cu bucuria. Fără să-şi dea seama, retrăia clipa azvârlirii: trupul îi devenise uşor ca fulgul, muşchii elastici păreau să aparţină unui om cu zece ani mai tânăr. Se întoarse ca să se uite la fotografia de pe noptieră şi avu nevoie de un efort aproape fizic ca să-şi desprindă ochii de la imagine.

Termină în grabă cu dezbrăcatul, îşi trase pijamaua, învârti şaltărul de la uşă şi stinse lampa mare, lăsând camera luminată doar de lampa de noapte care, având abajurul întors spre patul lui, arunca o strălucire domoală asupra cearşafurilor şi a plapumei, lăsând restul încăperii în penumbră şi dilatându-i dimensiunile, astfel încât patul părea un promontoriu viu iluminat, proiectat într-o nemărginită mare de întuneric.

Se vârî în pat, tremurând la atingerea cearşafurilor reci, şi se întinse pe spate, trăgându-şi plapuma până la bărbie. Curând, fierbinţeala trupului său încălzi cearşafurile. Îşi destinse picioarele, cu plăcere, şi-şi încovrigă degetele mari. Apoi scoase braţul stâng de sub plapumă şi-l întinse orbeşte după fotografie. Respiraţia
i se înteţi. Propti rama fotografiei de plapumă, la câţiva centimetri de obraz, şi îşi înălţă capul pe pernă. Era o fotografie de atelier, alb-negru, înfăţişând capul şi umerii unui băieţaş: copilul zâmbea, cu un şirag de dinţi regulaţi; ochii, foarte luminoşi, erau fixaţi pe un punct deasupra aparatului, ceea ce le dădea expresie plină de aşteptare; părul periat spre spate dezgolea o frunte înaltă; urechile erau uşor clăpăuge; purta o bluză desfăcută la guler care lăsa să se vadă un gât plăpând, iar braţele goale arătau slăbuţe şi fragile. Fotografia crea o impresie de veselie şi vitalitate. Băiatul părea să aibă cinci sau şase ani. Răsuflarea lui Harold aburi sticla fotografiei; o şterse uşor cu dosul palmei.

Minutele treceau. După un timp, se uita la fotografie fără măcar s-o mai vadă. Era liniştit: în noaptea asta o putea privi fără să-l inunde valul de greaţă, fără senzaţia de agonie a minţii, fără ca urechile să i se umple de strigătul cumplit. În noaptea asta îşi dobândise calmul. O senzaţie de saţietate îi relaxase nervii şi

muşchii; spiritul lui rătăcea printr-un decor alb, cristalin, neumbrit de gânduri. Patul era un loc plin de siguranţă şi dincolo de el nu mai exista nimic.

Harold, cu ochii deschişi, ţinu fotografia în faţă, până ce auzi paşi şi mişcare dincolo de uşă. Atunci o reaşeză pe noptieră, răsuci abajurul lămpii astfel încât să lumineze celălalt pat şi se întoarse pe o parte, gata să simuleze că doarme. În câteva minute, adormi de-a binelea.

DIMINEAŢA SE TREZI cu o uşoară durere de cap şi o senzaţie de mahmureală. Şi îl chinuia o teamă, întocmai ca în copilărie, când ştia că făcuse o poznă şi aştepta cu spaimă ziua care avea să-i aducă răsplata pentru faptă.

În asemenea stare de spirit se spălă, se bărbieri, se îmbrăcă, strunindu-şi sever mintea pentru ca teama să nu degenereze în panică. Chipul lui, reflectat în oglindă în timp ce-şi peria părul, arăta buhăit şi ridat, duşmănos.

Margaret, nefardată, înfăşurată într-un capot, îi aşeză dinainte farfuria cu o a şi slănină.

— Trebuie să te grăbeşti!

— Nu-i chiar atât de târziu.

De jos, din apartamentul doamnei Carlotti, se auzea aparatul de radio deschis la maximum şi urlând ştirile de dimineaţă. În stradă, se ambalau motoarele maşinilor. Un copilaş plângea.

— Ce-ai de gând să faci azi? întrebă Harold cu o sforţare.

— Trebuie să dau la reparat lampa aia – electricianul n-a venit, niciodată nu te poţi bizui pe ei. Pe urmă trebuie să-ţi scot haina de la curăţătorie, mai am de făcut şi o serie de cumpărături; cred c-o să mă duc în Broadway, deşi dacă mă apucă ploaia n-o să fie prea amuzant.

Vorbea repede, de parcă ţinea cu tot dinadinsul să vorbească, dar această impresie era contracarată de nota plângăreaţă din vocea ei. Harold nu o asculta.

— Şi dacă reuşesc să le fac pe toate, continuă Margaret, s-ar putea să-i dau un telefon lui Eileen. M-a invitat să luăm masa împreună întruna din zilele astea.

Când se opri din vorbă, Harold păru să-i asculte cuvintele retrospectiv, astfel încât fu în stare să replice:

— A, iei masa la Eileen, asta-i plăcut!

— Cred că o să ieşim împreună la un restaurant. Căutându-şi, uşor stânjenită, vorbele, Margaret, adăugă: Probabil că o să

luăm şi o băutură sau două.

Harold nu făcu niciun comentariu; îşi aminti de paharul folosit pe care-l lăsase în bufet şi se întrebă cum l-ar putea spăla fără ca ea să observe.

— Eileen m-a întrebat de tine, continuă Margaret, punându-l la încercare. Întotdeauna mă întreabă de tine, o interesezi foarte mult.

Harold îi primi spusele doar cu un semn din cap. În trecut, avusese loc o mică întâmplare între el şi această văduvă, prietena soţiei sale, fapt care făcea să-i fie neplăcut ori de câte ori o auzea menţionându-i numele. Dar tăcerea lui se datora mai curând indiferenţei decât stingherelii. Lăsă jos cuţitul şi furculiţa, îşi şterse gura, privi la ceas.

— Te întorci acasă la ora obişnuită? întrebă Margaret strângând farfuriile.

Pilulele de dormit o lăsaseră palidă şi transparentă, trăsăturile îi erau răvăşite şi totuşi, paradoxal, purificate, ca după o lungă noapte de dragoste. Pleoapele îi erau umflate. Privind-o în timp ce se ridica de la masă, Harold se simţi străbătut de o vagă undă de tandreţe, ca nostalgia unei vechi melodii ce-ţi aminteşte de vremuri mai fericite.

— Cred că mă întorc la timp, răspunse el. N-am niciun alt program.

În trecere, îşi lăsă o clipă mâna pe umărul ei.

Ducându-se la baie ca să se spele pe dinţi, scoase din bufet paharul folosit şi, la întoarcere, îl înlocui pe neobservate cu unul curat; o mică realizare, bine pusă la punct.

— Plec, la revedere, strigă din uşă.

— La revedere, îi strigă Margaret din bucătărie.

În timp ce cobora scările, Harold auzi o uşă deschizându-se în spate şi îşi iuţi paşii ca să nu-l ajungă din urmă vreun vecin. Aruncă o privire în treacăt la cutia lor poştală – era goală. Tricicleta, udă şi noroioasă, continua să zacă în grădină. Strada era populată de oameni care, în marea majoritate, se îndreptau, ca şi el, spre staţia de metro. Doi şcolari se îmbrânceau din umăr pe trotuar; Harold o luă pe margine ca să-i evite.

Încă nu ploua, dar cerul era plumburiu şi norii atârnau grei deasupra capului. Oricum, o dată scăpat din casă, Harold răsuflă adânc, şi-şi lăsă muşchii stomacului să se relaxeze; în strada deschisă puteai fi într-adevăr tu însuţi. În grabă – ca şi cum ar fi

scos din buzunar un articol de contrabandă, păstrat până atunci aşcuns şi pe care abia acum avea posibilitatea să-l cerceteze şi să-l preţuiască – îşi reevocă amintirea-talisman a cărămizii, şi gestul azvârlirii, încercând din nou să-şi recreeze senzaţia pe care o încercase atunci, acea totală eliberare, înainta pe străduţa sordidă a suburbiei, laolaltă cu toţi care se zoreau spre staţia de metro, ţinând în mână ziarul împăturit.

Dar de astă dată, magia talismanului părea să se fi evaporat. Câteva clipe, simţi un gust foarte diluat al freneziei din ajun, dar imediat năvăliră îndoielile, presimţirile negre, temerile. La urma urmei, ce mare lucru făcuse? Azvârlise o cărămidă într-un geam, ca un ştrengar de mahala, sau ca un huligan. Pentru un om de patruzeci şi cinci de ani, în costum de culoare închisă, acesta era, cu siguranţă, un act nu de curaj sau de fantezie, ci de demenţă. Ce-ar gândi *dinşii,* funcţionarii care păşeau pe stradă alături de el, dactilografele cu tocuri înalte, cu servietele, şi poşetele şi ziarele lor, ce-ar gândi dacă ar şti? Dacă ar afla, ce pedeapsă umilitoare, batjocoritoare, i-ar hărăzi? Harold încercă să alunge acest spectru aşa cum încerci uneori să alterezi impresiile lăsate de un vis rău, dar imaginile absurdităţii, minciunii, ruşinii rămâneau neşterse.

La staţia de metro se aşează la coadă pentru bilet. Ca de obicei pe vreme proastă, păreau să fie mult mai mulţi călători decât în alte zile. Reuşi cu greu să găsească un loc liber într-un vagon şi, din deprindere, despături ziarul; titlurile articolelor îi păreau lipsite de orice în ţeles; gândurile, strâns încercuite în minte, îi săltau în ritmul roţilor.

După două staţii parcurse în aer liber, metroul intră în tunelul subteran. Vagonul era acum atât de ticsit, şi pasagerii care stăteau în picioare îl presau atât de tare, încât nu reuşea să întoarcă, paginile ziarului. Îl re împături şi-l aşeză pe gehunchi. O clipă, încercă o strângere de inimă la amintirea maşinii pe care o avusese cândva. Omul care şedea chiar în faţa lui îşi schimbă poziţia astfel încât genunchii i se atinseră de genunchii lui Harbid. Îi aruncă o privire: buzele omului se mişcau de zor într-un monolog mut şi furios. Harold îşi întoarse privirea şi văzu imaginea estompată a propriei lui feţe, dublu reflectată de ferestrele vagonului.

Gândurile i se întoarseră obsedant la cealaltă fereastră; auzi din nou clinchetul sticlei sparte, dar de astă dată mai slab, un

sunet atât de surd, încât nici nu era măcar sigur dacă îl auzea aşa cum a fost, sau dacă nu cumva imaginaţia lui construise o asemănare arbitrară. Brusc, ceva se răsuci în interiorul lui: îi încolţise ideea că, în chip cu totul bizar, în ciuda numeroaselor şi tandrelor lui reconstituiri, nu a încercat niciun moment să-şi închipuie ce s-a petrecut de partea cealaltă a ferestrei. Pilotul care a aruncat o bombă simte încă, după ani şi ani, zvâcnirea bruscă a avionului, şi propria lui senzaţie de imponderabilitate, dar niciodată nu revede pământul sfârtecat de sub el, floarea de lumină, coloana de fum – şi tot ce înseamnă acestea!

Cu o precizie lentă, grijulie, Harold încercă să-şi figureze reacţia celor aflaţi în încăpere. Oricum, cine să fi fost acolo? Greensmith în persoană, de asta era sigur. Şi ce făcea? Citea, se uita la televizor, bea? — reuşea să-l *vadă* în oricare dintre aceste posturi. Sau ce altceva putea face? Discuta (cu cine?), juca cărţi, lucra – da, asta făcea, da, hotărî Harold, închipuindu-şi-l pe Greensmith în costumul lui impecabil, aşezat la un birou, cu stiloul în mână, aplecat deasupra unei foi de hârtie lucioasă, ţinându-şi capul masiv în afara cercului de lumină ’aruncat de lampa graţioasă de pe birou, şi cu ochii pironiţi pe 2idul (zugrăvit simplu? tapetat? înflorat?) din faţa lui. După un minut de relaxare, îşi înclină capul, degetele lui rotofeie, păroase, strâng mai tare stiloul şi încep să aştearnă litere meschine şi necitfeţe, în timp ce mâna lui aruncă o umbră pe pagină... şi, deodată, peniţa alunecă, o linie neagră, frântă violează albul virgin al hârtiei, apoi ambele mâini se ridică în sus, capul se retrage zvâcnit între umeri, ochii ies din orbite, gura se întredeschide gâfâind, un strigăt nearticulat sau o înjurătură rudimentară, provocată de spaimă, ţâşneşte din fundul rărunchilor, inima saltă, apoi pare că se opreşte în loc, un spasm intestinal, sângele tot invadat de hormonii groazei! Priveşte cu înmărmurită nedumerire la cioburile de sticlă de pe covorul moale, sub draperii. De undeva, din interiorul casei, un glas ascuţit de femeie strigă: „Ce-a fost asta?” El se ridică greoi, alb la faţă, leoarcă de sudoare...

Metroul se opri într-o staţie. Omul din faţa lui închise gura cu un plescăit, punând capăt monologului, şi se ridică, iar în locul lui se aşează o femeie care mormăi o scuză fără cuvinte când îl lovi pe Harold cu sacoşa. El îi zâmbi mecanic. Din nou îl cuprinse o morbidă senzaţie de zădărnicie, care-l zvârli îndărăt în

realitate după intensa experienţă a visului său cu ochii deschişi. Numai imaginaţia lui putea construi asemenea scenă; s-ar fi putut întâmpla aşa cum şi-a închipuit el – asta era tot. Chiar dacă, din simplu hazard, şi-a imaginat detaliile reale – Greensmith singur, Greensmith aşezat la biroul lui – cum se putea gândi că un incident atât de mărunt ca un geam spart ar fi putut produce efectele de groază pe care le plăsmuise atât de copilăreşte mintea lui?

Coborî la staţia următoare. Urcând pe scara rulantă, privi fără să vadă şirul de afişe de pe zid, care păreau să coboare pe măsură ce el suia; se ocărî singur pentru micimea lui, pentru lipsa de simţ al proporţiilor şi de bărbăţie. În comparaţie cu neputinţa lui, Greensmith i se năluca uriaş şi formidabil. Şi, cu toate acestea, ce ştia despre el, ce ştia despre acest duşman pe care – abia acum îşi dădu brusc seama, cu uimire – nu-l văzuse decât de trei ori până atunci?

Harold îşi rupse biletul în două jumătăţi şi, fără să se uite, îi întinse controlorului de la ieşire porţiunea corectă.

Se trezi în strada zgomotoasă, traversă între două mase de autobuze, maşini, camioane, oprite de luminile semaforului. Ploaia încă nu se pornise, dar cerul era şi mai greu, striat cu galben, ca o vânătaie urâtă şi imensă. Mirosurile de benzină îi strânseră gâtlejul făcându-l să tuşească puternic. Coti într-o stradă mai strâmtă şi mai puţin congestionată, pe trotuarele căreia erau aliniaţi saci de gunoi burduhănoşi, şi intră în mica tutungerie unde arboră un adecvat zâmbet stoic, în timp ce femeia dindărătul tejghelii servea un alt client.

— Încă o dimineaţă superbă!

— Bună să-ţi baţi copiii, răspunse femeia. Îi întinse pachetul de ţigări fără ca el săi-l mai fi cerut. Aşa ne trebuie, dacă noi suntem gata s-o suportăm, nu?

Harold îi mulţumi, dându-i banii.

— Cel puţin bine că nu plouă. Cum se mai simte fiica dumneavoastră, doamnă Clark?

— Merge spre bine, domnule Makepiece. Mi s-a spus că săptămâna viitoare o să poată să se întoarcă la lucru. Femeia clipi îndărătul lentilelor groase. Sper să fie aşa. Nu că n-o să-mi lipsească…

— Foarte bine, foarte bine, o asigură Harold, vag. Apoi răspunse peste umăr la „bună ziua” pe care i-o ură femeia, dar

zâmbetul care-i însoţea salutul i-l adresă străzii.

Încă din prag, se aflase la o depărtare kilometrică. Cât stătuse în dugheană, făcând gesturile potrivite şi remarcile potrivite, deodată, fără voie îl *văzuse* pe Greensmith, îl văzuse nu ca pe figura imaginară care stătea la birou, ci aşa cum îl întâlnise în realitate, nu prima şi nu ultima oară, ci între aceste două date, cu vreo trei săptămâni în urmă când, ieşind neştiutor, ca şi acum, dintr-o prăvălie, a fost nevoit să se oprească pentru a se feri de un ciine purtat în lesă şi, aruncând o privire întâmplătoare însoţitorului câinelui, a simţit că i se opreşte inima în loc.

Harold se găsea acum la câteva minute de biroul unde lucra, dar în tot acest timp retrăia intens fiecare moment ce urmase acelei întâlniri, până în clipa când Greensmith îi scăpase – vremelnic.

Omul cu câinele – un spaniei mic, roşcat – a trecut fără să-l vadă. Harold s-a clătinat în pragul prăvăliei, incapabil să identifice vâlvătaia de emoţii care părea să-l fi electrizat, transformându-i întregul chimism al trupului, din creştet până-n tălpi. Dintr-o instinctivă duplicitate, se prefăcu a se uita cu interes la vitrina prăvăliei. Deoarece câinele se oprea să adulmece toţi stâlpii şi toate zidurile, omul care-l ducea înainta foarte încet, oprindu-se mereu, plin de îngăduinţă. Era un bărbat solid, mai masiv decât şi-l amintea Harold, şi păşea cu încrederea celui care nu se aşteaptă să fie filat, plantându-şi picioarele cu fermitate, ţinându-şi capul zvârlit îndărăt şi stomacul confortabil proiectat înainte. Purta o pereche de pantaloni cafenii şi o jachetă cadrilată, cu pătrate mari, evident uniforma extraprofesională, pentru că era o dimineaţă de sâmbătă. Harold îi lăsă un avans de vreo treizeci de metri, înainte de a-şi părăsi adăpostul din pragul prăvaliei. Apoi se strecură pe lângă vitrinele magazinelpr, ascunîndu-se îndărătul câte unui pieton, ori de câte ori Greensmith se întorcea îngăduitor după câinele care rămânea în urmă. Harold încerca o satisfacţie obscură urmărind contrastul dintre înaintarea arogantă a lui Greensmith – de fiecare dată când se oprea cu câinele, toţi trecătorii trebuiau să se dea la o parte, ocolindu-l – şi tainica dependenţă a propriilor sale mişcări. N-ar fi putut spune de ce îl urmărea, ştia doar că ascultă de un imperativ interior. Spanielul se opri la un moment dat încăierându-se cu o

corcitură neagră, guşată. Harold trebui să se pitească după două femei încărcate cu sacoşe, când prada pe care o hăituia se întoarse ca să despartă câinii. Mutra lui Greensmith, când îi despărţi, spunea limpede că deşi, teoretic, subscrie la principiile democraţiei şi egalitarismului, totuşi, în practică, toate au o limită. Proprietarul corciturii, un bătrân fără guler, îşi recunoscu greşeala muştruluindu-şi câinele şi trăgându-l violent de lesă.

Acesta a fost momentul când Harold şi-a dat seama că ceea ce simţea era ură. Îşi întâmpină ura fără nicio rezervă – ca pe o forţă nu destructivă ci creatoare

Greensmith îşi luă câinele în braţe ca să între într-o agenţie de presă, iar Harold profită de ocazie ca să treacă mai departe, aflându-şi o nouă ascunzătoare îndărătul căruţei unui fructar, unde-l aşteptă pe celălalt să-şi facă apariţia, (Acum, când retrăia scena, în timp ce răs pundea la bună dimineaţa unui funcţionar care lucra în aceeaşi clădire, simţea încă în nări aroma proaspătă şi pătrunzătoare a portocalelor stivuite).

Când Greensmith ieşi, trecu, în profil, atât de aproape de el, încât Harold îi putu distinge firele de păr din nări.

Nu ştia ce avea să facă mai departe şi nici nu-şi puse întrebarea; deocamdată atâta îi era de ajuns – să observe fără să fie observat însemna un fel de victorie pentru el şi o inconştientă umilinţă pentru celălalt.

Rămase vreo douăzeci de metri în urmă. Greensmith mergea cu aerul omului care are înaintea lui tot timpul: se opri să se uite în vitrina unui magazin cu televizoare, apoi se opri iar ca să citească nişte afişe de cinema. Se uita lung – observă Harold – la fetele care treceau; ba chiar, la un moment dat, întorcându-se ca să urmărească mersul unei tinere cu o fustă izbitor de scurtă, de pe trotuarul de vizavi, îl determină pe Harold să se ascundă după o furgonetă parcată. Gestul acesta a avut, poate, un element teatral, pentru că strada era aglomerată şi n-ar fi fost posibil ca Greensmith să-şi zărească urmăritorul.

Dar, deodată, prada sa coti din strada principală într-o străduţă mai strâmtă şi mai liniştită, care nu-i prea oferea acoperire lui Harold. Rămase nemişcat la colţ. Dar Greensmith coti din nou pe o altă stradă, şi Harold, îngrijorat, o porni zorit pe urmele lui. Când ajunse la celălalt colţ, avu un şoc: Greensmith stătea locului, pe un trotuar pustiu, la vreo cinci metri depărtare de. El. O frântură de secundă, în ciuda oricărei raţiuni evidente, Harold

gândi că fusese detectat; dar Greensmith nu se uita în direcţia lui şi Harold îşi continuă drumul, trecând pe lângă el. Nu îndrăzni să arunce o privire îndărăt până nu traversă, lăsând vreo cincizeci de metri distanţă între el şi Greensmith; atunci îl văzu, stând cu un aer patronal lângă un automobil parcat. Era un autoturism spaţios, verde închis, un model ieşit din comun, dar nu de fabricaţie străină. Nu, nu era acelaşi automobil, îşi aminti Harold.

Se adăposti sub portalul unei clădiri. Strada, fiind lipsită de magazine, era puţin populată. Greensmith îşi aprinse o ţigară, şi Harold îl imită.

Creierul îi era vid sau, mai curând, vălmăşagul de imagini şi senzaţii care-i dădea asalt era prea. Haotic pentru a putea fi numit gândire. Avea convingerea că ajunsese la o răscruce care-i aşteptase demult sosirea, fără ca el să fi ştiut. Stând acolo, fără să clintească, fără să gândească, intens concentrat, se simţea mai plin de vitalitate ca oricând, – îi venea să urle ca să poată dovedi clocotul de viaţă din el. Amândoi rămaseră locului o bucată de timp. La un moment dat, Greensmith îşi privi ceasul şi, ca într-o scenă regizată, în aceeaşi secundă apăru de după colţ o femeie încărcată cu pachete. Câinele trase de lesă, dând să alerge spre ea. După salutul indiferent al lui Greensmith îţi dădeai seama că femeia nu-i putea fi decât soţie.

Totuşi, îi luă din mână câteva pachete şi-i deschise portiera maşinii. Era o femeie între două vârste, poate ceva mai tânără decât soţul ei, îmbrăcată cu lucruri costisitoare dar lipsite de eleganţă; cel puţin din câte putea vedea Harold.

Se urcară amândoi în maşina, care dădu puţin înapoi, se îndepărtă de marginea trotuarului şi apoi o porni în viteză, trecând pe lângă el. Harold stătu nemişcat până când maşina se făcu nevăzută. Îşi notă numărul în minte, fără să se ostenească să-l scrie, convins în sinea lui că, acum că îl găsise pe Greensmith, nu-i mai putea scăpa. O luă la fugă în direcţia opusă celei în care dispăruse maşina.

Liftul, scârţâind din încheieturi, îl duse pe Harold sus. Lucra la un etaj superior al unui auster bloc rectangular, afectat numai pentru birouri. Îndelunga folosinţă maculase şi umanizase aspectele aseptice ale clădirii şi, împresurat de ambianţa familiară şi dezordonată a locului, Harold îşi şi asumase „identitatea de birou”, care nu era doar masca celuilalt eu al

său, ci o creaţie cu totul separată.

Îşi agăţă pardesiul şi pălăria în cuierul de la garderobă. După ce-şi netezi părul, intră cu un vioi „bună dimineaţa14.

— Bună, Harold!

Mănoasa şi lăptoasa Mary Pollard îl salută cu un zâmbet luminos, de parcă apariţia lui ar fi fost o surpriză, şi încă una foarte plăcută pentru ea.

— Bună dimineaţa, colega, răspunse Stanley Greaves cu invariabila lui frază.

Logan, scoţianul sentenţios, şi Clive Saddler aveau în faţă, pe birou, ziarele larg desfăcute. Saddler, cu care Harold era în raporturi mai vecine cu prietenia decât cu oricare dintre ceilalţi, schiţă o mişcare din mână. Harold îşi desfăcu la rândul lui ziarul, de astă dată absorbind cu interes importul de ştiri.

Cele două dactilografe, Stella şi Viv, sosiră împreună, pălăvrăgind de zor. Niciuna dintre ele nu era realmente drăguţă, dar în timp ce Viv arăta şleampătă şi clorotică, sinuozităţile şi rotunjimile tubulare ale Stellei sugerau o senzualitate latentă care, fie că se manifesta sau nu, era binevenită pentru bărbaţii plictisiţi.

— Oh, Doamne, ce rău mi-a fost azi dimineaţă! gemu ea, aşezându-se cu o scăpărare de genunchi şi coapsă în ciorap de mătase şi, încurajată de o întrebare compătimitoare venită de la Greaves, se porni să descrie petrecerea de la jazz-clubul unde fusese cu o seară înainte.

În timp ce povestea, intră şi domnul Jackson, şeful secţiei, şi se duse direct în firida de la capătul încăperii, unde era biroul lui. Sosirea lui nu impulsionase personalul să se apuce de lucru. Fost ofiţer „deblocat41, posac şi rezervat, conducea secţia cu o plictiseală plină de dispreţ, întreruptă când şi când de izbucniri de furie picată din senin.

— Makepiece îşi face de cap în timpul liber, rosti Logan cu accentul lui scoţian, gutu ral, ca şi cum ar fi citit ştirea în pagina de sport a ziarului.

— Te pricepi la agăţat, nu-i aşa, Harold, puişorule? întrebă Mary, iar Viv chicoti.

— Dar n-o fac numai în timpul liber, răspunse Harold în doi peri.

Mary: – Eşti incorigibil!

Colegii îl considerau pe Harold uşuratec şi băiat de viaţă, luându-i rezerva drept o sofisticată deghizare a unei înclinaţii

spre libertinaj. Lipsindu-i acea aură domestică a bărbaţilor căsătoriţi, între două vârste, era clasificat laolaltă cu burlacii mai tineri cu zece ani decât dânsul.

Reputaţia veselă i se trăgea, paradoxal, tocmai din mortala lui durere psihică, pentru că atunci când luase în primire această nouă slujbă, adoptase o atitudine foarte degajată şi o superficialitate eliptică, menite tocmai să-i protejeze rana încă proaspătă, sângerândă. Şi ajunsese să-şi fabrice pentru birou o identitate conformă cu omul care se presupunea că ar fi.

— Incorigibil! încuviinţă el, dezgolindu-şi dinţii într-un rânjet de satir.

După scurt timp, îşi lăsă ziarul deoparte şi se apucă de lucru. Era angajat la o întreprindere care construia poduri, baraje, rezervoare, pe spaţiul a patru continente, dar isprăvile astea păreau să se petreacă la depărtări infinite, iar munca secţiei din care făcea el parte îi apărea ca o hârţogărie abstractă şi lipsită de sens. Secţia lui, alcătuită din opt inşi, se ocupa cu anumite înregistrări de documente şi cu statistici lipsite de importanţă. În această dimineaţa, el trebuia să controleze nişte registre vechi, pentru a le descongestiona de corespondenţa ce-şi pierduse actualitatea, urmând să fie distrusă, sarcină care nu-i solicita prea multă asiduitate; totuşi reuşi să se lase absorbit până uită cu totul de Greensmith, de azvârlirea cărămizii, de sâmburele incandescent al urii lui.

La ora unsprezece, Stella şi Viv se duseră să aducă de la bufet cafelele şi, la întoarcerea lor, toată lumea lăsă lucrul pentru pauza de bârfă. În sfârşit, ploaia îşi dăduse drumul şi biciuia ferestrele. Cineva aprinse lumina de neon, rece şi nudă.

— Ţară blestemată, cu climă blestemată! se văită Logan. Gândiţi-vă numai ce-o să fie diseară în metrouri! Striviţi ca-ntr-o cutie de sardele! Da’ aşteptaţi numai până-mi cumpăr eu maşinuţa şi jur că Societatea de Transporturi Londoneze nu mai pupă un bănuţ de la mine!

De săptămâni întregi tot vorbea de maşina pe care avea de gând să şi-o cumpere; acum se întoarse spre Saddler şi-l întrebă din nou, pentru nu ştiu a câtea oară, despre virtuţile comparative ale diverselor modele de maşini.

Intre timp, Harold se afla la periferia unor schimburi de tachinerii între Greaves şi Stella.

— Voi, fetele, în realitate nici nu vă sinchisiţi de jazz.

— Atunci de ce mă duc la club? Poţi să-mi spui?
— Păi tocmai asta şi spun. Toată noaptea vă pipăiţi prin colţuri. Asta vă atrage. Nu muzica.
— Ba se şi dansează, ştii. Se dansează.
— Vă aduceţi şi aşternuturile cu voi, o apostrofă Greaves, prefăcându-se scandalizat. Sacii de dormit! Nu-i decât o imoralitate brevetată.
— Mai bine decât o moralitate nebrevetată, interveni Harold.
— Ah, voi bărbaţii…
— Şi mai bine decât…
— Sunteţi dezgustători! strigă Stella aţâţată.
— … decât sacii de nedormit, aşa cred.
— Harold! îl strigă Mary, din cealaltă parte a biroului. Clive zice că tu aveai maşină. Nu ştiam.
— Da, răspunse Harold.
— Şi ce s-a întâmplat? Ţi-au luat permisul pe viaţă? întrebă Logan.
— Nu, nu chiar atât de rău, răspunse Harold cu un zâmbet deschis.
— Bineînţeles, e natural să fi avut maşină, vreau să spun că în cealaltă slujbă a ta, ca reprezentant comercial…
— Era prea scumpă, explică Harold. Costă prea mult s-o întreţii.
— Da, dar cred că firma pentru care lucrai…
— Eu cred că, ţinând seama de ce economisesc la transportul public, şi de sărbători, şi toate alelalte, am s-o scot la capăt, zise Logan; chiar cu devalorizarea lirei…
La acest punct, Harold se ridică, neobservat, şi se duse la toaletă. Când se întoarse, ceştile de cafea fuseseră golite şi lumea reîncepuse lucrul. Nu mai surveni nimic menit să întrerupă rutina zilei, cu excepţia unui porumbel care, orbit de ploaie, se izbi puternic de fereastră şi îşi frânse gâtul.
Harold se duse să ia prânzul cu Saddler; din cauza ploii, mânoară la cantina instituţiei. Saddler, un om dotat cu oarecare simţ al umorului şi cu o minte dacă nu foarte pătrunzătoare, oricum bine mobilată, susţinu conversaţia la un nivel impersonal până când, învârtindu-şi ceaşca de cafea între palme, se uită la Harold pe sub pleoapele coborâte şi-i spuse cu sfială:
— Am o problemă.
— Dă-i drumu’!
Saddler urmă:

— Am avut vedenii.

Sprâncenele înălţate ale lui Harold îi transmiteau o încurajare, probabil superfluă, întrucât, lăsându-şi jos ceaşca, Saddler începu să vorbească repede, de parcă debita un text învăţat în prealabil pe de rost.

— Vedenii – nu ştiu dacă ăsta-i cuvântul potrivit. Înălţă din umeri cu indiferenţă. Ştii că mă interesează foarte mult astronomia – mi-ai văzut telescopul. În ciuda părerilor curente, eu înclin să cred că există viaţă pie alţi aştri şi planete, chiar dacă această viaţă îmbracă o formă incomprehensibilă pentru noi. Toate astea mi se par perfect raţionale, o teorie pe care o poţi susţine în termenii raţiunii. Nu mă înţelege greşit: eu nu vorbesc despre monştrii din literatura ştiinţifico-fantastică, ci – mă rog – pur şi simplu de viaţă, chiar dacă nu există oxigen în aer, şi aşa mai departe; în orice caz, nu poate fi vorba de o viaţă în formele cunoscute nouă.

Saddler făcu o pauză, trăgându-şi scaunul ca să facă loc unui om cu o tavă în mână.

— Asta nu are nimic de-a face cu astrologia, continuă el cu fermitate. Sunt sigur că nu-i nevoie să-ţi mai spun. Îi aruncă lui Harold o privire deschisă, lucidă. Dar de la un timp, ’ când mă uit la stele, nu numai când mă uit dar chiar numai când mă gândesc la ele, *văd,* îţi spun că văd, nu că-mi imaginez, văd…

— Ce?

— Creaturi. Privirea lui Saddler îşi menţinea netăgăduita luciditate. Asta nu-i un cuvânt adecvat ca să le descriu, dar e singurul pe care-l găsesc. Creaturi, creaturi diferite.

Harold, puţin buimăcit, întrebă:

— Cum adică „vezi”?

— Nu pot să-ţi explic exact. O parte din mintea mea îmi spune că nu-i decât o halucinaţie, o autosi gestie. Dar cealaltă parte refuză să creadă. Da, le *văd.* Nu există cuvinte care să le poată descrie, pentru că aceste vieţuitoare nu pot fi imaginate în termenii noştri, dar le văd – pro… proliferând.

— Proliferând? repetă Harold. Se întreba vag de ce l-o fi ales Saddler pe el pentru această confidenţă. El nu prea avea simţul senzaţionalului. Totuşi, e un soi de halucinaţie, încercă să-i sugereze, mintea ta îţi joacă feste.

— Nu pot să-mi scot din cap că n-ar fi reale, urmă Saddler mai curând ca o continuare decât ca un răspuns la explicaţia lui

Harold. Ce mă intrigă însă cel mai mult este următorul lucru: oare şi alţi oameni văd aceste... aceste organisme vii? Şi dacă da, atunci de ce tac?

— Poate că nu e un subiect... începu Harold.

— Dar dacă le văd numai eu, atunci de ce tocmai eu? Şi ce-ar trebui să fac?

Timp de o clipă, valurile de sunet alcătuite din zăngănitul veselei, şuieratul şi bâzâitul aparatului de. Cafea, scârţâitul troleibuzelor, polifonia zumzăitoare a vreo două sute de voci părură să amuţească şi, pe aripile acalmiei, pluti nonşalant o creatură dintr-un alt element.

— Poate, urmă Saddler pierzându-şi brusc fermitatea, mă scrântesc la minte.

Se întoarseră la birou separat. Harold trebui să alcătuiască o listă lungă de referinţe la dosare. Ar fi putut-o da unei dactilografe să i-o copieze, dar prefera să i-o dicteze Stellei, cocoţat pe biroul de lângă ea, încercând o vagă senzaţie de plăcere în vecinătatea ei, a gâtului alb, a sinilor bombaţi, a mirosului ei dulce-acrişor..

În timpul pauzei de ceai, domnul Jacicson veni să-i anunţe că peste puţin timp personalul secţiei va creşte cu încă un salariat, un tânăr transferat din alt departament.

— El a dorit să vină la noi. Nu-mi închipui că-i ceva de capul lui, altfel l-ar fi reţinut acolo. Oricum, va trebui să-i găsim un loc.

Logan voi să-i afle numele. Viv avea impresia că-l cunoaşte din vedere:

— E unul cu părul tăiat rotund, italieneşte.

Harold terminase de dictat. Tot restul dupăamiezii şi-l petrecu la birou, spre sfârşitul orelor de lucru prefăcându-se doar că munceşte.

La plecare reuşi să se descotorosească de ceilalţi. Afară, ploaia se mai rărise; de fapt, se transformase într-o burniţă rece şi subţire, ca o reţea udă aplicată pe piele. Aglomeraţia zgomotoasă şi neplăcută a străzilor îl lăsa indiferent. Greensmith! reluă subiectul obsesiei de acolo de unde-l abandonase cu opt ceasuri în urmă. Dar acum – poate că era puţin obosit, sau poate contururile dure schiţate de mintea lui se mai estompaseră în contactul cu ceilalţi oameni – cert este că evenimentele petrecute cu o seară înainte îşi pierduseră poetica validitate; zborul larg al imaginaţiei era frânat de o sâcâitoare

necesitate de precizie.

În staţiile de autobuz, lungi cozi de oameni cu umbrele. Îşi târî mecanic paşii spre staţia de metro. Plonjonul lent pve scara rulantă. Pe peron, poziţia strategică, în faţa instalaţiei împotriva incendiilor, peste drum de reclama şcolii de dans de pe zidul celuilalt peron. În vagon, stâlcit între fulgarine ude, cu miros acrui; privirile îl evitau. Pe la mijlocul drumului reuşi să se aşeze, se scotoci cu degete avide prin buzunare şi îşi aprinse o ţigară. Greensmith! N-avea nevoie să controleze dacă se apropie staţia la care cobora: ziarele împăturite, mănuşile trase pe mâini de către alţi pasageri, pe care-i recunoştea dar nu-i cunoştea, îi indicau că urmează staţia lui. Scoase jumătatea de bilet din buzunăraşul pentru ceas.

Din nou în stradă, trebui să-şi croiască drum printre şirurile de taxiuri în viteză, pentru care ploaia e o mană cerească. Un puşti în capul gol, murat de ploaie, privea batalionul de ecrane de televizor din vitrina unui magazin. În uşa cârciumii, doi bărbaţi se dondăneau în dialectul periferiilor din Dublin. Necazul e că Greensmith habar n-are… geamurile se pot sparge şi întâmplător… chiar şi un porumbel ar putea… pietroaie mai scapă şi din mâna vreunui ştrengar care-şi închipuie că joacă popice-n stradă… un simplu accident, nedeliberat, fără să poarte în el vreo ameninţare…

Acasă, toate ferestrele întunecate şi perdelele netrase. Tricicleta încă mai zăcea în grădiniţă, în cutia poştală un plic, conţinând doar o chitanţă.

Pustietatea casei stârni în Harold un impuls de energie pe care nu l-ar fi încercat dacă Margaret ar fi fost acolo, ocupând spaţiu; acum, exista un vid ce se cerea umplut. Margaret lăsase coşurile cu cumpărături nedesfăcute, pe masa din bucătărie, şi pantofii ei uzi pe podea, în mijlocul camerei. Harold desfăcu pachetele, depozitând unele dintre articole în cămară, altele în frigider – şterse de noroi pantofii şi-i aşeză într-un colţ. Înteţi focul muribund din soba cu gaz. Îşi turnă o băutură şi, în timp ce stătea cu paharul în mână şi cu gustul diluat al alcoolului pe limbă, luă hotărârea – sau mai exact ajunse la punctul de identificare **a** unei intenţii care se copsese mai demult în mintea lui – anume să se reîntoarcă la Greensmith în acea noapte, pentru a-l face să înţeleagă, dincolo de orice îndoială, că plana o ameninţare asupră-i.

În timp ce mânca, sosi şi Margaret. Harold se hrănea fără chef, dar cum intra în rutina zilei ca la această oră să mănânce, îşi deschisese o cutie de sardele şi-şi prăjise câteva feliuţe de pâine.

— Vai, dragă! strigă Margaret exagerându-şi dezamăgirea. Ai şi început să mănânci! Şi eu care m-am întors acasă special pentru tine. N-aş fi crezut să te găsesc la masă! Erai chiar atât de flămând? Îţi cumpăraserăm un antricot. Ar fi trebuit să-ţi las un bileţel, desigur.

Margaret nu-şi dezbrăcase paltonul; îşi scoase doar mănuşile şi începu să strângă, fără rost, lucrurile de pe masă.

— E în ordine, o linişti Harold. S-ar putea să ies în oraş ceva mai târziu, aşa încât mi-am spus că e mai bine să mănânc acum...

— Îi repetam tot timpul lui Eileen că trebuie să plec ca să-ţi servesc masa de seară. Să nu crezi c-am uitat. Numai că nu m-am gândit că vei dori să mănânci atât de devreme.

— Nu iei şi tu ceva? o întrebă Harold.

— O, am luat prânzul foarte târziu. Nu mi-e foame.

Cum nu mai avea ce strânge de pe masă, Margaret îşi scoase paltonul lăsându-l să cadă pe un scaun.

— Mai doreşti ceva? Pot să deschid o cutie de compot?

Ochii îi erau apoşi, dar vorbirea clară. Numai exagerata ei solicitudine îl făcu pe Harold să-şi spună că a băut: de câte ori bea, se manifesta plină de grijă şi de bunăvoinţă faţă de el, cu rarele excepţii când amabilitatea îi era copleşită de mila faţă de ea însăşi.

— Nu, mulţumesc, o să iau un măr.

— Eşti sigur că nu mai doreşti altceva?

După ce se mai foi un timp fără rost, Margaret ieşi din cameră, dar un moment mai târziu îşi vârî din nou capul pe uşă ca să-i spună:

— Lasă vasele, nu le atinge, le spăl eu.

— Mulţumesc.

Când Harold intră în dormitor, Margaret era aşezată pe taburetul din faţa toaletei; părea să nu aibă altă preocupare decât să se privească în oglindă. Se întoarse precipitat spre el:

— Ai terminat? Vrei o cafea?

Harold începu să-şi dezbrace costumul de birou.

— Ieşi în oraş?

— Da, ţi-am spus doar.

— A, da. Începu să se joace cu nişte borcănaşe de fard. Eileen m-a rugat să-ţi transmit că i-ar face plăcere dacă ai veni şi tu. Eu mă întorc la ea. Mi-am întrerupt vizita numai ca să-ţi servesc masa de seară – sau, cel puţin, asta mi-a fost intenţia.

— Nu cred să te pot însoţi.

Îmbrăcat doar în vestă, Harold se duse în baie.

— Niciodată nu mai ieşim şi noi împreună, îl întâmpină Margaret deîndată ce se întoarse în dormitor. Stătea în picioare fără să-l privească. Nu mai mergem nicăieri. Dacă n-ar fi Eileen, ar însemna să zac toată ziua în casă şi să… vegetez. Şi, de fapt, ce ai împotriva ei*!* De ce nu-ţi place?

Furia îi subţiase trăsăturile şi-i îmbujorase pielea obosită, restituindu-i pentru o clipă, în mod ironic, coloritul şi însufleţirea din anii când era mai tânără, mai drăguţă, iubită.

— N-am nimic împotriva lui Eileen, spuse Harold. Mă bucur pentru tine că ţi-e prietenă.

— Te bucuri pentru că te mai scapă de prezenţa mea, asta vrei să spui.

Margaret rosti aceste cuvinte cu resemnare, de parcă enunţa un adevăr evident.

— Altădată, reluă ea, Eileen îţi plăcea foarte mult, pe urmă s-a întâmplat ceva, nu-i aşa? A intervenit ceva între tine şi ea.

— E absolut lipsit de importanţă, răspunse Harold aplecându-se să-şi schimbe pantofii. N-are niciun sens să discutăm despre asta.

— Nu, n-are niciun sens să mai discutăm despre nimic, noi doi.

Harold răspunse doar printr-un oftat.

— Foarte bine, oricum n-am s-o întreb pe Eileen ce s-a întâmplat. Atâta mândrie mai am şi eu.

— Margaret… începu Harold.

Ea îşi flutură braţele, bătând aerul.

— Şi unde mă rog o porneşti acum din nou?

— Pur şi simplu în oraş.

— Niciodată nu-mi spui. Niciodată nu stăm de vorbă.

Harold isprăvise să-şi lege şireturile. Îşi scoase o cămaşă curată din sertarul unui scrin, în timp ce şi-o trăgea, încheiată, peste cap, Margaret ieşi din odaie. El îşi termină toaleta, şi se gândi că n-ar strica să mai dea pe gât o băutură, dar prilejul nu era prea nimerit. În timp ce-şi îmbrăca fulgarinul, în hol, Margaret ieşi din

sala de baie.

— Harold, îmi pare rău.

El îşi forţă un zâmbet.

— Nu face nimic.

— Mă rog, îmi pare rău. Dar ştii, uneori am impresia… că nu mă pot împiedica.

— N-o să întârziu mult, o asigură Harold. Cred că o să mă întorc acasă mult înaintea ta.

— O, poate c-o să ies cu Eileen în oraş.

— Bine. Petrecere frumoasă.

— Mulţumesc.

Harold îşi ridică mâna într-un vag gest de salut; îşi simţea faţa ţeapănă din pricina sforţării de a-şi menţine zâmbetul.

— La revedere.

Când deschise uşa din faţă, Margaret îi strigă cu o voce care se voia veselă:

— Petrecere frumoasă, şi ţie!

Se afla din nou în faţa casei lui Greensmith, mergând cu paşi foarte uşori. Cuteză să arunce o privire în treacăt: ardea o lumină, la aceeaşi fereastră de la parter; draperiile erau bine trase, astfel încât nu-şi putea da seama dacă geamul fusese înlocuit. Tocmai când trecea prin faţa porţii, se aprinse o lumină şi la o fereastră de la etaj, revărsându-se în stradă, astfel încât Harold trecu prin raza ei şi zări, o clipă, o femeie într-o rochie sau un pulover negru. Nu era aceeaşi femeie care se urcase în maşină alături de Greensmith.

Trecu de casă. Traversă ceva mai departe, unde se deschidea o alee ce ducea în parc. Ploaia încetase cam de vreun ceas, dar de pe coroanele boltite ale copacilor picurau stropi reci. Doi îndrăgostiţi foarte tineri şedeau îmbrăţişaţi pe o bancă udă leoarcă.

Deşi nu se îndepărtase mult de şosea, zgomotul circulaţiei răzbea surprinzător de vătuit. Luna se învelise în nori.

Nu trebui să înainteze prea departe. La capătul aleii străjuite de copaci, era o mică grădiniţă aranjată pe stânci. Îi dădu ocol cu un aer foarte firesc. Nu se vedea ţipenie de om; se aplecă şi, cu mâna înmănuşată, smulse din pământ o bucată de granit cam de mărimea unei cutii de ţigări. O scutură şi o frecă de iarba udă ca s-o cureţe puţin de noroi, apoi o vârî în buzunarul impermeabilului. Dădu să plece dar, minat de un impuls brusc,

smulse o a doua piatră, ceva mai mică, pe care o vârî în celălalt buzunar.

Ieşi din parc pe alt drum, de astă dată întâlnind un singur om – un individ cu barbă şi o coamă de păr alb, care, în ciuda umezelii şi a frigului, se plimba în cămaşă şi sandale.

Şi din nou se ghemui lângă gardul viu; lumina de la etaj se stinsese; întocmai ca şi data trecută – o singură fereastră iluminată, draperiile împreunate. Acum îşi putu da seama că geamul fusese înlocuit. Aşteptă nu mai mult de o clipă. Mult mai puţină emoţie de astă dată, mai puţină emoţie şi mai puţină teamă. Câte un pietroi în fiecare mână. Zvârli primul în aceeaşi fereastră ca şi data trecută şi, chiar în timp ce sticla zăngănea, transferă piatra din mâna stângă în dreapta, îşi luă puţin vânt şi-o proiectă direct în fereastra de la etaj, unde apăruse femeia în negru.

Numai cât auzi zgomotul loviturii şi o luă la goană, de astă dată în direcţia opusă, în sus, alergând însă cu mai puţină repeziciune, mai puţină panică, fără să-i pese de un automobil care se apropia, alergând doar în virtutea faptului că plănuise să fugă… până când traversă drumul – aruncă o privire furişă care nu-i dezvălui niciun urmăritor – şi se înfundă în parcul muiat de ploaie şi bântuit de smintiţi.

3

— ŞI CUM MAI STAI cu vieţuitoarele de pe alte planete?

Saddler înălţă din umeri şi făcu o mutră acră:

— La fel.

— Vrei să spui că le vezi, literalmente, sau încerci să exprimi în felul ăsta o experienţă a imaginaţiei?

Saddler îşi goli cana de bere.

— Eu cred că le văd – sau, cel puţin, o parte din mine aşa crede.

— Şi ce-ai de gând să faci?

— Constat că pot trăi foarte bine şi aşa, răspunse Saddler cu glas ferm. Privi la cadranul ceasului de deasupra barului şi adăugă: Cred că-i timpul să ne întoarcem.

Reintrară în birou, în timp ce Harold medita la natura feluritelor obsesii.

— Roata de moară îşi aşteaptă sclavii, enunţă Greaves.

Noul venit în secţie îşi începuse munca în acea dimineaţă. Se numea Peter Miller. Era un tânăr sub douăzeci şi cinci de ani,

brunet, plăcut la înfăţişare, cu o croială a hainelor şi cu o tunsoare în stil continental. Dădea impresia unei remarcabile stăpâniri de sine. Fetele, până şi Mary Pollard, erau încântate de el.

Prezenţa lui şi reacţiile celorlalţi dăduseră puţină savoare rutinei post-meridiane. Din nefericire însă, domnul Jackson se afla întruna din zilele lui cu toane rele. Năvăli în timpul pauzei de ceai; niciunul dintre ei nu scăpă şfichiuirilor sale, şi numai absurditatea reproşurilor le mai neutraliza agresivitatea. Harold, jucându-şi rolul asumat, de tip nepăsător, scăpă ceva mai ieftin. Noul venit nu oferise încă niciun temei de critică şi părea impasibil. În cele din urmă, Jackson plecă fştă măcar un „bună seara”, cu douăzeci de minute înainte. De încheierea programului, şi toţi ceilalţi încetară* lucrul.

Izbucnire de indignări, scandalizări, exclamaţii intrigate şi ameninţări de revoltă în care nimeni nu credea.

— Aşa-i întotdeauna? întrebă Peter Miller.

— Numai din când în când; îşi iese din ţâţâni fără niciun motiv, îl lămuri Logan. Se vede că suferă de ulcer, sau îi face scandal nevastă-sa.

— Dacă-i aşa, cum dracu nu i-a dat încă nimeni brânci în gaura liftului? spuse Miller fără să facă haz.

Simţământul persecuţiei comune le crease o neobişnuită solidaritate. Cineva dădu ideea să meargă cu toţii la o băutură. Mary Pollard şi Logan se scuzară că nu pot participa: Miller acceptă, anunţându-i, însă că nu poate rămâne mult.

În cârciumă, atmosferă plicticoasă. Greaves era jovial, volubil şi pisălog. Stella se ţinea de noul venit care o cam repezea. Harold se simţea împărţit în două: participa la o festivitate „de birou”, deci îşi păstra manierele „de birou”, pe de altă parte era timpul lui liber, când îşi îngăduia satisfacerea fanteziilor. Simţea cum îl părăseşte energia. În jurul lor, grupuri la fel de prost asortate se străduiau să realizeze o imposibilă fuziune.

— Mi-e dor să mai văd soarele, îi declara Stella lui Miller cu o voce care părea afectată în comparaţie cu cea pe care o folosea la birou. Am impresia că plouă de săptămâni întregi. Îţi vine să te spânzuri, zău aşa.

— După câte ştiu eu, spuse Harold luându-şi avânt ca să se lanseze într-o banalitate, s-a constatat, statistic, că cele mai multe sinucideri au loc în zilele frumoase, pentru că…

, r— O, nu! strigă Stella.

— … pentru că priveliştea celorlalţi oameni bine dispuşi il face pe virtualul sinucigaş să realizeze imposibilitatea situaţiei sale.

— Asta-i o chestie prea subtilă pentru mine, decretă Greaves.

— Aşa se spune. Eu n-am făcut decât să citez. Sau poate că nu priveliştea bucuriei altora îi îndeamnă la sinucidere ci faptul că, pe o zi frumoasă, îşi dau seama că dacă pentru el sau ea viaţa pare de nesuportat, aceasta se datorează unor factori inalterabili adânc sădiţi în ei şi nu unor condiţii exterioare care s-ar putea îmbunătăţi.

În timp ce vorbea, Harold îşi dădu seama că îi stârnise oarecare interes lui Miller. Tânărul îl privea cu un fel de curiozitate în ochii luminoşi, neclintiţi. Şi Harold se ruşină în sinea lui de puerilul impuls pe care-l încerca vanitatea lui măgulită.

— Nu că aşa ceva s-ar întâmpla des – vorbesc de îmbunătăţirea condiţiilor, adăugă el cu voce moale.

Miller îşi supse obrajii şi rosti tărăgănat:

— Ca atunci când eşti foarte singur în mijlocul unei mulţimi, asta vrei să spui?

Avea un fel anume de a vorbi, pe care Harold îl remarcase în timpul gâlcevii cu Jackson, un obicei de a întinde unele fraze, încât nu ştiai dacă trebuie să le iei ca atare sau să le interpretezi ca o ironie.

Harold ridică din umeri:

— Cam aşa ceva.

Aceasta a fost, mai mult sau mai puţin, ultima sa contribuţie la discuţia comună. Puţin după aceea, Miller plecă, părăsind încăperea cu iuţeala şi naturaleţea unei pisici care iese dintr-o cameră. Deşi vorbise foarte puţin, plecarea lui determină o bruscă scădere a interesului celor rămaşi. Se cunoşteau prea bine unii pe ceilalţi. De îndată ce-şi goli paharul, Harold îi anunţă că pleacă şi el, iar Saddler şi cele două fete îl întovărăşiră.

În stradă, se simţi brusc asaltat de un simţământ de nerăbdare. Se despărţi pe loc de ceilalţi, scuzându-se că nu-i însoţeşte până la staţie.

— Lasă, lasă, că nu te spunem la nimeni, glumi Stella. Viaţa ta secretă!

O bucată de timp rătăci fără niciun ţel, neştiind măcar pe unde se află, cu mintea golită de orice gând în afară de înţepăturile neliniştii; un neastâmpăr fizic, sâcâitor ca un călcâi dureros. În

timpul cât stătuse în cârciumă, cea mai mare parte a fluxului de funcţionari ieşiţi de la slujbe se resorbise, şi străzile păreau acum stranii în pustietatea lor. Mai trecu o bucată de timp până să reînceapă a se gândi la Greensmith.

În cele zece zile scurse de la azvârlirea pietrelor, intensitatea obsesiei lui se mai domolise. Parcursese o perioadă aproape de saţietate, ca şi cum ura lui, asemenea dorinţei sexuale, era ciclică şi putea fi potolită. Fusese în stare să-şi reprezinte cu calm imaginea duşmanului său. În tot acest timp, nu simţise nevoia vreunei iniţiative; aşteptase, fatalist, să survină ceva din afară.

Şi nu survenise nimic. Acum, aţâţată poate de aerul străin al locurilor pe unde rătăcea, neliniştea stârnită în el de sosirea lui Miller şi de izbucnirea domnului Jackson începuse să-l muşte, şi se pomeni pradă unor impulsuri care-i tulburau mintea şi nervii.

Din locul unde se afla şi până la casa lui Greensmith era un drum complicat cu autobuzul şi cu metroul. Harold nu-şi făurise niciun plan: nu făcea decât să asculte de un instinct care-l mâna inexorabil într-acolo, aşa cum înfometatul de plăceri trupeşti se simte uneori împins, fără voie, către străzile rău famate.

Dar suburbia în care locuia Greensmith n-avea nimic dintr-un cartier rău famat. Strada lungă, curbându-se în dreptul parcului, îşi desfăşura opulenţa fără jenă. În vizitele lui anterioare, vizite de explorare, nu venise niciodată atât de devreme: îl surprinse acum aerul şi agitaţia aproape festivă a străzii, luminile sclipind din ferestre cu draperiile încă despărţite, automobile sosind sau pornind pe măsură ce oamenii se lansau spre atracţiile vieţii de noapte. În acest vârtej de activitate mondenă, Harold simţi cu intensitate că era un intrus.

Îndreptându-se spre locuinţa lui Greensmith şi auzind bocănitul propriilor lui pantofi pe caldarâm, îşi dădu seama că nu-şi făcuse pregătirile necesare, aşa ca în celelalte ocazii; mai bine zis, nu se pregătise sufleteşte. Nu putea fi vorba să repete aceeaşi formă de asalt: asemenea act ar fi fost periculos (de bună seamă că Greensmith şi-o fi luat unele măsuri de apărare şi urmărire) şi, în orice caz, acel anume impuls se consumase. Indiferent în ce direcţie vor fi îndreptate acţiunile lui viitoare, acestea vor trebui să îmbrace altă formă.

Mergea pe partea caselor. În pofida trepidaţiei din jur, se simţea bizar împresurat de tăcere. Pe partea cealaltă, parcul se

proiecta, îndărătul primilor copaci iluminaţi, ca o pădure tropicală, misterioasă şi impenetrabilă.

Din pricina curburii străzii şi a gardurilor vii, numai când ajunse lângă locuinţa lui Greensmith îşi putu da seama că în această seară era cu totul cufundată în întuneric. Trecu de poartă şi numai după aceea, fără să se oprească din mers, întoarse capul pentru a constata dacă nu e aprinsă lumina în vreo încăpere laterală, dar sclipirile galbene din geam erau doar reflexul lămpilor din casa de alături.

La poalele pantei, Harold se opri, scoase o ţigară şi aprinse un chibrit frecându-l de colţul unui zid. Îşi îndreptă spinarea, şi traversă drumul, urcând povârnişul. La marginea parcului, cu faţa spre locuinţa care, acum când era închisă, părea să-şi fi pierdut misterul şi să fi devenit un simplu adăpost, Harold rămase în contemplarea mută a pustietăţii şi vulnerabilităţii casei, până când ţigara îi fripse degetele; zdrobi mucul sub călcâi.

De astă dată s-a mulţumit cu atât. Îşi consumase neastâmpărul în mers, îşi potolise foamea.

Încă nu simţea îndemn spre acţiune. Acţiunea fusese înlocuită de simpla constatare a existenţei fizice a casei vrăjmaşului său, existenţă fizică expusă, implicit, distrugerii.

La întoarcerea acasă, îl întâmpinară voci care se auzeau din sufragerie. Bănui că venise Eileen în vizită, dar când intră, pregătit pentru acea formă specială de duel verbal care avea loc între el şi prietena soţiei sale, descoperi că musafirul era soacra lui. O sărută pe obraji, exprimând o bucurie nu întru totul prefăcută.

— Te aşteptam mai devreme, dragă, i se adresă Margaret. Credeam că vii direct acasă. Ai nimerit în vreo încurcătură de circulaţie?

Exista o conspiraţie ca, în prezenţa mamei, lui Margaret, să ascundă ruina căsniciei lor. Dar nu prea era de crezut că bătrâna se lăsa înşelată. O femeie trăită la ţară, bătută de toate vânturile, ţinându-se bine pentru cei aproape şaptezeci de ani ai ei, doamna Deakins avea simţuri foarte ascuţite şi, sub o faţadă de duritate şi agresivă lipsă de sentimentalism, ascundea o tandră sensibilitate faţă de relaţiile omeneşti.

— Încurcătură de circulaţie! repetă ea. Las’ că ştiu eu pe unde s-a încurcat. I-am mirosit încurcătura în respiraţie.

Harold le lămuri că sosise un angajat nou în secţia lui şi că se duseseră cu toţii la o băutură.

— Şi, nu ştiu cum, o băutură s-a transformat în două, trei.

— Sau patru, cinci, preciză doamna Deakins. După o zi lungă de lucru, e greu să le mai ţii socoteala.

— Dacă ne-ai fi anunţat că soseşti, Maud, aş fi lăsat totul baltă.

Margaret, simulând interes, întrebă:

— Asta-i tânărul despre care mi-ai vorbit?

— Da.

Harold se porni să-l descrie pe Peter Miller.

— Cum merge slujba nouă, Harold? întrebă soacră-sa după ce isprăvi el de vorbit. Te-ai adaptat? Nu te plictiseşte munca statică de birou, după viaţa ta nomadă?

Întrebarea însemna o periculoasă apropiere de terenul interzis, şi bătrâna păru să-şi dea seama, aşa încât, de îndată ce Harold îi răspunse „E în regulă!", se întoarse către fiică-sa spunându-i:

— Ei, acum că s-a întors acasă cel care câştigă pâinea cea de toate zilele, cred că putem merge la masă.

În timpul cinei, doamna Deakins descrise o excursie cu autocarul pe care o făcuse în acea toamnă pe Valea Rinului. De când rămăsese văduvă, cu şase ani în urmă, devenise, în raport cu vârsta ei şi cu circumstanţele, o adevărată aventurieră, călătorind mult şi ducând pretutindeni cu ea o receptivitate surprinzător dezbărată de prejudecăţile insularilor.

— Şi unde ai de gând să faci următoarea escapadă? o întrebă Harold. Ce-ai zice de Uniunea Sovietică?

— Mi-ar plăcea foarte mult, răspunse bătrâna. Sunt sigură că-i foarte interesantă, dar mi-e teamă de frig. Nu. Am eu alt plan. Scutură din cap; cele câteva şuviţe încă negre se detaşau puternic în părul argintiu. Făcu o pauză, ca să sublinieze efectul dramatic. Mă bate gândul să plec în America.

— Mamă! exclamă Margaret.

— Şi, mă rog, de ce nu? Ce rost are, chiar dacă eşti bătrână, să şezi locului aşteptân-d să mori? Institutul organizează nişte zboruri charter. Materialiceşte pot să-mi permit.

— Da, dar…

Harold interveni:

— E o idee minunată. Te invidiez şi te admir, Maud.

Vorbiră un timp despre America, apoi doamna Deakins întrebă:

— Şi voi, unde aveţi de gând să vă petreceţi anul ăsta

concediul?

Harold şi Margaret schimbară o privire.

— Încă nu ne-am făcut niciun plan. La urma urmei, suntem încă în plină iarnă, răspunse Margaret.

— Dar în ziua de azi, dacă vreţi să faceţi ceva ce merită făcut, trebuie pornit din timp la proiecte. Doamna Deakins pocni din dinţii îngălbeniţi dar întregi. De o călătorie aţi avea voi nevoie, puturoşi de lasă-mă să te las re sunteţi! V-ar face teribil de bine.

— Da, spuse Harold. Bănuiesc că aşa e.

— Nu mai bănui nimic! E foarte plăcut că veniţi să vă petreceţi concediul cu bătrâna voastră mamă, şi ştiţi prea bine că sunteţi oricând bineveniţi. Dar aţi avea nevoie de o vacanţă adevărată, petrecută împreună, şi asta cât mai repede!

— Vacanţele adevărate sunt cele petrecute la vilişoara dumitale. Ştii bine cât demult îmi plac.

Doamna Deakins era măgulită, dar Harold nu vorbise din simplă politeţe. Căsuţa ei din piatră cenuşie, cu grădina îngrijită, crescătoria de păsări, instalaţia de apă cam defectă, gospodăria ei izolată printre câmpurile de cartofi din Anglia de răsărit, îi devenise, cu anii, tot mai dragă; era o imagine pe care şi-o rechema în minte, ca pe un talisman, în clipele de deznădejde sau de spaimă.

— Foarte bine, atunci de ce nu v-aţi întoarce acum cu mine, să vă petreceţi sfârşitul de săptămână?

— Splendid, mamă, izbucni Margaret. Ar fi grozav să evadăm pentru o zi, două. Putem pleca toţi trei mâine seara.

— E-o vreme infectă, spuse Harold.

Doamna Deakins îl privi lung, înălţându-şi sprâncenele stufoase.

— Dar la Londra e şi mai infectă.

— Da, desigur, dar…

Şi Margaret îl privea surprinsă.

— Eu nu cred să pot pleca, adăugă Harold încet. În niciun caz săptămâna asta.

De ce refuzase? N-ar fi putut spune. Nu avea niciun plan, doar că simţea o teribilă împotrivire lăuntrică la ideea de a pleca; avea senzaţia unei fatalităţi superstiţioase – asemenea tânărului îndrăgostit nebuneşte care, în lipsa oricărui indiciu, simte că dacă stă locului, o va zări poate, din întâmplare, pe aleasa inimii lui între milioanele de locuitori ai oraşului.

— Dar bine, Harold… începu Margaret, apoi se întrerupse.

— E un ghinion. Se întâmplă o dată la o sută de ani, dar am promis să mă duc sâmbătă la birou. Improviză la repezeală: Avem de întocmit nişte rapoarte speciale. Nu văd cum aş putea acum să mai scap. Şi la ora când termin, nu mai merită să plec.

Margaret, răsucind inelul şervetului, spuse:

— A, da, îmi amintesc, mi-ai vorbit despre rapoartele alea. Dar nu mi-am dat seama că-i vorba de sâmbăta asta.

— Dar de ce să nu pleci tu? Harold îşi dezveli dinţii într-un rânjet binevoitor. Mă pot apăra singur. Apoi, adresându-se doamnei Deakins: Ia-o pe Margaret cu dumneata, o să-i prindă bine o schimbare de aer.

— Dacă doreşte să vină…

— O să vin, spuse Margaret.

Discuţia se opri aici. Doamna Deakins se simţea contrariată şi nu era ea persoana care să ascundă aşa ceva. În tot restul serii, glasul ei păstră o notă de răceală, buzele-i subţiri şi zbârcâte i se ţuguiară, şi se enerva pe fiică-sa ori de câte ori aceasta încerca s-o îmbune.

Când se duseră la culcare, Margaret nu-i suflă niciun cuvânt în legătură cu subterfugiile lui, şi se mărgini să discute despre ora plecării şi a

Sosirii şi despre aranjamentele culinare, pentru a-i lăsa mâncare.

Acestea se petreceau joi noaptea. Dimineaţa nu avură prea mult timp la dispoziţie pentru a-şi lua rămas bun. Doamna Deakins, înfăşurată într-un capot vechi de lână cenuşie, ca o pătură cazonă, continua să se arate îndărătnic de ofensată dar, fragilă după periculoasa călătorie a somnului, se îmblinzi în cele din urmă şi, când Harold se aplecă să-i sărute obrazul ce păstra încă aroma pernei, îi cuprinse gâtul cu braţul şi-l ţinu strâns lipit de faţa ei, o clipă lungă. De hatârul bătrânei, Harold şi Margaret se sărutară.

Vremea se înseninase subit. Bătea un vânt puternic dar călduţ, care îmbrâncea norii cu atâta vigoare încât din când în când se destrămau, dezgolind fâşii şi petice de cer albastru şi licăriri de soare răzleţe.

La birou, înseninarea vremii se reflecta printr-o înviorare a spiritelor – datorată şi faptului că era ultima zi de lucru, înainte de weekend. Domnul Jackson, prins într-o serie de şedinţe, se

arătă prea puţin. În timpul pauzei de după-masă, Miller veni în colţul unde lucrau Harold şi Saddler şi, ghemuindu-se pe vine, se amestecă în discuţiile lor. La sfârşitul zilei, şi el şi Stella plecară fără un cuvânt, în acelaşi timp, ca în urma unui aranjament prealabil.

Harold se duse de-a dreptul acasă.

Margaret îi lăsase un bilet cu instrucţiuni în ce priveşte mâncarea. Începu prin a-şi turna o băutură generoasă, acum când nu se mai temea că exemplul lui i-ar putea trezi lui Margaret cheful de a bea. Îşi citi ziarul de seară, îşi reumplu paharul şi, timp de o jumătate de oră urmări la televizor un film cu *cowboys* – filmele *western* făceau parte dintre puţinele programe care n-o atrăgeau pe Margaret. Camera era luminată doar de o lămpiţă de masă; barele radiatorului electric irizau o plăcută incandescenţă rubinie; aerul mirosea a fum de ţigară, a băutură şi a el însuşi. Se cufundă într-un soi de tihnă plăcută, ca într-o baie cu apă călduţă. În el era însă treaz simţământul că în curând se va întâmpla ceva, că i se va solicita o anumită formă de acţiune, dar inspiraţia acestei acţiuni îi va veni de la sine, născută din mărunta lui pace domestică.

Îşi pregăti cina, urmând instrucţiunile lăsate de Margaret şi aflând satisfacţie în migăloasele treburi de bucătărie. Savură mâncarea, şi apoi spălă vasele cu aceeaşi grijă ceremonioasă cu care-şi preparase bucatele.

Trecuse de orele nouă. Reveni la televizor să asculte ştirile, dar după jurnal urmă o piesă de teatru şi, curând, îşi simţi atenţia solicitată, suferi acel impact pe care vieţile personajelor, oricât de istrionic ar fi ele concepute (cu excepţia filmelor *western* în care totul este mitologic de previzibil) îl exercită asupra propriilor tale visuri. Şi pe celălalt canal se reprezenta tot o piesă, aşa încât închise aparatul, urmărind cum pătratul de lumină al ecranului se îngustează la o bară, apoi la un punct luminos, şi moare.

Acum, deşi încă liniştit din punct de vedere emoţional, puse stăpânire pe el un neastâmpăr fizic, care-l mâna dintr-o cameră într-alta, făcându-l să îndrepte câte un obiect, să ia de aici o carte, de dincolo o revistă, să deschidă şi să închidă sertare – în tot acest timp aşteptând inspiraţia, sau aşteptând să acţioneze conform inspiraţiei a cărei ivire era unica raţiune ce putea da, retrospectiv, un sens tihnei acestei seri.

În odaia de zi puse la punct şi învârti ceasul de pe consola căminului şi, după ce-l aşeză la loc, se îndreptă spre măsuţa pe care era telefonul, cu cărţile de telefon tescuite în raftul de dedesubt. Volumul roz: E—K. În picioare, rezemând cartea de zid, în echilibru nestabil, răsfoi iute paginile, şi urmări cu degetul de-a lungul numelor: GREENSMITH. N.N.T. Îşi repetă numărul în gând. Puse cartea la loc, îndreptând cotoarele celorlalte volume.

Respira puţin mai greu decât de obicei. Mâna, deşi nu-i tremura, zăbovi puţin înainte de a apuca receptorul. Formă numărul, stând aplecat asupra aparatului, apoi îşi îndreptă spinarea când auzi soneria la celălalt capăt al firului. O clipă, în urechea lui răsună ecoul vocii lui Greensmith aşa cum o auzise o dată: declamatoare, plină de încredere şi odios de virtuoasă.

— Alo!

Cu toate corzile întinse, gata să audă vocea lui Greensmith, îşi pierdu cumpătul când îi răspunse un glas tânăr de femeie.

— Alo! repetă glasul impacientat.

Harold îşi ţinu răsuflarea. Putea desluşi respiraţia femeii la celălalt capăt al firului.

— De ce nu apeşi pe butonul A? Tonul era condescendent.

Harold şovăi, îşi îndepărtă puţin receptorul de ureche dar, fascinat, nu se putea hotărî să-l pună la loc. Din fericire, fu cruţat de luarea acestei decizii.

— Pentru numele lui Dumnezeu!

Exclamaţia iritată a femeii fu urmată pe loc de păcănitul receptorului trântit în furcă. Harold îl mai ţinu o clipă pe al lui în mână, apoi îl depuse cu extremă suavitate, ca şi cum ar fi fost încă viu.

La început simţi că s-a purtat ca un prostănac, dar impresia se risipi repede, fiind înlocuită de o emoţie foarte plăcută. Retrăi clipa apelului telefonic, văzând-o în faţa ochilor pe femeia căreia îi aparţinea vocea – nu soţia lui Greensmith ci cealaltă, mai tânără, purtând o rochie neagră.

Harold se pomeni fredonând melodia unei reclame de la televizior. Aşadar telefonul fusese inspiraţia pe care o aşteptase, inspiraţia care urma să dea sens şi realitate placidităţii lui de până atunci. Sau poate că, asemenea unei ispite abil puse la cale, inspiraţia îl aşteptase pe *el?* Avu previziunea unui lung şir de asemenea inspiraţii, fiecare dintre ele împingându-l inexorabil către cealaltă, în timp ce el se amăgea că-şi făureşte

singur propriul destin!

Dar n-avea importanţă! Important era că apelul telefonic îşi slujise scopul; aşa avortată şi plăpândă cum fusese încercarea, îi liniştise mintea şi nervii, creindu-i o condiţie în care din nou, cel puţin deocamdată, nu i se mai cerea nimic.

Îşi mai turnă o băutură – una mică. După ce o dădu pe gât, îşi pregăti o baie fierbinte. Gustă intimitatea dormitorului în această seară, cu celălalt pat nedesfăcut, cu tăcerea neameninţată să fie ştirbită. Citi un timp în pat, destul de liniştit pentru a urmări destinele personajelor cărţii.

Înainte de a stinge lumina, aruncă o privire scurtă spre fotografia băieţaşului care zâmbea.

Dormi adânc. Când se trezi, nu-şi putu aminti amănuntele viselor care-i străbătuseră somnul, ştia doar atât că în vis se simţise puternic şi iubit, iar Margaret, alături de el, era fericită şi drăguţă ca în anii tinereţii.

Se sculă cu conştiinţa clară a ceea ce urma să facă, astfel încât nu-l presa nerăbdarea: îşi pregăti pe îndelete micul dejun şi îşi acordă timp suficient ca să facă curăţenie în apartament.

Când ieşi din casă, îl întâmpină o dimineaţă însorită – o sâmbătă ca aceea în care îl întâlnise pe Greensmith, cu o lună în urmă: autobuzul ticsit, pe străzi furnicar de oameni care-şi făceau cumpărături, în parc elevi de şcoală care se jucau în grupuri gălăgioase şi oameni între două vârste care-şi plimbau câinii.

Nu mai venise niciodată în cartierul lui Greensmith pe lumină de zi. Casa, deşi solidă şi elegantă, părea mai puţin impunătoare. Era clădită în stil neo-georgian, proaspăt vopsită în gălbui cu lemnăria în negru şi, în această dimineaţă, soarele de iarnă arunca sclipiri jucăuşe în geamuri. Din singurul colţ al parcului în care putea observa clădirea fără să fie văzut, privelişte parterului îi era împiedicată de gardul viu de mălin, foarte compact. Rămase locului vreo zece minute, fumând, întorcându-se din când în când şi privindu-şi ceasul pentru a crea impresia, oricui l-ar fi urmărit, că aşteaptă pe cineva care întârzie.

O minge rătăcită ateriză la picioarele lui; îi dădu un şut în direcţia unui puşti în pantaloni scurţi, cu o eşarfă care-i flutura pe spate. Melodia reclamei de televiziune din noaptea trecută îi cânta mut în creier. Fără niciun fel de legătură, Harold se revăzu

ca prin vis, aşteptând tot aşa, cu mulţi ani în urmă, o fetişcană ce urma să apară pe o alee pietruită, venind spre el cu paşi dansanţi.

Peste margine gardului viu, reuşea să zărească doar uşa de la parter, deschisă. Nu desluşea nimic în plus, şi la poartă nu apăru nimeni.

Zvârli mucul ţigării şi, învăluit încă în ceaţa binefăcătoare a visurilor, traversă drumul, cu pasul omului care se plimbă.

Le auzi glasurile, zgomotoase şi vesele, înainte de a-i fi văzut: două fete şi un tânăr, adunaţi lângă un automobil sport vişiniu parcat pe alee, în faţa garajului deschis, şi un căţel cu blană roşcată zbenguindu-se în jurul maşinii. Ceva din compoziţia tabloului, culorile vii, eleganţa atitudinilor, sugera o reclamă pe hârtie lăcuită, din revistele ilustrate şi, printr-o reacţie subconştientă, Harold se gândi la aspectul relativ jerpelit al hainelor lui. Conştient însă, îşi dădea seama de absenţa lui Greensmith din scenă, şi că celălalt automobil – de culoare întunecată, poate verde închis – se afla în garajul dublu.

Una dintre fetele în pantaloni (să fi fost cea care îi răspunsese la telefon?) păru dintr-odată să-i surâdă generos, parcă invitându-l, şi Harold rămase năuc până când îşi dădu seama că între şurâsul ei şi privirea întâmplător fixată asupra unui trecător nu exista nicio legătură. Cu toate acestea, râsetele lor îl urmăriră de-a lungul străzii, în timp ce-şi iuţea paşii, părând să-şi bată joc de timiditatea lui.

Cabina telefonică era ocupată. Orbeşte, îşi separă fisele în buzunarul pantalonilor. Să aştepte sau să pornească în sus, pe şosea, spre cealaltă cabină telefonică? În timp ce şovăia, femeia ieşi din cabină. Casca receptorului era caldă încă de la atingerea urechii femeii, iar microfonul aburit de respiraţia ei. Introduse monezile şi formă numărul.

Îi răspunse o voce de bărbat repetând numărul pe care-l formase. Harold apăsă pe butonul A.

— Domnul Greensmith?

— Greensmith la aparat.

— Vreau să-ţi vorbesc.

— Cine e?

— Vreau să-ţi spun că…

— Cine e la telefon?

— … să-ţi spun că…

— Cine-i?… De astă dată întrebarea răsună ca un strigăt.

— … că ai să suferi, ai să suferi ca un cline'. Ascultă, ascultă-rnă…

Harold începu să vorbească rar, cu glas liniştit, ţinând receptorul lipit de gură. Vorbea cu o voce care nu era a lui, parte din nevoia conştientă de a-şi camufla identitatea, parte din pricina realizării instinctive că un ton mai grosolan, mai vulgar, agrava ameninţarea cuprinsă în avertismentele şi înjurăturile lui; acelaşi instinct îl făcea să folosească epitete mult mai triviale decât cele care intrau obişnuit în vocabularul său, la început deliberat, pe urmă fără voie, scuipându-le, ejaculând un jet spurcat dintr-un şuvoi fără sfârşit.

N-a ştiut cât timp a continuat aşa – un minut, trei, şase – cu receptorul la buze şi ochii strâns lipiţi. Era poate ciudat că Greensmith nu închisese telefonul, că după primele sale exclamaţii de uimire şi indignare a rămas ascultând, ascultând parcă încremenit de groază.

Harold redeschise ochii, agăţă receptorul în furcă. Când ieşi din cabină, era scăldat de sudoare.

La început se simţi vlăguit, secătuit – nu atâta şocat de ceea ce făcuse, cât uluit. După aceea, însă, urmă simţământul de eliberare, senzaţia aproape de imponderabilitate fizică, în timp ce tot ceea ce-l înconjura, fiecare obiect material, fiecare sursă de potenţială rezistenţă se volatilizau, aeriene şi nebuloase. Starea de totală irealitate cedă la rândul ei locul sentimentului – tot ireal dar în mai mică măsură – de triumf, de putere, amestecat totuşi cu o vagă teamă, ca şi cum făcuse primul pas, izbutit însă ireversibil, într-o primejdioasă aventură erotică.

Şi, într-adevăr, toate simţurile îi erau aţâţate. Îşi dădu seama de acest lucru când, după ce rătăcise un timp fără nicio ţintă, intră într-o cârciumă înţesată de lume, şi se pomeni aşezat lângă două femei tinere, care puteau să fie surori, cocoţate pe scaunele de la bar în mijlocul unui grup de bărbaţi. Până în momentul acela, întreaga atenţie şi toate gândurile i se îndreptaseră convergent spre el însuşi, dar acum, de parcă un soi de satir ar fi operat independent în făptura lui, deveni conştient, cu o lascivă detaşare, de prezenţa fetelor.

Nu aveau mai mult de douăzeci şi ceva de ani; cea care părea mai tânără era blondă, cealaltă brunetă, dar amândouă înălţau spre el feţe impertinente, lipsite de expresie, cu ochi reci,

alungiţi de fard; îmbrăcămintea şi felul în care-şi mişcau membrele erau menite să pună în valoare liniile vag feminine ale trupurilor slabe, aproape androgine. Fata brunetă avea braţele goale; îşi ducea întruna mâna la ceafă, dezgolind intimitatea unei subţiori nerase.

Harold le urmări cu un fel de abstractă dorinţă conştientă, la care însă nu participa şi imaginaţia, amplificind şi precizând contururi; se mulţumea doar să recepteze linia coapsei lăţită pe scaun, mecanismul complicat al genunchiului, braţe albe, vârful trandafiriu al limbii îmbobocind între dinţi, lăcomia reţinută a buzelor şi a ochilor fardaţi. Dar se petrecu un lucru straniu: fata brună deveni conştientă de interesul lui Harold şi, în loc să-l ignoreze sau să-l respingă, îi transmise – în timp ce flirta cu partenerii ei scăpărându-şi dinţii – o tacită acceptare care se manifesta prin exagerarea etalării farmecelor şi prin câte o ocheadă cu tâlc. De' multa, multă vreme nu se mai întâmplase ca o femeie necunoscută să fie receptivă la virilitatea lui Harold.

Când plecă împreună cu prietenii ei, zăbovi puţin la uşă pentru a-i arunca o ultimă privire devoratoare, cu ochii ei distanţi dar luminaţi de oarecare interes.

Puţin după aceea plecă şi el. Dimineaţa îşi păstra încă reflexele primăvăratice, şi aglomeraţia zilelor de sâmbătă era în toi. Se gândi să se întoarcă acasă pentru a-şi prepara masa de prânz, dar pe urmă se răzgândi, luând hotărârea să mănânce într-un restaurant. Îşi comandă un meniu costisitor, *a la carte,* şi dădu chelnerului un bacşiş gras. Când ieşi din nou în stradă, soarele se topise şi cerul se încărcase de nori.

Nu avea nimic de făcut şi nicăieri unde să se poată duce. Orice activitate, orice încercare de distracţie ar fi însemnat un teribil consum sufletesc pentru o banalitate. Prânzul bogat îi provocase o oarecare îngreunare şi, din cauza mersului îndelungat, îşi simţea picioarele ca de plumb. Se îndreptă spre casă.

În petecul de grădină neîngrijită se jucau doi copilaşi din vecini. Harold ar fi vrut să le dea nişte bomboane, ar fi vrut să le dea bani să-şi cumpere acadele, dar se temu că asemenea gest ar fi fost jignitor pentru părinţi.

Confundă balonarea şi jena care-l apăsau cu oboseala fizică; se dezbrăcă rapid şi se vârî sub plapumă. Nu putea să doarmă, somnul părea a fi la depărtări de mile, gândurile i se învârtejeau în minte, dar fără rost, fără legătură logică, fără măcar un

subiect de care să se agaţe, asemenea unui motor ce continuă să funcţioneze deconectat de aparatul pe care trebuie să-l pună în mişcare. Din apartamentul de dedesubt se auzea transmisia unui meci de fotbal la radio sau la televizor, glasul comentatorului înălţându-se în ţipete isterice la momentele de vârf.

După o jumătate de oră se dădu jos din pat, şi-şi trase cămaşa şi pantalonii. Avea o senzaţie de mâncărime şi de jeg chiar după ce făcu o baie bună. Acum, pustietatea şi tăcerea din apartament, care cu o seară înainte îi păruseră atât de reconfortante, erau pline de ostilitate. O dată cu absenţa lui Margaret, se retrăsese parcă şi viaţa: mobilele, obiectele domestice, familiare, deveniseră nişte neînsufleţite unelte de opresiune. Sentimentul de ireal pe care-l încercase şi înainte era acum mai puternic ca oricând: identitatea lui umană părea să se fi dizolvat.

Un timp, Harold nu făcu nimic, toropit de o suferinţă pasivă. Se învârtea de colo-colo, ca un animal înnebunit în cuşcă, sau se lăsa să cadă pe câte un scaun, fixând un punct în gol. Era cu totul pierdut într-o prăpastie de vid. Dar ceea ce era mai rău urma abia să vină: în cele din urmă, începu să se gândească la actul comis în acea dimineaţă şi groaza îi năpădi fibră cu fibră. Ce făcuse el nu putea fi fapta unui om în toate minţile. Gemu cu glas tare, împletindu-şi degetele, încleştându-şi dinţii, copleşit de ruşine şi de frică – frică atât de consecinţele pe care le putea determina actul său, cât şi de tulburarea mintală pe care o implica.

Încercă să ţină piept valului de panică. Era doar limpede că avea cele mai întemeiate motive să-l urască pe Greensmith şi să-i dorească răul; telefonul era o armă acceptată a secolului douăzeci; rit despre cuvintele pe care le folosise, înjurăturile acelea izvorâte din măruntaiele sufletului său, fuseseră alese conştient, fiind menite să taie cât mai adânc. Prin asemenea raţionamente reuşi să-şi alunge teama că-şi pierduse minţile, dar încă se simţea pustiit şi muncit de îngrijorare.

Când telefonul începu să sune, tresări ca întrerupt din săvârşirea unui omor. Se apropie de aparat în vârful picioarelor. Fiecare ţârâit strident al soneriei declanşa câte o nouă alarmă în mintea lui şi când, în cele din urmă, ridică receptorul, o făcu pentru că avea impresia că nimic altceva n-ar fi putut opri

vreodată sunetul acela înnebunitor.

— O, Harold! Ce mai faci? Pot să vorbesc un minut cu Margaret?

— Nu, nu poţi.

Urmă un moment de tăcere.

— Mă rog, dacă-i ocupată pentru moment, am să revin ceva mai târziu.

Harold începu să-şi revină din tumultul de uşurare care-l covârşise. Îşi recăpătă stăpânirea de sine.

— Îmi pare rău, Eileen, n-am fost clar.

— Te-am trezit din somn?

— Nu, nu, nici vorbă. Nu prea-i vremea de sieste. Însă Margaret a plecat din Londra pentru *weekend.* A plecat ieri la maică-sa, în Suffolk. Se întoarce luni. Vrei să-i laşi vreun mesaj?

Eileen părea să nu fi auzit întrebarea, sau poate că începuse să vorbească înainte ca el să fi isprăvit.

— Aşadar eşti văduv de pai. Ţi-ai adus vreo pipiţă acolo, de a durat atâta până să răspunzi?

Îşi polei cuvintele cu un râs gâlgâit, ca să arate că glumea.

— Nu, tocmai spălam vasele, minţi Harold.

— Ei, nu zău! Ce mai gogoşi! Hai să te cred, sau să pretind că te cred. Îmi aduc aminte că o dată, pe când trăia Ronnie, l-am lăsat singur într-un sfârşit de săptămână şi… Eileen continuă să povestească vesel o istorioară despre soţul ei mort.

Harold plasă una sau două replici adecvate.

— Bine, Harold. Ai grijă de tine. Şi fii cuminte.

— Desigur. Şi tu la fel.

— Ce păcat că Margaret e plecată, adăugă Eileen în pripă. Acuma habar n-am ce să fac.

Contam pe ea să ieşim împreună astă seară. Şi încă sâmbătă seara! Repetă, parodiind accentul scoţian: „Nopte de sâmbătă!”

— Sărmana văduvioară singurică!

— Harold, ştii ceva, Harold! În glas îi răsună nota unei inspiraţii subite. Oricum aş fi dorit să-ţi ofer ceva… vreau să spun, acum când ai fost lăsat de capul tău… Dacă n-ai alt program, de ce să nu luăm diseară masa împreună?

— Ştii…

— Nu-ţi cer să mă scoţi la un restaurant gomos sau mai ştiu eu ce. Mă gândeam doar să bem ceva împreună şi să luăm o gustare. Plătim juma-juma, nici nu vreau să aud altfel

Bineînţeles, s-ar putea să ai alte planuri…
— Nu, n-am alte planuri, răspunse Harold, rostind cuvintele rar.
— Atunci?
— Bine, acceptă el. E-n regulă. E o idee buni, îţi mulţumesc. Mă simţeam cam cătrănit.
Numai după ce aşează receptorul la loc în furcă, îi veni gândul că nu se poate ca Margaret să fi plecat din Londra fără să o fi informat pe Eileen.
Harold luă nota de plată, aruncă o privire şi îşi scoase portofelul. Eileen depuse două bancnote pe masa luminată de o lumânare.
— Nu, nu, te rog.
— Nici nu mă gândesc. Juma-juma!
Când ieşiră în noapte, Eileen îl luă de braţ, tremurând:
— Brrr! Ce frig el
— Bun, şi acum?
— Dăm o raită prin cârciumioare? E încă devreme. Sunt câteva localuri drăguţe pe aici prin jur.
În barul în care intrară se aflau destule femei, dar Eileen era suficient de frapantă pentru a atrage privirile bărbaţilor singuri şi destul de elegantă pentru ca femeile să o măsoare lung, comparând-o. Era o femeie înaltă, blondă, cu o faţă îngustă şi o expresie cam rătăcită, totuşi buza de sus mai proeminentă şi candoarea ochilor îi dădeau un aer de generozitate, chiar de veselie deplasată. Trupul plin şi greoi părea disproporţionat faţă de capul strâmt. Purta un mantou verde-smaragd cu un guler bogat de blană, care-i ajungea până la urechi. Găsiră o masă liberă şi Harold aduse băuturile.
Eileen îşi scosese mantoul, dezgolind un pătrat de piept alb.
— E plăcut aici, nu-i aşa?
— Da, foarte plăcut.
— Sunt câteva cârciumioare drăguţe prin jur, repetă ea. Când spuneai că se întoarce Margaret?
— Luni.
— A, da.
Eileen privea de jur împrejur, în localul ticsit. În timpul serii, păruse din când în când stăpânită de o stinghereală care nu-i era caracteristică; de la început, îl întâmpinase pe Harold cu oarecare sfială, parcă jenată că întâlnirea lor se datora unui plan ticluit de ea.

Harold se găsea într-o stare de spirit amestecată: fusese mulţumit să înlăture perspectiva solitudinii – într-adevăr, îndată după convorbirea lor telefonică, gândul că în acea seară urma să restabilească un contact uman îi împrăştiase spaimele coşmarului solipsist; pe de altă parte, sentimentele lui în legătură cu Eileen erau echivoce; deşi atras de spontaneitatea şi căldura personalităţii ei, îl sâcâia acea permanentă persiflare care era unica lor formă de dialog. Şi apoi mai stăruia amintirea, mocnită dar nu stinsă, a acelei seri când, la sfârşitul unei petreceri, amândoi, pe jumătate beţi, se treziseră într-un dormitor străin unul în braţele celuilalt, până când Harold se simţise paralizat de un val de silă: dezgust pentru gura ei mirosind a alcool, pentru lăcomia poftelor ei de văduvă. Niciunul dintre ei nu s-a referit vreodată la acel incident, şi nu a existat vreo repetare; totuşi, în seara aceasta Harold primise să o întâlnească, nutrind o nedefinită speranţă erotică; care se volatilizase însă, în faţa rezervei stingherite afişată de Eileen.

Whiskyul nu părea să aibă cine ştie ce efect asupra lor. Localul avea o atmosferă vag boemă şi ei doi stabiliseră o subţiratică intimitate bârfind despre ciudăţeniile din îmbrăcămintea sau purtările celorlalţi.

— Doreşti să mergem în altă parte?

— O, sâmbătă seara nu găseşti nicăieri un loc. Eileen adăugă în grabă: Doar dacă tu vrei să plecăm.

— Nu, e grozav aici. Încă un whisky?

— Da, te rog.

Când se întoarse cu paharele, ea îi mulţumi cu un zâmbet, dar privirea îi era îngândurată şi, de îndată ce el se reaşeză, începu să-l întrebe:

— Harold, spune-mi drept, nu-i aşa că ţie îţi displace prietenia atât de strânsă dintre mine şi Margaret?

— Ce tot spui? Doamne păzeşte! Ce prostii îţi trec prin minte! Ştiu că tu eşti o văduvă veselă, o femeie cu reputaţie şi aşa mai departe, dar…

— Nu, Harold, zău, vorbesc serios. Eileen îi aruncă o privire, apoi întoarse capul. Vreau să spun că tu gândeşti, poate, că Margaret iese prea mult, că, mă rog, te neglijează…

— N-am nimic împotrivă să iasă cu tine în oraş. Din contra, sunt bucuros că şi-a găsit un interes, că are ceva de făcut…

— Dar în compania mea?

— În compania ta; de ce nu?
— Nu ştiu. Aveam impresia că tu gândeşti poate... că ne cam facem de cap... că eu am o influenţă proastă asupra ei.
— Desigur, reluă Harold, nu sunt fericit că Margaret bea atât demult, dar asta nu are...
— Ce?
— ... nu are nicio legătură cu influenţa ta.
Ce spuneai?
— Ce tot îndrugi despre băutul ei?
— Mă rog, desigur, e o chestiune intermitentă.
— Margaret? Dar... Expresia lui Eileen indica, până şi pentru atenţia nu prea stăruitoare a lui Harold, o neprefăcută mirare. Vorbeşti de parc-ar fi o alcoolică.
— Nu, nici chiar aşa!
— Dar nu e. Dintre noi două eu sunt cea care bea. Margaret îmi atrage întruna atenţia că n-ar trebui să beau atâta, şi mă refuză mereu când îi mai ofer o băutură. Glumeşti, probabil.
Se priviră unul pe celălalt şi între ei miji un soi de înţelegere complementară. Harold avea senzaţia că dezvăluise o chestiune foarte intimă, o tainică ruşine a familiei care, o dată expusă, nu mai putea fi acoperită de niciun fel de explicaţie.
— Bea prea mult numai când o apasă singurătatea, explică el (încercând totuşi să o acopere). Ştiu asta. Aşa că, desigur, când e în tovărăşia ta n-are de ce să bea. Nu-l trăgea inima să mai dea explicaţii suplimentare, dar se părea că aşa era drept. Acasă... prin asta nu vreau să spun că bea în taină, sau că e alcoolică, sau ceva de genul ăsta. Uneori, alcoolul este pentru ea ceea ce sunt barbituricele pentru alţii.
Simţind nevoia să fie drept şi onest, Harold adăugă:
— Cred că ştii că nu e fericită.
Eileen îl privi compătimitor, faţa ei devenind dintr-odată mai blândă, mai tânără...
— Asta explică... Se aplecă spre el şi-şi lăsă mâna peste mâna lui, lângă pahar. Unele căsnicii sunt atât de misterioase. Oricât de bine i-ai cunoaşte pe cei în cauză, niciodată nu ajungi să înţelegi ciudăţenia acelei încordări intense, nefireşti, dintre doi oameni, toate adâncurile şi curentele subterane... Te rog, dragă, nu te simţi jignit, dar întotdeauna tu şi cu Margaret mi-aţi părut extrem de bizari... felul în care fiecare dintre voi îşi vede de drumul lui, îşi are prietenii lui... dar ea ţine foarte mult la tine, să

ştii, îţi este foarte loială, şi bănuiesc că şi tu, în felul tău…

Harold era impresionat de sinceritatea, de fluenţa vorbelor ei; în interesul plin de simpatie cu care-l privea, în apăsarea răcoroasă a mâinii ei pe mâna lui era ceva care începu să-i împmoaie carapacea indiferenţei.

Degetele Eileenei se încleştau şi se descleştau uşor peste încheieturile lui.

— Presupun că şi eu cu Ronnie – nouă ni se părea totul foarte simplu – dar poate că altora li se părea curios faptul că o ţineam mereu în petreceri, şi că niciodată n-am avut un cămin al nostru, dar orice făceam, ştiam întotdeauna că Ronnie există, adică îl simţeam aproape. Tu şi cu Margaret aţi fost întotdeauna aşa ca acum, adică de la bun început, sau lucrurile au evoluat în felul ăsta? Schimbarea s-a produs cumva după… după ce ţi-ai pierdut…

— Harold îşi smulse mâna dintr-a ei – după tragedia aceea groaznică, deşi eu aş fi crezut că dimpotrivă… Dragul meu, scuză-mă!

Harold întoarse capul şi-şi duse paharul la buze ca şi cum în acest scop îşi eliberase mâna. Eileen îi zâmbi provocător.

— Nu-i chiar atât de simplu. Glasul lui Harold era încordat şi lipsit de timbru – ca glasul unui om care s-a născut surd. E greu pentru alţii să înţeleagă. Lucrurile astea sunt foarte complexe.

În clipa aceea o voce strigă „Helo!” deasupra capetelor lor şi, înălţându-şi ochii, Harold zări faţa indiferentă şi nezâmbitoare şi tunsoarea italienească a noului său coleg de birou, Peter Miller. Miller părea să fi trecut pe lângă ei din întâmplare, dar Harold îl salută cu un entuziasm superfluu, ridicându-se în picioare şi bătându-l pe umăr.

— Ia te uită, ia te uită! Ce surpriză! Deci ăsta-i unul dintre fiefurile dumitale! Dă-mi voie să te prezint…

Miller salută din cap şi-i aruncă lui Eileen o privire de apreciere fără şă, dar nu obraznică.

Cum nu mai exista un al treilea scaun, Harold, care se ridicase în picioare, era mai mult sau mai puţin nevoit să rămână aşa. Nu reuşea să găsească limbajul potrivit pentru această coliziune dintre cele două lumi ale sale.

— Vrei să iei un pahar cu noi?

— Mulţumesc, tocmai am luat o băutură acolo. Miller indică vag spresgşapătul mai îndepărtat al barului, unde se afla un grup de

tineri şi tinere. Acolo, în colţul acela eterosexual.

— Eşti sigur că nu mai vrei o băutură?

— Absolut sigur.

— Ce surpriză! repetă Harold. Nu te întâlneşti des prin cârciumi cu oameni de la birou.

— Lumea-i mică, replică Miller cu faţa neclintită.

— N-ai ascuns-o cumva şi pe juna Stella printre tinerii ăia, nu-i aşa?

— Pe cine? Miller înălţă din sprâncene. A, nu, nu, n-am adus-o.

— Le-a făcut praf pe dactilografele noastre, îi explică Harold, stângaci, Eileenei.

Nici Eileen nici Miller nu răspunseră. Tânărul aştepta cu o răbdare cuviincioasă, ţinându-şi o mână în buzunarul hainei vărgate, cu umerii lăsaţi.

— Bine, aş insista să rămâi cu noi, urmă Harold, dar îmi închipui că ai alte combinaţii mai atrăgătoare.

— Asta-i un fel de a vorbi. Lungul drum al nopţii către zi. Miller zâmbi neaşteptat, înfăţişând un şirag de dinţi mici, regulaţi, de un alb strălucitor. Ştii cum se spune, când zorile se furişează peste bătrânele acoperişuri, o nouă zi se naşte, omule, miracolul zilnic… vocea i se pierdu. Mi-a făcut plăcere – îşi înclină din nou capul către Eileen. La revedere – către Harold. Şi se îndepărtă.

După ce îi părăsi, Harold şi Eileen discutară puţin despre el, aşa cum fac oamenii de obicei, dar Eileen nu părea prea interesată.

— Nu mai îmi plac bărbaţii foarte tineri. Cred că nu-i înţeleg, asta-i probabil explicaţia, sunt altfel decât tinerii de pe vremea mea…

— Şi băieţii, şi fetele, toţi sunt mult mai maturi decât eram noi.

— Par să fie cu totul lipsiţi de sentimente, adăugă Eileen.

Când Harold se duse din nou la tejgheaua barului, Miller dispăruse, deşi câţiva din grup mai erau pe acolo.

Eileen se feri să mai atingă subiecte intime; îi povesti despre o piesă pe care o văzuse, apoi despre un film, apoi ceva ce citise în ziarele de dimineaţă, despre trei pacienţi fugiţi dintr-un spital de boli mintale, care fuseseră văzuţi păşind încet, ţinându-se de mână, într-un râu revărsat, până când apele umflate îi înghiţiseră cu totul.

— Ce grozăvie!

Ca o urmare a whiskyului, Harold se simţea înzestrat cu o optică detaşată, datorită căreia o vedea pe Eileen ca pe o

persoană aflată la mare distanţă de el, o străină la care te uiţi întâmplător, în timp ce discută cu un bărbat la o măsuţă dintr-un bar. O femeie atrăgătoare, blondă, bine făcută, ştiind să se pună în valoare, astfel încât aproape că nici nu-i observai ravagiile incipiente ale vârstei mijlocii. Intr -un fel aproape abstract – ca şi în timpul dimineţii, când o urmărise pe fata cocoţată pe scaunul de bar – gândul lui Harold dădea târcoale posibilităţilsr erotice, şi îşi lăsă mintea s-o ia razna, până când simţi o căldură şi o moleşeală plăcută inundându-i vinele.

Se lăsă o tăcere între ei doi. În jur, îi asalta larma. Harold îşi goli paharul. Îl aplecă spre Eileen cu o privire întrebătoare, dar ea scutură din cap.

— Nu vreau să mai beau.

Afară, se îndreptară spre staţia de autobuz, dar când să se apropie, un taxi veni spre ei şi Harold îl opri. Dădu şoferului adresa Eileenei. Nu stăteau lipiţi unul de celălalt dar se pomeniră mână în mână. Călătoria nu a durat prea mult, spre sfârşit, însă, Eileen începu să vorbească cu febrilitate, strângându-i puternic mâna.

Când intrară în strada unde locuia, se aplecă înainte, apăsându-şi trupul pe coapsa lui, pentru a-i indica şoferului unde să oprească. Harold lăsă lucrurile în voia lor.

— Îţi mulţumesc, dragule. Mulţumesc. A fost o seară încântătoare.

Îşi petrecu braţul pe după gâtul lui şi-l sărută foarte aproape de gură. Coborî pe trotuar, lăsând deschisă portiera maşinii.

— Şi-acuma unde, dom’le? întrebă şoferul.

Eileen răspunse în numele lui trânti portiera.

— Noapte bună, dragă.

Taxiul porni, smucindu-l pe Harold îndărăt în colţul lui. Când ajunse acasă, trebui să depună un efort ca să-şi poată face preparativele de culcare, ţinând piept colosalei oboseli care-l doborâse, făcându-l să caşte întruna – căscaturi adânci, nervoase, pornite parcă din stomac. Ţevile de la baie duduiră şi gemură în apartamentul pustiu. În oglinda din sala de baie văzu, neimpresionat, pata de ruj din colţul gurii. Înghiţi un pahar de apă şi trei aspirine.

Adormise aproape înainte de a se vârî în pat.

Se trezi, deranjat de o explozie de zgomot din stradă – trântirea unei portiere de maşină, sau ceva de genul ăsta. Altminteri,

pretutindeni în jur nefamiliara liniște de duminică dimineaţă, când până şi zgomotul de fond al circulaţiei amuţeşte; o liniște cu atât mai stranie acum când nu era tulburată nici de răsuflarea din patul vecin. O lumină rece, fadă, se prizărea pe la marginile draperiilor, dar Harold ştiu că e foarte devreme, deşi nu putea aduna energia necesară ca să se uite la ceas.

În tăcerea fantomatică şi singulară, avea o acută conştiinţă a propriei sale persoane, începând de la atingerea deosebit de pregnantă a cearşafurilor pe piele, uscăciunea gâtului şi a gurii, suprafaţa zgrunţuroasă a dinţilor, transpiraţia de pe picioare şi de la subţiori. Rămase nemişcat. Îşi spuse că va face o baie prelungită, apoi îşi va pregăti un mic dejun copios… ziarele de duminică, micile treburi prin casă, lampa care trebuia reparată, scrisorile către societatea de asigurare şi către bancă… doar toate aceste hotărâri practice pluteau ca lemnele la suprafaţa unei bulboane adânci, sălbatice, care-l târa pe el, zdruncinându-l, către locuri ciudate.

Ce căuta el aici? De ce zăcea aici, în acest gheţar de tăcere singulară, un om gol, care nici măcar nu mirosea a el însuşi, dezbărat de uniforma deprinderilor şi a îndatoririlor, de ce zăcea, nu atâta nud cât nul? Patruzeci şi cinci de ani, mult trecut de jumătatea drumului, cu muşchii moi, oasele, încheieturile calcificate, corodat, cu reflexe toropite, întregul mecanism suprauzat, istovit, ruginit, încetinit, uscat, nesigur, o epavă de mâna a doua zăcând acolo, sub chip de om gol, lipsit – da, dacă s-ar scula, dacă ar trebui să se scoale, rupându-se de atingerea şi de adăpostul cearşafurilor – lipsit de o identitate pe care s-o îmbrace, s-o încheie, ca să-şi ascundă goliciunea; în vârstă de patruzeci şi cinci de ani, în vârstă, în vârstă, în vârstă, zăcând epuizat, şi totuşi biciuit de pofte trupeşti asemenea unui copilandru virgin care, în zori, când soarele pictează o zi nouă, îşi simte mădularele zvâcnind; asemenea unui băieţandru crud, unui adolescent dezlănţuit, fercheş, ager, viu, care, în fiecare dimineaţă creată de soare trebuie să hotărască, neavând încă o identitate precisă, da, zi de zi trebuie să hotărască ce haină să îmbrace eul lui în ziua aceea, ce vis sau ce fantezie să aleagă, cu ce model să se întreacă, ce artificiu să construiască; *cine urmează să fie?*

Şi dacă vastitatea acestei perspective îl sperie şi-l descurajează chiar pe adolescentul cu muşchi tari şi articulaţii flexibile, cu

pulsaţii vioaie în sângele tânăr, cu peisaje în faţă încă neîntinate de noroiul ratărilor, ruşinilor, înfrângerilor trecute şi de cunoaşterea friabilităţii pojghiţei ce acopere golul, atunci cu cât e mai înfricoşătoare şi mai descuraâantă pentru cel în vârstă de patruzeci şi cinci de ani, cel speriat, vlăguit, împovărat de amintiri şi conştient de toate primejdiile atroce; „cu cât mai înspăimântător e pentru mine!” – gândi Harold.

„Cine urmează să fiu?”

Şi dorinţa trupească îi zvâcneşte în mădulare. Ultimul văl mătăsos foşneşte ca un şarpe în părul ei, lunecând pe pământul înflorat, tălpi goale cu degete trandafirii plutesc peste pietre, şi femeia, nemaiîntâlnit de albă, uriaşă ca un imens panaş de pene, se prăbuşeşte pe spate, cu coapsele încordate, contraforturi albe susţinând tunelul negru, adânc... Nu, nu, sexualitatea nu e o necesitate, îşi spuse Harold; preceptele postfreudiene care cer să dai frâu liber instinctelor şi să accepţi imperativele iubirii pot fi la fel de primejdioase ca şi preceptele opuse ale renunţării creştine – în condiţiile diversităţii de gusturi şi de împrejurări – sau, cel puţin, când eşti în vârstă de patruzeci şi cinci de ani.

Îl usturau ochii. Îi închise uşor, de parcă o mişcare mai puternică ar fi putut sparge pleoapele fragile; un ciudat caleidoscop, asemănător cu jocurile de umbre dintr-o radiografie, începu să-i danseze pe retină. Avea senzaţia că-i ard creierii – o encefalită psihică.

Pârjolit, chircit, prefăcut în cenuşă rece şi pale de fum, în afară de acea limbă de flacără incandescentă, care încă mai găsea din ce să se alimenteze: „Cine sunt, cine urmează să fiu?” Gândul infantil, misterul primar: „De ce astea toate sunt tocmai eu?” – misterul care doar cât prinde contur şi-ţi stârneşte panică. „Cum, striga Harold, cum să devin eu însumi?”

Adormi uşor, purtat de visuri prea embrionare pentru a căpăta sens. Fu deşteptat de ceea ce părea a fi trei sfâşietoare urlete de durere (aşa răsunaseră în ultimul dintre visurile lui), şi când cele trei avioane cu reacţie, dispuse în şir indian, trecură, toţi câinii din vecinătate se porniră să latre şi toţi bebeluşii să plângă.

Gata cu trândăvia stupidă! Se dădu jos din pat. Îşi urmări programul punct cu punct, făcând o baie prelungită, pregătindu-şi un mic dejun din ouă cu şuncă şi roşii, pe care-l devoră în

timp ce parcurgea ziarul proptit pe masă. Dar după ce isprăvi de mâncat şi spălă vasele, se pomeni din nou pierdut. Simţea un profund dezgust pentru toate micile treburi şi plăceri pe care-şi propusese să şi le ofere.

Dimineţile de duminică au întotdeauna un gust special. Altădată – o amintire trecu în zbor de pasăre prin mintea lui – altădată dimineţile de duminică erau dimineţi de iuibire: el şi Margaret leneveau târziu în pat, pe urmă se urca şi Steve în patul lor; când se sculau, până şi pereţii şi mobilele din casă păreau impregnate de căldură, de trăinicie, ca urmare a acelei comuniuni familiale. Acum, nu era decât golul din el care se extindea pretutindeni, în afară, dând inconsistenţă şi zădărnicie la tot ce-l înconjura. Până şi Greensmith, chiar şi evocarea lui Greensmith nu mai avea puterea să-l aţâţe.

Era o dimineaţă înnorată, cu burniţă, şi înăuntru, în apartament, plutea o lumină spălăcită, leşioasă. Îşi târşea paşii, ca un om bătrân, într-o pereche de papuci cu călcâie scâlciate, nişte pantaloni vechi şi un pulover găurit şi soios.

Apartamentul avea două sonerii: una la intrarea de jos a blocului, deasupra peteculuı de hârtie boţită care purta numele lui; cealaltă, mult mai stridentă, chiar la uşa de pe palier. Cum arareori aveau invitaţi, aceasta din urmă nu prea era folosită; când, puţin înainte de amiază, zbârnâitul soneriei de la uşa de sus sfârtecă tăcerea apartamentului, Harold bănui că trebuie să fie un vecin care dorea să împrumute vreo unealtă sau vreun condiment pe care uitase să-l cumpere pentru prânzul de duminică.

Eileen intră în hol, trecând pe lângă el, chiar înainte de a fi avut timp să o poftească.

— O, Harold dragă, intenţionam să-ţi spun încă de aseară, dar am uitat, că mă doare inima să te ştiu aici, părăsit în voia sorţii, pregătindu-ţi singur dejunul, dereticând prin casă, strângând paturile. Las’ că ştiu eu ce neajutoraţi sunteţi voi bărbaţii. Singur singurel, şi încă pe o zi mizerabilă ca asta! Nu ştiu ce ţi-a lăsat Margaret de mâncare, dar am cumpărat şi eu câteva lucruri pe care oricum trebuia să le cumpăr şi, unde mănâncă unul, pot mânca şi doi. Ştii cum se spune. Puteam să te chem la mine, dar mi-am zis că dacă gătesc aici, pot să-ţi fac şi curăţenie şi să-ţi spăl vasele.

În timp ce-i debita toate acestea, îşi atârnă în hol fulgarinul şi

baticul cu care-şi legase părul. Se aplecă să ridice sacoşele pe care le lăsase pe jos. Purta o rochie simplă, bej, cu mâneci scurte, şi faţa îi era mai puţin fardată decât cu o seară înainte, având un aer casnic.

— Eileen, ce drăguţ din partea ta!

Fără ca măcar să-şi aranjeze părul aplatizat de batic şi stropit pe frunte cu bobiţe de ploaie, se duse direct la bucătărie, Harold urmând-o docil.

— Am luat nişte cotlete de porc, ceapă, ciuperci şi un ardei. Mi-am spus că, probabil, ai cartofi în casă sau, dacă preferi, pot să fierb nişte orez. Scotea lucrurile din sacoşă, unul câte unul, şi le aşeza pe masa din bucătărie. Am mai luat şi nişte fructe ca desert, struguri. Nu cred că merită să punem ceva în frigider, pentru că mă apuc îndată de gătit, cum aranjez puţin prin casă. O, ai spălat singur vasele, ce băiat bun!

Se întoarse spre el şi, într-o secundă, erau unul în braţele celuilalt. După ce se sărutară lung, ea îl privi cu un zâmbet abia mijit pe gura mânjită de ruj şi scoţând un uşor „ah!” de satisfacţie. Se îndreptară, mână în mână, spre dormitor. Văzând patul desfăcut, Eileen luă cuverturile şi le aruncă pe celălalt pat, netezind apoi cearşaful de dedesubt şi pernele. Luă plapuma, o împături, şi o aranjă la picioare. Harold îi urmărea mişcările de la câţiva metri depărtare.

Pe urmă Eileen îşi îndreptă spatele şi se uită la el. Ceea ce văzu, păru s-o satisfacă: îşi scoase rochia, trăgând-o peste cap, apoi o întoarse pe faţă şi o aşeză cu grijă, dar fără să piardă timp, pe speteaza unui scaun. Continuă să se dezbrace cu acelaşi calm, fără sfială, aruncându-i din când în când lui Harold câte o privire; mişcările îi erau graţioase, dar nu frivole. În chip straniu, niciunul dintre ei nu scotea vreo vorbă. Harold rămase nemişcat până când Eileen îşi scoase şi ultimul veşmânt – sutienul – descătuşându-şi sânii grei. Două dungi roşii tăiau albeaţa umerilor, acolo unde bretelele îi intraseră în carne. Când se sărutară din nou, îi simţi buzele ţepene şi dinţii strânşi.

Începu şi el să se dezbrace, cu încetineală. Eileen stătea alături, imensă ca un continent, în timp ce, cu degete tremurătoare, Harold îşi scotea veşmintele. Se lăsă în genunchi şi îşi îngropă faţa în trupul ei, orbit de albul cărnii cu miros de săpun.

Când se prăbuşiră pe pat, un surâs blând adia pe faţa ei ciudat

schimbată, înseninată, cu pielea translucidă.

— E rece!

Eileen se ridică şi trase plapuma peste trupurile lor. Surâsul i se topise într-o expresie de extaz, de totală absorbire.

De trei ani, Harold nu mai avusese o femeie, ceea ce-l făcea să se apropie de ea cu o stângace lipsă de încredere în propriile-i forţe. Dar, curând, îşi redobândi încrederea.

Lumini îi licăreau în minte şi se lăsa purtat, vibrând în toate fibrele alcătuirii lui, către o nouă dimensiune. Undeva, o femeie striga. Bezna care urmă luminilor cuprindea în miezul ei germenii perfecţiunii. Când îşi recăpătă luci-

88 ditatea, erau încă strâns ţmbrăţişaţi. Dar curând, Eileen se desfăcu de el spunându-i cu un surâs:

— Haide, haide!

Harold dormi. Nu-şi dădu seama decât că Eileen trăsese din nou peste ei plapuma care alunecase şi, mai târziu, când o auzi coborând din pat şi părăsindu-l, se foi în aşternut, fără să deschidă ochii.

Mâna ei îi scutură umărul gol.

— Haide, trezeşte-te, nu se poate să dormi întruna!

Şedea pe marginea patului, complet îmbrăcată.

— Cât e ceasul?

— Am pregătit prânzul. Trei fără ceva.

— Eileen!

— Gata, gata! Acuma scoală-te! Peste câteva minute te aşteaptă masa. Se ridică în picioare. La urma urmelor, pentru asta am venit, nu?

Petrecură o după-amiază ciudată. După masa de prânz, la care Harold dădu dovadă de o poftă de lup, o ajută să spele vasele. Apoi Eileen îi ceru s-o lase singură în timp ce făcu curăţenie în bucătărie şi în dormitor. Când termină, reveni în sufragerie, unde el îşi citea ziarele.

— Vrei să bei ceva?

— Nu, mulţumesc.

— Ce-ai vrea să fad, ţi-ar plăcea să ieşim undeva?

Eileen scutură din cap.

8*’

— Nu-i nevoie să-ţi dai osteneala să mă distrezi, ştii.

Se înarmă şi ea cu un ziar.

Un prânz luat la o oră târzie, răsturnând ritmurile normale ale

zilei, creează în sine un efect bizar; dar în afară de aceasta, adevărata ciudăţenie consta în faptul că totul era atât de obişnuit. Nu exista între ei niciun fel de magie, nicio intimitate amoroasă: intimitatea existentă avea trăsături negative – consta doar într-o absenţă de formalitate, de tensiune şi efort.

Cu ferestrele închise şi ambele bare ale radiatorului electric aprinse, aerul se deshidratase; îşi simţeau gura uscată şi obrajii le luceau.

Harold nutrea un sentiment de gratitudine faţă de Eileen pentru căldura şi afecţiunea pe care le infiltrase în atmosfera casei, dar nu izbutea să facă să încolţească şi în el o undă de tandreţe; se simţea despersonalizat: de parcă flacăra care-i pârjolise trupul i-ar fi mistuit şi sufletul, reducându-l la o crustă carbonizată. Şi totuşi, şi totuşi… privind peste marginea ziarului şi văzând-o aşezată în faţa lui, casnică şi relaxată, avu prefigurarea unei tihne, a unei linişti posibile, care nu era direct legată de ea, sau nu neapărat legată de ea, dar care i se oferea ca o opţiune, ca o virtualitate, numai dacă ar fi putut-o accepta.

Încercă să schiţeze o mişcare: Eileen îşi înălţă capul şi, prinzându-i privirea, îi zâmbi.

Îşi vorbeau, la întâmplare, din când în când: despre ce citeau în ziar, mici bârfeli ocazionale, dar nimic cu caracter personal. Doar o singură dată se referi Eileen la ceea ce se petrecuse între ei. Lăsând ziarul să-i cadă din mâini şi privindu-l atentă înainte de a i se adresa, îi spuse:

— Ştii, e nostim, am vrut şi ieri seară, am vrut să te invit la mine. Dar, nu ştiu cum… vocea i se stinse.

— Şi eu am vrut, răspunse Harold.

— Zău? Mă îndoiam. Îmi spuneam că dacă ai fi dorit-o într-adevăr, te-ai fi trădat prin vreun semn, ai fi făcut ceva…

— Şi n-am făcut?

— N-ai făcut. Eileen se aplecă’ân faţă, astfel încât, dacă şi Harold ar fi făcut aceeaşi mişcare, s-ar fi putut atinge. Dar azi dimineaţă am hotărât să vin şi, mă rog, să văd ce se întâmplă. Te bucuri c-am venit?

Faţa ei era fardată ca de obicei, dar împlinirea îi îndulcise trăsăturile; zâmbea liniştit sub faţa lui, astfel încât putea desluşi linia unde rujul se întâlnea cu rozul umed al interiorului buzei de jos.

—” Spune-mi, a fost o idee bună?

— O idee foarte bună! Harold, continuând să stea rezemat de speteaza fotoliului, se străduí să dea glasului său o notă de entuziasm. Cred că ţi-am dovedit.

— A, da.

Eileen îi susţinu o clipă privirea, apoi se ridică din fotoliu, cu oarecare nerăbdare.

— Mă duc să prepar un ceai.

— A, nu te deranja. N-ai prefera o băutură?

— Vreau puţin ceai.

Ieşirea ei tulbură apele liniştite ale încăperii.

Seara se desfăşură în acelaşi fel. Mai târziu, luară. Câte un whisky; la cererea lui Eileen urmăriră programul de la televizor: un ’film

— Lucrat cu brutală onestitate – despre acea ţară nouă în care violenţa şi jovialitatea par să fie inseparabile şi interdependente. Harold acordă filmului întreaga lui atenţie. Şi, când îi urmă un spectacol comic şi gălăgios, îl urmări cu aceeaşi apatică absorbire până când Eileen, ridicându-se în picioare, îi spuse:

— De fapt, nu dorim să vedem asta, nu-i aşa? şi închise televizorul.

Adevărul este că Harold nu mai avea capacitate de discernământ; în starea de receptivitate pasivă în care ajunsese, tot ce survenea însemna pentru el la fel demult sau la fel de puţin. Era total neintrospectiv, nereflexiv, trăind doar momentul prezent.

— Când spuneai că se întoarce Margaret?

— Mâine la ora prânzului, aşa cred.

— A, da.

Harold îşi dădu seama că Eileen aştepta din partea lui sugestia de a rămâne peste noapte dar, cu toate că n-ar fi avut nimic împotrivă, nu se simţea în stare să ia iniţiativa.

Pe la zece, Eileen spuse:

— Cred c-ar fi mai bine să plec.

Harold nu încercă s-o oprească.

— Te conduc acasă, bineînţeles.

— O, nu, nu-i nevoie.

— Nici vorbă că te conduc. Plouă? Dacă da, o să chem un taxi.

— Cred că aerul nopţii o să ne facă bine la amândoi.

— Cum doreşti.

În hol, Eileen îi spuse cu un rânjet:

— Nu cred c-am lăsat vreo urmă. N-a fost prea uşor să înlătur totul…

Harold simţi vaga furnicare a unei emoţii care putea fi luată drept dorinţă sau amintirea unei dorinţe. O sărută cu blândeţe, murmurându-i cuvinte de recunoştinţă.

Ea se desfăcu din îmbrăţişare.

— Eşti un om ciudat, Harold, îi spuse, întorcându-şi faţa de la el; apoi continuă cu un glas atât de scăzut, încât Harold nu era sigur dacă o auzise bine: A fost minunat, dar nu cred că mi-ar plăcea să am o legătură permanentă cu tine… totuşi.

Se răsuci din nou spre el, privindu-l în ochi:

— E prea târziu, nu-i aşa?

— Nu… nu ştiu ce vrei să spui.

— Eu ştiu.

Siguranţa ei îl făcu să se cutremure pe dinăuntru.

Eileen făcu o strâmbătură, încreţindu-şi nasul, sugându-şi buzele şi apoi ţuguindu-le:

— Să mergem, amantul meu!

Ultimele cuvinte aveau o rezonanţă de batjocoritoare parodie.

O conduse acasă pe jos şi, când ajunseră în preajma blocului unde locuia ea, Eileen îl sărută pe obraz:

— Noapte bună, dragule.

Se întoarse în grabă şi alergă câţiva paşi, tocurile ţăcănindu-i pe trotuar. La uşă, profilată cu dramatică eleganţă pe fundalul luminii din interior, îşi înălţă mâna cu palma întinsă, gest la care Harold răspunse cu un salut similar, dar mult mai schiţat.

4

MARGARET SE ÎNTOARSE a doua zi, după cum fusese stabilit. Petrecură seara acasă, împreună, pentru că, deşi Margaret îl anunţase că o să se ducă la Eileen, aceasta îi răspunsese la telefon că nu e liberă.

Margaret îl întrebase pe Harold cum i-a mers cât timp a fost ea plecată, iar el o asigurase că s-a descurat foarte bine, iar sâmbătă, întrucât fusese o vreme câinoasă, zăcuse toată ziua în casă.

— Nu prea te-ai atins de mâncarea pe care ţi-am lăsat-o.

— Nu mi-a fost foame. Mai curând m-am făcut că mănânc.

Margaret îi povesti despre gospodăria maică-si, că se instalase o sobă nouă, că omul care-i îngrijea grădina trebuise să renunţe pentru că-şi găsise o slujbă la oraş; bătrâna angajase un altul

care părea însă cam sărac cu duhul dar, oricum, treaba grea tot avea s-o facă. Harold cerea amănunte, interesându-se de femeia care avea grijă de doamna Deakins, întrebând de pui şi de pisică, îi făcea plăcere să i se povestească despre viaţa de acolo.

Se culcară devreme.

În seara celei de a doua zile, când Harold se întoarse acasă, găsi uşa apartamentului deschisă. Margaret o închise în grabă în urma lui, cu o expresie şi cu mişcări agitate.

— Te aşteaptă doi domni, i-am dus în odaia de zi. Continuă apoi în şoaptă: Sunt de la poliţie.

— Şi ce vor?

— Au refuzat să-mi spună. Nu vor să vorbească decât cu tine.

Harold îşi agăţă în cui pălăria şi pardesiul.

— Au venit demult?

— De vreo jumătate de oră. Le-am spus că trebuie să te întorci dintr-un minut în altul şi-au zis că vor să te aştepte.

— Şi n-au spus despre ce-i vorba?

— Nu, niciun cuvânt.

— Bine, mă duc să-i văd.

Când intră, cei doi bărbaţi se ridicară în picioare. Erau îmbrăcaţi în haine civile, unul dintre ei purta un costum cafeniu cu dungi subţiri, celălalt o jachetă sport şi pantaloni de flanelă. Se prezentară, dar Harold, deşi îşi strunea cu tărie neliniştea şi nu se trăda prin niciun semn, nu izbuti să le desluşească numele.

— Ei bine, cu ce vă pot fi de folos?

Nu păreau grăbiţi să ajungă la subiect. cu excepţia unui fel oarecum aparte de a-l măsura

— Cu priviri lungi, fixe – întâlnirea aceasta nu se deosebea cu nimic de una obişnuită, amicală.

Harold le făcu semn să ia loc şi cei doi se executară, unul aşezându-se pe canapea, celălalt pe fotoliul de alături. Se aşeza şi Harold pe un scaun în faţa lor, încrucişându-şi picioarele.

— Din nou i-o vreme păcătoasă afară, începu omul în haine maron. Nu vrem să vă reţinem, bănuiesc că soţia va şi pregătit cina. Se scotoci într-un buzunar interior, de unde scoase un carneţel negru. Avem sarcina de a face unele cercetări printre persoanele care cunosc… — privi în carneţel dar nu s-ar fi spus că îşi culegea de acolo referinţele —… pe un oarecare domn Neil Greensmith. Înălţă ochii spre Harold. Domnule Makepiece, îl

cunoaşteţi pe domnul Greensmith?

Harold răspunse rar, susţinând privirea celuilalt:

— Cunosc numele. Apoi, injectându~şi oarecare duritate în glas: N-aş putea spune că îl cunosc pe el.

— Domnul Neil Greensmith, consilier la un Serviciu de Protocol, în vârstă de cincizeci de ani. Poliţistul privi din nou în carnet şi adăugă şi adresa. Aceasta e persoana pe care o cunoaşteţi domnule Makepiece?

— Nu ştiu, replică Harold. Pe acel Greensmith pe care-l cunosc eu, sau mai bine zis pe care l-am cunoscut, nu l-am mai văzut de patru ani. Vârstă ar corespunde. Adresa nu i-o ştiu.

f – Răzbunarea

Pentru prima dată vorbi şi celălalt poliţist. În timp ce primul, care îi putea fi considerat superior pentru că era mai în vârstă şi conducea discuţia, vorbea cu un accent îngrijit, neutru, cel de-al doilea îşi dădu drumul într-un dialect nordic, lesne detectabil şi oarecum dezarmant:

— S-ar zice că-i tocma' individu' în cauză.

— Vrei să spui adevăratul Greensmith, preciză celălalt, grijuliu să evite orice afront adus lui Harold.

— Da, da, asta vreau să spun. Continuă bine dispus, de parcă problema identificării fusese soluţionată. Sigur că n-o să ne apucăm să-i cercetăm pe toţi care-l cunosc pe domnu' Greensmith – când lucrezi ca el, pe linie de protocol, desigur că întâlneşti o puzderie de oameni – procedăm şi noi, cum s-ar zice, selectiv.

— Selectiv! îi reteză celălalt vorba. Adică stăm de vorbă cu o serie de oameni care... o scurtă pauză la fel de îngrijit aleasă ca şi accentul său... care s-ar putea să aibă ceva împotriva domnului Greensmith.

Poliţistul avea o faţă puternic ridată, ca de buldog, cu şanţuri adânci în jurul gurii şi a bărbiei şi cu porii dilataţi; dar într-un anumit fel, impasibilitatea pe care-o sugera era contracarată de o mobilitate nervoasă a înfăţişării, care s-ar fi potrivit mai curând cu un obraz subţire. Ochii îi erau de o culoare spălăcită, cu gene rare, nisipii. Părul rărit lăsa să se întrevadă petece de piele iritată şi uşor inflamată. Acum, privirea întrebătoare pe care i-o aruncă lui Harold îi văluri fruntea în brazde adânci, paralele.

Harold rămase în aşteptare.

Oarecum în silă, foindu-se de parcă s-ar fi simţit stingherit în faţa tăcerii lui Harold, poliţistul i se adresă celuilalt:

— Şi ne-am gândit că domnul Makepiece ar intra în această categorie, nu-i aşa, Jim?

— Aşa-i, aşa-i. Ne-am gândit ca măcar să controlăm.

— Ca să nu-l nedreptăţim.

— Aşa-i, ca să nu-l nedreptăţim.

Harold li se adresă pe un ton iritat, sâcâit parcă de faptul că-l excludeau din dialogul lor:

— N-aţi vrea să aveţi amabilitatea de a mă informa şi pe mine despre ce-i vorba?

Fără îndoială, îşi juca rolul: se încorda, se oţelea… ştiind că vor merge îndărăt, dincoace de telefon, dincoace de geamurile sparte, vor trebui să ajungă la sursă, şi atunci, va fi oare în stare să-şi păstreze stăpânirea de sine? Se temea să nu-l copleşească iarăşi greaţa, valul acela familiar de greaţă.

— Altfel nu văd cum vă pot fi de folos.

— Da, căutăm persoane care ar putea avea ceva împotriva domnului Greensmith. Poliţistul în haine cafenii îşi plimbă privirea, la întâmplare, prin cameră. Ne-am gândit… mă rog, ne-am gândit că dumneavoastră, domnule Makepiece… Ochii i se întoarseră spre Harold, fixându-l… Pentru că el se afla la volan când fiul dumneavoastră – Stephen, nu-i aşa? — a fost omorât…

Harold îşi contempla propriul calm.

Răspunse *i*

— Asta s-a întâmplat în urmă cu patru ani. Verdictul procuraturii a fost: accident.

— Da, ştiu.

— Procurorul a declarat că nu s-a întâmplat din vina conducătorului automobilului.

— Da, reluă poliţistul, dar, cum să spun, ar fi de înţeles dacă tatăl copilului ar gândi altminteri. Era unicul dumneavoastră copil, nu-i aşa?

— Dar asta a fost în urmă cu patru ani, repetă Harold.

Ştiuse sigur că lucrurile aveau să fie rostite: dar acum că fuseseră într-adevăr rostite, se mira cât de slab era ecoul, se mira că glasul şi mâinile nu-i tremurau, că nu-i năvălise valul de greaţă în gâtlej.

Sergentul se întoarse către celălalt:

— Jim, crezi că ar fi drept să-i dezvăluim domnului Makepiece

de ce facem aceste cercetări?

Al doilea poliţist manifestă îngrijorarea de rigoare:

— Mă tem că în stadiul ăsta n-ar fi prea reglementar, nu-i aşa?

— Da, dar date fiind împrejurările…

— Date fiind împrejurările, poate că da. Să-nchidem şi noi ochii!

Fiecare dintre ei părea să încuviinţeze cu încântare bunăvoinţa celuilalt..

— Domnul Greensmith a fost în ultimele câteva săptămâni obiectul unei campanii de persecuţie, începu să povestească" poliţistul mai vârstnic, pe un ton confidenţial, prefăcându-se că-l include şi pe Harold în lanţul de bunăvoinţe. S-a aruncat cu pietroaie în ferestrele casei lui şi, acum două-trei zile, a primit un telefon injurios şi ameninţător, un telefon într-un limbaj obscen şi dezgustător. Mă rog, toate astea sunt foarte neplăcute pentru dumnealui. Fireşte că e îngrijorat, dânsul e familist, ştiţi, şi nu se gândeşte atâta la el cât la soţie şi la copii.

Harold întrebă:

— Greensmith va indicat numele meu?

Poliţistul îl privi dezamăgit: întreruperea era o impoliteţe, o nerecunoscătoare încălcare a spiritului de intimitate.

— Domnul Greensmith a fost rugat să ne furnizeze o listă a oamenilor care s-ar putea să-l duşmănească. Glasul poliţistului devenise rece. Oricât de neîntemeiate sau chiar' de stupide ar putea fi motivele acestor duşmănii.

— Şi eu figuram pe listă?

— Altfel nu văd de ce ne-am afla noi aici! Intervenţia celui de-al doilea poliţist răsună mânioasă, pe un ton ameninţător. Ba eraţi chiar la loc de frunte, aş spune.

— Jim! îl potoli cel mai vârstnic. Apoi i se adresă lui Harold cu francheţea omului rezonabil: Dar se pare că domnul Greensmith nu-i atâta interesat cine este autorul. Eu înţeleg

— Deşi problema e delicată, pentru că, fără îndoială, s-au comis abuzuri, încălcări ale legii – dar, cum ziceam, înţeleg că dumnealui e mai interesat să pună capăt întregii poveşti, decât să-l descopere pe făptaş. Pricepeţi ce vreau să spun? Asta în cazul când individul îşi bagă minţile în cap, şi înţelege să ne sprijine.

— Pricep ce vreţi să spuneţi, răspunse Harold.

Ceea ce fusese mai greu trecuse (şi nici urmă de greaţă în gâtlej), aşa încât acum era liber să guste stimulentul subtil

derivat din situaţia de a fi obiectul unui interogatoriu; ameninţările şi linguşelile constituiau o afirmare a singularităţii lui, reflectând o îngrijorare care dădea formă şi sens obiectiv unor acţiuni care până atunci fuseseră amorfe şi subiective. Tentaţia de a-l înfrunta mai departe pe poliţist era irezistibilă.

— Vreţi să spuneţi că mergeţi la fiecare dintre persoanele de pe lista lui Greensmith şi-i transmiteţi acest avertisment. E lungă lista?

Poliţistul îi aruncă o privire dură; Harold observă că marginile pleoapelor îi erau tivite cu roşu. Începu din nou să se joace cu carneţelul:

— Am notat aici datele când s-au petrecut

I incidentele în chestiune. Presupun, domnule

Makepiece, că ne-aţi putea spune unde v-aţi aflat la datele respective. Doar aşa, ca o formalitate, adăugă el ironic.

— Presupunerile dumneavoastră sunt greşite – tonul lui Harold reflecta satisfacţia provocată de promptitudinea răspunsului. Eu nu ţin un jurnal intim. Nu prea cred să fiu în stare să-mi amintesc ce-am făcut în cutare sau cutare zi.

Poliţistul scoase un oftat.

— Mă rog, să zicem sâmbătă, chiar sâmbătă trecută, eu cred că, dacă v-aţi da osteneala, aţi fi în stare să ne spuneţi ce-aţi făcut acum trei zile. Tu ce părere ai, Jim?

— Eu zic că foarte mulţi oameni ar fi în stare să-şi amintească.

— Da, zise Harold, dacă-i vorba de o dată atât de recentă. Ia să vedem, dimineaţa am...

— E-n ordine, îl întrerupse poliţistul în costum maron uitându-se la ceas. E-n ordine, n-are nicio importanţă, domnule Makepiece. V-am spus doar că nu-i decât o simplă formalitate. Cred că am obţinut toate informaţiile dorite. Se ridică în picioare. Înţeleg deci —: asta-i tot o formalitate – că negaţi că aţi fi aruncat cu pietre în ferestrele casei domnului Greensmith, sau că aţi adresat un apel telefonic injurios.

Harold, descumpănit de felul în care i se retezase vorba, mormăi:

— Bineînţeles.

— Da, bănuiam că o să negaţi.

— Şi eu bănuiam, îl îngână celălalt.

— Foarte bine. Cred că soţia dumneavoastră a avut amabilitatea de a ne duce pardesiile afară.

În pragul camerei, poliţistul se întoarse din nou spre Harold:

— Vreau să vă dau o mică informaţie: în zilele noastre, apelurile telefonice pot fi detectate cu mare uşurinţă şi, când primim plângeri de genul ăsta, obişnuim să ţinem casa respectivă sub observaţie.

Poliţistul era de aceeaşi înălţime ca şi Harold, dar îi vorbea ca de pe piscul unui munte, atât demult creştea sub autoritatea uniformei pe care n-o purta.

Harold nu făcu niciun" comentariu.

— Bine, domnule, vă mulţumim. Sper că nu v-am răpit prea remit timp.

Cel de-al doilea poliţist îi adresă lui Harold un „bună seara" când trecu pe lângă el, izbutind să înregistreze o privire de dispreţ.

Harold închise uşa în urma lor. Margaret veni într-un suflet.

— Ce-a fost? Ce-au vrut?

— Nimic. N-a fost nimic.

Margaret insistă.

Harold îşi aprinse o ţigară, trăgând adânc fumul în piept. Îşi simţea mâinile nesigure – mai curând de emoţie decât de teamă.

— De astă dată şi-a făcut-o singur, spuse el, cuvintele scăpându-i de pe buze o dată cu fumul. Acum chiar că va trebui să fie cu ochii-n patru.

Uitase de prezenţa lui Margaret, dar văzând-o acolo, cuprinsă de îngrijorare, încercă s-o liniştească:

— N-a fost realmente nimic important. Fac nişte cercetări. N-au de gând să mă spânzure. Nu era ceva în legătură cu mine.

Spaima ei nu putea fi însă atât de repede potolită.

— Când au venit, nu ţi-au spus nimic?

Margaret scutură din cap.

— Mi-au pus vreo două întrebări. Nu înţelegeam ce vor.

— Bine, bine!

Harold nu mai putea suporta, faţa ei înspăimântată părea un vampir devorator care-i sugea bărbăţia.

— O să-ţi povestesc totul când mă întorc. Vreau să ies puţin la aer, nu stau mult.

— Şi nu mănânci?

— Trebuie să ies. Mă întorc repede.

Mergea cu paşi repezi, smuciţi, legănându-şi braţele, inhalând

aerul rece al nopţii. Frânturi din discuţia cu poliţiştii îi brăzdau mintea, ca o bandă de magnetofon tăiată în bucăţi şi reconstituită apoi la întâmplare. Încerca din nou plăcerea de a fi interogat; faptul că biografia lui *interesa* şi pe altcineva în afară de el însuşi îl stimula de parcă ar fi descoperit tui zeu personal. Plăcerea îi era adumbrită doar de amintirea acelor schimburi de replici în care nu reuşise să se achite cu demnitate şi agerime; dar amărăciunea îi provenea numai din orgoliu, pentru că nu se simţea nici alarmat, nici intimidat. Dacă obiectivul vizitei pe care i-o făcuseră poliţiştii era, aşa cum se părea, acela de a-i da un avertisment, rezultatul fusese exact invers: acum avea certitudinea că nu se mişcase în vid, acum ştia că acţiunile lui, care uneori păruseră să posede inconsistenţa visului, se ciocniseră realmente de lumea materială şi, înarmat cu această cunoaştere, se putea lăsa în voia fanteziilor lui de răzbunare, fără teama că-şi pierde minţile.

Ajunse în dreptul unei cabine telefonice şi simţi o tentaţie cumplită să-l cheme pe Greensmith atunci şi acolo; poate că ar fi făcut-o dacă n-ar fi fost cineva în cabină. Prudenţa precumpăni însă, chiar când ocupantul cabinei o părăsi: poate că era supravegheat, urmărit, poate că încercaseră să-l împingă exact într-o asemenea cursă. Nu subestima inteligenţa poliţistului în haine cafenii. Se întoarse şi privi îndărăt, pe jumătate convins că o să zărească o umbră furişându-se rapid pe după un gard; pustietatea străzii îl dezamăgi. Aşadar, se mulţumi doar să-şi imagineze discuţia telefonică – şi vocea îngrijorată a lui Greensmith:

— Hei, Greensmith, a intrat frica-n tine?

— Cine e, cine vorbeşte?

— Nu te condamn, ai perfectă dreptate să dârdâi de frică. Ăsta n-a fost decât începutul, va fi cu urmare.

— Cine e la aparat?

— Tare-ai vrea să ştii, nu-i aşa, ticălos împuţit! Am să te fac să suferi ca un câine. Toată poliţia din Londra n-o să te poată salva...

Harold râse cu glas tare, spunându-şi însă că râde de propria lui imaginaţie copilărească.

Se plimbă vreun ceas, învârtindu-se prin cartierele rezidenţiale, pustii, unde atenţia nu-i putea fi distrasă. Când se reîntoarse acasă, nu putu scăpa de întrebările lui Margaret.

— Au făcut doar un fel de control, puneau nişte întrebări absolut ridicole. Se pare că Greensmith a dat de nişte necazuri, şi vor să stea de vorbă cu oamenii care… care-l cunosc.

Îşi dădea seama că expusese lucrurile într-un mod stupid, totuşi îl exasperă faptul că, pe moment, Margaret păru să nu recunoască numele.

— Greensmith, cel care conducea maşina…

Faţa ei deveni neliniştită, precaută, încercând într-un fel să reflecte ceea ce ştia el a fi nefireasca împietrire a expresiei lui.

— Dar de ce să te întrebe pe tine? Tu doar nu l-ai cunoscut! Numai la…

— De unde vrei să ştiu? Au spus ceva despre persoanele care ar avea motive să-l dușmănească…

— Bine, dar asta s-a întâmplat acum patru ani, aproape cinci…

— Da, desigur.

— Şi ce i s-a întâmplat lui…? nu se putea hotărî să rostească numele.

— Greensmith. Nu ştiu. Harold minţea cu sânge rece, tocmai pentru că voia să pună o dată capăt discuţiei. Nu mi-au spus. Poliţiştii sunt foarte discreţi, ştii. Şi n-aş putea afirma că mă interesa prea tare.

Asta era o aluzie la adresa ei, dar chipul şi atitudinea lui Margaret continau să păstreze un aer de jenă şi nedumerire aşa încât, ca să sfârşească o dată, Harold se ridică şi, sub un pretext oarecare, ieşi din cameră. Era mare păcat, îşi spuse, că pe viitor va trebui să se supravegheze şi în relaţiile cu Margaret. Gândul de a

i se spovedi, dacă i-ar fi trecut prin minte, i s-ar fi părut la fel de monstruos ca şi confesiunea scandaloasă că s-a culcat cu altă femeie.

Seara se scurse greu; ca să-i evite întrebările, Harold se hotărî să-şi facă corespondenţa de afaceri, pe care intenţionase s-o termine duminică. Când se reîntoarse în cameră, televizorul era deschis.

— Nu-i faci o vizită lui Eileen?

— I-am telefonat azi după-masă, dar mi-a spus că-i ocupată.

Se duse la culcare înaintea ei şi, când o auzi venind, se prefăcu că doarme. După zgomotul mişcărilor ei prin dormitor, după paşii furişaţi şi pauzele lungi pe care le făcea, Harold îşi dădu seama că încă era apăsată de noua pricină de îngrijorare; dar

când, în sfârşit, o auzi vârându-se în pat şi stingând lumina, se simţi eliberat.

Încovrigat în întuneric, îşi dezlănţui imaginaţia în viziuni de răzbunare mai crâncene, mai nestăvilite decât toate pe care şi le îngăduise până atunci. Imagini ale lui Greensmith înjosit, abrutizat, mutilat, îi hrăneau şi-i alinau spiritul, asemenea unor închipuiri erotice. cu o inventivitate precisă în detalii, crea, ca un îndrăgostit, scene şi situaţii în care pumnalul se înălţa ameninţător în aer, se împlânta în carne, sângele ţâşnea; sub ameninţarea revolverului, duşmanul lui se zvârcolea, zgâria cu unghiile pietrele caldarâmului, îi implora mila, până când, cu gura căscată, urla străpuns de primul glonte.

Membrii ai familiei Greensmith, portretizaţi sub felurite chipuri, îşi aveau rolul lor, uneori ca spectatori la înjosirea şi agonia capului familiei, alteori ei înşişi victime, cu Greensmith înlănţuit şi silit să asiste neputincios la chinurile lor.

Când, în sfârşit, Harold obosi şi viziunile îşi pierdură precizia şi claritatea, se strădui cu disperare să le reconstituie, pentru că undeva, adânc în el, ştia pare-se, că numai ele puteau ţine la distanţă, sau poate că erau surogatele unei realităţi pe care nu îndrăznea s-o contemple. Stephen era o parte din această realitate

— Şi, o frântură de secundă, îl văzu limpede pe băiat alergând spre dânsul, cu obrajii aprinşi de vreo bucurie neaşteptată – dar mai era şi altceva, şi dacă acest altceva ar fi izbucnit la suprafaţă înainte ca el să adoarmă, l-ar fi distrus.

Somnul veni şi Harold visă. Despuiat, cu mâinile şi picioarele legate, se găsea întins pe o lespede rece, la discreţia necruţătoare a unor închizitori mieroşi şi atotştiutori; în spatele lor, ţinându-se în rezervă, şi alăturându-se doar din timp în timp la vorbăria lor incoerentă, stătea călăul albinos, cu pleoapele tivite cu roşu; era încins cu un şorţ stropit cu sânge şi ţinea un cleşte într-o mână şi nişte fire electrice în alta. Inchizitorii ceilalţi, îmbrăcaţi în negru, se retraseră în cele din urmă *(„Acuma-i rândul tău, bătrâne!”).* Şorţul mirosind a sânge se aplecă deasupra capului lui Harold, şi trupul lui se închirci, aşteptând durerea… şi atunci, într-o clipă de luciditate vizionară, se întrebă: „De ce sunt aici, de ce zac eu aici?” Şi se ridică de pe lespede, lanţurile desfăcându-i-se, şi trecu printre cei din jur, de parc-ar fi fost doar nişte umbre dintr-un vis.

5

CÂND SE TREZI dimineaţa, proaspăt şi optimist după un somn zdravăn, Harold ştia clar care va fi următoarea lui mişcare.

Întărit de această convingere, se simţi oarecum în stare să potolească temerile lui Margaret când aceasta, la micul dejun, se referi din nou la vizita poliţiştilor.

— Nu, nu, nu, nu-i niciun motiv să te neliniştești. Am impresia că cineva îl ameninţă pe Greensmith, care, pare-se, continuă să locuiască la Londra. Nu se ştie cine-i individul şi poliţia face cercetări, după cum ţi-am mai spus, printre cei care au raţiuni să-i poarte pică lui Greensmith.

— Aseară nu mi-ai spus nimic din toate astea.

— M-am gândit peste noapte. După cum ţi-am mai explicat, poliţiştii n-au vorbit limpede. Dar eu am impresia că despre asta-i vorba.

Margaret zăbovea la masă, şi mişcările ei, ca în fiecare dimineaţă, erau greoaie şi lente de parcă n-o trăgea inima să înceapă o nouă zi.

— Dar la ce te-ai gândit când ai spus că „acum va trebui să fie cu ochii-n patru”?

— Când am spus asta?

— Îndată ce-au plecat cei doi.

— Nu mai ţin minte. Probabil că m-am referit la individul acela, oricine-ar fi el, care se ţine de treburile astea şi care şi-a luat acum poliţia în cap.

Câteva minute mai târziu, pe când Harold îşi sorbea ultimele picături de cafea, Magaret i se adresă, foarte stingherită:

— Harold, săptămâna asta mă duc la cimitir. Vrei să vii şi tu?

În faţa acestei Incursiuni, Harold se simţi totuşi în stare să-şi păstreze sângele rece. Încă din primul an, refuzase să se ducă la mormântul fiului său şi când, în trecut, Margaret îi cerea s-o însoţească, îşi ieşea din fire şi-i vorbea arţăgos spunându-i că toate astea sunt sentimentalisme ieftine şi gesturi lipsite de sens.

— Nu ştiu, Margaret. Îţi dai seama ce simt. Am să văd.

Răspunsul păru s-o satisfacă. Despărţirea fu ceva mai cordială ca de obicei.

— Ai vreun program azi? întrebă Harold din uşă.

— Nimic special. Am încercat din nou să mă văd cu Eileen! E mereu ocupată, nu ştiu ce-i cu ea. Te pomeneşti că o fi cunoscut

vreun bărbat.

— Cine ştie? Nu-i ardea lui să se gândească la Eileen. Diseară vin direct acasă.

Pe palierul etajului de dedesubt, doamna Carlotti uda plantele pe care le ţinea pe marginea ferestrei de lângă uşă.

— Bună dimineaţa, doamnă Carlotti. Cum vă mai simţiţi?

— Tot aşa, tot aşa, îi răspunse cu un zâmbet lăcuit şi strălucitor ca vopseaua proaspătă. E îngrozitor! Nu ştiu dac-am închis un ochi toată noaptea. Cumplită belea, insomnia! Faţa ei fardată cu migală radia o vitalitate scăpărătoare. Sunt la pământ, pur şi simplu un cadavrupe picioare. Îşi duse stropitoarea miniaturală la gât, asemenea unui pumnal. Simt că am devenit insuportabilă.

Era o dimineaţă opacă, dar în aer se simţea o înviorătoare pişcătură de ger. Evitând, cu succes, orice tovărăşie în drum spre staţia de metro, Harold păşea sprinten, adâncit în contemplarea viitoarei sale acţiuni, asemenea artistului care meditează asupra unui subiect în timp ce inspiraţia îi înmugureşte cu primăvăratică vigoare, într-un fel, făurirea proiectelor lui putea fi asemuită cu creaţia artistică: aceeaşi cumpănire a mijloacelor şi metodelor, a desfăşurării în timp, a crescendoului, a efectului… până şi a problemei de stil.

Hotărâse să-i scrie lui Greensmith o anonimă, o scrisoare în care să reîntărească ameninţările, să intensifice insultele proferate la telefon. Doar n-or să poată ţine sub observaţie toate cutiile poştale din Londra, îşi spuse el cu un rânjet batjocoritor la adresa poliţistului în haine maron. Ar putea, desigur, să i se recunoască scrisul de mână. Dar va folosi una dintre maşinile de scris de la birou, în timpul pauzei de prânz, sau seara, când toţi ceilalţi vor fi plecat. Ba nu, şi maşinile de scris pot fi controlate şi identi-, ficate – oare vor merge chiar până la asemenea măsuri? Oricum, era mai bine să fie prudent. Exista vreo altă cale? cu aceeaşi senzaţie de uşurare şi elevare spirituală pe care o încearcă artistul când rezolvă o crucială problemă tehnică, Harold ajunse la hotărârea de a-şi întocmi scrisoarea din cuvinte tăiate din ziare, şi lipite apoi pe o foaie de hârtie albă. O dată luată decizia (şi iarăşi s-ar putea aplica paralela cu artistul), soluţia nu i se mai păru un simplu tertip, ci o rezolvare menită să conţină acea calitate de justeţe şi inevitabilitate care generează o serie de avantaje colaterale fireşti: din însăşi

alcătuirea ei stângace şi rigidă se va degaja o provocare; vocabularul limitat se va dovedi eficient prin impactul special pe care-l au frazele rupte din contextul familiar; inevitabila ambiguitate a scrisorii va sublinia elementul de sinistru; şi, de bună seamă, din scrisoarea finită se va detaşa şi mai multă ameninţare, derivată din însăşi varietatea brută a caracterelor de literă.

În metrou, Harold îşi examină ziarul, cu o emoţie stăpânită, căutând acele pasaje pe care le socotea potrivite să-i servească scopul.

Când se opri la tutungerie, doamna Clark îl salută cu:

— Ceva mai suportabilă vremea în dimineaţa asta, nu?

— Aproape că miroase a primăvară.

— He, he, mai va pân' la primăvară; o să ne mai ningă de-o să ne stingă!

— Poate, cine ştie.

— Fiică-mea şi-a reluat ieri lucrul, îl informă ea, înniânându-i restul. Da' acuma are necazuri cu ajutorul social, pe timpu' cât a fost bolnavă. Nu-i bine completat certificatul sau aşa ceva. Când nu-i una, îi alta.

— Ei, sper că o să se aranjeze.

— Pe lumea asta nimic nu se aranjează, domnule, şi nici pe cealaltă nu cred să fie mai bine.

Fără să ştie cum, se pomeni brusc antrenat într-o discuţie despre Dumnezeu. Tipul care servea în cafeneaua de alături, prieten vechi cu femeia de la tutungerie, şi care se aflase acolo, rezemat de tejghea, se simţi dator să intervină:

— Nu-i mare scofală pe lumea ailaltă, dacă şi acolo o fi la fel ca pe asta: paguba trage la păguboşi şi banu' la norocoşi.

— Dumneavoastră ce ziceţi, domnu' Makepiece?

— De, ştiu eu…

— Credeţi că se schimbă norocul omului?

— Presupun că dacă există într-adevăr o lume de apoi, spuse Harold, luptându-se să fie politicos, atunci va exista şi un soi de justiţie care va răsplăti nedreptăţile de pe lumea asta.

— Da' o fi existând?

— Credeţi să existe vreo justiţie?

În cele din urmă, fără să aibă habar cum de se lăsase angajat în discuţie, se trezi făcând următoarea declaraţie:

— Eu unul nu cred în ceea ce se numeşte viaţa de dincolo. În

viaţa asta… aici pe pământ, trebuie să se facă dreptate. Şi de către oameni.

Fiecare trebuie să aibă ce merită, sau ceea ce doreşte cu adevărat.

— Asta să le-o spuneţi răilor platnici.

— Păi, dacă-i aşa, cum stăm cu lagărele de exterminare?

— Îmi pare rău, se scuză Harold, dar trebuie s-o şterg. Intirzii la slujbă.

O luă la goană.

La birou, era una dintre dimineţile acelea când, fără vreo pricină aparentă, toată lumea e bine dispusă, iar plictisul şi sentimentul de zădărnicie sunt înlocuite de o veselie fragilă, aproape isterică. Până şi domnul Jackson îşi îngăduia câte o glumă sardonică. În această atmosferă, Harold deveni, mai mult ca oricând, „eul său de birou” – tipul de o ironie sceptică, spectator detaşat.

— V-am povestit de ce-am întârziat azi dimineaţă? îi întrebă pe toţi laolaltă. Am fost prins într-o discuţie despre dumnezeire. Le istorisi întâmplarea, adăugând înfloriturihazlii. Până, la urmă, adăugă el, a trebuit s-o rup la fugă.

Stella flirta ostentativ cu toţi bărbaţii în afară de Peter Miller. Se cabra, se împieptoşa, şerpuia cu o insinuare şi un abandon ce-ar fi părut excesive la o animatoare dintr-un bar de noapte, dar care, în acest mediu familiar şi asexuat, aveau inocenţa drăgălăşeniilor unei surioare. Oricum, când îşi undui trupul sinuos într-un soi de dans solitar în faţa biroului lui Harold, Mary Pollard o dojeni blând 3

— Pe el nu prea cred să-l ispiteşti, drăguţo.

— Of, Doamne, toţi bărbaţii ăştia sunt atât de plicticoşi! strigă fata privind pe furiş spre Miller.

— Poate că se gândesc şi ei la ale lor, răspunse Mary.

— Parcă la ce altceva te poţi gândi? întrebă Greaves cu un rânjet.

În atmosfera de ilaritate iresponsabilă, Greaves şi Logan deveniseră cam enervanţi cu bancurile lor repetate şi puerile. Saddler era, ca întotdeauna, liniştit şi simpatic. La ora prânzului însă, se scuză că nu-l poate însoţi pe Harold, iar Miller îi propuse acestuia din urmă să ia masa împreună.

— Mă gândeam să merg undeva să iau o bere şi un sandviş.

— Perfect de acord.

Când ieşiră din clădire, Miller îi mărturisi:

— Am vrut să mă descotoresc de fetele astea. Cum le dai puţină atenţie, îţi sar de gât.

Rostite de el, cuvintele nu păreau lăudăroşenie, aşa cum ar fi sunat în gura altui bărbat.

— De ce le-ai dat atenţie?

Miller îşi desfăcu braţele în lături:

— Nu cred că omul trebuie să fie prea exigent.

La bar, Miller reveni la declaraţia lui anterioară, spunând:

— Trebuie să culegi ce-ţi pică, nu-i aşa? Mă rog, nu vreau să spun… chiar totul. Important e să nu te sinchiseşti. Ce vreau să spun eu e că, într-un fel sau altul, nu contează unde locuieşti, cum trăieşti, cu cine faci amor, dacă ai bani sau n-ai bani, atâta timp cât tu hotărăşti toate astea şi nu eşti împins de nevoie să le faci.

În dispoziţia în care se afla, lui Harold i se păreau interesante afirmaţiile lui Miller şi-l lăsă să vorbească. Întâlnirea pe care o avuseseră cu câteva seri înainte, în afara ambianţei locului de muncă, părea să fi creat un soi de intimitate între ei. Miller vorbea simplu, renunţase la aforismele afectate şi ambigue. Dar de câte ori Harold încerca să obţină unele informaţii cu caracter personal, bătea în retragere.

— Nu eşti demult în meseria asta, nu-i aşa? cu ce te-ai ocupat înainte?

— O, cu fel de fel de treburi. Îmi place variaţia.

— Dar ce te-a făcut să vii aici? Aş fi zis că un tânăr ca dumneata o să aleagă un loc mai vesel. Şi cu mai multe perspective de viitor.

— Perspective de viitor! Miller îl privi pe Harold drept în faţă, apoi îşi lăsă în jos pleoapele garnisite cu gene lungi. Dacă-ţi dai puţină osteneală, poţi să faci abstracţie de viitor, aşa încât tot timpul să ai în faţă doar prezentul. Îşi îngădui un zâmbet vag. E o slujbă bună. Adevărul este că, cu cât o muncă e mai plicticoasă şi mai stupidă, cu atât mai mici sunt şansele să devină o capcană. Din momentul în care ţi se trezeşte interesul pentru ceea ce faci, te pândesc tot felul de capcane. Am trecut eu şi prin asta, şi m-am lăsat prins. Aşa gândesc eu. Şi cred că nu numai eu, trebuie să fie milioane…

Îşi goli paharul şi se îndreptă spre bar de unde seîntoarse, cu alte două băuturi. Când se reaşeză, i se adresă lui Harold:

— Dar cu dumneata, ce-i? Dumneata de ce te-ai lipit de slujba asta?

Harold înălţă din umeri neputincios.

— Presupun că mi se potriveşte – din diferite motive.

— Dumneata ce vârstă ai?

Întrebarea nu suna impertinent.

— Patruzeci şi cinci, răspunse Harold amintindu-şi acum cu calm de angoasa acelei dimineţi când se deşteptase cu senzaţia că toţi anii fuseseră irosiţi.

— Şi care-i viitorul dumitale?

— E trecut.

Umorul lui, dacă umor era, trecu neobservat.

— Şi ce te-a adus aici? Ştiu că înainte lucrai pe cont propriu, aşa mi s-a spus, erai comisionar sau aşa ceva. E-adevărat? Aş zice că o duceai mai bine ca acum.

— Eram agent de comerţ. Reprezentant al unor firme. Aveam propria mea agenţie.

— Şi ce s-a întâmplat cu ea?

Licărul de amuzament din ochii inexpresivi ai lui Miller era la fel de neaşteptat ca şi când un manechin dintr-o vitrină ţi-ar face dintr-odată cu ochiul.

— Te-ai săturat de bani? adăugă el. Sau aveai prea multă libertate pentru gustul dumitale? Tânjeai după comoditatea lanţurilor?

— Nimic din toate astea. Pe Harold îl usturau înţepăturile tânărului. Îmi plăcea munca mea. Era plăcut să fiu propriul meu stăpân. Şi-mi plăceau şi banii.

Făcu o pauză: atenţia lui Miller părea atrasă de ceva ce se petrecea în spatele lui Harold.

— Dar trebuia să conduc maşina, urmă el. Şi a avut loc un accident. Eu, personal, n-am fost implicat în accident, dar după aceea, nu am mai putut să conduc o maşină.

Harold tăcu din nou, aşteptând o întrebare. În secunda aceea de gol, îi apăru pentru o clipă în minte emoţia vibrantă cu care Saddler îi vorbise (oare tot pentru prima dată?) de existenţa acelor făpturi create de fantezia lui. Oricum, însă, de astă dată simţea nevoia să povestească, întrebarea veni:

— Ti s-a luat permisul?

— Cum?

— După accident; de asta ai renunţat?

Harold înghiţi în sec.

— Ţi-am spus doar că nu eu…

Un imens hohot de râs explodă în spatele lui; buzele lui Miller se încreţiră fără voie într-un surâs, ca un vag ecou al glumei spuse de ceilalţi. Se uită din nou la Harold.

— Din punctul ăsta de vedere n-ai pierdut mare lucru. Eu unul nu mi-aş lua maşină, să mă plăteşti. E o adevărată servitute să fii proprietar de maşină.

Cu toate că tentativa lui de a se spovedi eşuase, Harold simţi totuşi senzaţia de uşurare pe care ţi-o dă apropierea de o anumită încercare mult temută şi care, până la urmă, se do vedeşte a fi inofensivă.

— Poate că ai dreptate, încuviinţă el.

Miller îi trezea un viu interes.

După-masă, dispoziţia colegilor de birou se schimbase şi, cu cât fuseseră mai joviali dimineaţa, cu atât erau acum mai posaci. Harold încercă să-şi vadă de treabă dar, aţâţate probabil de discuţia avută cu Miller, anxietăţile şi obsesiile celuilalt eu al său invadară neutrul şi placidul teritoriu al biroului. Se pomeni că, stăpânit de un amestec de îngrijorare şi plăcere vinovată, detaşa în gând fraze din scrisorile cu care lucra, de parcă ar fi putut să le încorporeze în anonima pe care avea de gând s-o scrie în noaptea aceea. Se prefăcu faţă de el însuşi a se împotrivi la asemenea practică dar, până la urmă, tentaţia a fost prea puternică şi s-a transformat într-un mic joc secret.

Domnul Jackson împărtăşea posomorala generală, sâcâindu-şi subalternii pentru diverse mărunţişuri. Avea un fel de a le vorbi care sugera că greşelile lor îi stârneau dispreţ şi enervare doar faţă de propriile lor persoane, întrucât munca pe care o depuneau era atât de insignifiantă, încât nici cele mai grosolane erori n-ar fi putut-o afecta. Când veni rândul lui Harold – şi, într-adevăr, de astă dată domnul Jackson avu prilejul să-i atragă atenţia asupra unor inadvertenţe pe care, în mod curent, Harold nu le-ar fi comis – acesta lăsă furtuna să se abată asupră-i fără a opune cea mai mică rezistenţă, satisfăcut doar să supravieţuiască fără a apela la slugărnicia lui Greaves sau la logica bâlbâită a lui Logan.

Jackson se aplecă asupra biroului lui Miller, ţinând un dosar în mână. Amândoi se aflau cu spatele spre Harold, care nu putea desluşi glasul lui Jackson, acoperit de ţăcănitul maşinilor de scris

pe care pianotau cu înverşunare Stella şi Viv. Miller îşi întorsese capul spre el şi-i vorbea încet. Jackson trânti dosarul pe birou, cu un dispreţ uriaş. Din întâmplare, ambele dactilografe se opriră din lucru în acelaşi moment.

— Ai face mai bine să te întorci la cazarma de unde-ai venit, amice, se auzi vocea calmă a lui Miller. Acolo ai să fii mai în siguranţă. Pentru că, te avertizez, dacă mă mai plictiseşti o dată cu hachiţe din astea idioate, te fac piftie, şi nu te mai scoli o lună din pat.

Jackson, roşu ca racul la faţă, deschidea şi închidea gura fără să scoată un sunet, în timp ce mărul lui Adam îisălta în sus şi-n jos; apoi, fără o vorbă, se retrase în firida lui. Nu-şi mai arătă mutra întreaga după-masă.

Deşi s-ar fi crezut de dezumflarea lui Jackson va fi primită de personal cu satisfacţie, reacţia generală era de dezaprobare; poate că oamenii se simţeau ruşinaţi de sfidarea lui Miller, sau poate că-i purtau pică noului venit fiindcă spărsese tiparul familiar al existenţei lor. Oricare era cauza, încolţise un curent subteran de antagonism faţă de Miller. Dar Harold făcea excepţie de la această atitudine generală: era impresionat, în parte de curajul lui Miller, dar mai mult de efectul acestei cutezanţe: aşa ca în visul lui, când îşi anihilase opresorii pur şi simplu desprinzându-se de pe lespedea de care îl legaseră.

Mai târziu, când urma să aibă nevoie de ajutor, avea să-şi amintească de agresiva temeritate a lui Miller.

În seara aceea, când plecă de la birou, Harold luă cu el un borcan cu pastă de lipit şi câteva foi de hârtie fără emblemă filigranată.

Condiţiile au fost mai prielnice decât s-a aşteptat. Margaret reuşise în sfârşit să aranjeze o vizită la Eileen. Când i-a anunţat aceasta, Harold s-a gândit o clipă la eventualitatea unei situaţii stânjenitoare, dar temerea i-a fost înăbuşită sub copleşitoarea bucurie că avea să rămână singur.

Îşi sortă materialele pe îndelete, cu o grijă de îndrăgostit: pasta de lipit şi hârtia, foarfecele, coşul de hârtii, teancul de ziare vechi scoase din adăpostul lor din cămară. Aduse din dormitor lampa de noapte şi o aşeză pe birou, unde arunca un cerc de lumină calmă, aurie, peste pielea maron. Îşi turnă un whisky diluat cu apă.

La început, mişcările îi erau foarte stângace, din cauza

mănuşilor de cauciuc de la bucătărie, pe care le îmbrăcase pentru a evita amprentele datorită cărora criminalii sunt atât de frecvent detectaţi. Curând însă, căpătă mai multă dexteritate şi, totodată, depăşi încetineala cu care descoperea cuvintele şi frazele ce-i puteau fi de folos: toată arta era să tai aproape fără discernământ. Părea uimitor cum un vocabular atât de limitat putea fi manevrat în fraze de o formă atât de variată şi de complexă! încerca o satis facţie pur estetică construind pasaje întregi din cele mai incoerente şi mai dificile elemente, sau realizând efectele cele mai tari prin mijloacele cele mai rudimentare. Un timp, aproape că se lăsă târât în capcana artei de dragul artei dar, în general, reuşi să menţină echilibrul egal între inspiraţie şi tehnică, ceea ce constituie marca operei de autentică creaţie.

Încăperea deveni înceţoşată din pricina fumului de ţigară, arabescuri violacee se împleteau, se despleteau, spiralau în fasciculul de lumină. Dar în pofida elementului teatral al acţiunii sale, în pofida atmosferei intime care-l înconjura, fierul roşu al obsesiei îşi menţinea incandescenţa. Mâna înmănuşată care netezea fâşiuţele de ziar ce se încolăceau era aceeaşi care zvârlise pietroaiele; din când în când, Harold era cuprins de câte un acces de ură ce-l făcea să tremure şi-i tăia respiraţia, lăsându-l după aceea epuizat dar, în acelaşi timp, exaltat. În afară de Greensmith, în gândul lui era prezent şi poliţistul în haine maron şi, fiecare adaos la scrisoare devenea o mică victorie asupra acestuia, precum şi un nou pas spre distrugerea duşmanului său.

Îşi privi ceasul şi constată surprins că lucra de mai bine de două ore. Scrisoarea ieşise mult mai lungă decât prevăzuse şi totuşi ar fi dorit încă să facă unele adaosuri; oricum, însă, prudenţa îi cerea să o termine înainte de a se întoarce Margaret acasă. Adună toate bucăţile de ziar, cu gândul să le ardă în sobă. Puse foarfecele la loc în sertar şi borcanul cu lipici în servietă, ca să-l ducă a doua zi înapoi la birou. N-avea decât să vină copoiul în haine maron să adulmece – nimic n-o să găsească!

Harold ţinu în mână foile de hârtie cu lipituri: talmeş-balmeşul de caractere tipografice crea un efect curios, iritant; ţepene şi greoaie din cauza lipiturilor, paginile se lăsau împăturite cu mare dificultate. Le îndoi egal. Brusc, îi scăpă de pe buze un

strigăt, ceva între râs şi un urlet de durere care i se adunase în gâtlej. Uitase de adresa de pe plic. Medită la diferitele posibilităţi de a o scrie. O caligrafie deghizată (litere de tipar, scrise cu mâna stângă) – dar după toată osteneala pe care şi-o dăduse, aşa ceva ar fi fost nu numai periculos dar şi stupid. Aceleaşi obiecţii se ridicau şi la ideea de a bate adresa la una dintre maşinile de la birou. Şi mai absurd să spere că, oricât de minuţios ar fi cercetat ziarele, ar fi putut găsi cuvintele potrivite pentru a alcătui adresa. Şi atunci nu-i rămânea decât să taie literă cu literă. Se înfioră în faţa unui asemenea calvar. Ce altceva putea face? Să ducă scrisoarea el însuşi nici nu putea fi vorba, doar poliţistul însuşi îi spusese că ţine casa sub supraveghere. Să găsească vreun puşti şi să-i dea un bacşiş ca să ducă plicul? Şi asta putea fi periculos.

În timp ce i se perindau toate aceste gânduri prin minte, Harold încerca un sentiment amestecat: groază dar şi nevoia de a chicoti, conştient de absurditatea întregii situaţii. Nu avea încotro, trebuia să se apuce să decupeze literă cu literă.

Luă unul dintre ziarele ciopârţite. Mâinile îi tremurau din pricina frustrării, astfel încât primele eforturi eşuară. În cele din urmă reuşi să detaşeze trei litere izolate… dar, când răsuflă uşurat, literele zburară pe covor. Începu să scotocească pe sub birou, înjurând de mama focului. Apoi, deodată, fu străluminat de o inspiraţie, uluitoare prin însăşi simplitatea ei, aşa cum se întâmplă de obicei. Exista un loc unde se găsea adresa completă, acelaşi loc în care o găsise prima dată, când, transpirat şi cu respiraţia tăiată, venise într-un suflet acasă după neaşteptata întâlnire cu Greensmith din acea dimineaţă de sâmbătă (toate cabinele telefonice întâlnite în drum fiind ocupate) şi când, fără să-şi dezbrace măcar pardesiul şi pălăria, smulsese cartea de telefon roz „de la E la K” din teanc şi, cu inima bătându-i gata să-i sară din piept de emoţie, deşi adânc în el simţea o ciudată siguranţă, urmărise cu degetul şirul de nume până când cel căutat îi explodase drept în faţă.

Se duse şi acum la măsuţă şi extrase volumul din teancul cărţilor de telefon. cu mâinile înmănuşate, ferme, dar cu infinită grijă, tăie numele şi adresa şi lipi apoi fâşia pe plicul ieftin, neştampilat, pe care şi-l luase cu el. Lipi apoi timbrele şi vârî plicul în portvizit. Se lăsă pe speteaza scaunului şi respiră adânc. O făcuse şi pe asta!

Îşi scoase mănuşile de cauciuc. Aşeză ziarul din care începuse să taie adresa peste celelalte ce urmau să fie arse, pe urmă, zărind cartea de telefon deschisă pe birou, smulse pagina mutilată şi o adăugă la mormanul de hârtii de pus pe foc. Vârî apoi anuarul telefonic la locul lui.

Munca de înlăturare a oricărei urme s-a terminat la ţanc. Cum se depărtă de sobă, o şi auzi pe Margaret intrând. Arăta obosită dar avea un vag aer de însufleţire.

— Credeam că te-ai culcat.

— Tocmai mă pregăteam de culcare.

Cumpănea dacă să mai ticluiască vreo minciună despre cum îşi petrecuse vremea, dar Margaret îl scuti de osteneală pornindu-se să-i descrie seara ei cu Eileen.

La sfârşit, adăugă:

— Totul a fost foarte plăcut, foarte reuşit, dar nu ştiu ce-i cu Eileen, mă rog, avea o expresie stranie în seara asta.

— Ce înţelegi prin „stranie14?

— Era altfel ca de obicei. Parcă o muncea un anume gând, uneori ai fi zis că-i cu totul absentă. Margaret zâmbi cu tâlc. Mă întreb dacă nu şi-o fi găsit vreun amant.

Harold căscă.

— Şi n-ai întrebat-o?

— Ei, cum s-o întreb aşa ceva? Doar nu suntem două fete de şcoală.

— Asemenea diferenţieri subtile mă depăşesc.

Fusese o remarcă nefericită, pentru că Margaret se simţi obligată să-i explice. Harold căscă din nou, retezând discuţia cât de repede putu.

— Mă bucur că ai avut o seară plăcută. Ai încuiat tu uşa, sau s-o încui eu?

Se îndepărtă, privându-şi soţia de plăcerea explicaţiilor.

TOATE ACŢIUNILE de până acum întreprinse împotriva lui Greensmith fuseseră urmate de satisfacţia împlinirii, dar expedierea scrisorii anonime îi lăsă o bizară senzaţie de nelinişte. O dată împinsă în şanţul cutiei poştale, scrisoarea căzuse parcă într-un puţ fără fund. La vremea sosirii curierului, încercă să se autostimuleze imaginându-şi reacţiile vrăjmaşului său, dar, împotriva oricărei raţiuni, îl stăpânea convingerea neclintită că scrisoarea încă nu fusese predată, altminteri spaima şi oroarea lui Greensmith s-ar fi transmis în nervii lui.

Golul de senzaţii pe care-l încerca fu urmat de gustul amar al inutilităţii, asemănător celui ce te munceşte în visurile absurde în care ţi-ai asumat o misiune fantastică, de pildă să goleşti oceanul cu o lingură.

Necazul era că de astă dată nu putea exista nimic care să-i confirme împlinirea acţiunii lui: când telefonase, auzise vocea indignată a lui Greensmith; pietrele sfărâmaseră sticla materială. Se vede că cei ce obişnuiesc să scrie anonime au posibilitatea să vadă uneori feţele victimelor lor (să fie oare asta pricina că, de obicei, conflictele izbucnesc în comunităţi mici?), sau poate că posedă o forţă de imaginaţie mai vie decât a lui.

Harold se trezi sperând că poliţistul va reveni – dacă nu de altceva măcar ca să-i confirme că scrisoarea fusese predată, că, fusese citită. Era posibil să se fi produs un furt în vagonul poştal? Citeşti mereu despre atacarea vagoanelor poştale! Sau se poate ca Greensmith să fi fost plecat? Nu îndrăznea să verifice acest lucru pe nicio cale. De ce oare nu veniseră din nou poliţiştii să-l ancheteze? Lăsau oare să se adune dovezile împotriva lui, sau îi manevrase el atât de dibaci data trecută, încât îl şterseseră de pe lista suspecţilor?

Trecură trei zile. Dimineaţa, Margaret îi spuse:

— Harold, te-ai mai gândit, vrei să vii cu mine la cimitir? Dacă nu vii şi tu, atunci eu mă duc azi, dar dacă te-ai răzgândit, aştept până la sfârşitul săptămânii, să mergem împreună.

În chip ciudat, de câte ori se gândea la mormântul mic, cu modesta lui piatră albă, îl vedea neîngrijit, năpădit de ierburi, neglijat, cu toate că ştia prea bine că nu putea fi aşa, întrucât Margaret îl vizita şi-l îngrijea cu regularitate.

Clătină din cap,

— Nu cred să vin. Poate că data viitoare. Vrei să cumperi nişte flori?

La început, Margaret refuză banii, dar el insistă să-i primească.

— Mă rog, oricum e prea mult. Voiam doar să iau un bucheţel de…

De ce se simţea atât de iritat?

— La-i! Nu izbutise să-şi reţină enervarea din glas. Ai spus că vrei să vezi nu ştiu ce piesă, adăugă pe un ton mai blând. Bine, îţi plătesc eu biletul.

Îi mulţumi cu o efuziune aproape exagerată.

— Să văd dacă nu cumva vrea şi Eileen să vină diseară la

teatru cu mine.
— Asta-i o idee bună.
În timpul după-amiezii, sună telefonul de pe biroul lui Mary Pollard, care-i strigă:
— Harold, e pentru tine, vrei să-ţi fac legătura?
— Nu, vin să vorbesc de la tine.
Luă receptorul, stând în picioare, lângă Mary.
— Alo!
— Harold? Vocea femeii era prudentă, interogativă; pe moment nu o recunoscu. Eileen la aparat. Sper că nu te deranjez că-ţi telefonez la birou, eşti cumva ocupat sau mai ştiu eu ce?
— Nu, nu, e-n ordine.
— Ce mai faci?
— Bine, mulţumesc.
— Mă întrebam dacă ne-am putea vedea astă seară, continuă Eileen. Tocmai am vorbit cu Margaret care mi-a spus că se duce la teatru, aşa că, dacă eşti liber, n-ai vrea să treci pe la mine, să luăm masa împreună? Bineînţeles, numai dacă **o** doreşti.
— Foarte drăguţ din partea ta.
— Oricând îţi convine ţie, să zicem la şapte şi jumătate?
— Mulţumesc.
— Harold, n-am făcut o greşeală că ţi-am telefonat la birou, nu-i aşa? Nu te-am supărat? Vreau să spun, nu te-am făcut să te simţi prost faţă de colegi?
— Nu, nu, e în perfectă ordine.
În realitate, era stânjenit: aşa cum stătea în mijlocul camerei, se simţea expus, şi apoi intruziunea lui Eileen în atmosfera biroului părea aproape o indecenţă. Acceptarea invitaţiei era calea cea mai scurtă de a curma toate acestea.
Întors la biroul lui, se gândi la sila pe care o încerca, la ciudata lui indiferenţă faţă de Eileen. Îşi justifică lui însuşi că, pentru moment, era antrenat într-o acţiune care-l solicita pe planuri prea complexe pentru a-şi mai putea permite să-şi complice existenţa şi în alt chip, sau pentru a-şi îngădui distrageri emoţionale. Dar trupul lui, fără voie, era străbătut de o undă caldă de câte ori îşi amintea de scena dintre ei. Orice relaţie prelungită cu ea n-ar fi putut însemna altceva decât un capriciu frivol. Şi totuşi, dacă era atât de lipsită de însemnătate, de ce i se părea a fi o ameninţare’ primejdioasă?
Când sună la uşa Eileenei, era ţeapăn şi rezervat. Îl bătuse

gândul să-i telefoneze şi să-i spună că nu poate veni, dar nu voise să apară timid în ochii ei.

Eileen îl salută cu căldură, prietenoasă, dar lui îi fu cu neputinţă să-i răspundă firesc se cunoşteau de prea multă vreme, în cadrul unor relaţii cu totul diferite, a căror deprindere era mult mai puternică decât amintirea intimităţii dintre ei şi a fervoarei pasiunii lor carnale. Era ca un om care s-a îmbogăţit peste noapte, dar care nu se poate dezbăra de obiceiul de a fi calculat şi econom.

Eileen aranjase totul ca să-i fie pe plac. Mai fusese şi altădată în apartamentul ei, dar pe atunci i se păruse mai puţin confortabil şi mai puţin vesel. Impresia nouă se datora poate jocului de lumini, florilor, sau felului în care aranjase masa. Un disc se învârtea încet pe pick-up, umplând camera de o muzică folk, sofisticată, menită să acopere primele goluri de conversaţie, stângace. Li turnă un whisky generos. Harold nu se putea împiedica să observe că totul era mult mai plăcut, mult mai *viu* decât în propriul lui apartament, şi gândul îl deprima. Eileen îl părăsi, refuzând să-l lase s-o ajute, iar el închise ochii şi îşi goli mintea de gânduri. Mâncarea fusese preparată cu mai multă grijă şi dragoste decât cea cu care era el obişnuit. Treptat, deprimarea i se dizolvă, şi începu să savureze norocul care dăduse peste el. Mâncă bucatele cu mare poftă.

După aceea însă, trebui să plătească. Dar nu a mai fost ca data trecută: în tot timpul cât simulă tandreţe, cât execută jocul dragostei în patul ei proaspăt înfăţat, nu-şi pierdu o clipă controlul de sine, nu se eliberă o secundă de conştiinţa timpului şi a locului, de ameninţarea singularităţii sale şi, până la urmă, amândoi rămaseră nesatisfăcuţi şi singuri.

Din pricina relativului eşec, mai târziu se simţi obligat să-i ofere, în chip de compensaţie, mai multă căldură decât data trecută, când trecuseră dincolo de necesitatea dovedirii afecţiunii. Complet îmbrăcat, şedea într-un fotoliu, în timp ce ea, înfăşurată într-un capot, se tolănise pe covoraşul de la picioarele lui, cu spatele rezemat de braţul fotoliului; el îşi odihnea mâna pe umărul ei, mângâindu-i din când în când gâtul. Pick-up-ul amuţise.

O asculta în timp ce Eileen îi povestea despre ea, despre trecutul, prezentul, aspiraţiile ei de viitor. Vocea ei avea acea rezonanţă îndepărtată, vizionară, pe care o adoptă uneori

femeile când vorbesc despre ele însele, de parcă vieţile lor ar fi plăsmuiri aureolate de vis.

— Şi acum ai apărut tu, Harold. Te am pe tine. (Degetele lui începură să mângâie automat). Ce mă fac cu tine? Ce rol eşti tu menit să joci în viaţa mea? Trebuie să fiu foarte atentă, nu-i aşa, pentru că de astă dată nu-i vorba de ce vreau eu, ci şi de ce vrei tu, şi n-are rost să-mi spun că tu eşti... că tu eşti acel ceva special mult aşteptat, când de fapt tu gândeşti cu totul altfel. De asta a fost atât de minunată viaţa mea cu Ronnie, continuă Eileen cu vocea ei abstractă, visătoare1; amândoi eram unul şi acelaşi, voiam unul şi acelaşi lucru, dădeam unul şi acelaşi lucru. Într-adevăr fiecare dintre noi îl întregea pe celălalt. Dar aşa ceva nu se mai poate repeta, în orice caz nu o să se repete cu tine, nu-i aşa, Harold?

Era extraordinar de detaşat. Glasul ei suna domol şi mângâios, glasul unei mame care povesteşte copiilor un basm, sau o istorioară, înainte de culcare, despre nişte animale antropomorfe. Degetele lui, împletite în părul ei, aparţineau'altcuiva decât lui însuşi.

Eileen nu aştepta răspunsuri la întrebările ei.

— Nu-i numai deosebirea de condiţii dintre noi, faptul că tu eşti legat în timp ce eu sunt liberă, nu e numai asta, sau chiar şi celelalte dificultăţi, faptul că eu şi Margaret suntem prietene... asta n-ar conta, doar nu trebuie să ne căsătorim... dacă... dacă sentimentele noastre ar fi aceleaşi, dacă am dărui şi am lua acelaşi lucru... n-ar conta chiar dacă ne-am întâlni o dată pe săptămână, sau o dată pe lună sau... era să spun o dată pe an, dar poate că asta ar însemna prea multă temperanţă. Nu, nu-i asta, dar e ceva în tine, dragul meu, în însăşi natura ta care – să n-o iei drept un reproş – care mă ţine la distanţă... care – nu-ţi reproşez – mă respinge. Dai impresia că nu ceri altceva decât să fii lăsat în pace, lăsat cu tine însuţi. Nu cred că eşti omul care să-şi ia asupră-şi osteneala de a iubi...

Se simţea plutind departe de ea: senzaţia era stranie şi totuşi plăcută; nu numai că mâna altcuiva era cea care se plimba acum pe creştetul ei şi cobora explorând micile văgăuni dindărătul urechilor, dar o persoană cu totul străină se cuibărise confortabil în fotoliul acela, simţind atingerea caldă a piciorului ei întins, în timp ce el, adevăratul el, o luase razna, sau bântuia în jurul lor, sublimat poate, o existenţă pur spirituală, un duh

suspendat. Simţea toate acestea aproape fizic şi, printr-un efort de voinţă, încerca să-şi menţină senzaţia.

— … sau osteneala de a fi iubit. Asta nu înseamnă că n-am putea avea o legătură şi fără de iubire; iubirea nu-i strict necesară, desigur, mai ales la vârstă noastră, şi ar putea fi înlocuită de alt sentiment, ba chiar, dacă ţinem seama de toate considerentele, ar fi preferabil să nu existe iubire. Numai că tu… şi-ţi repet că nu e un reproş… ai un gheţar în tine, o răceală care…

Harold încetă să o mai audă. Reuşise, prin voinţă, să se extragă afară din cameră, undeva dincolo de blocul cu şase etaje, şi plutea liber într-o dimensiune imponderabilă, incoloră şi cufundată în tăcere.

…te rog, dragule, nu lua toate astea ca un reproş, dar aşa stau lucrurile şi n-avem ce face.

Mâna lui lunecă de pe creştetul Eileenei, care se trase într-o parte. Faţa ei, despuiată de fard, albă şi lucioasă, îl privea de jos în sus, ca o pată de lumină orbitoare.

— Harold, ce răbdător ai fost cu mine! Sunt sigură că mori să fumezi o ţigară. Îşi întinse mădularele care scârţâiră uşor. Nu-i aşa? Şi după asta cred că ar fi mai bine să pleci. Îţi aprind eu ţigara, nu te deranja.

Ploua afară când plecă de la Eileen, şi ploaia continuă neîntrerupt două zile la şir, adică marţi şi miercuri.

Miercuri seara, când Harold se întoarse de la birou, era evident că Margaret băuse: faţa îi era pătată şi umflată, ochii apoşi, mişcările dezordonate şi lălâi. Niciunul nici altul nu făcu vreo menţiune specială la acest fapt, dar întreaga ei atitudine exprima scuză şi îngrijorare şi, de cum se înseră, declară că nu se simte bine – acesta era un eufemism acceptat de amândoi – şi, că se duce la culcare.

Puţin mai târziu, când trecu prin hol, Harold îi auzi sforăiturile pe deasupra răpăitului ploii şi a zgomotului burlanelor. Încercă să se uite la televizor: avea loc o discuţie între doi oameni politici, care-şi infuzau reciproc argumente de o banalitate găunoasă, rostite însă cu un patos afectat; aparatul de filmat se roti, şi un comentator suav şi liberal începu să jongleze, asemenea unui copil înapoiat, cu mici blocuri simbolice care reprezentau, pare-se, state, continente, alianţe, marile forţe ale progresului secolului. Harold închise televizorul şi rămase o clipă

cu mâna rezemată de cutia caldă încă, şi cu inima sfâşiată de îndoieli. Se pomeni strecurându-se prin casă tiptil, de parcă ar fi fost copleşit de duioşie pentru persoana adormită, sau de parc-ar fi fost un bolnav de hemofilie care ştie prea bine că orice lovitură, absolut inofensivă pentru toţi ceilalţi, lui i-ar putea fi fatală.

Şi se pomeni din nou aşezat la birou, înarmat cu foarfecele şi teancul de ziare vechi din cămară; în locul borcanului cu pastă de lipit de la birou, avea acum o sticlă veche şi prăfuită cu gumarabică, la gura căreia se depusese o crustă de mucozităţi uscate, şi pe care o găsise într-o cutie cu unelte vechi. De data asta, munca nu-i aduse prea mare plăcere; era o trudă obositoare, o necesitate fizică de deşertare a preaplinului. (Şi, din acest punct de vedere, asemănându-se iarăşi cu creaţia artistică).

Întocmi o scrisoare scurtă, lucrând cu repeziciune, fără să ţină seama de cum suna sau de subtilităţi de exprimare. O termină în mai puţin de un ceas.

Pe tăcute, îşi îmbrăcă hainele de stradă, îşi luă umbrela şi închise cu gingăşie uşa după el. Se înfioră sub biciuirea ploii care, în ciuda umbrelei, îl şfichiuia din toate direcţiile. O maşină sau două trecură pe lângă el, dar pe stradă nu se vedea ţipenie de om, iar cabina telefonică, din fericire, era goală. Singura clipă de satisfacţie pe care i-o dădu întreaga performanţă o gustă atunci când, învăluindu-şi gesturile în cea mai superficială simulare că ar dori într-adevăr să telefoneze, smulse cu o mişcare rapidă pagina din anuarul roz, udând-o cu umezeala mâinilor, şi o vârî mototolită în buzunarul impermeabilului.

Când se întoarse, împiedicat de umbrelă trânti, fără să vrea, uşa de la intrare, şi auzi din dormitor un geamăt lung, dureros, urmat de nişte horcăieli strangulate, de parcă un bătrân ar fi încercat să vorbească în timp ce două mâini puternice îl strângeau de gât. Apoi Margaret se porni să sforăie din nou, în acelaşi ritm ca şi mai înainte.

Tăie adresa din pagina ruptă şi o lipi pe plic.

Poliţistul, îmbrăcat în acelaşi costum maron, sosi sâmbătă dimineaţa.

— Azi am venit pe timpul meu liber. Vorbea pe un ton jumătate plângăreţ, jumătate acuzator. Asta nu înseamnă, desigur, că nu sunt gata la datorie. Noi, într-un fel, suntem întotdeauna la

datorie, dar de data asta n-am venit oficial. După cum vezi şi dumneata, sunt singur. Şi pe timpul meu, repetă el.

Intră în încăperea goală, privind în jur cu precauţie, de parcă s-ar fi aflat în vatra bandiţilor.

— Colegul meu la ora asta se găseşte probabil în trenul care-l duce-n nord. De-acolo e. E holtei şi foarte ataşat de maică-sa. Tare ar fi vrut s-o aducă să stea cu el aici, mai ales că-i văduvă şi nimic n-o opreşte, dar bătrâna nici nu vrea să audă. Ştii cum sunt bătrânii ăştia când au prins rădăcini pe undeva, încăpăţânaţi ca nişte catâri.

Tot vorbind, poliţistul se aşezase pe acelaşi loc ca şi data trecută.

— Necazul e, când nu eşti de serviciu sau, mai bine zis, când eşti în afara serviciului, continuă el cu glas blajin, că nu poţi beneficia de o maşină. Sunt ai naibii de stricţi la garaj. Şi dumneata locuieşti destul de departe de staţia de autobuz! Nu? Noroc că s-a mai îndreptat puţin vremea.

Într-adevăr, dâre subţiratice de soare leşinat se cerneau prin cameră, una dintre ele căzând chiar pe capul poliţistului şi făcând ca peticele de piele uscată de la rădăcina părului să pară inflamate. Se uită la Harold, îngândurat, cu gura uşor întredeschisă,

— Soţia dumitale nu-i acasă, aşa-i?

— Da, e în oraş.

Poliţistul zâmbi.

— Mi-am dat eu seama. Dimineaţa, chiar şi în zilele de sărbătoare, soţia este cea care deschide când suni la uşă, iar seara, întotdeauna bărbatul – n-ai observat? Nu-i dădu lui Harold timp să răspundă. N-ai maşină, nu-i aşa? Probabil că pe vremea asta infectă care a fost, doamna n-a prea ieşit după cumpărături, şi acum trebuie să recupereze. Şi nevastă-mea la fel. Ieri seară am stat de vorbă cu domnul Greensmith. Îmi pare rău, dar iar a avut nişte necazuri. Ce-ai zis?

— N-am zis nimic, răspunse Harold.

— A, gândeam că poate te-ai mirat şi dumneata, urmă poliţistul. Eu unul am fost tare mirat, la fel şi Jim – adică sergentul-detectiv Limmer. Noi ziceam că l-am avertizat destul pe nenorocit, oricine-o fi, dar uite că nu şi-a băgat minţile-n cap. Se vede c-am fost noi prea blajini. Şi ce crezi că s-a apucat să facă acum? Se aplecă în faţă, zâmbind, gata să împărtăşească

una bună: Să trimită scrisori anonime.

Neputinţa lui Harold de a sesiza poanta glumei păru să-l dezamăgească.

— Nişte scrisori oribile, dar, oricum, e-o practică atât de copilăroasă că-ţi vine să râzi. Să tai fâşii de ziar şi tot tacâmul.

Făcu o pauză, uitându-se deschis la Harold.

— De asta s-a apucat individul?

Era o scenă pe care Harold o repetase de nenumărate ori în gând, dar acum părea să fi pier dut firul scenariului, iar partenerul nu-i dădea replicile aşteptate.

— Sau individa, urmă poliţistul. Am constatat că, în general, scrisorile anonime sunt opera femeilor.

— Dar nu-i o femeie, bâigui Harold fâstâcit. Vreau să spun că au avut loc nişte apeluri telefonice, nu-i aşa? Şi a fost o voce debărbat. Parcă aşa mi-ai spus?

— Da, ai dreptate, răspunse poliţistul, de parcă acesta ar fi fost un punct de vedere la care nu se gândise până atunci. Se lăsase pe speteaza scaunului, şi raza de soare îi cădea acum pe stomac. Da, da, trebuie să fie un bărbat. Brusc, faţa lui îşi schimbă expresia în chip dramatic, o concentrare încordată şi vigilentă luând locul neutralităţii vagi de până atunci. Un lucru e sigur, urmă el rostind cuvintele cu importanţă deliberare, omul, oricine ar fi el, suferă de o serioasă tulburare mintală.

Păru să aştepte răspunsul lui Harold; acesta avu tactul de a nu spune nimic, dar i se păru că roşise şi nu se putu împiedica să-şi ducă mâna la faţă, frecându-şi ochii.

— Asta nu-i o treabă făcută de un om în toate minţile, sublinie poliţistul. Fără îndoială că-i bolnav mintal, nu mai încape nicio îndoială. Scrisorile astea, azvârlirea cu bolovani, porcăriile pe care le-a spus la telefon... — poliţistul vorbea cu vehemenţă de parcă acuza... — un om sănătos la cap n-ar fi în stare de toate astea.

Harold răspunse cu totală detaşare:

— Probabil că ai dreptate.

— Bineînţeles că am dreptate.

— Şi eu figurez încă pe lista voastră de suspecţi? Harold îşi spunea că, în sfârşit, dobândise oarecare degajare. Probabil că figurez, din moment ce ai venit la mine.

Poliţistul trecu cu vederea această intervenţie.

— Şi domnul Greensmith e conştient de acest lucru, îşi dă

seama că individul e sonat. Şi nu cere să fie pedepsit, ba îi este chiar milă de el. Desigur că s-a cam înfuriat de data asta, ne-a muştruluit că nu ne-am făcut bine treaba, şi ne-a zis că el ne-a crezut în stare să terminăm o dată cu toată povestea asta. Dar mi-a mărturisit în particular că nu-l interesează să-l aducă pe individ în faţa tribunalului – doar dacă-i atât de nebun încât să trebuiască închis pentru binele lui şi al societăţii. Asta mi-a spus domnul Greensmith.

Poliţistul se uită la Harold, clipind din ochi, preocupat, încercând chipurile să-şi mascheze interesul pentru felul în care reacţiona acesta.

Soarele asfinţise şi camera devenise ceva mai întunecată. În momentul acela, însă, preocuparea de căpetenie a lui Harold era cum să scape de poliţist înainte de întoarcerea lui Margaret, ca să evite necesitatea unor noi explicaţii sâcâitoare. Tăcerea se prelungea, Harold ţinându-i piept. Scoase un pachet de ţigări, oferindu-i şi poliţistului una, fără un cuvânt.

— Nu, mulţumesc. M-am lăsat de fumat.

Deodată, poliţistul sări în picioare, pl'esnindu-se cu palmele peste coapse, într-o mişcare ce denota o falsă urgenţă.

— Asta-i, mi-am adus aminte! Pot să dau un telefon de la dumneavoastră, domnule Makepiece?

Se şi îndreptase spre măsuţa de telefon care, cât timp şezuse, se aflase în spate, deci în afara câmpului său vizual. Stând cu spatele la Harold, care se simţea uşurat de ceea ce părea a fi iminenţa plecării poliţistului, se aplecă să ia din raft unul dintre volumele cărţii de telefon.

Apoi se întoarse încet cu faţa spre Harold, ţinând deschis în mână volumul roz.

— Se pare că lipseşte o pagină, domnule Makepiece, spuse cu mustrare în glas.

Asta a fost tot ce a spus. Nu luă în seamă bolboroseala lui Harold care se prefăcea a nu înţelege. Vârî cartea de telefon la loc în raft şi se îndepărtă de măsuţă. Triumfător, arăta acum grijuliu şi aproape împăcat. La câţiva metri de uşă, se întoarse, şovăitor.

— Doreşti să spui ceva?

Întrebarea era pusă în felul care impune, practic, un răspuns negativ şi, într-adevăr, continuă atât de repede încât Harold nici nu ar fi avut timpul să-i răspundă:

— Ştii, eu nu prea credeam că dumneata eşti, pur şi simplu nu-mi venea a crede.

— Dar nu cred… Harold se oţeli. O pagină care, cine ştie cum, lipseşte dintr-o carte de telefon… asta nu poate fi o dovadă.

Poliţistul îşi mijise ochii de parcă fixa un punct minuscul, sau de parcă lupta împotriva unei dureri.

— Nu socotesc necesar să-ţi dau un avertisment oficial. După cum ţi-am mai spus, toată această misiune a mea este semioficială. Cred însă că ar fi trebuit să iau cartea de telefon – constituie o probă.

Se roti, îndepărtându-se de Harold şi îndreptându-se spre uşă, dar se opri brusc; schiţă o mişcare cu mâna, conturând parcă un obiect fără contur.

— Lucrurile astea sunt… cum să spun… se adună, se acumulează. La început totul pare o glumă, dar după un timp te trezeşti că nu te mai poţi opri, că-ţi scapă de sub control. Omul care le face, el este adevărata victimă.

Poliţistul îşi plecă ochii, încurcat de propria lui volubilitate.

Harold fu străbătut de un fior: o bizară slăbiciune nervoasă ca atunci când, în interiorul întunecos al unui cinematograf, te trezeşti, luat prin surprindere, cu ochii în lacrimi în faţa unui episod de un sentimentalism gros. Cum nu avea niciun prieten, o clipă simţi dorinţa de a-l considera prieten pe poliţist.

Sergentul se întoarse din nou, privindu-l pe Harold drept în ochi, de astă dată iritat:

— Va să zică asta-i. Doar dacă mai ai ceva de adăugat. Făcu o pauză infinitezimală. Va trebui să fac un raport.

CIMPUL ERA PUSTIU – munca încetase demult – astfel încât Harold, potrivindu-şi mecanic paşii la drumeagurile brăzdate de hârtoape şi smârcuri, avea la dispoziţia lui întreaga privelişte monocromă. Înainta cu un mers tărăgănat, braţele atârnându-i moi de-a lungul trupului, iar buzele mişcându-i-se într-o vorbire mută. Aşa s-ar putea să arate unul dintre ultimii supravieţuitori ai omenirii. La capătul potecii se zăreau două căsuţe dărăpănate, înconjurate de un hăţiş de ierburi şi copaci, şi ceva mai departe, de-a lungul drumului pietruit pe care coti, apăreau acoperişurile negre şi scunde ale unei ferme de păsări, evocându-ţi o cazarmă pentru pigmei. O căţeluşă corcită ieşi pe poartă agitându-şi coada, şi Harold se aplecă să-i mângâie capul linguşitor înclinat.

Casa, străjuită şi împrejmuită de ulmi, se ivea de la depărtare şi, pe măsură ce se apropia, Harold se simţi năpădit din nou – da, din nou – de căldura şi tihna pe care de fiecare dată i le insufla priveliştea ei. Fumul care se înălţa pe coşuri se arcuia în două volute molcome, curbate ca şi ulmii spre interior.

Sosise acolo vineri noaptea, la o oră târzie; acum era luni, şi a doua zi trebuia să se întoarcă.

Speriat – în felul cel mai elementar, ca orice răufăcător mărunt şi neexperimentat – de ultima vizită a poliţistului, Harold şi-a petrecut zilele următoare vizitei într-o stare de agitaţie acută. Crimele sale fuseseră descoperite; va trebui să înfrunte pedeapsa şi dizgraţia; şi primul său instinct a fost să fugă. Imaginea căsuţei tihnite i s-a alcătuit în faţa ochilor minţii şi, deşi era conştient că nu-i poate oferi decât un refugiu vremelnic, în imaginaţia lui casa se înconjura de o aură superstiţioasă: sanctuarul care – dacă izbuteai să ajungi până la el biruind obstacolele – îţi putea oferi de-a pururi ocrotire.

Din cauza gripei care făcuse ravagii la birou, nu-şi putuse lua imediat un concediu; avea două zile de recuperare pentru ore prestate suplimentar, dar i s-a spus că şi le va putea lua numai după sfârşitul săptămânii, când Greaves şi Saddler, victimele gripei, urmau să se întoarcă la lucru. Se gândise să simuleze şi el o boală dar, făcând abstracţie de faptul că asemenea comportare ar fi presupus explicaţii insuportabile cu Margaret, simţea într-un mod obscur, asemenea unui copil ce încalcă regulile pe care şi le-a stabilit singur într-un joc inventat de el însuşi, că dacă ar fi recurs la o înşelătorie, sanctuarul şi-ar fi pierdut magia şi puterea.

Aşa încât s-a mai târât câteva zile, clătinându-se ca frunza în vânt, şi când, în cele din urmă, se urcă în tren, ajunsese într-un asemenea hal de nervi, încât nu putu îndura să rămână în compartimentul posomorit, cu geamurile aburite şi încărcătura lui de pasageri care se tot foiau fâşâindu-şi pachetele ambalate în hârtie, şi ieşi să caute solitudinea coridorului bătut de curent.

Când schimbă trenul, urcându-se în cursa locală cu care parcurgea ultima etapă a călătoriei, de-a lungul câmpului înecat în beznă, agitaţia i se mai potoli şi când, în cele din urmă, coborî pe peronul micuţei gări luminată de felinare cu gaz şi scăldată în mirosurile depozitului de cărbuni din apropiere, a îngrăşămintelor şi vegetaţiei putrede şi a ozonului mării

îndepărtate, Harold trase adânc aerul în piept, de parcă ar fi inspirat însăşi liniştea, în timp ce un nimb de seninătate îi spulbera toate frământările.

În timpul scurtei vizite în casa soacrei lui, se simţise destul de mulţumit; era vorba de o pace lipsită de ambiguităţi, gândită clar, în care nu încercase să-şi ignoreze problemele; dar privite din această perspectivă eliberată de amplificările neurotice, necazurile lui îi apăreau îndepărtate şi, totodată, rezolvabile. Seara, când se ducea la culcare, dădea la o parte perdelele şi deschidea larg ferestrele, scrutând adâncurile nopţii şi ale tăcerii înfiorate doar de foşnetul frunzelor, de picurul obsesiv al unor stropi de apă, de strigătul răzleţ al vreunei păsări de noapte.

Un întuneric compact, străpuns la intervale rare de raza rotitoare a farului cocoţat pe stânci îndepărtate sau, când şi când, de suliţele luminoase ale farurilor câte unui automobil ce străbătea şoseaua de dincolo de sat.

Un bărbat de vârstă mijlocie, în pijama vărgată, aplecat pe fereastră într-o poziţie incomodă, cu braţele dureros rezemate de muchia pervazului, stând neclintit, până când frigul îl răzbea la os, pătrunzându-se de sentimentul tragic şi înălţător al propriei sale insignifianţe într-o lume profund adormită, şi totodată de insignifianţa anxietăţilor din care se alcătuia identitatea lui cotidiană.

Dar în această după-amiază, pe parcursul plimbării lui solitare, apăsat de inevitabilitatea întoarcerii, ceva din vechile lui temeri îi reîncolţiră în minte. Departe de acest loc, îşi spuse, nu va mai regăsi tăria de a se „refăuri” aşa cum îşi propusese; vechile imperative şi vechea ură vor începe din nou să-l devoreze, bacii îi urii vor muşca din el cu atât mai lihniţi cu cât un timp fuseseră lipsiţi de hrană. Conştiinţa acestui fapt îi moleşise mersul spre casă.

Totuşi, în timp ce înainta pe drumul pietruit, simţea cum îi revine însufleţirea. O singură încăpere, cu draperiile date la o parte, era puternic iluminată; în altă cameră, se zărea strălucirea unui foc de cărbuni. De ce oare numai în locul ăsta putea uita de veleităţile sale înmormântate, de talentele lui irosite?

Doamna Greetham, menajera soacrei lui, trecu tăcută dar aferată prin hol, în timp ce Harold îşi atârna pardesiul în cui. Se

salutară. Harold fu informat că doamna Deakins încă nu se întorsese din sat, după care femeia îşi văzu mai departe de treabă. Deşi această femeie de la ţară, cu părul albit, locuia împreună cu doamna Deakins şi se afla, probabil, în relaţii prieteneşti cu ea, ori de câte ori veneau musafiri în casă se retrăgea, asumându-şi impersonalitatea unei servitoare, astfel încât Harold, căruia unul dintre puţinele semne de amabilitate ce-i supravieţuiseră era acela de a-i îndrăgi sincer pe bătrâni, nu era niciodată în stare să angajeze o discuţie cu ea. Tot ce-i putea oferi era stima pentru rezerva ei demnă. (Dar ceea ce nu ştia el, ceea ce nu ştia nimeni, era că, înainte de încheierea evenimentelor descrise pe parcursul acestei povestiri, femeia avea să moară, în mari suferinţe, de un cancer intestinal).

Doamna Deakins se întoarse în timp ce Harold, care-şi turnase o băutură, şedea în faţa focului, cu motanul ei pe genunchi, frunzărind un teanc de vechi magazine bisericeşti şi alte embleme ale vieţii la ţară. Bătrâna era aprinsă la faţă şi ochii ageri, adumbriţi de sprâncene stufoase, îi scânteiau.

— Mai, mai să dau în şanţ, lângă Round House. Deşteptu' de Ron Blake cu tractorul lui a ieşit afară din fundătura aleii, fără să se uite nici în dreapta nici în stânga. Când am claxonat, am crezut că leşină şi cade jos, înghiţi-l-ar pământul! Scosese din buzunar o punguţă de piele neagră şi număra pe masă monedele de argint şi de aramă. Şase şilingi şi patru pence! exclamă cu satisfacţie. Două partide de whist câştigate. Desigur, am jucat cu Susie Waring care trişează. Ţi-am povestit vreodată despre Susie? E...

Harold aproape că nici nu asculta, destul de familiarizat cu ritmul şi expresiile vorbirii soacrei sale, pentru a putea simula atenţie concentrată.

— Şi tu ce-ai făcut? Doar n-ai stat toată după-masa gârbovit şi smiorcăit în faţa focului?

— Nu, fireşte că nu – se prefăcu indignat – mi-am oferit o plimbare.

— Ca să-ţi faci poftă de mâncare. Era o glumă de familie că Harold, ori de câte ori venea la soacră-sa, mânca de stingea. Mă rog, să sperăm că o să putem lua o gustăricâ.

— Doar o îmbucătură. Atâta cât să nu murim de inaniţie.

— Bagă de seamă, s-ar putea să te iau în serios.

Doamna Deakins, înfăşurată încă în mantaua ei gălbuie şi

pătată de ulei, largă cât o prelată, îi zâmbi, uitându-se în jos, la el; cu obrajii îmbujoraţi, ochii lăcrimoşi, părul răvăşit, arăta ca o poză din cărţile pentru copii, reprodusă cam aiurea, şi reprezentând pe bunica îngăduitoare, sau pe zâna deghizată care zădărniceşte uneltirile duhului rău.

— Ei, aş face mai bine să mă duc să văd dacă nu cumva cămara s-a golit de tot.

Motanul sări din poala lui Harold şi o urmă afară din odaie. Rămas singur, cu limbile de foc lingându-i aproape gleznele, Harold simţi renăscând în el o inocenţă în care regăsi făptura omenească ce fusese înainte ca vraja rea să-l fi prefăcut într-o creatură cu inima de gheaţă.

Îşi zise că exista poate o şansă de a-şi recanaliza viaţa pe vechiul făgaş.

Seara târziu, după ce mâncaseră, se aşezară din nou împreună în aceaşi cameră. Harold frunzărea acum alene câteva cărţi pe care le luase la întâmpl-are de pe un raft – vreo două volume contemporane cu impresii de călătorie, şi nişte povestiri romantice, apărute cu vreo cincizeci de ani în urmă, cu pagini pătate, îngălbenite, mirosind a mucegai.

Doamna Deakins, cuibărită acum în fotoliul din faţa focului, cu pisica în poală, arăta obosită. Parcă se închircise; roşeaţa cu care dogoarea focului îi împurpurase obrajii era nefirească asemenea petelor de ruj pe faţa unei tinere ţărănci şi, din când în când, ochii i se închideau, ca şi cum greutatea pleoapelor era prea mare ca s-o poată susţine muşchii ei; dar în tot acest timp, mâinile ei de grădinăriţă, bătătorite şi cu unghii negre, dezmierdau motanul care torcea.

Tăcerea care domnea între ei nu era încordată dar, dsodată, doamna Deakins păru să se împotrivească toropelii cu care o îngreunaseră anii, pentru că se smuci brusc, pufnind uşor, alungă pisica încovrigată în poala ei, înşfăcă vătraiul şi începu să asalteze focul, care ardea cu destulă vigoare.

— Ei, lasă-mă pe mine! Harold dădu să se ridice în picioare.

Drept răspuns, ea luă o bucată mare de cărbune şi o zvârli pe foc, producând explozia unei jerbe de scântei. Apoi se îndreptă, gâfâind.

— Asta-i ultima ta seară aici, şi zaci cu hârţoagele astea vechi! Nu vrei să-ţi torni o băutură?

— Mă simt foarte bine, răspunse Harold.

— La-ţi o băutură!

Îi aruncă o privire de parcă-l îndemna să îndeplinească o plicticoasă acţiune moralistă.

— Dacă bei şi tu cu mine.

— Oh, bine, dar ceva slab, te rog.

— Cine-i slab de înger?

Harold încerca una dintre glumele copilăreşti care constituiau de obicei tema discuţiilor dintre ei ca, de pildă, mitul lăcomiei lui. Dar nu faptul că-i ignorase gluma îl nelinişti pe Harold, pentru că spiritul lui, într-adevăr, n-ar fi justificat o izbucnire de veselie, ci felul în care i-o ignorase, cu buzele strânse, sugerând dispreţ faţă de o încercare de evaziune uşuratică în faţa a ceva care încă nu se produsese, impunând o evadare. Zăbovi la bufet. Când se întoarse, ea stătea încă în picioare pe covoraşul din faţa sobei. Pisica, prevăzătoare, se pitise sub un scaun. Harold îi puse paharul în mână.

— De ce n-a venit şi Margaret cu tine?

— O, îşi aranjase vreo două vizite pentru sfârşitul ăsta de săptămână. Îşi înălţă paharul la buze, dar îl coborî din nou, înainte de a fi sorbit din el, căci îi dăduse prin gând să adauge: Şi apoi ştii, ea nu-i atât de îndrăgostită de viaţa la ţară cum sunt eu, oricum, nu iarna. Ei îi place să vadă merii în floare, sau să se lăfăiască pe plajă.

Doamna Deakins răspunse:

— Margaret s-a născut şi a fost crescută la ţară.

Ceea ce înţelegea prin aceste cuvinte şi ceea ce sesiza Harold era: „Eu sunt mama ei, şi ăsta e căminul ei.”

Răspunse cuvintelor rostite:

— Poate tocmai de asta. Numai orăşenii, ca mine, pot aprecia cu adevărat viaţa la ţară, sau îi pot împrumuta un nimb romantic.

Dădu băutura pe gât.

Doamna Deakins îşi puse paharul deoparte, neatins. Apoi vorbi, adresându-se focului:

— Menajul vostru nu prea merge.

Gata, se lansaseră. Doar o singură dată mai pusese ea întrebări asupra naturii relaţiilor dintre fiica şi ginerele ei; asta se întâmplase la un an după moartea lui Steve, şi reacţia lui Harold fusese abruptă şi separatistă. „De ce reîncepe acum?” se întrebă el cu plictiseală şi dezgust şi milă.

Îi răspunse:

— Presupun că, într-o anumită măsură, avem obiceiuri diferite. Şi asta înseamnă căi diferite de a căuta relaxarea.

Un sofism atât de şubred nu era menit să o abată pe doamna Deakins.

— Nu asta vreau să spun, Harold, şi o ştii şi tu prea bine. Se întoarse cu faţa la el. Ce s-a întâmplat cu voi doi?

El schiţă o înălţare din umeri.

— Presupun că ceea ce se întâmplă cu majoritatea căsniciilor.

— Asta ce răspuns mai e?

Doamna Deakins se scuturase complet de toropeală; era însă o femeie bătrână, dar formidabil de bătrână, adică pregătită să facă uz de armele bătrâneţii: lipsă de decenţă, impertinenţă, patetism.

— Nu te condamn pe tine mai mult decât pe ea, numai că tu eşti bărbat, eşti mai puternic.

— Zău aşa, Maud. Hai să nu ne prostim! mai puternic! Asta nu-i o chestiune de forţă musculară, ştii prea bine.

— Tu eşti cel care ar trebui să ocrotească. Nu-i la mijloc o altă femeie, nu-i aşa?

— Nu, bineînţeles că nu.

Nu avu conştiinţa că ar minţi.

— Atunci un alt bărbat?

— Nu-i niciun alt bărbat.

Veni la rând altă armă din arsenalul bătrâneţii – sentimentalismul deşănţat:

— Eraţi atât de fericiţi amândoi la începutul căsniciei voastre!

— Oamenii se mai înstrăinează unul de celălalt. Glasul lui Harold se înălţă cu exasperare. Nu poţi trăi toată viaţa la înaltă tensiune. Şi nu poţi trăi tot timpul în buzunarul celuilalt. Sau mâncându-l de viu pe celălalt. Ascultă-mă, Maud, eu şi cu Margaret ne înţelegem unul pe altul. Lucrurile nu stau chiar atât de rău cum îţi închipui tu.

Surzenie temporară, altă armă!

— Atât de fericiţi eraţi! Ea era foarte îndrăgostită de tine, şi credeam că şi tu…

— Poate că ăsta a fost necazul, sau o parte din necaz.

— Ce anume?

— Ceea ce ai spus tu.

— Ce?

— Vreau să zic, începu Harold ceva mai calm, că poate am pornit de la o concepţie ultraromantică asupra naturii iubirii, concepţie care nu se potrivea cu realitatea sau, oricum, cu realitatea căsniciei.

Se întâmplă uneori ca printre cioburile de stâncă şi grohotişul izbucnite în urma erupţiei unei certe să se ivească şi cristalul limpede al unei înţelegeri lăuntrice. Harold începea, pentru propria lui satisfacţie, să scormonească mai adânc.

— Şi apoi am descoperit că încercam să clădim ceva pe fundamentul unei iluzii, sau dacă nu era în întregime iluzie, era o…

Dar doamna Deakins nu părea receptivă la elanuri metaforice.

— Ea te iubea cu adevărat. O cunosc bine, îmi cunosc eu fiica.

— Da, da, adevărat, strigă Harold cu disperare. Poate că asta-i racila căsătoriilor din zilele noastre, anume că oamenii se căsătoresc din dragoste, sau din ceea ce cred ei că ar fi dragoste.

Nici generalizările impersonale nu păreau s-o impresioneze.

— Şi uite ce s-a ales de voi – doar n-ai să-mi spui că asta se mai cheamă căsnicie? cu ton mai puţin dramatic, adăugă: Departe de mine gândul de a învinovăţi pe vreunul dintre voi. Dar mă doare inima pentru amândoi.

Urmă apoi o pauză de tăcere, în timpul căreia doamna Deakins se reaşeză în fotoliu – pisica prevăzătoare îşi păstră însă adăpostul de sub scaun. Harold se cocoţase pe colţul mesei – foarte incomod, dar nu-l trăgea inima să-şi ia o poziţie mai puţin precară, de teamă să nu pară că se pregăteşte pentru un dialog prelungit; de fapt, pe măsură ce continua, discuţia i se părea tot mai penibilă.

Acum, mai curând îndurerată decât mânioasă, şi prin aceasta mult mai patetică, doamna Deakins făcea autopsia cadavrului căsniciei copiilor ei, scoţând la iveală dovezile cu o lipsă de delicateţe pe care nu o putea justifica doar vârstă ei, ci numai vârstă îmbinată cu dragostea. Într-un fel dădea impresia că vorbea fără voie, ca şi cum în fragilitatea făpturii ei nu putea găsi forţa de a opri o maşinărie o dată declanşată. Vocea ei căpătase un ton plângăreţ şi arţăgos care nu-i era caracteristic. Totuşi, în ciuda necruţătoarei disecţii, până acum se ferise să se apropie de zona supremei sensibilităţi. Harold căuta cuvinte consolatoare, atât de dragul ei cât şi pentru a pune o dată capăt

discuţiei. Dar ceva ce crezuse el că o s-o înmoaie pe bătrână a fost greşit înţeles şi se dovedi o nouă sursă de îndârjire.

Se întoarse din nou de la amărăciune la furie.

— Asta crezi tu ca simte Margaret, ei nu zău? Şi atunci de ce b®a? Oare numai pentru că „uneori se simte plictisită?”

— N-am ştiut…

— N-ai ştiut că ştiu. Minuscula ei licărire de triumf era patetică. Şi o laşi să bea de una singură.

— Maud, Maud, te rog! Crezi c-ar fi mai bine dacă m-aş apuca şi eu de băut? Dar, oricum, ceea ce numeşti tu băutul lui Margaret nu e…

— Şi ăsta nu-i singurul lucru pe care-l face de una singură. Bătrâna era acum mult mai vlăguită decât la început: glasul, ochii, atitudinea, toate denotau o primejdioasă istovire. Un cărbune aprins se rostogoli din sobă. Când ai fost ultima dată cu ea la mormânt?

Harold se dădu jos, luă cleştele şi ridică bucata de cărbune de pe covor.

— Margaret are grijă de mormânt, asta-i adevărat. Îl… îl las în grija ei.

Îşi îndreptă spatele şi se uită spre doamna Deakins, care stătea cu faţa încă întoarsă spre petecul de covor pe care căzuse cărbunele şi din care se ridica un firicel de fum.

— Asta nu înseamnă, urmă Harold, că eu nu sufăr, ţu înseamnă că l-am uitat. Doar n-ai să gândeşti că, pentru că nu smulg buruienile şi nu râcâi pământul de pe mormânt… n-ai să gândeşti că am devenit nepăsător!

— Eu mă gândeam la Margaret, continuă doamna Deakins cu îndărătnicie. Tu crezi că ea…

— Dumnezeule mare! strigă Harold. Asculta, ascultă-mă! Măcar atâta avem în comun – durerea. Ce-ai vrea, să începem să ne luăm la întrecere care plânge mai tare, care-şi smulge mai mult păr din cap? Foarte bine, Margaret are grijă de mormânt, şi Margaret bea şi, uneori, sunt zile întregi când nu se poate opri din plâns. Dar nu crezi că şi viaţa mea… nu crezi că şi viaţa mea s-a frânt în dimineaţa aceea când… Vorbele i se opriră în gât; adânc ruşinat că se lăsase astfel purtat de cuvinte, făcu câţiva paşi prin cameră, întorcându-se cu spatele spre doamna Deakins.

După un moment, ea îi spuse, compunându-şi cel mai dur şi

mai indiferent ton cu putinţă:

— Poate că nenorocirea cu voi doi, este tocmai că vă amintiţi prea mult. O dată şi o dată ar trebui să începeţi... Harold se întoarse spre ea... să luaţi viaţa de la capăt. Morţile survin, inevitabil. La anii mei, am cunoscut...

— Da, dar nu moartea unui copil, strigă Harold. Nu ţi-l aminteşti pe Steve? Simţământul de frustrare îl înăbuşea. Nu ţi-l aminteşti când venea să stea aici? Leagănul lui, bicicleta, când te ajuta la adunatul frunzelor! Cum, până şi pisica asta... rosti cuvintele ca pe un argument superfluu, bătând aerul cu braţele şi răsucindu-se în direcţia motanului care sta acum la pândă, gata să-şi ia tălpăşiţa – până şi pisica asta îl ţine minte!

— Da, îmi amintesc totul, răspunse bătrâna doamnă. Dar eu nu vorbeam de Steve, ci despre tine şi Margaret. Harold, nu aveam de gând să ajung până aici, dar acum că am ajuns... După ce s-a întâmplat nenorocirea, ai refuzat să mai pui mâna pe volanul unei maşini, ai renunţat la tot şi te-ai îngropat în slujba asta măruntă şi sordidă, ai pierdut orice interes pentru viaţă. Nu cred că asemenea atitudine poate ajuta cuiva şi cel mai puţin ţie, dar nu te învinovăţesc.

Felul în care îşi enumerase argumentele dovedea că dădea acum grai unor gânduri pe care le clocise demult.

— Nu, nu te învinovăţesc. Tot ce vreau eu să spun este că ar trebui să te gândeşti mai mult la Margaret şi nu numai la tine şi la propria ta durere. Ar fi trebuit să încerci să o ajuţi. Eu una aş fi gândit că veţi împărtăşi nefericirea împreună, dacă nu de alta, măcar din respect pentru copil.

— Nu, spuse Harold reluându-şi locul pe muchia mesei, categoric nu! Nu s-a întâmplat aşa. Fermitatea glasului bătrânei avusese un efect calmant asupra lui şi acum încerca să-i explice, liniştit, cum stau lucrurile. Poţi împărtăşi cu cineva amintirile, dar nu nefericirea. Durerea nu uneşte, ci separă, cel puţin soiul ăsta de durere extremă, care nu-i o duioasă melancolie ci nn vast pustiu al disperării. Deşi te simţi în stare să-ţi fie milă de celălalt, într-un fel îi porţi şi pică – şi Margaret trebuie să-mi fi purtat mie pică – pentru că suferinţa ta e un lucru atât de personal, încât îţi spui că nimeni altul nu mai poate simţi ceea ce simţi tu.

Îşi vorbea mai mult lui însuşi decât bătrânei, jupuind crustele atrofiate care acoperiseră rana.

— Ceilalţi nu au dreptul, continuă el, nu au dreptul să ia parte la suferinţa ta. Nu aveam nevoie de mila pe care mi-o arăta Margaret. Nu voiam s-o văd că se complace – da, asta-i ceea ce gândeam – că se complace în durerea ei. Harold făcu o mişcare bruscă cu mâna, de parcă şi-ar fi dezlipit-o de pe o suprafaţă vâscoasă. Ştii, eu însumi am uitat toate astea. O singură dată, numai o dată, mi-am dat drumul şi tot ce simţeam a ţâşnit afară din mine. Şi asta în faţa unui om pe care abia îl cunoscuserăm – într-un bar. Nu eram beat. O clipă tăcu, reconstituind întâmplarea în gând. Da, îmi pare rău, dar aşa stau lucrurile.

Cum discuţia lor căpătase acum un ton mai potolit, pisica îşi părăsise adăpostul şi se instalase, precaută, ’ pe covoraşul din faţa sobei. Doamna Deakins se plesni cu palma peste genunchi şi pisica îi sări în poală. Bătrâna începu iar să-i dezmierde ceafa.

— Să nu-ţi închipui că mi-ai spus vreun lucru nou, Harold, vorbi ea. Adică în ceea ce te priveşte pe tine. Tonul ei nu era deosebit de compătimitor. Dar convingerea mea este că nu aşa trebuie să stea lucrurile.

În clipa aceea avu loc un incident penibil: marginea mesei îi intrase lui Harold în carne, făcând să-i amorţească piciorul şi, când se ridică, talpa turmentată de furnicături nu-l putu susţine, aşa încât se împletici, poticnindu-se către reazimul peretelui, în timp ce braţele i se roteau în vânt căutând să-i restabilească echilibrul; vârful unui deget atinse o bomboniera de porţelan, aflată pe o etajeră; bomboniera se balansă pe marginea raftului, plonjând apoi delicat şi fără tragere de inimă. Harold aproape că o prinse, atingând-o în zbor, ceea ce-i devie traiectoria de la aterizarea lentă pe covor către bordura proeminentă a duşumelii. Se făcu ţăndări. Pisica şi doamna Deakins săriră simultan, foarte agitate, motanul cu un mieunat de alarmă, doamna cu un strigăt înăbuşit. Deşi bomboniera era, oh! atât de ireparabil sfărîmată, doamna Deakins se aplecă pe podea încercând să adune câteva din cioburile tăioase, în timp ce Harold bâiguia nişte scuze sincere şi jalnice. Când se ridică, faţa bătrânei era purpurie din pricina efortului aplecării şi ochii i se împăienjeniseră.

Vechea rană zgândărită fără cruţare, armistiţiul anulat, fantoma adormită redeşteptată – şi totuşi, la început, nu imaginea lui Steve a fost aceea care a plutit peste lanul de cartofi cufundat în noapte, ci imaginea bocitorului său mut, care

jelise, şi făcuse spume la gură, şi-şi smulsese părul năclăit şi al cărui bocet pentru feciorul mort era un urlet de blestem la adresa întregii omeniri, de hulă a dumnezeirii.

Aşezat la fereastra întunecată, cu perdelele date la o parte, Harold încerca să închege imaginea vie a fiului său, dar aceasta era adumbrită de amintirea stăruitoare a lui însuşi, aşa cum reacţionase în clipele de crâncenă agonie, în suferinţa cosmică a primelor săptămâni de doliu. Fibrele trupului îl dureau iarăşi ca biciuite până la sânge; inima îl împungea cu un virf de pumnal la fiecare bătaie; creierul zdrobit, dar neamorţit, era un tablou de comandă electric mînuit de un nebun, în care fiecare apăsare de buton declanşa noi circuituri de chin; şi acum, ca şi atunci, lumea înconjurătoare îi părea un hău de întuneric şi de oroare fără margini, încât dibuia, sugrumat, după butonul a cărui apăsare ar fi şters totul, cu desăvârşire.

Se văzu rătăcind, ieşit din minţi, pe străzi necunoscute, urlând pe sub copacii cu crăci de spânzurătoare din câmp şi, mai cumplit decât toate, se simţi trântit pe masa de tortură a patului răvăşit, în care, ameţit şi istovit de moarte, căutase un refugiu, doar pentru a descoperi că nu mai exista nicio deosebire între coşmarul somnului şi grozăviile treziei. Nu, nu acestea au fost clipele cele mai crunte – esenţa durerii constă în faptul că nu poate avea barieră finală – căci după aceea veniră ceasurile de somn dopat de soporifice, când îl visa pe Steve viu şi întreg, neciopârţit, şi apoi… apoi trebuia să se trezească…

Toate obiectele nevinovate, neînsufleţite

— Jucării, cărţi, cana lui, cuţitul şi lingura – luaseră proporţiile unor instrumente de tortură; locurile (şi spiritul lui era omniprezent) – un anume copac, o anume prăvălioară, podul de pe care se uita la trenuri – toate păreau poluate de o otravă pulverizată; şi copiii ceilalţi, cei care trăiau, care jucau jocurile lui, care foloseau acelaşi limbaj necioplit, inspirat de formulele-clişeu de la televizor, care purtau costumaşe asemănătoare, copiii care trăiau, care aveau braţe şi picioare întregi ce se mişcau, ochi deschişi, capete nezdrobite, copiii care trăiau – şi pe care ar fi acceptat să-i vadă prefăcuţi în cenuşa eternă dacă aceasta ar fi putut readuce la viaţă pe celălalt copil.

Harold trecu din nou prin toate acestea, şi din nou, aşezat la fereastra neagră, retrăi propria lui – da, aceasta era realitatea – propria *lui* agonie. Steve nu juca niciun rol în ea, în experienţa

esenţială a suferinţei. Când se închirceşte de durere, cine mai poate admira splendoarea curcubeului?

Afară, în noapte, tăcerea fu spintecată de un strigăt de moarte, ascuţit la început, apoi stins, înecându-se într-o tuse fornăită: o făptură a nopţii ucisese pe o alta – probabil puiul alteia, pentru că niciodată nu atacă animale de mărimea lor. Harold îşi lipi fruntea de geam; nu se putea desluşi nimic. Îşi închipui părintele lipsit de pui, vreo creatură hâdă, o nevăstuică sau o hermelină, târându-şi trupul mâncat de purici departe de scena măcelului.

Şi, deodată, îl văzu pe Steve – aşa cum arăta cu câteva luni înainte de a-şi fi pierdut viaţa. Aşezat turceşte pe podea, ţinând în mâini o jucărie mecanică stricată; cu degetele lui scurte dar curios de delicate scormonea măruntaiele jucăriei în timp ce faţa lui oglindea o expresie de uluire amestecată cu admiraţie extatică în faţa complexităţilor jucăriei, ale universului.

lj – Răzbunarea

O clipă mai târziu, imaginea se mistui. Steve întorcându-se de la şcoală, şleampăt, mânjit tot, cam bosumflat şi nervos; complet absorbit în faţa televizorului; antrenat într-o activitate încordată – luându-se la trântă cu Harold, căţărându-se în copacii din parc, sau călare pe bicicleta nou-nouţă, pedalând furios cu picioruşele-i subţiri, radiind de mândrie şi de conştiinţa primejdiei.

Steve cu Kathy cea cu ochii cât cepele, fata de peste drum de ei, în chip de victimă supusă dar poznaşă a dădăcelii ei pedagogice: „Stevie, nu-i voie să sari pe scaune!” „Foarte bine, Kathy, atunci sar pe canapea!” „Stevie, nu, nu-i voie!” „Foarte bine, nu mai face atâta gălăgie. Voiam numai să te intentez44. Neologismele lui, creaţii unice – poeme într-un cuvânt, singurele pentru care avea timp.

În întuneric, Steve îi cânta lui Harold: stătea drept, cu braţele lipite de trup, fără să clipească, formulând cuvintele cu exagerată precizie; avea o voce foarte plăcută şi de mic dăduse dovadă de ureche muzicală.

Trei corăbii văzut-am plutind Plutind pe valuri, pe valuri plutind.

Trei corăbii văzut-am plutind,

În zorii zilei Anului cel Nou.

Erau apoi cântecele lui „de performanţă”, cântate cu o viteză ameţitoare.

Zece copii dormeau într-un pat şi cel mai mic i-a îndemnat „Hai să ne dăm de-a dura!”

S-au dat de-a dura şi unu-a picat.

Nouă copii dormeau într-un pat…

Cu ochii umezi, Harold, fără sa se mai ruşineze de el însuşi, descoperi patetica valoare simbolică a cuvintelor: „S-au dat de-a dura şi unu-a picat!” A picat cel mai mic, cel pentru care nu vor mai exista fete frumoase, zile de Anul Nou, nuntă!

Steve furios, roşu la faţă ca para focului, izbind cu braţele în dreapta şi-n stângă, doborând tot ce-i stătea în drum; când se bosumfla, făcea botişor ca o fetiţă răsfăţată; Steve pe patine cu rotile, caraghios ca un pui de animal cu picioruşe plăpânde; se pricepea la jocurile de cărţi ca un cartofor înnăscut; când i se făcea câte un dar oricât de neînsemnat, îl copleşea pe cel care i-l dăduse cu o gratitudine uimită, care te încălzea pe tot restul zilei; şi era în stare să între într-o încăpere ticsită de adulţi cu siguranţa şi condescendenţa unui prinţ.

Taică-su avea misiunea specială de a-i citi seara la culcare, când motorul din el care-l impulsionase întreaga zi într-o viteză zbârnâitoare în sfârşit se relaxase, iar puştiul, cu obrajii aprinşi, cu un şăluţ vechi pe care-l sugea, somnoros şi liniştit – în afară de unele trepidaţii emoţionate la pasajele care-i plăceau în mod deosebit – zăcea pe perne, cu Harold alături, aşezat pe marginea patului. Avea gusturi precoce: încă de la şase ani, deşi îi plăceau revistele cu poze şi, din când în când, mai cerea poezioarele şi basmele din primii lui ani, se dădea în vânt după povestirile de aventuri, considerate, în general, potrivite pentru băieţi de zece, doisprezece ani. Era înnebunit în special după povestiri marinăreşti, cu piraţi şi comori îngropate şi cerea să i se citească pentru a nu ştiu câtea oară una care-i plăcea în chip deosebit şi din care ştia pasaje întregi pe de rost, dar la fiecare nouă lectură tremura când Petec Negru era predat, când Pew cel Orb era călcat în picioare, când se ajungea la butoiul cu mere, la trădarea lui Long John, la lupta cu mâinile a lui Israel-i şi la bietul Ben Gunn, care striga, luindu-şi vocea fantomatică a căpitanului Flint[1]: „Dublonii! Dublonii!”

„Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri, când a venit şchiopătând la uşa hanului, trăgând după el o roabă în care se găsea cufărul lui marinăresc un om înalt, voinic, ars de soare; coada de păr

1 **Personaje din romanul** *Comoara din insulă* **de Robert Louis Stevenson.**

negru ca smoala îi atârna pe spatele mantalei albastre, soioase...”

Ciudat cât demult se identifica Steve cu Dick., un personaj minor, cel mai tânăr dintre piraţi, primul care se îmbolnăveşte de friguri. Nu putea niciodată suferi pasajul în care Dick smulge scoarţele Bibliei pentru a-i da lui Petec Negru arginţii: în clipele acelea înceta să-şi mai sugă şăluţul, faţa lui oglindea tulburare, iar mâna încerca, într-un fel, să-l atingă pe Harold.

„Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri... şi înjurăturile din carte, epurate: *„Mii de trăsnete!” „Ei drăcie!”...* care deveniseră pentru Steve clişee verbale folosite la orice pretext! *Cincisprezece oameni prăbuşiţi peste cufărul celui doborât!”* intonat în gura mare pe stradă, spre amuzamentul trecătorilor. *„Yo-ho pentru un galon de rom!”* trântită chelnerului de la mare care îi adusese o sticlă cu suc de ananas.

— Tată, ce-i aia coadă de păr negru ca smoala?

— Tată, astăzi mai există oamenj; părăsiţi pe insule pustii?

— Tată, se poate face o barcă dintr-o piele de capră?

— Tată, dar nu era fantoma căpitanului Flint de-adevăratelea?

— Doar ştii bine că nu era. De ce mă întrebi mereu?

— Că-mi place să aud că nu era.

„Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri... şi-i răsună iar în urechi vocea subţire, copilărească, schimonosită ca să imite un strigăt de papagal: *„Dublonii! Dublonii /”*

Harold constată că nu mai plângea. Se simţea secătuit şi vlăguit, dar departe de isteria care pusese stăpânire pe el când se aşezase la început în faţa ferestrei. Jalea sfâşietoare părea să se fi topit într-o tristeţe nu în întregime neplăcută, o stare mai puţin stridentă şi exacerbată decât tot ce simţise de la prima lui reîntâlnire cu Greensmith. Se pomeni readucându-şi în faţa ochilor o amintire demult înăbuşită: felul în care se despărţise de Steve în dimineaţa când copilul fusese omorât: Harold se înfuriase pe el pentru o poznă măruntă, şi ultima imagine pe care o păstrase era a feţişoarei lui îmbufnate şi bombănitoare, maimuţărind supărarea unui adult în faţa lipsei de înţelegere, iar ultimele cuvinte pe care le adresase fiului său fuseseră pline de arţag şi de ocări.

Acum, această amintire readusă la suprafaţă încă mai durea, dar ca un fel de usturime, nu ca o profundă hemoragie internă, ca sângerarea lentă a remuşcării. Natura existenţei părea să se

fi schimbat, să fi suferit o modificare foarte vagă, totuşi perceptibilă, aşa cum se schimbă calitatea luminii între, să spunem, o oră înainte de amiază şi o oră după; locul ocupat de el în spaţiu arunca acum o altfel de umbră.

Mânat de un impuls, Harold deschise fereastra: aerul umed al nopţii îi strânse gâtlejul şi-l făcu să tuşească. Chiar şi acum, când înlăturase bariera sticlei, întunericul era la fel de compact. Abia după un moment sau două putu să desluşească, să bănuiască mai curând, contururile aplecate ale ulmilor, după petele de întuneric mai dens; şi i se păru că în stânga, acolo unde respira marea, cerul era o idee mai luminos, dar s-ar fi putut să fie o iluzie. Tăcerea avea greutate, o prezenţă materială; activitatea umană nu fusese oprită ci doar înfăşurată în pături – în trupul celui ce dormea, cu o pernă peste cap, aparatura organică îşi continua cu frenezie funcţiunile; liniştea nu-i decât o zarvă deghizată. În văzduh pluteau tot felul de mirosuri nefamiliare, mai cu seamă mireasma amăruie, descompusă a plantelor agă ţătoare din jurul ferestrei. Harold începu din nou să tuşească.

Închise fereastra. În interiorul casei se auzi un scârţâit, de parcă somnul unuia dintre cei adormiţi fusese tulburat. Îşi duse o batistă la gură, pentru a-şi înăbuşi tuşea şi, în întuneric, dibui drumul spre pat, strivindu-şi dureros degetul mare de piciorul unui scaun care, cine ştie cum, îşi schimbase poziţia cât stătuse el de veghe.

Dimineaţa, atât Harold cât şi doamna Deakins arătau oarecum spăsiţi, şi nu făcură nicio aluzie la discuţia lor din ajun. Se părea că ea avea de executat mai multe treburi ca de obicei în jurul casei; sosiră şi câteva camioane de marfă, iar telefonul sună de nenumărate ori.

După ce-şi împachetă lucrurile, Harold ieşi să facă o plimbare. Fiind încălţat acum cu pantofii de oraş, trebuia să calce cu grijă printre bălţoace, mormane de bălegar, şi capcanele pojghiţelor de noroi îngheţat. Pe când se întorcea acasă, începu să burniţeze.

În cameră, se cufundă în valurile căldicele ale ziarului local, sosit în acea dimineaţă, cu relatările sale conştiincioase asupra concursurilor de whist, predicilor, seratelor mondene, şi cu consemnările mai palpitante ale furturilor de biciclete, delictelor de depăşire a vitezei reglementare, a escrocheriilor şi, după

cum se părea, a distracţiei predominante de a lega relaţii carnale cu fete aflate sub vârstă consimţământului legal. Din când în când, doamna Deakins îşi vira capul pe uşă, pentru ca Harold să nu se simtă prea neglijat. Îi oferi şi o gustare.

Sosi ora plecării. Ceremonia oarecum oficială de rămas bun de la doamna Greetham: un prilej întotdeauna punctat de puţină tristeţe, întrucât marca părăsirea unui loc unde se simţise mulţumit prin tot ce-i amintea de un cămin în care nu se simţea mulţumit... Şi acum, când îi ţinea mâna osoasă în mâna lui, strângându-i-o în timp ce-i vorbea, iar ea îşi menţinea pe faţă un surâs cald şi totodată stingherit, rostind banalităţi respectuoase, nu trebuie crezut că acea zvâcnire de afecţiune şi de compasiune care-i muiase sufletul se datora vreunei intuiţii speciale sau vreunei presimţiri că nu avea s-o mai vadă niciodată.

Doamna Deakins îl conduse cu maşina până la gara cea mai apropiată. Organiză totul cu vioiciune, dând drumul la o rafală de instrucţiuni. Maşina porni împroşcând cu noroi în dreapta şi-n stânga şi ieşi în drumul mare fără' să încetinească.

— Întruna din zilele astea trebuie să fac o revizie a frânelor.

Observaţia aceasta a doamnei Deakins avea o notă aproape de regret, de parcă se referea la un animal răsfăţat, dar cam obraznic, ale cărui ghiduşii, totuşi, te fac să-l îndrăgeşti şi mai mult.

Un timp, niciunul dintre ei nu scoase o vorbă, dar cuvintele nerostite bâzâiau în jurul lor cu persistenţa ştergătoarelor de parbriz care pendulau încoace şi-ncolo.

Harold îşi scormonea mintea ca să găsească un subiect neutru:

— Ei, cum stai cu proiectele călătoriei în America?

— N-am mai făcut mare lucru. Mi-au trimis nişte prospecte.

— Dar pentru cursele astea *charter,* n-ar trebui să te înscrii din timp?

— Ba da, aşa cred. Doamna Deakins claxonă prelung pentru a împrăştia un stol de păsărele care ciuguleau într-o baltă noroioasă. Nu prea ştiu dacă până la urmă o să plec. America e tare departe.

— America e tare departe, o îngână Harold. Maud, asta nu sună a tine.

— Probabil că am îmbătrânit. Maşina leorcăi printr-o băltoacă şi stropii săriră de jur împrejur. Sunt prea bătrână pentru soiul ăsta

de călătorii.

— Prea bătrână – caraghios!

Glasul lui Harold suna dojenitor. Dar, deodată, gândul lui zbură de la femeia de lângă el, care ţinea volanul în mâinile îmbrăcate în mănuşi îmblănite; ecoul schimbului lor de replici îi evocase imaginea abstractă a unei Americi a făgăduinţelor de spaţii vaste, de energii dezlănţuite, de eliberări, ideograma impregnată, de-a lungul a ani şi ani, în minţile europenilor fără număr, slabi, sărăciţi şi oprimaţi. Şi nu făcea şi el parte dintre aceştia? Să fi fost şi el „prea bătrân?" Prea bătrân pentru viaţa nouă din lumea nouă care, într-o străfulgerare

— În timp ce maşina se hurduca pe podeţul cocoşat, cu parapete albe, de lângă joagăr – i se revelase ca o perspectivă nu total impracticabilă, nu cu totul de înlăturat prin dispreţul scepticului conştient de pericolul autoamăgirilor.

— Aici a avut loc un accident luna trecută, îl informă doamna Deakins, încetinind imperceptibil viteza la semnul de oprire de la intrarea în oraş. Un scuter din alea, jucării foarte primejdioase! încă nu m-am hotărât definitiv, dar cred că voi pleca din nou în Italia. Anul ăsta se organizează o excursie pe o rută nouă, mai sudică.

Harold se desprinse din visul lui de libertate şi renaştere.

— Măcar acolo o să am parte de soare. După o iarnă ca asta, nici nu mă pot gândi la altceva.

Începuse o ploaie deasă. Parcă maşina pe platforma udă din faţa gării. Doamna Deakins flutură din mână un salut către şoferul de taxi care rumega un ziar sprijinit pe volan. În afară de şofer, singurele făpturi vii vizibile în acel loc erau un cârd de găini, care se adăpostiseră sub copertina ghişeului de bilete.

— Am calculat timpul la ţanc, zise doamna Deakins, cu mulţumire de sine. Ai biletul de întoarcere, nu-i aşa?

Harold încuviinţă din cap. O sărută, murmurându-i mulţumiri. Mâna ei înmănuşată era neplăcută pe ceafa lui.

— Sărut-o pe Margaret. Ambală motorul. Şi… Harold…

— Da?

— Uită ce-am spus aseară. Toate astea nu-s treaba mea. Mormăi ceva, încurcată. Dar…

— Da?

— Încearcă să trăieşti în prezent – în prezent şi pentru viitor.

— În ordine, Maud. Şi îţi mulţumesc, îţi mulţumesc din nou că

mi-ai oferit găzduire în acest *weekend.*

Ieşi din maşină de-andăratelea, trăgându-şi valiza, apoi alergă până sub adăpostul portalului gării şi-i făcu semn cu mâna de lângă cotcodăcitorul cârd de găini.

Se dădu semnalul şi trenul sosi curând. Intră într-un compartiment gol; când trenul se puse în mişcare, îşi smuci gâtul ca să poată arunca o privire în curtea gării, dar doamna Deakins nu mai aşteptase. Deschise valiza şi scoase o carte pe care o aşeză lângă el, pe banchetă. Avea să rămână acolo, nedeschisă, pe tot parcursul călătoriei.

— Pe geamul stropit, peisajul monoton, clorotic sub lumina estompată a ploii, luneca îndărăt. Harold, ghemuit în colţul lui, tăcut şi grav, îşi lăsa privirile furate de privelişte. Era un tren direct şi, după întreruperea timpurie a controlorului care-i perforă biletul, fu lăsat în pace.

În pace! Ciudat cât de deosebită era acum starea lui de spirit faţă de acea iritabiliţate, susceptibilitate, acea încordare nervoasă de la sosire. De parcă ar fi păşit, vremelnic, într-un alt plan al realităţii, în comparaţie cu care cealaltă „realitate” nu era decât o aberaţie monstruoasă. Privind pe fereastră, Harold intui existenţa unei stări de nespaimă, care trebuie să fi fost hărăzită omului înainte de Cădere. Dar temerile lui fuseseră halucinaţiile unui coşmar, ura lui obsesivă, delirul unei demenţe trecătoare, acum depăşită.

Închis în cutia zăngănitoare cu pereţi de sticlă, care-şi tăia drum prin cimpul incolor, se simţi cuprins de o detaşare ce-i îngăduia să înfrunte dificultăţile reale ale situaţiei lui. Se gândi la discuţia avută cu Maud, se gândi la Margaret, la Steve, la Greensmith şi la poliţist.

Dacă te uitai cu atenţie la câmp, vedeai că pomii, căsuţele izolate, limbile de şosea, buclele de râu, nu-şi pierduseră cu adevărat culoarea: anihilarea luminii era o iluzie sau poate că era doar un soi de transparenţă diafană prin care culoarea lucrurilor, despuiate de umbre, de distorsionări, apărea mai pură şi mai adevărată, deşi lipsită de strălucire. Harold urmărea cu atenţie încordată decorul neschimbat dar, în acelaşi timp, mintea lui îşi concentra privirea

— Limpede, neînceţoşată – asupra peisajului propriei lui călătorii emoţionale. Pe măsură ce călătoria lui spirituală se apropia în timp şi spaţiu de punctul actual, se simţea plutind tot

mai uşurat, pătrunzându-se de tihna pe care acum ajunsese să o punoască, şi impunând viitorului claritatea şi simplitatea pe care i le conferea aceasta. Mai erau multe de făcut ca să-şi pună problemele în ordine, dar cu hotărârea care-l susţinea acum, totul i se părea posibil.

Trenul se opri brusc la un semnal, frânându-i fluxul gândurilor. Îşi întinse picioarele pe canapeaua din faţă, şterse geamul care se aburise, îşi aprinse o nouă ţigară. Un ospătar deschise uşa strigând: „Locuri pentru ceai, cine doreşte!" Harold făcu semn că nu-l interesează. Trenul se puse din nou în mişcare.

Peisajul începea să fie tot mai întrerupt de şosele şi clădiri. În vagon se aprinseră luminile, şi faţa care-i apăru în sticla geamului era cea a unui om care s-ar fi putut să pornească în călătorie către o viaţă nouă, către o Americă a spiritului, însufleţit de un. Optimism neşovăitor şi prudent. Harold zâmbi, nu. Fără admiraţie, propriului său chip reflectat.

Chiar când trenul ajunse la terasamentele gălbui, la jungla de fiare vechi, de coşuri de fabrici şi – mai rău ca toate – la acel parc asemănător cu grădina guvernatorului unei închisori, care marchează apropierea Londrei

— Şi care îl deprima întotdeauna – hotărârea lui se menţinu neclintită. Da, un nou start! cu Margaret avea să stabilească un nou gen de relaţii. Eventual s-ar putea muta într-un cartier mai vesel. Şi de ce nu şi-ar căuta o altă slujbă, mai puţin abrutizantă? Totul era posibil acum când se eliberase de obsesie, acum când putea vieţui în pace cu amintirea lui Steve, acum când Greensmith fusese exorcizat. Cercetă din nou această decizie, o examină atent şi o găsi reală şi aplicabilă fără condiţii.

Trenul hurui pe un pod deasupra unei şosele lungi, drepte, anemic iluminate, şi trecu printr-o gară de metrouri, în care un vagon zăcea fără curent, cu pasagerii pe veci îngropaţi. Harold îşi dădu jos picioarele de pe banchetă. Subit, cu o zvâcnire de dorinţă – poate din pricina efectului afrodisiac al mişcării ritmice *şi* trenului – îşi aminti de Eileen. Îşi va găsi şi ea loc în noul tipar de viaţă? Totul era posibil.

Oamenii porniseră cu valizele în mână de-a lungul coridoarelor.

„O să mă duc cu Margaret la cimitir, îşi spuse Harold. Şi trebuie să-i cumpăr lui Maud un porţelan. Oare mai plouă? La sfârşitul săptămânii o chem la telefon pe Eileen. Şi trebuie numaidecât

să mă tund. Oh, fiul meu, de te-aş avea pe tine! Iau un taxi până acasă.”

Când trenul încetini viteza, îşi coborî valiza din plasă, şi vârî la loc cartea nedeschisă. Apoi ieşi din compartiment şi ţinu deschisă portiera coridorului ca să treacă două doamne bătrâne; răspunse cu un zâmbet blând mulţumirilor lor. Era ora de seară de vârf şi gara părea microcosmul unui infern de trepidaţii asurzitoare. Dar nervii lui se ţinură tari.

În staţia de taxiuri era o mică coadă şi Harold se aşeză la rând. Se simţea nerăbdător să-şi termine călătoria pentru a-şi confirma definitiv tăria hotărârii, chiar pe fundalul familiar al apartamentului său.

Maşina părea să mănânce tot ce-i sta în cale, menţinând o viteză care făcea ca vitrinele pe lângă care treceau, pietonii cu capetele ascunse de umbrele, afişele, masele roşii ale autobuze lor, semafoarele şi luminile străzii să se deruleze rapid ca într-un film; spinteca semiobscuritatea străduţelor laterale cu farurile ei puternice şi cu uruitul motorului. Harold se aplecă în faţă şi, prin geamul despărţitor, dădu şoferului ultimele instrucţiuni.,

Oferi un bacşiş gras, pentru care primi un „siru morocănos. De jos din stradă, nu-şi putea da seama dacă arde vreo lumină sus. Pe la mijlocul scării, o întâlni pe doamna Carlotti care cobora şi care, zărindu-i valiza, observă cu perspicacitate:

— Ai fost plecat, domnule Makepiece!

— Pelerinul istovit se întoarnă acasă. Şi ce mai faceţi dumneavoastră, doamnă Carlotti?

Încurajată poate de jovialitatea lui, îi luă întrebarea *ad litteram* şi se porni să-şi descrie necazurile. Când lumina de pe scări se stinse cu un ţăcănit şi rămaseră doar două voci în întuneric, ea îi atinse braţul şi-i spuse:

— Ne compromitem dacă rămânem aşa. N-aş vrea să-ţi stric reputaţia, chiar pe scară.

Îl părăsi cu un chicotit nervos.

— Atunci unde? strigă Harold după ea. Unde, doamnă Carlotti?

Probabil că apăsase pe buton, pentru că lumina se reaprinse tocmai când el se scotocea după chei. Apartamentul era cufundat în întuneric. Mirosea a ceară de parchet, a slănină prăjită şi a lipsă de copii. Intră fără să-şi scoată pardesiul, aprinzând luminile pe oriunde trecea.

Îşi menţinea hotărârea, în ciuda mirosului familiar, a zidurilor

familiare, a mobilei ponosite, şi constată că decizia i se păstrase fermă, necontaminată, ba chiar întărită. Nu-l dezorienta absenţa lui Margaret. Biletul ei, la care se aşteptase, zăcea pe birou, alături de un mic teanc de scrisori, pe care le stivuise cu grijă.

„Dragă H. Sper că ai călătorit bine. A trebuit să ies în oraş, dar voi fi înapoi pe la opt. Dacă eşti leşinat de foame, găseşti două cotlete în frigider – am curăţat legumele, nu trebuie decât să le pui la fiert. Dacă mai rabzi, aşteaptă-mă şi prepar eu totul. Pe curând,

M.

Frunzări plicurile – toate aveau adresele bătute la maşină; păreau să fie note de plată sau chitanţe. După ce-şi atârnă pardesiul în cuier şi se clăti de murdăria de pe drum, compară în gând asprimea apei de la robinet cu apa catifelată ca spuma din casa soacrei lui. Aparatul digestiv al ţevăriei ghiorăi din adâncuri. Din oglinda de peste chiuvetă, faţa lui îl privea cu îngăduinţa înţelegătoare a unui complice. Se crispă puţin când îşi smulse un fir dintr-o nară.

Să dea drumul la televizor? Cât era ceasul? Trei şi zece. Trei şi zece? Margaret uitase să-l întoarcă. Îşi privi ceasul de mână – la ora asta nu putea fi nimic interesant la televizor. Dacă în absenţa lui s-ar fi întâmplat ceva rău, tonul biletului lui Margaret ar fi lăsat să se înţeleagă. Îl citi din nou. *Pe curând.* Aceste două cuvinte dădeau biletului o tonalitate optimistă, o notă de bunăvoinţă. Să fi fost oare prea târziu pentru iubire – sau măcar pentru un simulacru de iubire? Trase din ţigara care, fără să-şi dea seama cum, apăruse aprinsă între buzele lui în intervalul dintre sala de baie şi recitirea biletului. Nicio scrumieră în jur. Scutură scrumul pe covor, întinzându-l apoi cu piciorul.

Şase scrisori. Cinci dintre ele, vădit comerciale; una, cea care ieşea în evidenţă, era un plic obişnuit de birou, cu numele şi adresa lui îngrijit bătute la maşină. Îşi vârî degetul arătător sub clapa plicului. Şi scrisoarea era dactilografiată. Ca de obicei în asemenea circumstanţe, privirea îi zbură direct la semnătura scrisă de mână, citeţ şi cutezător.

Plicul îi scăpă pe jos. Ochii i se dilatară, mâna liberă – cea care nu ţinea scrisoarea – se înălţă automat la gură. Ceasul încremenit continua să arate trei şi zece.

Analogii posibile: starea unui îndrăgostit care, convins că e total vindecat, îşi simte inima sărindu-i din piept când zăreşte

profilul incandescent al iubitei într-o sală înţesată de necunoscuţi; presentimentul animalului care o ia la goană, cuprins de panică, înainte de o catastrofă seismică ce va răscoli şi răsturna măruntaiele pământului.

Al dumitale N. N. T. Greensmith

Harold simţea cum îşi pierde cumpătul; cuprins şi el de panică, anticipa anihilarea hotărârii lui, sfărâmarea acelei linişti greu dobândite; presimţi toate acestea chiar înainte de a-şi convinge ochii să se ridice de la iscălitură, spre a citi mesajul scrisorii, care era scurtă şi la obiect:

Dragă domnule Makepiece,

Ţinând seama de anumite întâmplări petrecute recent şi pe baza unui raport care mi-a fost înaintat, socotesc că ar fi de dorit să avem o întrevedere. Drept care, v-aş fi îndatorat dacă aţi lua legătura cu mine spre a stabili data şi locul întâlnirii

PARTEA A DOUA

I

DATA ÎNTILNIRII: o seară de vineri, spre sfârşitul lunii martie, la ora opt; locul: o cameră, destinată a fi biroul de lucru, în locuinţa lui N. N. T. Greensmith.

Harold, invitat – fără niciun semn cu mâna – să ia loc, se aşezase într-un fotoliu atât de jos şi de adânc, încât pentru a nu se răsturna de tot (neajutorat, cu burta în sus şi cu picioarele răşchirate) trebuia să şadă chiar pemargine, cu genunchii la gură, privind de jos în sus la gazda lui, care trona pe un scaun cu speteaza lungă şi dreaptă, tras ceva mai departe de biroul care domina întreaga cameră şi a cărui suprafaţă lăcuită decanta lumina unei lămpi-tip, înalte, creând un iaz scânteietor care, văzut din unghiul lui Harold, orbea ca o flacără reflectată în oglindă.

Încăperea era foarte liniştită: draperii de catifea, căzând în falduri pe întreg peretele de geam, vătuiau zgomotele de afară; în casă domnea o tăcere aproape tangibilă, care nu sugera. Însă vid de ocupanţi (deşi Harold fusese întâmpinat la uşă de Greensmith în persoană şi nu mai văzuse pe nimeni altcineva), ci -oameni în aşteptare, pândind încordaţi.

Greensmith nu părea grăbit să înceapă. Purta un costum cu carouri mari, de culoare deschisă, peste o cămaşă gălbuie şi o cravată de mătase, uni, al cărei capăt îl tot freca între degetul mare şi arătător, cu mişcarea omului care-şi şterge lentilele

ochelarilor. Celălalt braţ se odihnea pe suprafaţa lucioasă a biroului. Era un bărbat fălcos, cu trăsături care, luate separat, păreau să depăşească mărimea naturală, de parc-ar fi fost reflectate într-o oglindă de bărbierit convexă. Privirile îi rătăceau, dar zăboveau mereu asupra lui Harold, atrase parcă de o mirare plină de dispreţ. Îi separa o distanţă de vreo trei metri.

Înainte de a începe să vorbească, Greensmith îşi lăsă în pace vârful cravatei, îşi lipi şi palma celeilalte mâini pe birou, trase adânc aer în piept, şi îşi ajustă trăsăturile groase într-o expresie de îngăduinţă care – dat fiind că masca un dezgust ţinut în frâu – îi făcea mare cinste.

— Cred că amândoi ştim foarte bine despre ce este vorba, nu-i aşa, domnule Makepiece? Vocea îi era sonoră şi profesorală. După cum am menţionat în scrisoarea mea, mi s-a înaintat un anumit raport care – spre părerea mea de rău, şi te rog să crezi că realmente îmi pare rău – te incriminează pe dumneata.

Toate acestea fură rostite rapid, constituind, evident, începutul -unui pasaj care fusese repetat cu grijă.

— Desigur, continuă el, era de datoria mea să acţionez în urma acestui raport; aveam de ales între o serie de măsuri posibile, şi am chibzuit serios asupra chestiunii înainte de a fi hotărât să am această întrevedere cu dumneata. Pot să spun că s-au făcut de-a dreptul presiuni asupra mea să recurg la o cale cu totul diferită, mult mai drastică.

Pauză.

— Totuşi, nu am vrut să procedez astfel deşi, trebuie să-ţi spun, am fost foarte furios şi, mă rog, scârbit de cele ce s-au întâmplat. Porcăriile, porcăriile de-a dreptul obscene de la telefon!

Fraza aceasta din urmă părea să se fi strecurat nepregătită dinainte: vocea i se înălţă şi obrajii i se roşiră uşor.

— Deşi presupun că nu asta a fost partea cea mai rea a lucrurilor, continuă Greensmith. Ori chestia cu spargerea geamurilor; cineva ar fi putut să fie rănit, chiar rănit grav. În împrejurări obişnuite, aş fi reacţionat extrem de drastic la aşa ceva, te rog să nu te îndoieşti.

Îşi ridică mâna şi o trânti apoi din nou, cu o bufnitură puternică, pe suprafaţa lichidă şi scânteietoare a biroului.

— Foarte drastic! Aş fi ştiut cum să-l tratez pe individ şi, trebuie

să spun, ar fi meritat din plin toate câte i s-ar fi tras din asta. Mă rog, nu ajută să afirmi că omul nu-i... — faptul că vorbea la persoana a treia părea să fie rodul unei dezbateri lăuntrice – că nu-i în toate minţile. Asta-i un fapt clar şi nu-l mai pun în discuţie. Totuşi, există o limită şi la ceea ce se poate justifica prin asemenea argument. Altminteri, oricine s-ar putea preta, nepedepsit, la orice fărădelege. Fie şi aşa – trebuie totuşi să-ţi spun că unii mă consideră ridicol de îngăduitor...

Greensmith, care până în acel moment îşi ţinuse privirea fixată oarecum în direcţia lui Harold, la acest punct îşi roti capul şi se adresă peretului din dreapta, pe care atârnau două coloane simetrice de fotografii de grupuri şcolare, în rame identice şi montate în acelaşi fel, imortalizând, fără îndoială, pe toţi Greensmithii în diferite stadii ale copilăriei, vârstei şcolare şi adolescenţei. Vocea lui căpătă o rezonanţă răuprevestitoare: Greensmith cel desăvârşit de corect luptând împotriva propriei Sale bunătăţi, în numele triumfului dreptăţii.

— Mi s-a atras chiar atenţia că nu-mi fac datoria de cetăţean. Totuşi, împrejurările în care ne-am întâlnit ultima oară – ştiu, ştiu, asta s-a întâmplat cu patru ani în urmă – au fost foarte triste. Aşa cum am spus, asta s-a întâmplat în urmă cu patru ani şi – după cum ştii şi dumneata foarte bine, cel puţin în momentele dumitale de luciditate, presupun – eu nu am avut nicio vină pentru cele petrecute atunci. Asupra acestui fapt au căzut de acord poliţia, procurorul, toţi cei interesaţi. Oricum, te-am compătimit şi te compătimesc din toată inima pentru pierderea pe care ai suferit-o. Şi eu sunt tată de familie. Îţi pot înţelege mâhnirea, chiar dacă nu pot înţelege – şi, pentru numele lui Dumnezeu, cine ar putea să înţeleagă – forma pe care a luat-o acum!

Privirea lui Greensmith abandonă fotografiile, întorcându-se la priveliştea mult mai puţin atrăgătoare a ostilului său musafir.

— Deci, aşa cum îţi spuneam, am rezistat presiunilor făcute asupra mea de a te da în judecată. (Nu reieşea limpede dacă trecerea de la persoana a treia la a doua era deliberată.) M-am gândit să-ţi mai ofer o şansă de reabilitare, lăsând ca totul să rămână între noi.

Se înclină în faţă; expresia îngrijit compusă a trăsăturilor lui era ceva mai strâmbă acum, fruntea umedă, iar vinişoarele din jurul nasului tumefiate, inflamate.

— O discuţie de la om la om. Dar să nu înţelegi greşit! Sunt gata să ascult tot ce ai de zis, de asta te-airt adus aici. Însă de târguit nu mă târguiesc. Nu-ţi face idei greşite! Cer să pui capăt o dată pentru totdeauna acestor aberaţii criminale. Sau dacă nu…

În tot timpul peroraţiei lui Greensmith, Harold stătuse mut, şi mut rămase şi acum. Dar dacă la început tăcerea lui crease impresia unei cuvenite atenţii, plină de deferenţă, acum părea să adopte un aer intransigent.

În realitate, îi venea greu să se concentreze, atenţia îi era amorţită de ritmurile false ale vorbirii lui Greensmith, distrasă de iluminaţia melodramatică a încăperii, de calitatea nefirească a tăcerii din jur şi, mai presus de toate, de poziţia lui atât de incomodă fizic – în afară de faptul că stătea cinchit, îi era şi extrem de cald. Îşi mişcă puţin şezutul, pentru a-şi aranja fundul pantalonilor, ale căror cute i se lipeau de piele.

— Sau dacă nu… repetă Greensmith aplecându-se în faţă şi dominându-l ameninţător de la o distanţă de la care l-ar fi putut scuipa.

Mişcarea pe care o făcu Harold i se transmise în întreg trupul; îşi scuturã umerii, îşi roti capul de parcă l-ar fi strâns gulerul; o expresie iritată îi comprimă trăsăturile, ceva ce. Semăna a dispreţ.

— Sau dacă nu, dacă nu… numai Dumnezeu te mai poate apăra.

Undeva în casă un câine începu să latre, dar lătrăturile îi fură curmate la iuţeală. Tăcerea prelungită a lui Harold stârnea furia lui Greensmith.

— Auzi sau nu ce-ţi vorbesc? Asta-i singurul avertisment pe care ţi-l dau. O să-ţi muşti degetele dacă mai continui cu prostiile alea. Atâta-ţi spun. Vorbele i se rostogoleau şi se izbeau de pereţii camerei cu furia păsărilor prinse în capcană. Ce ai de spus în apărarea dumitale? Vorbeşte! Nu sta aşa, omule, mut ca un…

În cele din urmă, Harold se simţi îndemnat să răspundă:

— Nu am de gând să recunosc nimic, se auzi spunând. Şi nici să neg nu am de gând. Ameninţările dumitale mă lasă rece. Îşi trimitea frazele scurte, una câte una, ca pe nişte daruri preambalate. Am venit aici să aud ce ai de spus dumneata. Nu eu am cerut această întrevedere. Eu n-am nimic de spus.

Greensmith îşi clătină capul dintr-o parte într-alta cu o dezamăgire comică.

— Ce-ai de gând să faci? Ce-ţi închipui c-ai să reuşeşti? Am încercat să las ca totul să treacă de la mine. Dar eşti nebun!

— Doar n-ăi fi vrând să-mi fie milă de dumneata?

— Campania de persecuţie a nebunului.

— Din partea mea, poţi să te duci dracului, atâta timp cât...

Indignarea lui Harold era controlată şi numai pe jumătate sinceră. Îşi impusese de la bun început să nu recunoască nimic şi răspunsurile lui echivoce îi neutralizau furia. Avea senzaţia că duce o bătălie-fantomă împotriva unor ameninţări fictive.

Agitaţia lui Greensmith îl făcu pe acesta să se ridice în picioare, cu spatele la peretele cu fotografii de şcoală. Vânturându-şi braţele, îi strigă lui Harold să rămână aşezat. În făptura lui Greensmith era ceva de o irealitate fundamentală, ceva care-l împiedica pe Harold să-l identifice cu monstrul obsesiei. Lui; incapabil pentru moment să-l urască, îl observa cu o atenţie detaşată, acumulând impresii lăsate de prezenţa lui fizică, astfel încât să-şi poată hrăni imaginaţia mai târziu când, purificată de distanţă, ura va deveni din nou posibilă. Mascându-şi un căscat, se desprinse, în spirit, din această confruntare grotescă şi începu să-l vadă pe duşmanul lui cândva în viitor, lovit, rănit, sângerând, cu groaza în ochi, supunându-i-se înjosit. Harold îşi şterse cu podul palmei fruntea transpirată.

Greensmith se aşezase din nou – gârbovit şi vlăguit ca după **o** furtunoasă conferinţă de afaceri la care nu s-a putut ajunge la rezultate unanime – şi, deodată, Harold se pomeni privind peste marginea unui hău fără fund la mormântul pe care şi-l săpa singur. Ce spunea Greensmith?

— Nu mă tem eu de jalnicele dumitale isprăvi. Dar cu unul ca dumneata nu poţi şti niciodată când o să se termine. S-ar putea să continue la nesfârşire. Dar o să le pun eu capăt, de asta poţi fi sigur.

„S-ar putea să continue la nesfârşire!” Dintr-odată avu senzaţia distanţelor intolerabile, a unei eternităţi în care niciodată nu avea să se mai elibereze de ura lui, de pustiirea din care încolţise ura şi de spaima care era rodul ei.

— De asta poţi fi sigur! repetă Greensmith. S-ar putea să-mi fie milă de dumneata, dar eu trebuie să am grijă de mine şi de familia mea. Se uită la Harold mijindu-şi ochii; calm, părea mai

ameninţător. Să ştii că pot fi necruţător. Data viitoare te vâr la închisoare, dacă va mai exista o dată viitoare, sau…

Harold, ale cărui percepţii se ascuţiseră brusc, văzu colţurile gurii lui Greensmith zvâcnind în sus, în timp ce buza de jos devenea tot mai proeminentă, pe măsură ce se pregătea să-i dea lovitura de graţie.

— … sau, dacă se va considera că eşti iresponsabil, atunci voi avea grijă să fii închis într-un loc de unde să nu mai poţi face rău nimănui. Înţelegi?

Păru să-şi dea seama de tulburarea lui Harold; ţesătura vocii lui deveni mătăsoasă.

— N-am de gând să permit nimănui, nici unui smintit care fâlfâie o ură imaginară, veche de patru ani, să mi se vâre…

Harold clipi.

— Să nu pomeneşti despre ce s-a întâmplat acum patru ani! Era rândul lui să-l domine pe Greensmith. Ticălosule! Asasin cu automobilul! Ucigaş de copii!

O clipă se înfruntară cu o ură nudă. Lui Harold i se păru că-l vede pe Greensmith, că se vede pe sine însuşi şi situaţia care îi adusese la acest punct culminant, aşa cum ar fi putut exista într-un plan de obiectivitate ideală, neumbrit de temeri sau de dorinţe; la fel ar fi putut să se uite la un cadavru ciopârţit, asupra căruia şi-ar fi cheltuit ultimul dram de violenţă din el.

Dar nu s-a terminat aici. Fie că mândria lui Greensmith nu suporta ca Harold să aibă ultimul cuvânt, fie că nu dispunea de resursele necesare pentru a pune capăt unei întrevederi atât de stranii. Îndărătul repetirilor lui sterile părea să se ascundă o adânc înrădăcinată neîncredere în sine.

Harold, la rândul lui, ar fi vrut să se termine totul; după scurta lui izbucnire nu mai adăugă mare lucru; îl privea pe Greensmith cu o atenţie gravă, acum relaxată, ce pornea parcă de dincolo de priviri. Simţea mirosul propriei lui transpiraţii şi încă un miros, pe care îl identifică în cele din urmă ca fiind al transpiraţiei lui Greensmith. Ar fi vrut să fumeze, dar asemenea gest ar fi apărut ca o slăbiciune. Iazul de lumină de pe suprafaţa biroului părea să se fi împăienjenit.

În sfârşit Greensmith se ridică. Arăta urât şi primejdios, dar îşi recăpătase siguranţa de sine.

— Nu cred că aş mai avea ceva de spus. Ţi-am dat ultimul meu avertisment. Ai face bine să ţii seama de el.

Când trecu pe lângă Harold, îndreptându-se spre uşă, acesta îi simţi mirosul puternic.

— Şi acum îţi cer să părăseşti această casă.

Harold ieşi în urma lui. Greensmith se oprise lângă un cuier, în hol, unde Harold îşi agăţase pardesiul şi pălăria. Harold traversa cu paşi rari holul lung, scăldat într-o lumină albă, când o uşă de la capătul cel mai îndepărtat se deschise şi îşi făcură apariţia, în grup, două femei şi un câine; ambele femei discutau vesel; câinele

— Un spaniei scund, roşcat – lătra.

Era o scenă care nu se lipea: asistenţii prestidigitatorului intraseră în arenă la semnalul bătăii tobelor, aşa cum se stabilise la repetiţie, doar pentru a descoperi că şeful lor trebuise să schimbe performanţa (trucul prin care se cere colaborarea unui membru din public e întotdeauna o şmecherie aranjată) şi că ei îşi făcuseră apariţia într-un spectacol în care nu aveau niciun rol.

Câinele, inconştient de contratimpuri, veni săltând vioi pe parchetul lunecos drept la picioarele lui Harold, adulmecându-i gleznele cu un aer de vechi ataşament.

— Rusty, vino-ncoa! Rusty, nu! Vino aici!

Cele două femei încremeniră la jumătatea drumului dintre uşa pe care ieşiseră şi locul unde se oprise Harold, împiedicat de căţel, la câţiva metri de cuier. Greensmith le făcea semne, dând din mâini şi clătinând negativ din cap, dar femeile erau, evident, descumpănite. Putea oare spectacolul să fie astfel cârpăcit încât să le justifice prezenţa, sau cum altfel ar putea ieşi din scenă fără să provoace ilaritatea spectatorilor?

— Rusty, vin’ aici! În glasul femeii mai vârstnice răsuna o notă de isterie. Rusty, nu mă auzi?

Câinele, cu un chelălăit de rămas bun adresat lui Harold, se întoarse agale către stăpâna lui. Harold îl urmări din priviri şi dădu cu ochii de cele două femei, în timp ce pe faţă i se fixase un zâmbet tâmp. Le recunoscu pe amândouă: cea mai vârstnică era doamna pe care o văzuse, încărcată de pachete, e; nd îl urmărise prima oară pe Greensmith; fata, deşi acum apărea doar ca o copie oarecum mai ştearsă şi mai scundă a mamei, era aceeaşi cu tânăra frumuşică şi modernă, în pantaloni, ai cărei ochi îl urmăriseră cu indiferenţă când trecuse chipurile întâmplător prin faţa casei, şi – acum Harold ştiu cu siguranţă: –

silueta în negru care apăruse în cadrul unei ferestre iluminate, precum şi cea care trântise telefonul, enervată de un interlocutor prea idiot ca să ştie pe care buton trebuia să apese.

Toate acestea îi trecură prin minte într-o clipită. Doamna Greensmith se aplecă mustrând câinele lipsit de tact; fata îşi întredeschise buzele într-un stânjenit zâmbet convenţional, care era un reflex al zâmbetului lui Harold; şi, în cadrul uşii din spatele lor, aproape în întregime mascat de uşă, se ivi un tânăr care se rezuma să contempleze.

Harold îşi desprinse din cui pardesiul şi pălăria. Greensmith îl precedă până la uşa din faţă, deschizând-o larg, şi aprinse afară o lumină care arunca un covoraş de argint pe alee. Apoi se ţinu deoparte.

Harold, luptându-se cu mânecile pardesiului, ieşi în curte, pentru a-şi întâlni grotesca lui umbră de liliac, fâlfâindu-şi aripile pe aleea aşternută cu covor de argint.

2

IARNA PĂCĂTOASĂ se apropia de sfârşit. Harold stătea în faţa mormântului micuţ: o siluetă cu umerii gârboviţi, şi capul înclinat, deşi nu se ruga. Faţa îi era crispată, încordată, iar ochii i se plimbau pe dreptunghiul de pământ presărat cu cioburi de cremene, şi înconjurat de un parapet jos din piatră albă, pe care ploile şi gerurile iernii îl pătaseră din loc în loc şi-l marmoraseră cu crăpături subţiri ca firul de păr. Cioburile de cremene fuseseră de curând răzuite şi aveau o înfăţişare lustruită, artificială, ca peticele de nisip sau scoicile care sunt uneori încorporate în aranjamentele vitrinelor. Peste modesta piatră de granit de la căpătâi vremea lăsase urme mai naturale; un găinaţ de pasăre, închegat, unduia în jos, până la placa de marmură lucioasă pe care era săpat – *Stephen William, fiul iubit al...*

De o parte şi de alta a pietrei erau două vase de metal, ca două stamine, acum goale şi aplecate, iar Harold, îndoindu-se ca să le îndrepte, fu luat prin surprindere de mireasma, de aroma reavănă a pământului în plină efervescenţă, străbătut de şuvoaiele invizibile, dospind în impulsurile creşterii. Un melc cleios făcea o ascensiune periculoasă pe un fir de iarbă.

Harold îşi îndreptă umerii. În lumina soarelui colţos, galben, lipsit de căldură, şirurile de pietre mortuare, cu contururi nete, păreau să onduleze domol pe distanţe vaste, asemenea perspectivelor stilizate, bidimensionale, realizate de scenografi

cu ajutorul cartoanelor, oglinzilor şi uşilor. Ciripitul păsărilor răzleţe părea de asemenea un efect scenic. Pe cerul spălăcit întârziau dârele de fum alb lăsate în urmă de un avion.

Harold ar fi dat orice să fi putut încerca uşurarea lacrimilor, acea senzaţie de lichefiere careîşi are izvorul duios şi cald în chiar măruntaiele trupului; dar el însuşi nu era altceva decât una dintre micile coloane de piatră, aruncând umbre alungite, aliniate cu meşteşug în decorul scenografului, astfel încât să dea iluzia descreşterii în perspectivă. Rosti cu glas tare numele fiului său; silabele căzură într-un gol lipsit de ecou, asemenea unui strigăt de ajutor rămas fără răspuns.

Un grup de îndoliaţi, reprezentând trei generaţii, îmbrăcaţi după cuviinţă şi încărcaţi cu buchete de flori în celofan foşnitor, înconjură un mormânt învecinat, la căpătâiul căruia trona un înger impunător. Harold se aplecă din nou şi şterse cu mâneca pardesiului găinaţul uscat de pe placă. Apoi se întoarse şi plecă.

Când ieşi din cimitir, aşteptă la colţ să se schimbe culorile semaforului. O maşină venea în viteză pe partea pe care se afla el, mai apropiată de culoarul din mijloc decât de bordura trotuarului. Semaforul se schimbă pe verde şi Harold dădu să traverseze.

Maşina oare se apropia îşi încetinise viteza dar nu se oprise, ci înainta lent spre partea zebrată, destinată trecerii pietonilor. Harold se afla pe la mijlocul traversării, şi maşina continua să înainteze, blocând trecerea, în timp ce conducătorul, unicul ei ocupant, urmărea atent jocul luminilor semaforului.

Un subit val de furie îl orbi pe Harold. Încleştându-şi pumnii, începu să izbească în capota maşinii: şoferul opri brusc şi Harold, trecând în stânga automobilului îşi repetă asaltul cu pumnii asupra parbrizului. Întrezări ca prin vis o faţă albă şi înmărmurită, un cap ce se ferea şi nişte ochi ce se holbau cu expresia omului care, în timp de pace, se pomeneşte brusc că locuinţa i se prăbuşeşte, bucăţi, bucăţi.

Furia i se stinse la fel de repede cum i se aprinsese, şi Harold traversă drumul prin faţa maşinii.

Când ajunse acasă, fetiţa care locuia în apartamentul de la parter se juca în grădină. Alergă spre el cu braţele întinse.

— Domnu’ Makepiece, ia uitaţi ce-am găsit!

Îşi desfăcu încet palmele mânjite de noroi.

— Bună, Sally, ce-ai acolo?

— O emblemă, nu vedeţi?
— Ce-i aia?
— Mama o foloseşte când coase.
Doamna Carlotti. Se afla pe scări.
— Ia te uită, săptămâni întregi nu te vezi cu cineva, şi pe urmă îţi iese întruna în cale. Gândese că-i destinul sau... îşi înmuie glasul şi-şi deschise ochii mari... suntem manevraţi de mâini invizibile.

Şi astfel, Harold se pomeni din nou în faţa casei vrăjmaşului său. Nu făcu nicio încercare de a se ascunde; depăşise acest stadiu. Acum, dimpotrivă, era necesar să fie văzut, era necesar ca neînduplecarea şi necruţarea lui să fie clar remarcate, era necesar ca prezenţa lui pasivă să facă ameninţarea şi mai sumbră.

Dar în această seară se părea că în casă nu e nimeni care să-l observe. Aşteptă cu ceva din nostalgia unui fiu izgonit; şi totuşi încerca o senzaţie de uşurare spirituală, care prevala asupra dezamăgirii şi nereuşitei demersului din seara asta: ajunsese la un punct în care însăşi natura lui îi îndruma calea şi-i indica adevărata lui menire.

Se întoarse în acelaşi loc trei seri la rând, aşteptând clipa când avea să vadă o perdea tresărind într-o încăpere întunecată, sau pata albă a unei feţe la un colţ de fereastră, confirmându-i că veghea lui nu fusese zădarnică. Acum, când serile deveniseră mai luminoase, parcul era populat şi unii trecători îi aruncau priviri curioase văzându-l cum sta nemişcat, cu spatele sprijinit de trunchiul unui copac de la marginea trotuarului, sau cum străbătea cu paşi mari, în sus şi-n jos, fâşia de stradă care devenise a lui. Ar fi putut ca de acum încolo să-şi petreacă în acest chip întreaga viaţă, până-ntr-atât veghea devenise parte integrantă din fiinţa lui, o condiţie atât de dominantă încât nu-şi putea imagina cum de izbutise să vieţuiască înainte, după cum un om grav mutilat nu-şi poate reconstitui senzaţiile de pe vremea când avea toate mădularele întregi.

În cea de-a patra seară, se afla la postul său doar de câteva minute când uşa din faţă a casei se deschise şi se auzi zgomot de paşi grăbiţi pe alee. Harold ieşi din umbra copacului în clipa când pe trotuar apăru un tânăr care nu putea fi altul decât fiul lui Greensmith şi acelaşi care privise tăcut, din cadrul uşii, în seara când Harold părăsise locuinţa tatălui său. Tânărul era doar

în haină şi ţinea în mână nişte scrisori. Când coborî panta străzii, Harold o porni în urma lui, încet, pe partea de vizavi.

Evenimentele se desfăşuraseră prea precipitat ca să-şi fi putut schiţa un plan de acţiune dar, la un moment dat, tânărul se opri în apropierea unei cutii poştale, exact când Harold se afla în raza de lumină a unui felinar; băiatul se întoarse cu faţa, părul blond scânteindu-i în irizările mătăsoase ale amurgului, şi fluieră strident. În aceeaşi clipă, Harold auzi tropăitul uşor al labelor câinelui care, văzându-l în plină lumină, traversă din câteva salturi drumul şi veni drept la el, sforăind vesel şi – ar însemna oare să presupunem prea mult? recunoscându-l.

— Rusty, Rusty! Vin' aici!

Vocea tânărului era iritată, având ceva din aroganţa nesigură a unui subaltern nou în faţa celui care-i dă dispoziţii.

— Rusty, vino-ncoa!

Câinele continua să ţopăie la picioarele lui Harold, scoţând o serie de chelălăituri vesele.

Fără voie, Harold se aplecă:

— Du-te, du-te. Hai, şterge-o!

Îi vorbea în şoaptă pentru că, strada fiind foarte liniştită, cuvintele lui puteau fi auzite peste drum.

Câinele o luă la fugă îndărăt, cu o ultimă pufnitură de bun-rămas şi cu coada între picioare, de parcă se aştepta la o bruftuială. Harold îşi îndreptă spatele şi-l văzu pe fiul lui Greensmith, dincolo de drumul stropit de lumini şi umbre, aruncându-i o privire care, chiar în secunda când Harold se înălţă, îşi schimbă expresia de la îndoială la uimire şi apoi la un fel de furie plină de îngrijorare. Un moment lung se priviră unul pe celălalt, se pândiră unul pe celălalt…

— Vino aici, Rusty!

Tânărul aruncă scrisorile în cutia poştală fără să se mai uite în jur. Apoi întorcându-se, începu să fluiere printre dinţi o melodie nedefinită, dar se întrerupse pentru a dojeni câinele, care păşea acum docil lângă piciorul lui.

Oricum, nu-şi putu menţine atitudinea de nepăsare. Harold rămăsese neclintit sub felinar, umbra lungindu-i-se turtită pe trotuar. Paşii tânărului deveniră şovăielnici când ajunse în dreptul lui, şi apoi când Harold, bocănind apăsat cu tocurile pantofilor, începu să-l urmărească în sus pe panta străzii, mersul celuilalt căpătă o sprinteneală nefirească, ceva care nu se

sincroniza deloc cu felul în care-şi legăna braţele. În faţa porţii se întoarse şi furişă o privire scurtă îndărăt, înainte de a se zori să între, strigând câinele cu un glas din care alarma gonise autoritatea.

Harold îşi reluă locul de peste drum, acum pe bordura străzii, în plin văz. Foarte curând fu răsplătit printr-o perdea trasă rapid într-o parte, o uşă care se deschise, licăriri de lumini în locuri neaşteptate, un freamăt de dialoguri şi, în sfârşit, apariţia lui Greensmith şi a soţiei sale, ascunşi cu stângăcie, capetele ivindu-li-se comic, cu un efect de fotografie de bilei, peste linia porţii scunde a garajului.

După aceasta totul se cufundă iarăşi în linişte, dar Harold continuă un timp să aştepte, încercând să-şi imagineze groaza care domnea în casă, şi savurând bucuria împlinirii, care-i biciuia simţurile asemenea unui drog stimulator.

În cele din urmă, deşi nu-l trăgea inima să părăsească scena triumfului său, presiunea interioară îl sili să recurgă la relaxarea mişcării.

Fluierând printre dinţi, într-o inconştientă imitaţie a fiului lui Greensmith, o porni spre casă, dar amintindu-şi de efectul anihilant pe care-l avusese prima sa întoarcere în decorul familiar, după azvârlirea cărămizii, şi pentru a evita o dezumflare similară, făcu cale întoarsă.

Fireşte, nu putea fi sigur dacă o va găsi pe Eileen acasă şi, aşteptând în faţa uşii, după ce apăsase pe butonul soneriei, Harold se pomeni sperând că nu-i va răspunde nimeni. Până la urmă, Eileen se arătă, aranjându-şi părul cu o mână, şi cu cealaltă încheindu-şi ultimul nasture al capotului. Încântarea ei în faţa apariţiei lui neaşteptate îl amăgi un timp, dându-i impresia că gusta şi el aceeaşi bucurie.

Căzură pe canapea, unul în braţele celuilalt. Eileen se eliberă după puţin timp şi sări în picioare ca să-i ofere o băutură.

În timp ce Harold sorbea băutura, ea stătea aplecată asupră-i cu faţa împurpurată şi radiind de fericire.

— De ce-ai picat aşa, ca din senin, fără să mă previi?

— O, mi-am spus că…

— S-ar fi putut să nu fiu acasă. Puteam să mă fi dus oriunde. Sau ai fi putut să mă găseşti cu un alt amant.

— Îmi pare rău… Am…

— N-are de ce să-ţi pară rău, prostule!

Îşi termină băutura, dar în timp ce discutau, înţelese limpede că Eileen îşi făcuse o părere falsă în legătură cu tensiunea pe care o simţea vibrând în el, şi că interpretase cu totul greşit pricina care-l minase spre ea. Eileen îi luă paharul din mână şi sorbi ultimii stropi rămaşi pe fund.

— Ce mai pierdem vremea? Vino în pat.

O urmă cu o supunere bine dispusă, dar chiar în timpul dezmierdărilor preliminare, Harold simţi cum se îndepărtează spiritualiceşte de ea, iar trupul ei arzător era un obiect străin care-i distrăgea atenţia. Eileen ardea ca o văpaie, în timp ce el rămânea căldicel.

— Ce-i cu tine iubitule? M-ai dorit prea mult?

Harold mirii.

— Haide, haide!

Eileen îşi exâgeră plăcerea şi se prefăcu a nu-şi da seama că ceva nu era în regulă cu el. În faţa tandreţei cu care încercă ea să-l consoleze, Harold întoarse un spate de arici ţepos, închircindu-se tot într-un ghem de eu iritat. Când, în cele din urmă, Eileen îl lăsă în pace, pironindu-şi ochii goi de expresie în adâncurile infinite ale tavanului, spiritul lui Harold strigă în el cu o fervoare disperată: „Gata, nu se va mai repeta!”

3

LA ÎNCEPUT, lui Harold îi era de ajuns să se asigure că prezenţa lui fusese observată de unul sau de mai mulţi dintre cei din casă, indiferent cât de controlate le erau reacţiile. Imaginaţia lui îi furniza amănuntele derutei lor:

„Ce-o fi vrând?” „Mai e acolo?” „Ce face acum?”

În timp ce li se înfăţişa privirilor, cu discreţie şi uneori chiar cu umor, descoperea o imensă capacitate de a-i intimida, de parcă, aşa cum urmăreşte inculpatul expresia de pe chipul judecătorului, ar fi fost şi el privit cu atâta teamă încât o simplă mişcare a mâinii, sau o încruntare a trăsăturilor sale puteau stârni un fior de spaimă; şi acest lucru îi dădea, în felul lui, mai multă satisfacţie chiar decât acţiunile de ostilitate făţişă la care fusese silit să renunţe.

Îşi făcuse un punct de glorie din apariţiile lui seara, la ore neregulate – datorită, desigur, posibilităţilor – dar în zilele de sfârşit de săptămână se ivea la cele mai neaşteptate ore şi, în două sau trei ocazii, plecând de acasă cu noaptea în cap, apăruse şi dimineaţa, înainte de începerea programului de lucru,

pentru a le reîmprospăta memoria în cazul când răgazul nopţii îi făcuse să-l mai uite şi pentru a arunca o umbră neagră peste ziua care se deschidea în faţa lor.

Ba mai inventă şi un nou rafinament: în afară de intermitenţa vizitelor sale, începu să varieze ostentaţia şi durata apariţiilor, uneori mulţumindu-se cu o simplă insinuare a prezenţei lui, adică ivindu-se de sub adăpost şi apoi pierind subit, astfel ca ei să se întrebe, munciţi de nesiguranţă: „Eşti sigur că a fost el?” „Poate c-o fi fost vreun trecător oarecare14, şi, în felul acesta, coarda să se întindă şi mai puternic, să ajungă să se teamă şi *în absenţa lui,* confundând o umbră cu materialitatea, un pieton nevinovat cu inamicul lor: „L-am văzut! 44 „Nu, n-a fost el.” „Ba el era, sunt sigură!” „Ai vedenii. Poate c-o fi fost un trecător oarecare.44 „Aş fi putut jura că era el.44

Toate acestea pe parcursul câtorva săptămâni. Încă nu începuse să-i urmărească. Când vreunul dintre ei ieşea din casă, Harold o pornea în direcţia opusă, sau se retrăgea în parc sau, cel mult, făcea câţiva paşi în urma lor, astfel încât dac-ar fi întors capul şi s-ar fi uitat îndărăt, ar fi putut să creadă, sub imperiul fricii, că se ţine după ei.

Obiceiurile lor îi deveniră familiare. cu excepţia unei luminoase dimineţi de duminică, în care Greensmith îşi scoase câinele la plimbare în parc, bătrânul nu pleca niciodată pe jos, ci numai în automobilul luxos, verde-închis. Mai exista şi un al doilea automobil, sport, vişiniu, cel pe care Harold îl mai văzuse o dată; acesta părea să-i aparţină fiului.

În zilele obişnuite, atât tatăl cât şi fiul plecau la ore fixe, fiul cu un sfert de oră înaintea tatălui. De întors nu se întorceau însă cu aceeaşi regularitate, fiul nearătându-se uneori deloc în timpul cât Harold stătea la postul său de pândă, iar Greensmith, car. E ’de obicei revenea acasă la şase şi jumătate, câteodată nu-şi făcea apariţia decât mult mai târziu.

Nici mama, nici fiica (dacă era într-adevăr fiică) nu conduceau vreunul dintre automobile. Pe Harold îl cam nedumerea fata, pe care n-o vedea decât foarte rar, ceea ce-l făcu să tragă concluzia că nu locuia permanent cu părinţii. Reacţiile ei la prezenţa lui vădeau o curiozitate făţişă, care-i dădeau oarecum un aer de detaşare – dar abia mai târziu avea să afle pricina acesteia.

Prin contrast, însă, doamna Greensmith părea cea mai

alarmată de prezenţa lui; faţa ei palidă era cea care se ivea mai des la fereastră şi mâna ei era aceea (bănuia Harold), care trăgea la o parte, cu nervozitate, câte un colţ de perdea. Când ieşea din casă şi dădea cu ochii de el se întorcea repede înapoi, iar mersul ei dovedea o stinghereală acută. O dată, când se ivi el, doamna Greensmith se afla în grădină, ghemuită pe vine, cu mâinile în mănuşi de grădinărit, ocupându-se aferată de nişte tufe de şofran, pete de soare în pământul care-şi fredona frăgezimea, iar naturaleţea şi chibzuiala acestei îndeletniciri se reflectau în mişcările ei îndemânatice; dar când Harold îi atrase atenţia printr-un simulat acces de tuse bronhică, mişcările îi deveniră brusc crispate, spasmodice şi, după câteva clipe, îşi scoase mănuşile mânjite de pământ, le zvârli pe jos şi intră în casă. Perdeaua începu să zvâcnească...

Alte observaţii: familia Greensmith nu primea prea des musafiri; în fiecare zi, venea o femeie de serviciu, şi în fiecare joi, un grădinar; locul predilect de scormonit pământul al câinelui era sub o tufă de rododendron; relaţiile familiei Greensmith cu vecinii lor din stânga erau glaciale. În fiecare dimineaţă cumpărau un litru şi jumătate de lapte şi şase ouă; iaurt şi smântână numai din când în când; nu se duceau la biserică; lăzile de gunoi erau golite marţea.

Treptat, fără voie, Harold se deprinse cu ritmurile străzii: orele când era aglomerată de vehicule şi pietoni, şi cele când era aproape pustie şi relaxată. Ştia şi felul în care bătea vântul printre copacii străzii. Urmărea înmugurirea înceată a grădinilor, cunoştea arborii care bordau trotuarele. Ajunse să recunoască locatarii străzii, negustorii, comisionarii, pe cei care intrau sau ieşeau din parc pe această parte, mai cu seamă copiii, faţă de care nici nu era nevoie să încerce a-şi disimula prezenţa. Uneori îl zărea pe fanaticul cu barbă pe care-l întâlnise într-o seară rece şi ploioasă, cu multă vreme în urmă. Erau câteva doamne bătrâne care îşi plimbau regulat căţeii, câteva fete *au pair*[2] care alergau, ţăcănind din tocurile înalte, la cutiile poştale, şi apoi îndrăgostiţii – în special o pereche care, în fiecare seară, la aceeaşi oră, petreceau fix un ceas într-un automobil parcat întotdeauna în acelaşi loc ferit, şi care nu păreau nici măcar să

---

2 **Sistem prin care unele tinere, pentru a învăţa temeinic o lijnhă străină, locuiesc un timp cu pensiune completă la familii din alte ţări, prestînd în schimb ajutor gospodăresc.**

se sărute, ci doar să stea li-, piţi, ea cu capul pe umărul lui şi el cuprinzându-i mijlocul cu braţul, în timp ce ţigările scânteiau rubiniu prin parbrizul înceţoşat.

LA MICUL DEJUN, Margaret citi o scrisoare primită de la maică-sa.

— În sfârşit şi-a dus maşina la revizie. Omul de la garaj s-a crucit că a putut să mai ţie atâta în halul în care era. Frânele nu mai funcţionau aproape deloc.

— Alte noutăţi?

— Într-o noapte au avut o furtună cumplită. Le-a smuls ţiglele de pe acoperiş. S-a hotărât definitiv pentru excursia în Italia. Oh – doamna Greetham nu se simte bine deloc. Trebuie să se interneze în spital pentru un tratament cu raze Roentgen.

— Vai de mine!

În dimineaţa aceea, Harold născoci un pretext ca să plece de la birou pentru a-i cumpăra doamnei Deakins un porţelan în locul celui spart de el. Cheltui o grămadă de timp şi de energie nervoasă pentru a descoperi o copie exactă. În sfârşit, în cea de-a patra prăvălie, când i se arătă – mai curând din întâmplare decât dintr-un impuls de empatie din partea vânzătoarei arogante – o bomboniera care semăna ca două picături de apă cu cea spartă, uşurarea şi încântarea lui nu mai cunoscură margini.

Dar să fi fost chiar aceeaşi? Brusc încolţi îndoiala. Avea aproximativ aceeaşi mărime, formă şi culoare; dar se uitase el vreodată cu atenţie la bomboniera doamnei Deakins pe vremea când era întreagă? Oare şi aceea avusese margini aurite? Şi să fi fost aceeaşi nuanţă de albastru? Chiar mărimea şi forma erau într-adevăr aceleaşi?

Când vânzătoarea se pregătea să i-o împacheteze, Harold îi smulse bomboniera din mâinile cu unghii sidefate, gata să o scape a doua oară pe jos. O puse repede pe tejgheaua de sticlă şi, bâlbâind câteva scuze către fata de gheaţă, plecă grăbit din prăvălie.

Renunţă la investigaţii şi, în următorul magazin, aranjă expedierea unui porţelan de Sevres, foarte scump, care nu avea nimic comun cu bomboniera.

Unele zile par încărcate de prevestiri rele – sau poate că prevestirile sunt mereu prezente, aşteptând doar confirmările? Când se întoarse la slujbă în timpul pauzei de prânz, Harold

dădu peste Peter Miher, cocoţat pe un birou, cu o mână adânc plonjată în bluza descheiată a Stellei care, în genunchi, stătea lipită de picioarele lui. cu obrajii ca para focului, Stella fugi din cameră.

Harold se simţea jenat; dar nu la fel şi Miller, care-şi înălţă, cu un gest firesc, mâna caldă încă (probabil) de atingerea sinilor grei ai Stellei, pentru a-şi îndrepta cravata.

— Ai întrerupt o idilă de prânz. Nu e nicio supărare.

— Stella părea tare necăjită.

— O, Stella-i fată bună, replică Miller nepăsător. Cealaltă, Viv, e mai focoasă. Aia-i în stare de orice.

Mai târziu, în cursul după-amiezii, Ilarold se surprinse aruncându-i lui Viv priviri de scandalizată incredulitate – gândul că fata asta urâtă, stângace, şleampătă, era în stare „să facă amor" părea o răsturnare a ordinii naturii.

În seara aceea când plecară de la biroili, Harold, fără nicio intenţie specială, îi propuse lui Miller să ia împreună o băutură. Tânărul acceptă fără entuziasm. În bar, păru mai distant ca oricând, arboră chiar un aer sardonic, o expresie de dispreţ general.

— Societatea! răspunse, referindu-se la o frază anterioară. Ori de câte ori auzi pe vreunul vorbindu-ţi despre „Societate" să ştii că mănâncă rahat, vrând să se pună pe el în valoare. „O ameninţare pentru Societate" – echivalează cu „bagă-l la şapte ani de muncă grea!" „Valorile culturale ale Societăţii11 sau alte trăsnăi de felul ăsta se traduc prin: „trimiteţi oamenii să vadă piesele scrise de mine!" „Societatea e scandalizată41 înseamnă: „întrucât noi nu mai putem face amor, să nu mai facă nici alţii!"

Cei doi – indiferent de iluziile pe care şi le făcea Harold – aveau foarte puţine în comun; aşadar, conversaţia lor gravita inevitabil în jurul biroului şi colegilor. Vrând să-i fie agreabil, Harold aduse vorba despre Viv… pentru a se trezi supus unei diatribe plină de ostilitate.

— O cunoştinţă de-a mea a adoptat unul din ţâncii ăia chinezi care crăpau de foame prin şanţurile din Hong Kong, începu Miller cu aparentă inconsecvenţă. Când copilul ăsta **se** apropie de mâncare încep să-i curgă balele şi înşfacă bucatele cu amândouă mâinile, îndesânduşi-le în gură, până se îneacă şi nu mai poate înghiţi. Dădu pe gât o duşcă. A fost lipsit de hrană la timpul potrivit. La fel e şi cu tărăboiul ăsta împuţit pe care-l

faceţi voi în jurul chestiunilor sexuale! Necazul provine din faptul că oamenii de vârstă dumitale nu le-au cunoscut la vârstă potrivită. Şi acum le curg balele numai cât se gândesc la ele, şi îmbracă lucrul cel mai elementar în tot felul de aiureli şi de sofisticării, iar când li se iveşte vreun prilej să treacă la faptă, habar n-au cum să se folosească de el.

Miller îşi goli paharul. Harold se cutremură. Totuşi, indignarea pe care i-o stârnea grosolănia tânărului era oarecum temperată de faptul că teza acestuia corespundea într-un fel cu crezul actual al lui Harold: un om ajuns la maturitate poate sacrifica dizgraţioasele exerciţii ale plăcerilor fizice pe altarul unor preocupări mai acaparante.

— Vrei să spui că atunci când un bărbat…

Harold se trezi vorbind în faţa atenţiei rătăcitoare a lui Miller. Nu-şi dădea seama cum, dar paharul dispăruse din mâna acestuia. Tânărul îl atinse pe Harold pe umăr.

— … e în căutarea vieţii, în asamblu, Viaţa cu *V* mare… îşi începu Harold exegeza.

— Vreau să spun la revedere.

Harold clipi din ochi; Miller dispăru din bar parcă prin prelungirea aceluiaşi truc de scamator care-i volatilizase şi paharul din mână.

Când. Puţin mai târziu, îşi preluă postul în faţa casei, Harold, din pricina semnelor rele care păruseră să se acumuleze în acea zi, se aştepta să se întâmple ceva. Şi, într-adevăr, se întâmplă în acel moment al înserării când, înainte de a se lăsa întunericul, văzduhul pare deodată să iradieze o sclipire metalică, de o luminozitate pură.

Fiul lui Greensmith ieşi repede pe poartă. Era fără pălărie, şi purta o scurtă de vânt, cu guler de blană. Privirea lui absorbi prezenţa lui Harold, apoi tânărul dădu să coboare panta. După vreo doisprezece paşi se opri brusc, se roti pe loc – ca şi cum un arc din el vibrase reacţionând la fluxul magnetic al aşteptărilor lui Harold – şi, după o secundă de ezitare, traversă drumul.

Pentru prima dată, Harold se găsea în faţa unei provocări. Nu avu timp să se simtă surprins sau alarmat; tânărul, încruntat, cu fălcile încleştate, se afla în faţa lui. Sub gulerul de blană purta un fular cafeniu de mătase şi o cravată vărgată, emblema de membru al vreunui club sau asociaţii. Chiar sub buza de jos, îi înflorise un coş cu un vârf alb, copt, gata să crape, în jurul

căruia nu se bărbierise.

— Ei bine, începu el, ce doreşti? Ce naiba tot dai târcoale pe aici ca un, ca un…

Evident, scena nu fusese pregătită; ajuns la punctul culminant, nu ştia ce să mai spună.

— Lasă-ne în pace, auzi? încetează o dată cu jocul ăsta! Lasă-ne în pace!

Descleştându-şi maxilarele ca să vorbească, îşi pierduse aerul de furie îndârjită; mânia rămăsese, exprimată prin ochii îngustaţi şi mişcarea dezordonată a buzelor, dar acum părea speriat şi exasperat. Respiraţia lui avea un uşor iz de gin.

— Nemernic idiot ce eşti! Ce-ţi închipui că faci? Ce încerci să dovedeşti, nemernic idiot?

Dacă te luai numai după expresia lui, ai fi zis că e gata să izbucnească în plins.

Muţenia lui Harold nu era deliberată. Şi el, ca şi celălalt, nu reuşea să găsească cuvintele potrivite. Inconştient, îşi scosese mâinile din buzunare şi acum stătea gârbovit, cu capul întors spre adversarul său, dar privindu-l dintr-o parte, pentru a da impresia, oricui i-ar fi observat, că nu-l cunoaşte pe tânăr.

Urmă un absurd moment de tăcere, în timpul căruia o maşină trecu atât de razant pe lângă trotuar, încât amândoi se dădură, instinctiv, într-o parte.

— Oricum, să nu zici că nu te-am prevenit, urmă tânărul, acum ceva mai stăpân pe sine. M-am săturat până peste cap de toate aiurelile astea. Te avertizez! Ai mai fost avertizat o dată. Dar ştiu eu ce le trebuie indivizilor de teapa ta. Voi ăştia nu înţelegeţi decât de un singur lucru. Şi eu ştiu foarte bine care-i ăla şi te asigur c-o să ai parte de el: o cafteală de o să-ţi culegi oasele de pe jos.

Harold nu se simţea intimidat; în fond era încă lumină, oameni în jur, şi tinerelul ăsta puţintel la trup, cu trăsături molatice (trăsături care, îşi dădu seama Harold, le reproduceau pe ale lui taică-su dar într-o versiune subţiată, îndulcită, şi cu oarecari devieri de parcă s-ar fi împotrivit unei copieri prea fidele), nu era un adversar de temut.

Ghicindu-i parcă gândurile, băiatul adăugă:

— Şi n-avea grijă, că n-o să fie mereu lume pe aici. Într-o noapte când te mai prind că dai. Târcoale casei, ai să te pomeneşti cu o bandă de prieteni de ai mei în spinare… — îşi

coborî glasul – şi dimineaţa te scoli mort într-un tufiş.

Harold simţea cum începe să i se solidifice mânia dar undeva foarte adânc în el, bine strunită de voinţă, gata să se dezlănţuie sau să se lase frânată după voie. Cumpănea în gând diferite riposte: „Nu înţeleg ce tot spui acolo. Asta-i o stradă publică. Cine eşti dumneata?" Atenţia îi fu brusc atrasă de o mişcare – 3 schimbare de poziţie, un freamăt – în casă. Îşi întoarse privirea într-acolo: perdeaua unui dormitor părea ţinută ţeapăn de o mână.

Ochii tânărului Greensmith îi urmăriră privirea. Ca şi cum ar fi putut să fie auzit dinăuntru, adăugă cu o demnitate scrobită:

— Asta a fost tot ce-am avut de spus. Te sfătuiesc să ţii seama de avertismentul meu.

Perdeaua se mişcă vizibil.

— Nu înţeleg ce tot spui acolo, începu Harold pe un ton profund ofensat. Ce trăsnăi îndrugi? Şi, mă rog, cine eşti dumneata? Asta-i o stradă publică. Oricine are dreptul să staţioneze pe ea. Dreptul să staţioneze fără să-i pice un ţicnit pe cap şi să-l…

Zâmbea, inconştient, în timp ce-l privea pe tânăr în ochi. Băiatul roşi.

— Bine, ţine minte ce ţi-am spus!

Harold îi îngădui să aibă ultimul cuvânt.

Tânărul coborî dealul în fugă, fără să mai arunce vreo privire îndărăt.

Îndată ce socoti că-i momentul potrivit, plecă şi Harold.

Dar încercările acelei zile încă nu se isprăviseră.. Contrar deprinderilor sale, Harold se duse direct acasă.

Eileen îi zâmbi dulce de pe canapea. În timp ce-şi turna o băutură, stând cu spatele la ele, Margaret îl lămuri că fuseseră împreună la cinema şi pe urmă o invitase pe Eileen la ei, convinsă că Harold va întârzia. În mod ciudat, dintre ele două Margaret părea cea mai descumpănită. Dădea impresia că vrea cu orice preţ să realizeze o împăcare între soţul şi prietena ei, de parcă antipatia lor reciprocă era de asemenea natură încât exista pericolul să-şi sară unul altuia în spate. Eileen, în afară de faptul că afişa o veselie cam forţată, părea să se simtă la largul ei. La început Harold s-a arătat taciturn, apoi s-a trezit vorbind ţâfnos şi sarcastic, agasat şi de agitaţia nevesti-si şi de aerele Eileenei de a se simţi ca la ea acasă.

Terminaseră cu discuţiile despre film; dar reveniră la el când

Margaret, grăbindu-se să spargă un interval de tăcere, repetă:

— Da, fata era minunată. E-o actriţă nouă. E la primul ei film. A fost o scenă… — îi explică ea lui Harold – când fotbalistul încearcă s-o facă să înţeleagă ce înseamnă fotbalul pentru el, iar ea abia aşteaptă să-l vadă terminând…

— O înţeleg perfect, întrerupse Harold.

— … pentru că s-a hotărât să-i spună că aşteaptă un copil. Şi poţi citi pe faţa ei că ştie foarte bine că va trebui să-l părăsească, fiindcă în viaţa lui nu există nimic altceva decât fotbalul.

— Chiar poţi citi toate astea pe faţa ei? întrebă Harold.

— Mă rog, au fost o serie de *flash-back*-uri şi chestii din astea. Margaret îşi reluă rolul de negociatoare: Eileen a găsit scena asta cam brutală. Ea-i ca tine. Harold… acum se întorsese spre Eileen… Harold nu-i deloc amator de genul ăsta nou de filme englezeşti, găseşte că au subiecte sordide.

Harold îi aruncă o căutătură fioroasă.

— Ba nu găseşte deloc aşa ceva. Pur şi simplu mi se par plicticoase şi nerealiste. Şi sunt plicticoase şi nerealiste pe subiecte diferite.

— Nu-ţi plac filmele despre viaţa de zi cu zi? întrebă Eileen.

— Nu despre asta-i vorba. E tocmai ceea ce' încerc să explic. Harold simţea că se înăbuşă. Ce-mi displace mie, adică obiecţiile pe care le ridic eu… — era iritat pe el însuşi că se străduia să-şi demonstreze un punct de vedere care nu-l interesa câtuşi de puţin – se referă la felul în care falsifică ceea ce numeşti „viaţa de zi cu zi", minciuna pe care o propagă şi – dacă vrei – ignoranţa lor. Era surprins de propria-i vehemenţă: Orbirea lor.

— Harold e un om extrem de exigent, spuse Eileen râzând zgomotos.

— Şi mă enervează superficialitatea concepţiei care nu poate discerne acest lucru, adăugă Harold în chip de încheiere.

— În toate e atât de conservator? întrebă Eileen, cu ton retoric. Se aplecă într-o parte şi-l ciocăni pe Harold pe genunchi, continuând să râdă. Nu ştii că lucrurile cu cât se schimbă cu atât rămân aceleaşi? Vin nou în sticle vechi, sau aşa ceva. Ochii îi sclipiră, lansând scântei albastre spre Harold. Îmi face impresia că tu eşti genul de om care nu apreciază nimic din ce-i nou. Deşi s-ar putea ca uneori, din plictiseală, să încerci să guşti noul, până la urmă te întorci tot la comodele căi bătătorite.

Se lăsă pe spate şi—i aruncă lui Margaret un zâmbet de complicitate poznaşă, juvenilă.

— Vai, Eileen, nu-i chiar aşa, încercă să-l apere Margaret.

— Mă rog, tu ştii mai bine, dragă. E un om atât de neaşteptat!

— În felul lui, Harold are un temperament plin de neastâmpăr. Margaret vorbea cu importanţă, ca şi cum conversaţia se ducea numai între ele două. E ultima persoană care să nu aprobe ceva numai pentru că e nou. Desigur că sunt şi unele lucruri noi care... vreau să spun că...

Harold se foia enervat, dar Eileen fu aceea care puse capăt discuţiei.

— Fireşte, dragă, ştiu foarte bine. Am glumit, voiam **numai să-l tachinez.** Îşi luă o expresie

zu

de modestie convenţională. Ştii, bărbaţilor le1 prinde bine din când în când să le mai dezumfli teribilul lor orgoliu masculin.

— Da, ştiu, dar...

Simţind că surâsul pe care-l arborase suna ca o monedă falsă, Harold interveni plin de ardoare:

— Ce-ar fi să mai isprăvim cu trăncăneala asta „între noi femeile"?

Margaret ieşi din cameră ca să aducă o revistă pe care i-o promisese lui Eileen. Lăsându-şi capul pe spate şi încordindu-şi gitul pudrat, Eileen scoase un suspin dramatic. Se uită la Harold şi făcU o strâmbătură comică, înălţându-şi sprâncenele, deschizând larg ochii, căscând gura şi scoţând limba pe care o arcui spre nas, dezvelindu-i dedesubtul mucilaginos.

Harold se înfioră.

Brusc, Eileen zvâcni înspre el.

— Să ştii că nu eu am aranjat venirea aici, îi şopti ea. N-a fost ideea mea. Margaret mi-a spus că eşti în oraş. Dar, de fapt, trebuie să-ţi vorbesc. Pe faţa ei nu mai era acum nici urmă de veselie. Trebuie...

Harold o privi de la depărtări îngheţate, parcă fără s-o recunoască.

— Ce articol vrea să-ţi arate Margaret? Vorbea cu glas tare şi impersonal. Parcă a pomenit ceva despre plante în ghivece? N-am ştiut că şi pe tine te pasionează.

Eileen îi aruncă o privire în care licărul de uimire de la început se prefăcu pe dată în dezgust profund.

— Margaret n-a prea avut succes când a încercat să le cultive. Mai devreme sau mai târziu, toate s-au ofilit.

— Cine? întrebă Margaret reintrând în cameră.

— Plantele în ghivece pe care ţi le-a dat doamna Carlotti. Îi povesteam lui Eileen.

— Ah, alea! Margaret râse vesel; apoi, pentru o frântură de secundă, surprinse privirea lui Eileen fixată încă asupra lui Harold, şi râsul

i se stinse pe buze. Le-am pus prea multă apă… Sau poate prea puţină.

Eileen sărise în picioare şi lua acum revista din mâna lui Margaret, manifestând o exagerată recunoştinţă.

5

HAROLD ÎŞI ÎNCEPU urmăririle curând după scena petrecută între el şi fiul lui Greensmith. Era o experienţă nouă, care se deosebea nu numai în intensitate dar şi în calitate faţă de cele trăite până atunci; descoperise că, legându-şi mişcările de. Ale altuia, se eliberase de propriile-i limitări şi dobândise o paradoxală libertate. Prilejurile de urmărire care i se ofereau erau puţine şi uneori nici nu profita de ele; părea să fie o chestiune de capriciu, sau poate că depindeau de un factor nedefinit, de ceva din înfăţişarea celui ce părăsea casa.

Prima urmărită a fost fiica. Era într-o duminică după-amiază şi Harold, obosit de aşteptare, îşi abandonase postul de observaţie şi se aşezase pe o bancă în parc. Fata ieşi din casă prea repede pentru ca el să-şi poată relua locul obişnuit, dar traversă drumul şi, apucând pe aleea ce ducea în parc, trecu chiar pe lângă el. O clipă Harold gândi că-l zărise din casă şi că venea spre el, ca şi frate-său, cu intenţia de a-i vorbi; fata trecu însă mai departe, cu pasul sprinten, iar privirea în care-l învălui – aceeaşi ca de fiecare dată când îl întâlnea – exprima o nedumerire neutră, surprinsă, dar care nu condamna.

Niciodată nu se mai aflase atât de aproape de ea. Poate că tocmai privirea ei înviorătoare, chiar caritabilă, îl determină să o urmărească, nu atât din curiozitate, cât din mirarea stârnită de impermeabilitatea ei.

Deşi parcul roia de lume, nu-i venea greu să se ţină după ea, pentru că purta o beretă albă, croşetată, cu un pompon în creştet, şi asupra acesteia îşi fixă el privirea, urmărind-o cum apare şi dispare pe după diferite colţuri, cum urcă şi coboară

alei povârnite, când făcându-se nevăzută pe după copaci şi tufişuri şi grupuri de oameni, când luându-şi din nou un alb avânt, ca un balon sau o pasăre dintr-un basm pentru copii, ori dintr-un film cu trucuri spectaculoase. Harold păstra o distanţă bunicică între ei, şi fata nu întoarse niciodată capul, înaintând cu paşi mari, neîmpiedicată de vreo poşetă, legănându-şi liber braţele şi răspândind o vigoare tinerească ce contrasta cu nepăsarea **lenevoasă a celor mai mulţi dintre plimbăreţii** de duminică. Purta, în afară de bereta călăuzitoare, un pulover gros, maron-roşcat şi o pereche de pantaloni fără formă. Harold, urmărind-o dintr-un capriciu năuc şi iresponsabil, nu izbutea s-o identifice cu acea tânără zărită cu alte prilejuri – fata, tot în pantaloni, care, alături de maşina sport vişinie, îi crease impresia unei reclame dintr-o revistă de lux, sau fata tăcută, copia mai scundă a mamei, care i se arătase în holul casei Greensmith, sau chiar cu silueta elegantă, stăpână pe sine, neavând nimic din elanul adolescenţei, pe care o văzuse de atâtea ori de la postul său de observaţie intrând sau ieşind din casă. Părea să fie una dintre acele persoane care-şi schimbă înfăţişarea în raport cu acţiunile de moment.

Ajunse la capătul cel mai îndepărtat al parcului şi ieşi pe poartă, înfundându-se în pădurice domesticită care-l prelungea. Aci trecătorii erau mult mai rari şi, la început, datorită copacilor şi şerpuirilor potecii, Harold putu să-şi continue urmărirea de la aceeaşi depărtare, fără teama de a fi descoperit. Dar bereta albă, steaua lui călăuzitoare, începuse acum să atragă şi altora atenţia. Un tânăr care venea din direcţia opusă, îşi încetini mult mersul când se apropie de ea, şi-i făcu loc să treacă, cu o voită curtoazie pe care fata n-o băgă în seamă. Apoi întoarse capul după ea şi, când Harold se apropie de tânăr, acesta îi aruncă o privire piezişă, de rivalitate sau de complicitate. Deodată, între Harold şi bereta albă apăru un alt bărbat: mai vârstnic decât cel dinainte, o urmărea stăruitor, fluierând câteva măsuri dintr-o melodie săltăreaţă, ca să atragă atenţia fetei asupra prezenţei sale. Ba îşi iuţea, ba îşi încetinea paşii, aşa încât uneori se găsea foarte aproape de ea. Tânăra nu trădă că ar fi fost conştientă de prezenţa lui decât printr-un mers ceva mai ţeapăn, dar Harold socoti prudent să se ţină mai la distanţă.

Cum poteca urca, bereta albă se ivi o clipă printre copacii

înmuguriţi, apoi Harold o pierdu din priviri. Şovăi un timp, gata să se întoarcă din drum, dar perspectiva de a-şi relua pânda în faţa casei i se păru subit nespus de searbădă. Îşi puse deschis întrebarea de ce se ţinea după fată, ce pofte ascunse îi stimulase această urmărire, dar neizbutind să-şi dea niciun răspuns, renunţă să se mai întrebe.

Gâfâind uşor, tăie drumul, luând-o prin pădurea cântătoare spre şoseaua care o despărţea de poieni. Pe şosea nu se zărea nicio beretă albă. Porni la întâmplare de-a lungul şoselei, spre locul de unde încolţea poteca. N-o văzu nici pe potecă. O pierduse.

De partea cealaltă a şoselei, îl zări aşezat pe parapet pe omul care o urmărise fluierând; avea o mutră acră. Harold traversă. Jos, se aşterneau poienile: valea cobora abrupt din acest punct, iar în dreapta licărea lacul, înconjurat de oameni; în stânga, un pâlc des de brazi întunecaţi. Harold se strecură pe sub rampa parapetului şi o luă spre stânga, alergând împleticit în josul povârnişului. Ajuns în vale, se îndreptă spre capătul mai îndepărtat al crângului de brazi. Nu era conştient de ridicolul comportării lui.

Se orientase bine şi, cum nu-i mai despărţeau decât câţiva metri, fata ar fi dat cu ochii de el când ieşi dintre copaci, dacă n-ar fi privit absorbită la faţa partenerului ei.

Harold prinse chiar câteva frânturi din vorbele fetei: „... tind şi dansând în ascensor şi în – ... unde promenada se îmbul...” cel puţin asta i se păru că auzise: cuvinte cumplit de misterioase, al căror tâlc n-avea să-i fie niciodată revelat.

Fata avea o voce plăcută, curgătoare, şi pronunţa cuvintele voit prescurtat, dar clar.

Harold, încetinindu-şi pe loc paşii, o porni în spatele lor cu încântarea colecţionarului de fluturi convins că exemplarul cel mai rar avea să iasă în curând la lumină, dintre copaci.

Le oferi un avans bun, lăsându-i să înainteze prin iarba elastică, parfumată, verde ca mărul necopt, şi apoi îşi reluă urmărirea. Umbrele celor doi se aşterneau lungi în urmă-le, mai clar conturate decât siluetele lor. Harold nu putuse desluşi la partenerul fetei decât că era tânăr şi negru.

Cei doi continuau să se plimbe mână în mână, legănându-şi braţele, dar când vreun obstacol neprevăzut al terenului îi făcea să se apropie

• unul de altul, îşi reluau pe dată distanţa dintre ei. cu percepţiile-i ascuţite de atâta concentrare, Harold simţea cu certitudine că tinerii se aflau în stadiul incipient al unei idile, dar îmbinarea neştirbită a degetelor împletite prezicea o propăşire rapidă.

Ţinându-se la o depărtare bună, astfel încât fata, dacă ar fi întors capul, ar îi zărit doar o siluetă care i-ar fi sugerat ceva vag familiar, le urmărea umbrele afundându-se în lumina soarelui pur ce se rumenise uşor, şi-şi simţea parcă şi el paşii mai sprinteni, braţele mai avântate. Era necesar să-şi repete mereu ce scop avea urmărirea lui, pentru a contracara cu greutatea duşmăniei senzaţia de bucurie şi de; inocenţă pe care i-o inspira priveliştea celor doi îndrăgostiţi.

Echilibrul balanţei a fost răsturnat de un incident care s-a petrecut în momentul când fata lui Greensmith şi partenerul ei treceau peste un podeţ care traversa un pârâu. Două cucoane cu doi câini veneau din direcţia opusă. Tinerii se lipiră de parapetul podeţului ca să le facă loc să treacă. După ce trecură cele două? doamne, fata îşi roti iute privirea în jur, îl cuprinse brusc pe băiat în braţe, îi dezmierdă faţa cu mâna şi rămase o clipă lipită de el.

Aflat departe, pe culmea măgurii din spatele lor, Harold ştiu ce s-a întâmplat, cu certitudinea pe care ar fi avut-o dacă s-ar fi găsit, invizibil, chiar lângă ei: cele două cucoane îşi – exprimaseră, fie printr-o remarcă, fie printr-o privire ironică, dezgustul rasial, iar fata îşi îmbrăţişase iubitul pentru a-i alina mândria rănită şi pentru a-i cere scuze în numele* rasei ei.

Se dezlipiră şi porniră mai departe, mână în mână, ca şi până atunci, dar Harold, când tra-l versă la rândul lui podeţul acoperit de muşchi, redevenise spionul calculat şi răuvoitor din momentele de pândă de pe trotuar.

Deci fiica lui Greensmith avea un iubit negru. Şi de ce s-au întâlnit în taină, la marginea crângului? Simţi cu convingere că Greensmith nu numai că n-avea habar de legătura fiicei lui, dar că dacă ar fi aflat, ar fi reacţionat cu aceeaşi ură instinctivă ca şi cele două cucoane moraliste cu căţei, ba chiar ura lui ar fi fost intensificată şi complicată de simţul patern.

Urmărirea îl condusese pe Harold la descoperirea unei noi arme pe care o putea folosi împotriva duşmanului său. Ura lui pârjolea iarba mătăsoasă, caria pomii îmbobociţi, iar fata şi băiatul,

văzuţi acum prin ochii lui Greensmith, deveneau groteşti, obsceni în comuniunea lor. Brusca răsturnare a opticii lui Harold nu era forţată; îşi trăgea seva – oricât părea de ilogică, oricât de contrarie concepţiei lui generale, total antirasiste – dintr-o subită identificare cu Greensmith. Deşi aceasta îl reducea la o condiţie de hidoşenie şi de suferinţă, o accepta. Ura lui, necruţătoare, era gata să aprobe orice enormitate: asta era desăvârşita lui libertate.

Se simţea îndemnat să alerge după cei doi tineri, împroşcându-i cu murdării şi insulte. Dar nu! Răbdare! Viclenie! Foloseşte arma împotriva aceluia pe care o să-l rănească mai adânc! Acolo unde rana poate fi mortală. Aş– leaptă! Chibzuieşte!

Harold se poticnea din pricina oboselii, conştient că i se muiaseră picioarele. Creierul părea să-i fi devenit greu şi palpabil, îl simţea atârnându-i în cutia craniană, de parcă îşi revenea după o lovitură în moalele capului. Nu mai avea niciun sens să-i urmărească pe tineri.

Pe drumul de întoarcere, fu surprins să constate cât de mulţi dintre cei care se plimbau în parc erau singuri, hăituind sau hăituiţi.

Celelalte prilejuri nu se dovediră la fel de rodnice. Următoarea ocazie care-l ispiti să-şi părăsească postul de observaţie se ivi într-o seară din cea de-a doua săptămână, când o văzu pe doamna Greensmith ieşind singură din casă. Abia se instalase la pânda lui; întârziase din pricina unei ciondăneli cu Margaret care, deşi la momentul când se produsese nu-l afectase deloc, acum îi distrăgea atenţia, împiedicându-l să se concentreze ca de obicei – ajunsese să creadă că acea concentrare a lui, cu nervii întinşi la maxim! în, îi dădea posibilitatea să infuenţeze, prin telepatie, cele ce se petreceau în interiorul casei. De astă dată, apariţia doamnei Greensmith îl luă prin surprindere; surpriza dublată brusc de o curiozitate fantezistă – s-ar putea, oare, să aibă şi ea vreun secret de-o asemenea potenţială nocivitate ca şi al fiică-sii?

— Îl făcu să o urmărească.

Doamna Greensmith privise lung spre poartă şi Harold nu era sigur dacă îl văzuse sau nu. Lăsă oarecare distanţă între ei. Acum, pe întuneric, mergea mai repede decât obişnuia să meargă ziua, şi la un moment dat – când Harold trecea pe lângă maşina parcată în locul ferit, prin geamul căreia se vedeau

capetele rubinii ale celor două ţigări aprinse – doamna aruncă o privire peste umăr, dar îşi întoarse atât de repede capul încât Harold avu impresia că o aude dojenindu-se singură pentru timiditatea ei.

Şi asta a fost tot ce s-a întâmplat. Doamna Greensmith coti pe strada îngustă pe unde o luase la fugă Harold după ce aruncase prima dată cărămida şi, când ieşi la rândul lui din străduţă, avu timp doar s-o vadă intrând pe aleea unei vile de la capătul pantei. Încercă să identifice de la distanţă casa, raportându-i poziţia la vilele de peste drum, dar când ajunse în dreptul ei efortul i se dovedi zadarnic, pentru că văzu o mică reclamă luminoasă roz, care indica: CLUBUL DE BRIDGE KENLEY şi, fără îndoială, aici intrase doamna Greensmith.

Oarecum mâhnit de scurtimea şi eşecul urmăririi sale, Harold îşi abandonă planul de bătaie pentru acea seară. Coborând strada în continuare, încercă senzaţia bizară că în toate acele vile închise se desfăşura o viaţă deosebit de însufleţită şi plină de satisfacţii, o viaţă de la care el era exclus, la fel de irevocabil ca şi cum ar fi fost un membru al unei detestate armate de ocupaţie.

Pe fiu îl urmări două seri la rând. Prima oară, băiatul coborî panta în goană, apoi, ajuns jos, o luă la fugă şi Harold, aflat la cincizeci de metri depărtare, îl văzu sărind pe platforma unui autobuz care trecea în viteză pe la deschiderea străzii.

A doua seară, reluându-şi postul de observaţie, Harold se întrebă de ce n-o fi plecat tânărul cu maşina sport vişinie, şi îşi răspunse că, probabil, se defectase. De îndată ce ajunse la această concluzie, auzi uşa de la intrarea casei deschizându-se, apoi paşi pe alee, şi scârţâitul porţii; pe dată începu să se plimbe agale pe bordura trotuarului, ferindu-se să privească peste drum; simţea aţintită asupră-i o privire care-l frigea, şi căpătă certitudinea că-i aparţinea tânărului Greensmith; i se transmiteau parcă şi undele mâniei acestuia, şi ale şovăielilor lui. Încordarea momentului atinsese culmea, gura lui Harold se ţuguiase într-un şuierat mut, picioarele i se mişcau mecanic.

Auzi poarta trântindu-se şi paşii apăsaţi ai băiatului, emiţând aceleaşi unde de vehemenţă; dar, pe neaşteptate, paşii se retraseră, adică o porniră în sus pe deal, direcţie foarte rar luată de cei din casa Greensmith.

Să fi fost o cursă? Harold tresări auzind un foşnet în tufişurile

din jur, amintindu-şi de ameninţarea băiatului că va veni cu o „bandă de prieteni”. Dar foşnetul se dovedi a fi fost produs de aripile unei păsări. Paşii apăsaţi, mânioşi, continuau să urce dealul. Harold îi lăsă să se depărteze, înainte de a se lua după ei.

Drumul se răsucea în jurul lizierei poienilor. Ca în numeroase alte prilejuri de la începutul întregii poveşti, Harold se simţi năpădit de o bună dispoziţie poznaşă, aşa încât înainta cu salturi şi elanuri inutile, azvârlindu-se în porţi şi ascunzându-se pe după copaci sau felinare.

Un timp îşi pierdu prada din ochi şi, când îl redescoperi, Greensmith era însoţit de alţi doi tineri. Foarte curând, toţi trei intrară în barul unui local care, ciudat, se întâmplă să fie acelaşi pe care-l vizitase Harold în dimineaţa de duminică, după primul telefon dat lui Greensmith. Trecând mai departe, se strădui să-şi amintească topografia barului, dar memoria lui nu reţinuse decât imaginea celor două fete căţărate pe scaunele de lângă el. Până la urmă, întorcându-se din drum, intră, şovăind, pe o altă uşă.

Se aşeză într-un loc din care, printr-o ferestruică pe care se serveau băuturile, putea să se uite în camera cealaltă, dar priveliştea îi era obturată de stomacurile şi piepturile celor ce se postau în faţa ei. Din câte putea vedea şi după larma de glasuri tinere care se auzea îşi spuse că Greensmith se găsea probabil acolo, aşa încât se retrase cu paharul lui pe un scaun aflat ceva mai departe, şi de unde erau vizibile şi feţele celor ce veneau la ferestruică.

Curând, se ivi şi chipul lui Greensmith în cadrul deschizăturii, apoi dispăru. Grupul lui de prieteni părea să fi crescut: li se mai adăugaseră câţiva tineri şi o fată. Din ungherul îndepărtat în care se afla, Harold nu putea desluşi nimic din ce vorbeau; răzbeau până la el numai hohote de râs satisfăcut de sine şi brutal. Îşi mai comandă o băutură şi rămase la bar, de unde nu-i mai putea vedea dar prindea, în schimb, frânturi de conversaţie. Nici acestea nu-l mulţumeau pentru că nu putea discerne care-i vocea lui Greensmith. O mare parte din vorbăria lor era lăudăroşenie juvenilă – relatări ale unor aventuri şi păţanii cu fete, cu şefii respectivi, cu funcţionari publici, isprăvi pe terenul de rugby, poveşti despre chefuri şi maşini.

Într-un interval de tăcere, Harold auzi:

— Cred că l-am pus cu botul pe labe. Arăta complet dărâmat. Vai de capul lui tâmpit!

Să fi fost vocea lui Greensmith? Şi despre cine vorbea oare?

Barul deveni brusc mai populat şi mai zgomotos, aşa încât Harold nu mai putea prinde decât cuvinte răzleţe, răzbind de după peretele de scândură despărţitor, şi batjocura inconştientă a râsetelor tinereşti. Se simţi iarăşi exilat, exclus, ca atunci când trecuse prin dreptul vilelor cu vieţi interioare trepidante, de lângă clubul de bridge. Senzaţia de putere şi de libertate pe care i-o insuflaseră pânda şi urmăririle lui se alterase total; ştia că încetase să mai constituie o primejdie pentru cei pe care-i pândea şi-i urmărea, nu mai era primejdios acum decât pentru el însuşi, căzuse în propria lui cursă. Simţi o nevoie imperioasă să acţioneze, să facă un gest prin care să-şi reimpună autoritatea.

Râsetele din încăperea cealaltă deveniseră asurzitoare. Harold îşi goli paharul, înconjură paravanul despărţitor şi intră dincolo; dimensiunile salonului îi erau surprinzător de familiare, ca într-un vis *deja vu.* Păşi încet, cu capul sus şi cu privirea aţintită asupra grupului de la ferestruica pe care se dădeau băuturile. Unul dintre tineri vorbea; Greensmith stătea rezemat de perete, cu o halbă de bere la gură. Când Harold se apropie de d, Greensmith lăsă halba jos şi începu să vorbească, în timp ce ochii i se întoarseră, neintenţionat, în direcţia lui Harold. Harold îşi încleştă dinţii pentru a-şi putea menţine atitudinea de sobră impasibilitate; îşi ţinea încă privirea pironită asupra lui Greensmith aşteptând să-l vadă că se îngălbeneşte, că se bâlbâie.

Dar nu s-a întâmplat nimic din toate acestea; ochii tânărului se îndreptară către cel căruia îi vorbea, iar trăsăturile grosolane i se arcuiră într-un zâmbet obscen, pentru că tocmai povestea poanta unui banc.

Apoi Harold trecu de ei, păşind pe un covor care părea în acelaşi timp că se afundă şi că i se lipeşte de tălpi. Continuă să străbată încăperea (ignorând total, la rândul lui, licărul de recunoaştere care se aprinse în ochii unei tinere brune, căţărate pe un scaun de bar), şi ieşi în stradă.

Ce trebuia să creadă? Nu putea gândi nici că acestui tânăr şovăielnic îi era atât de indiferentă existenţa lui, încât nu

izbutea să-l recunoască pe inamicul familiei şi nici că avea o asemenea stăpânire de sine încât putea simula o nepăsare totală. Şi Harold era totuşi sigur că, o frântură de secundă, tânărul îl privise drept în faţă. Ce-i rămânea să creadă? Că el, Harold, era total lipsit de identitate, o formă vidă, care exista doar prin ea însăşi.

Traversă strada, gol pe dinăuntru ca un strigoi, ca să caute în vitrina unui croitor de mâna a şaptea o reflexie care să-i confirme că exista într-adevăr. Faţa care-l privi de sub borul pleoştit al pălăriei avea aceeaşi irealitate glasată, aceeaşi imprecizie ca şi chipurile manechinelor neînsufleţite printre care apărea suspendată.

6

INTIMITATEA CĂSNICIEI. Când Margaret intră în dormitor, dimineaţa, în timp ce el se îmbrăca, Harold remarcă pe un ton de conversaţie:

— Ţi-a fost rău azi noapte? Ai vorbit în somn.

— Zău? Şi ce-am spus?

— Nu mai ţin minte. Cred că bolboroseai ceva nedesluşit.

Margaret luă obiectul după care venise.

— Şi tu vorbeşti în somn, răspunse ea. Strigi aproape în fiecare noapte.

După care, Harold începu să se asculte în somn, şi adeseori se trezea în toiul nopţii cu ecoul propriilor sale strigăte de ajutor răsunându-i în urechi.

O gripă l-a doborât la pat: timp de patru zile, capul şi gâtul îi plutiră dezintegrate într-un soi de terci, iar mădularele i se mişcau greoi, într-un permanent vâjâit de febră: „Faceţi să înceteze o dată lătratul câinelui ăluia blestemat!”

Margaret îl îngriji cu solicitudine şi pricepere, îmbinând îngăduinţa faţă de toanele lui cu grija severă pentru sănătate. În neputinţa lui lăcrimoasă, viitorul îi apărea ca un coridor lung, prăfos, cu calorifere îngheţate, anunţuri învechite, strâmbe, fluturând dezlipite pe pereţi pătaţi de igrasie, şi cu toate uşile ferecate.

Îndată ce începu să se simtă mai bine, îl cuprinse neastâmpărul, avea senzaţia acută că zace închis cu forţa, în timp ce afară se petreceau o sumedenie de evenimente importante, care se întreceau în a-i atrage atenţia. În cea de a doua zi de convalescenţă, pe o vreme blândă şi strălucitoare,

încercă să iasă din casă, dar Margaret se împotrivi cu o autoritate plină de voie bună. În cele din urmă, când începu să se lase înserarea, cu cerul încă lustruit şi aerul mângâios, se arătă de acord cu propunerea lui de a face o mică plimbare împreună.

Îl luă de braţ când traversară strada. Conversaţia lor era intermitentă şi întâmplătoare, dar avea o notă prietenoasă. După perioada lui de detenţie, seara îi părea cu atât mai senină şi mai binefăcătoare.

Pe drumul de întoarcere se aşezară pe o bancă, lângă un eleşteu micuţ pe care copiii lansau corăbii. Surprinzător, amândoi începură să-şi vorbească cu interes şi însufleţire.

În memoria lui Harold pluti amintirea unei alte asemenea seri, într-un alt asemenea loc, cu ani în urmă, când unul dintre copii era Steve

(acolo nu era un eleşteu, ci un teren nisipos de „joacă pentru copii”), iar el, Harold, cu soţia alături şi cu fiul său jucându-se sub ochii lui, simţise deodată o plenitudine atât de intensă, aproape mistică, a bucuriilor vieţii de familie şi certitudinea că în sfârşit găsise adevăratul făgaş de existenţă pentru sufletul lui neliniştit. Năpădit de un val de recunoştinţă, o cuprinsese pe Margaret în braţe, iar Steve, văzându-i, veni în fugă de la groapa cu nisip şi se aruncă peste ei, participând şi el la bucuria reciprocă. Harold îşi cuprinsese cu un braţ soţia şi cu celălalt fiul, o trinitate strâns închegată.

Se întoarse acum spre Margaret, care îi zâmbi îmbietor, lăsând să-i scape un suspin de mulţumire şi şoptind:

— E plăcut aici, nu? Atâta linişte!

Briza uşoară a serii mână corăbiile pe suprafaţa vălurită a lacului.

Şi apoi, după câteva minute, totul se schimbă brusc: stătuseră prea mult, acum nu mai găseau nimic să-şi spună, zidul invizibil se ridicase iarăşi între ei; îngheţaseră în atitudinile familiare de indiferenţă şi ostilitate înăbuşită.

A doua zi, Harold se duse la birou, trecând peste obiecţiile ridicate de Margaret cu jumătate de gură.

— Pramatie! Fătarnicule! îl întâmpinară colegii. Măcar te-ai distrat bine?

Singură Mary Pollard, care îi spuse că încă arăta rău şi-l întrebă cu sinceră îngrijorare dacă nu se grăbise să se reîntoarcă la

muncă, îi mai domoli mila de sine însuşi.

— Prietena ta te-a căutat de zor în timp ce tu umblai brambura în crailâc, îi spuse Greaves.

— De mai multe ori, întări Logan.

— Cred că în tot acest timp dumnealui se amuza cu alta la Brighton, interveni şi Stella, privindu-l cu ochi mari.

— Te-a căutat de vreo două ori o voce de femeie, explică Greaves. I-am spus că eşti bolnav şi că ar fi mai bine să-ţi telefoneze acasă. Dar probabil că n-a vrut să te tulbure. E discretă.

— Da, da. Îţi mulţumesc, răspunse Harold în silă, regretând de astă dată reputaţia lui de crai.

Eileen îl sună din nou pe la jumătatea dimineţii.

— Se ţine scai de tine, îi şopti Greaves, în timp ce Harold traversa încăperea, îndreptându-se spre telefon. Îi sfârâie călcâiele. Îţi dai seama numai după felul cum respiră în telefon.

— Da, am avut o gripă, răspunse Harold în receptor. Mai mult sau mai puţin, cam fragil încă.

Avea impresia că toţi ascultau cu urechile ciulite.

— Da, mi s-a spus că m-ai căutat.

Vorbea cu glas scăzut.

— Da, spuse din nou. Apoi încă un „Da”. Foarte bine, şi ce propui?

Se roti pe loc, astfel ca să stea cu spatele spre ceilalţi.

— Dar n-am decât o oră liberă. E atât de urgent? Nu s-ar putea diseară?

În împrejurările date, era imposibil să încerce s-o convingă.

— Da. Foarte bine. Da. Unu şi un sfert.

Când se întoarse la locul lui, fu scutit de comentariile celorlalţi.

Eileen stătea la intrarea parcului, lângă o gheretă de îngheţată, proaspăt zugrăvită şi vopsită, în faţa căreia se formase o coadă dezordonată de bărbaţi în haine de lucru, de fete guralive şi puşti de diferite vârste. Se îndreptă spre ea cu un zâmbet plin de afabilitate.

— Unde vrei să luăm masa? Cunoşti vreun restaurant prin apropiere?

— Hai să facem câţiva paşi. Eileen îl măsură cu o privire rapidă, nepăsătoare. Te simţi bine? Arăţi cam şubred.

— Mă dreg eu. Porni alături de ea. Ţi-am spus că nu dispun decât de o singură oră liberă. S-ar putea ca restaurantele să fie

arhipline.

— Ce zici ce dimineaţă încântătoare?

Umbrele copacilor pictau pe alee arabescuri muiate în verdele crud al frunzelor tinere. Soarele emaila oglinda lacului. Băncile luceau proaspăt vopsite. Pretutindeni funcţionari în pauza de prânz, înfulecând sandvişuri, sau tolăniţi pe iarbă, la soare. Vuietul circulaţiei era străpuns de câte un frenetic cânt de pasăre.

Eileen purta un taior de în, albastru deschis, şi pantofi albastru închis, care păreau noi.

— Eşti foarte elegantă, i se adresă Harold. O combinaţie foarte frumoasă şi primăvăratică.

Două raţe, cu spinări verde uleios, le tăiară calea, clătinându-se ca bete.

— Ei bine... începu Harold întorcându-se spre ea şi răsucindu-şi capul ca s-o privească în faţă. Ce trebuia să-mi comunici atât de urgent?

Eileen îşi întoarse privirile.

— Îmi pare rău că te-am pus pe drumuri şi îmi pare rău de tot deranjul, dar...

— Nu, nu. N-are nicio importanţă. Aşteptă o clipă ca ea să înceapă, apoi adăugă: N-ai vrea să ne aşezăm, dacă găsim vreun loc pe o bancă?

— Harold. Eileen se opri locului, întoarsă pe jumătate spre el şi privindu-l.

Harold se strădui să-şi compună o mână încurajatoare; nu-l muncea însă nici cea mai vagă curiozitate.

— Am vrut să-ţi spun şi mai înainte. Eileen porni din nou. Ţii minte, în ziua aceea la voi acasă... când Margaret a ieşit din cameră. Dar era încă prematur, nu aveam totală certitudine ci numai o bănuială, şi apoi tu nu te-ai arătat... mă rog... prea receptiv, aşa că am hotărât să mai aştept. Să aştept până voi fi absolut sigură.

Eileen făcu o pauză, ca să-i dea lui prilejul să vorbească, dar gândurile lui Harold încă nu o ajunseseră din urmă.

— Harold, tu nu înţelegi ce încerc să-ţi spun?

— Ba da. Vrei să spui că...

— Da. Sunt însărcinată. Eileen făcu un mic gest dispreţuitor. Mă tem că asta-i.

Instinctiv, Harold se uită la trupul ei şi adăugă pe un ton de

scuză nearticulată:

— Biată Eileen!

— Nu te uita la mine în felul ăsta! încă nu se vede. Mă mai încap rochiile, adăugă ea cu o notă aspră în glas.

— Ce belea! exclamă Harold. Ce… îşi dădea seama, îngreţoşat, cât de nepotrivit sunau cuvintele lui. O, Eileen, îmi pare rău!

— Las' că nu-i sfârşitul pământului. În mod surprinzător, îl înghionti prieteneşte cu cotul. N-au sunat încă trâmbiţele judecăţii de apoi. S-a mai întâmplat şi altor femei, ştii? Pot să jur că, chiar în această clipă, alte fete, în alto parcuri, mărturisesc câte unui bărbat căsătorit că le-a lăsat însărcinate.

În timp ce rostea aceste cuvinte, trecură pe lângă două doamne în vârstă, care nu renunţaseră încă la paltoanele de culoare închisă, şi Eileen le râse în faţă. Apoi adăugă, cu mai mult calm:

— Toată povestea datează doar de câteva săptămâni. Şi apoi, la vârstă mea eliminarea sarcinii nu e interzisă. Am un medic foarte bun. Nu-i vorba de o treabă făcută pe sub mână, înfruntând pericolele legii şi ale igienei. Totul va decurge normal şi legal.

— Înţeleg, înţeleg.

Harold era oripilat, dar numai la un nivel superficial al fiinţei lui, la acel strat aflat în stricta vecinătate a întâmplărilor lumii din afară, şi nu în adâncurile vieţii lui lăuntrice.

— Aşadar, vezi bine că asta era urgenţa. De asta ţineam să-ţi vorbesc. Şi tocmai acum ţi-ai găsit tu să faci o gripă!

— Eileen, eşti sigură că poţi… eşti sigură că… Harold se strădui să-şi adune gândurile. Probabil că tu ştii mai bine ce trebuie să faci. O, Dumnezeule, ce rău îmi pare! Afurisita mea nepăsare, blestemată iresponsabilitate! Lovi cu vârful pantofului într-o piatră. E foarte complicat. Şi-apoi banii. Vreau să spun, bineînţeles, că…

Eileen înălţă din umeri:

— Dacă ţii. Dacă crezi că împărţind cheltuielile cu mine o să-ţi uşurezi conştiinţa…

Pentru a doua oară îi vorbise cu asprime şi Harold avu bunul simţ de a păstra tăcerea. Făcuseră înconjurul lacului acum încreţit de briză; un băieţaş cu un zmeu mergea de-a-ndăratelea; două fete cu ochelari negri, piratereşti, împrăştiau firimituri de pâine pentru porumbei; un aparat de radio cu

tranzistori urla o melodie la trompetă.

Toţi cei patru ocupanţi ai unei bănci din faţa lor se ridicară o dată.

— N-ai vrea să te aşezi?

— Termină cu solicitudinea asta ridicolă! îl repezi Eileen îndepărtându-se puţin de el, cu oarecare aversiune parcă. Apoi adăugă: E vina mea în aceeaşi măsură ca şi a ta. Ba chiar, dintre noi doi, tu eşti mai puţin vinovat. Nu te condamn deloc.

— Când? întrebă Harold. Ştii când...?

— Ultima oară, când ai venit la mine. Îţi aduci aminte?

— Ah, da.

Eileen îşi întoarse capul, urmărind o mişcare pe apă.

— Cu Ronnie, nu am putut avea copii... Şi m-am gândit... în glasul ei vibra o notă de iritare... Ştii, în toată povestea asta eu mă puteam descurca foarte bine şi singură... N-aveam nevoie de ajutorul tău. Te rog să nu mă înţelegi greşit. Dar mi-am zis că trebuie să te consult înainte... altminteri mi s-ar fi părut neonest. Pentru că în cazul când tu ai dori-o...

— Ce anume? întrebă Harold, încă neînţelegând limpede aluziile ei.

— Dacă ai dori să păstrez copilul...

Un aparat de fotografiat făcu „clic” şi fata rezemată de trunchiul copacului, netezindu-şi cu mâna părul blond, sări în sus cu un mic strigăt de protest („De ce-ai declanşat? încă nu eram gata!”). Un minuscul muc de ţigară ateriză pe alee la picioarele lor: un muc fumat cu intensitate până la limita extremă. Timp de o clipă, Harold îşi simţi şira spinării străbătută de un fior care semăna cu tentaţia. („Fă-mi încă o poză! Dar aşteaptă până-mi aranjez părul!”). Încerca atracţia ispitei, acea senzaţie în stomac, de repulsie dar şi de aţâţare în acelaşi timp. Strivi sub talpa pantofului mucul ţigării suprafumate.

— Dar cum ar fi posibil? Vreau să spun, tu, în situaţia ta de văduvă...?

— Fii, astăzi lumea nu mai e chiar atât de puritană... Eileen îşi debită puţin enervată răspunsul dinainte pregătit. Harold, m-am gândit că poate tu. Ai dori...

— Chiar dac-ar fi aşa, nu te gândeşti la toate greutăţile...

— ... m-am gândit că poate tu ai dori un alt copil. M-am gândit la Steve, urmă ea. Ştiu tot ce a însemnat Steve pentru tine. Şi m-am întrebat dacă, chiar în aceste circumstanţe, adică un copil

nelegitim şi aşa mai departe... m-am întrebat dacă n-ai dori... pentru că iubeşti atât demult copiii, pentru că ai fost un părinte atât de devotat... dacă n-ai dori să...

Eileen îl privi pentru prima dată în faţă de când porniseră să înconjoare pentru a doua oară lacul.

Harold nu răspunse. Sentinţa de moarte fu, rostită prin tăcere.

— Foarte bine, zise Eileen. Eu am socotit de datoria mea să-ţi ofer această posibilitate.

Chiar în timp ce-i vorbea cu toată blândeţea şi consideraţia pe care fusese în stare să le adune, Harold nu-şi putea frâna resentimentul faţă de Eileen. Nu-şi analiza simţămintele; ştia numai că faptul de a-l fi introdus pe Steve în meschina lor discuţie îi rănise sensibilitatea, ca o lipsă de bun-simţ, o infatuare, o impertinenţă fără de margini din partea lui Eileen.

Încheiară cel de-al doilea ocol al lacului. Harold îi ceru să-i îngăduie să suporte el în întregime costul intervenţiei chirurgicale. Coada din faţa gheretei cu îngheţată se risipise. Îi mulţumi formal pentru onestitatea, pentru curajul şi înţelegerea ei. Îşi notă adresa şi numărul de telefon al clinicii unde avea să se interneze peste câteva zile. Dacă ea îi îngăduia, o să-i telefoneze. Oricum, o rugă ca de îndată ce avea să iasă din clinică, să-l înştiinţeze. Se declară gata să facă orice pentru ea, nu numai pentru partea lui de responsabilitate, ci din afecţiune şi adâncă preţuire.

Şi acum, ce dorea ea să facă? El întârziase enorm la birou. Va trebui să ia un taxi. Putea s-o lase şi pe ea undeva pe parcurs?

— Nu vrei? Bine, Eileen, atunci nu mai avem altceva să ne spunem. Ai grijă de tine, draga mea. O sărută pe obraz, în timp ce ea îşi ţinea capiii ţeapăn. Şi, încă o dată, iartă-mă, te rog.

Se uită în jur după un taxi liber.

— N-am de ce să te iert, răspunse ea. Nu mai fă atâta tragedie! Peste patru zile se termină toată povestea.

Eileen se întoarse în parc.

Taxiul lui Harold rămase imobilizat într-o imensă şi, aparent, nerezolvabilă încurcătură de circulaţie. Autoturismele împrăştiate, furgonetele, camioanele, autobuzele stăteau încremenite ca pilitura de fier la capetele unui magnet uriaş. Funcţiile lor naturale fiind frânate, emiteau cu toatele urlete continue de protest şi de frustrare, fiecare claxon de vehicul contaminându-l pe cel de lângă el, într-o isterie colectivă, până

când întreaga stradă îngustă, transformată în pântecele unui înghiţitor de maşini, se cutremură de larmă. Aerul devenise irespirabil din pricina gazelor lansate de eşapamente, care-ţi uscau şi-ţi râcâiau gâtlejul.

Şoferul lui Harold coborâse din taxi (aşa cum procedaseră şi mulţi alţii) şi, din unghiul razei vizuale a lui Harold, apăreau cu toţii decapitaţi, capetele fiindu-le probabil servite pe tăvile capotelor de maşină. Şoferul stătea în drum, zgâindu-se în van, în timp ce cu un braţ vârât pe geamul maşinii continua să apese pe claxon, într-un ritm regulat, emiţând parcă un semnal individual de disperare. În cele din urmă, şoferul lui Harold, profesionist experimentat, se lăsă să cadă pe banchetă, pradă deznădejdii, şi-şi răşchiră braţele şi picioarele într-o exagerată atitudine de neputinţă: împuşcat, înjunghiat, otrăvit, mort.

La un moment dat, după o oarecare forfotă, se transmise brusc un curent de frenetică acţiune: şoferii care coborî seră săriră înapoi în maşini; o generală ambalare de motoare, un proaspăt crescendo de claxoane, de răcnete; volanele dementţial răsucite se străduiau să câştige câte o palmă de loc, şi o clipă se creă iluzia eliberării, vehiculele înlănţuite se târâră un pas înainte; dar curând se vădi că întreaga lor trudă nu servise decât să strângă şi mai aprig nodurile şi că acum erau mai disperat încâlcite ca oricând.

Taxiul lui Harold se apropiase razant de un grup de lucrători care reparau trotuarul. Aceştia aleseră chiar acest moment pentru a-şi pune în funcţiune burghiurile şi perforatoarele mecanice. Simţindu-şi creierii striviţi într-un cleşte gigantic, Harold, cu mâini care-i tremurau violent, îşi aprinse o ţigară. De cealaltă parte a taxiului, se apropiase acum un autobuz; privi într-acolo şi văzu, lipită de geam, o faţă de copil care plângea în hohote.

Deodată, fără nicio raţiune, i se năzări imaginea acestei străzi, aşa cum o fi arătând cândva, înainte de zidirea oraşului, pe când nici nu era măcar stradă – o cărare, poate, unduind o dată cu ondulaţiile gliei, strecurându-se printre gardurile vii cu miresme proaspete, şi printre plaiurile verzi legănate de vânt, până departe, către sprinceana dealului dincolo de care îşi purta molcom apele fluviul încă nepoluat.

7

PE HAROLD ÎL SÂCHA faptul că Greensmith personal scăpa

urmăririlor lui. Plecând de acasă numai cu maşina, nu-i oferea niciun prilej de urmărire.

De astă dată îşi preluase postul de observaţie mai târziu ca de obicei, pentru că fusese la Eileen, ca să-i ofere anemicul său tribut de simpatie şi respect. La plecare, narcisele pe care i le adusese pentru a-i îndulci convalescenţa, zăceau în acelaşi loc unde le pusese la venire, nedespachetate, neluate în seamă, nedorite. Stând la pândă în faţa casei lui Greensmith, se simţea încă iritat de priveliştea căpşoarelor galbene, atârnând fără rost peste marginea mesei.

Îl trezi zăngănitul uşilor garajului, care lunecau în lături, şi maşina strălucitoare, reflectând lumina propriilor ei faruri, cu silueta lui Greensmith conturată la volan. În timp ce maşina înainta de-a-ndărătelea pe alee, Harold putu să desluşească faţa lui Greensmith la lumina tabloului de bord; poate că era o iluzie optică, dar i se păru că faţa aceea zâmbea. Greensmith aruncă o privire scurtă peste umăr, doar atât cât să se asigure că strada e liberă, şi apoi porni în viteză.

„Urmăreşte maşina aceea!” Nu era pentru prima oară când Harold se lăsa legănat de fantezia de a-l aştepta pe Greensmith într-un taxi închiriat cu ora – prefăcându-se faţă de şofer că ar fi un detectiv particular sau un agent secret. „Aşteptarea îţi va fi răsplătită cum se cuvine, n-avea grijă!” Taxiul, atât de familiar oricui încât n-ar fi bătut la ochi, s-ar fi ţinut pe urmele automobilului verde („Nicio grijă, conaşule!”) până când maşina lui Greensmith ar fi început să încetinească. Atunci Harold s-ar fi aplecat în faţă şi ar fi ciocănit energic în geamul despărţitor…

— Continuă drumul. Nu opri aici, ci la colţul următor!

Trecând pe lângă automobilul lui Greensmith, şi-ar fi tras capul între umeri, ferindu-se să fie văzut („Mulţumesc, conaşule. Oricând la dispoziţia dumneavoastră. Oricând mai aveţi nevoie de mine, vă stau la dispoziţie.”) Când Greensmith, buhăit şi radiind de plăcere, ar fi ieşit din casa sau clubul sau barul sau restaurantul pe care le alegea imaginaţia lui Harold pentru el, s-ar fi făcut brusc alb ca varul şi s-ar fi închircit tot dând cu ochii de silueta familiară a duşmanului său, rezemată *neglijent* de un felinar.

Dar de ce să ia un taxi – oricât de binevoitor şi stăpân pe sine ar fi fost şoferul? O să conducă el însuşi – o să închirieze sau o să fure o maşină. Poate că, în cazul când Greensmith mergea

undeva departe, va observa la un moment dat farurile neclintite reflectate stăruitor în oglinda maşinii lui; va încetini viteza şi va coti ca să pună la încercare intenţiile celui din spate, dar farurile îl vor urmări neîncetat, constant ca o umbră; atunci va încerca să-l facă să-i piardă urma prin devieri neaşteptate, accelerări, ocoluri; panica îl va face să conducă din ce în ce mai sălbatic, până când, în şosea deschisă de astă dată, necruţătoarele faruri din spate vor creşte din ce în ce, umplându-i oglinda cu lumina lor, orbindu-l, Harold ţinându-se tot mai aproape pe urmele automobilului din faţă, şi apoi – acul vitezometrului jucându-i pe cadran ca ieşit din minţi – roţile din faţă ajungând din urmă maşina... la o lungime de cap... la jumătate-lungime de cap... la acelaşi nivel... gata să depăşească... (Greensrrţith întorcând capul să vadă cine-i nebunul care-l urmăreşte şi dând cu ochii de el, lăsând să-i scape un strigăt înecat de uruitul celor două motoare, de scrâşnetul frânelor, de vâjâitul vântului)... depăşindu-l... o uşoară atingere a barelor de direcţie şi apoi, în timp ce Harold gonea înainte, teribila explozie în spatele lui, imensa vâlvătaie iluminând tot câmpul, prefăcând noaptea în zi.

Harold îşi aprinse o ţigară. Descoperi că în tot acest timp îşi ţinuse respiraţia, de parcă uitase ce trebuie să facă cu aerul din plămâni. Se mustră aspru că-şi îngăduise o asemenea extravaganţă a fanteziei, visând la o răzbunare imposibilă. Era o dovadă de slăbiciune, o diluare a forţei. Dar, de bună seamă, trebuia să existe o cale de a-l urmări pe Greensmith, de a descoperi unde se ducea în serile când pleca singur în automobil. Sau – te pomeneşti că se ducea la lucru? Harold îşi mai pusese şi altădată această întrebare, dar acum, împins de gustul amar pe care i-l lăsase visarea lui sterilă, întrebarea i se părea mai presantă. De-ar putea descoperi acest lucru, i s-ar deschide un nou câmp de exploatare; Greensmith şi-ar pierde imunitatea pe care i-o conferea automobilul verde şi ar deveni vulnerabil în ceea ce socotise el până atunci inatacabil.

Harold îşi imaginã un bloc înalt, cu birouri, asemănător cu acela în care lucra el, vast şi impersonal, în care o figură străină abia de-ar putea fi remarcată – cu excepţia cazului când Greensmith ar zări umbra unei siluete familiare profilată pe sticla mată a uşii biroului său, sau un contur pe care l-ar recunoaşte, proiectat la capătul unui coridor lung, sau faţa implacabilă a opresorului său, ivindu-i-se prin grilajul unui ascensor în trecere rapidă.

Zvârlindu-şi ţigara neterminată, Harold începu să se* plimbe pe trotuar în sus şi-n jos, frământând furios în minte problema care-l preocupa. Când descoperi soluţia, aceasta i se păru atât de simplă încât, de bună seamă, gândurile lui o copseseră demult, fără ca el să-şi fi dat seama; faptul că nu o pusese în aplicare până atunci denota că *acum* era momentul potrivit. Simţea acea încredere crescândă a jucătorului care descoperă subit combinaţia menită să-i asigure câştigul, şi care-şi interpretează încetineala cu care a ghicit-o drept o mărturie că soluţia a fost sanctificată de soartă.

• Aruncând o ultimă privire către locuinţa liniştită a lui Greensmith, Harold porni să coboare cu pas uşor panta. Perechea din maşina parcată în colţul ferit îşi stinsese ţigările şi siluetele celor doi păreau contopite într-o singură umbră imobilă. Din tufişurile de dincolo de maşină se desprinse o altă umbră, proiectându-se pe trotuar. Când Harold trecu pe lângă automobil, zări cu colţul ochiului capul femeii dezlipindu-se de pe umărul bărbatului, ca deşteptată dintr-un vis adânc şi liniştit. Umbra de pe trotuar se materializă.

— Bună seara, domnule Makepiece, răsună glasul poliţistului. S-ar zice că-ţi petreci o grămadă de timp prin locurile astea.

— Mă rog, nu încalc niciun fel de lege, nu? îşi repetă Harold întrebarea.

Şedeau în cârciumioara de peste drum de staţia autobuzului, acolo unde intrase Harold în prima seară, după azvârlirea cărămizii. În faţa lor, pe măsuţa joasă acoperită cu cristal, două halbe de bere; deşi Harold ar fi preferat o băutură mai tare, comandase bere gândindu-se la finanţele, probabil limitate, ale poliţistului.

La prima replică de protest a lui Harold, rostită îndată după ce fusese acostat de poliţist, acesta îi răspunsese răstit:

— Am zis eu una ca asta, domnule?

Acum, aplecându-se să-şi ia halba, răspunse aceleiaşi întrebări cu un hohot scurt de râs şi adăugă:

— În locul dumitale n-aş fi chiar atât de sigur. Cine vrea, poate să descopere câte o lege împotriva oricărui lucru.

Îi aruncă lui Harold o privire rapidă şi, neobservând la acesta niciun licăr de amuzament, adăugă cu importanţă:

— S-ar putea ca domnul Greensmith, ţinând seama de toate celelalte considerente, să obţină un soi de ordonanţă

judecătorească prin care să-ţi interzică apropierea de locuinţa lui. Trase o duşcă de bere. Asta dacă te-ar chema în faţa tribunalului. Dar cum eu nu sunt avocatul lui, n-am căderea să-i dau asemenea sfat.

Când ajunseseră la capătul pantei, schimbaseră doar câteva remarci laconice, iar poliţistul, încetinindu-şi paşii, îşi potrivise mersul după al lui Harold.

— Frumos cartierul ăsta! Pun rămăşag că nu-i unul de pe-aici care să câştige mai puţin de zece mii pe an. Ehei, salariile din poliţie nu ajung nici pe departe la asemenea nivel.

Harold nu răspunsese nimic.

— Ei, ăştia de pe aici au în apropiere parcul şi poienile şi pentru aşa ceva trebuie să plăteşti. Unde ar ajunge ei fără titlurile de rentă?

— Greensmith ţi-a cerut să mă urmăreşti? El ţi-a spus că…

— Hai să nu intrăm în chestiile astea. Ţi-am mai spus o dată că prezenţa mea nu are nimic oficial.

Acesta a fost momentul când poliţistul i-a propus să bea ceva împreună.

— Ei, ce zici?

Harold înălţase din umeri:

— Foarte bine; n-am nimic împotrivă.

Era conştient de nepotrivirea asocierii lor, de înţelegerea fără cuvinte dintre ei, ca dintre doi prieteni care aproape că n-au nevoie să-şi vorbească, de armonizarea paşilor lor. Şi acest simţământ, mai curând decât previziunea vreunui pericol, îl făcea pe Harold nervos şi încordat.

Şi acum, continuând aceeaşi rudimentară sincronizare cu partenerul său, Harold îşi ridică halba la buze, ignorând ultima remarcă a poliţistului. Berea, pe care nu o dorise, avea un gust sălciu, parcă rânced.

Poliţistul îl măsură din nou.

— RTot ce mă priveşte pe mine este să împiedic, din punct de vedere tehnic, comiterea vreunui act de violenţă. Prevenirea crimei; la poliţie ne împuiază urechile cu treaba asta, continuă el cu chef de vorbă. Ni se repetă întruna că asta-i jumătate din munca pentru care suntem plătiţi. Dar e o treabă care nu prea merge când eşti în haine civile. De regulă, detectivii nu apar la faţa locului decât după comiterea faptei. Doar dacă nu ciripeşte careva, informându-te din timp, şi atunci îi poţi prinde asupra

faptului.

Harold aproape că nici nu-l asculta. Privind în jur la barul împodobit cu covoare, oglinzi, şi bine iluminat, îşi amintea de prima lui vizită aici, după azvârlirea cărămizii, şi aproape că simţea gustul coniacului pe limbă.

— Dar mai e şi o altă chestie, continuă poliţistul. Ştii, până şi noi copoii, suntem oameni. Câteodată ţi se trezeşte interesul omenesc din tine – nu vorbesc de pungaşii sau de vagabonzii fluieră-vânt cu care avem noi de-a face

— Dar când dai peste un om cumsecade care s-a vârât într-o belea... Îţi trezeşte compătimirea, încerci să-l ajuţi dacă poţi, chiar dacă asta se cam bate cap în cap cu datoria. Mai închizi ochii puţin – dar numai puţin, nu prea mult, bagă de seamă!

Harold tresări violent, ca un om stăpânit de un tic nervos. Amintindu-şi de azvârlirea cără mizii, se gândise din nou la reacţiile celor dinăuntru, văzându-l în minte pe Greensmith aşezat la biroul lui, stiloul care o ia razna pe hârtie, înjurătura stârnită de panică. Dar în clipa aceea avusese revelaţia că nu se întâmplase aşa, pentru că biroul nu se afla în camera al cărei geam îl spărsese. Înregistrase acest lucru chiar din clipa când intrase în casa lui Greensmith şi totuşi până în secunda asta nu îngăduise cunoaşterii să-i tulbure viziunea interioară. Era o aberaţie atât de stranie încât pentru moment avu senzaţia că trăieşte în vis, barul cu oglinzi, măsuţa pătată, poliţistul de lângă el, toate i se părură produse ale fanteziei.

— Jim, ăsta-i băiatul cu care lucrez eu, l-ai cunoscut şi dumneata – ei bine, mă cert întruna cu Jim pe chestia asta, continuă poliţistul. El e un tip cu picioarele pe pământ, şi-mi spune mereu că în meseria noastră mila n-are ce căuta. „Tin-te de litera legii, îmi spune el, ţin-te de regulament, asta-i singura cale!” Da’ eu îi zic că chiar dacă te-ai făcut poliţist, n-ai încetat să fii om. Ce părere ai?

— Cum? întrebă Harold. Cum? Nu ştiu. Cred că ai dreptate.

Se scotoci prin buzunare, şi-i oferi cutia cu ţigări.

— Nu, mulţumesc. M-am lăsat de fumat.

Poliţistul părea puţin plictisit de această întrerupere a prelegerii sale, şi şanţurile fălcilor de buldog i se adânciră. Din capătul mai îndepărtat al încăperii, unde doi domni mai în vârstă discutau cu fata de la bar, izbucni un hohot puternic de râs. Şi Harold şi poliţistul întoarseră capetele. Cândva, într-un alt bar, un hohot

de râs al altcuiva stăvilise, rupsese o discuţie importanţă. Unde, când? Chipul dispreţuitor al lui Peter Miller pluti în faţa ochilor lui Harold.

— Şi ce faci, întrebă el cu un dispreţ care chiar în timp ce vorbea părea deplasat, ce faci când aşa-zisa dumitale compătimire vine în conflict cu datoria? Ai să-mi spui că-ţi laşi victimele să-ţi scape numai pentru că-ţi place culoarea ochilor lor?

— Culoarea ochilor n-are niciun amestec în treaba asta, răspunse poliţistul cu o interpretare strict literală. Vorbesc despre simpatia care se naşte când cunoşti toate faptele, fapte care n-ar avea nicio valoare dacă le-aş trece în raportul meu, şi nicio valoare în faţa tribunalului. Să luăm spre exemplu un accident de circulaţie – îşi înălţă capul, de parcă-şi culegea exemplul de pe tejgheaua barului – poliţistul care investighează ştie prea bine că, adeseori, şoferul vinovat din punct de vedere tehnic nu are de fapt nicio vină.

— De când se ocupă detectivii de accidentele de circulaţie? observă Harold.

— A fost numai un exemplu. Şi-apoi, eu n-am fost întotdeauna detectiv în haine civile. Am lucrat un timp şi la Departamentul Circulaţiei. Aşa ajungi să cunoşti lucrurile. Când dai peste un accident grav, tu, în sinea ta, ştii întotdeauna cine-i adevăratul vinovat, chiar dacă nu poţi să-i agăţi tinicheaua de coadă, chiar dacă uneori eşti nevoit să arunci vina în spinarea celuilalt. Îşi ridică paharul, învârtindu-i uşurel conţinutul. E întotdeauna un anumit soi de persoană. Asta n-are nimic de-a face cu îndemânarea tehnică, cu viteza, cu reflexele şi aşa mai departe. Vinovatul e întotdeauna acelaşi soi de persoană, fie că-i beat sau treaz. E greu să spui cum anume sunt, dar întotdeauna se cred mai cu moţ decât alţii. Lichele – poliţistul rosti cuvântul cu neaşteptată vehemenţă – asta sunt. Lichele cu un venit, poate, de cel puţin cinci mii pe an, dar tot lichele.

Îşi goli paharul şi-l aşeză pe masa cu un pocnet. Harold se uită la el: ochii decoloraţi păreau să fixeze, cu inocenţă, un punct îndepărtat în spaţiu, dar buzele i se mişcau cu nervozitate, cea de jos înălţându-se ca să sugă o invizibilă mustaţă.

În timp ce Harold, reancorat în prezent, şovăia, poliţistul îi spuse:

— Scuză-mă, nu mi-am dat seama. Ştiu că ăsta e un subiect

dureros pentru dumneata.

— Hai să mai luăm o băutură, îi propuse Harold. Aceeaşi?

— Dar am fost sincer, să ştii. N-am avut niciun gând ascuns.

— Bere amară, nu?

Când Harold se întoarse cu paharele, poliţistul încuviinţă din cap, trase o duşcă zdravănă de plebeu robust, apoi se întoarse spre el.

— Dar în felul ăsta nu poate să meargă mai departe, să ştii. Ţi-o spun din nou. Dacă nu încetezi de bunăvoie, ai s-o faci de nevoie. Există căi şi mijloace care să te oprească. Nu vreau să fiu aspru cu dumneata – decât dacă mă obligi. De asta te-am invitat prieteneşte la un pahar. Ţi-am mai spus-o şi înainte: personal, am toată înţelegerea pentru dumneata. Dacă vrei, ia-o în felul ăsta: tocmai pentru că îţi port simpatie încerc să te opresc – înainte de a săvârşi ceva pentru care ai să regreţi.

Până atunci vorbise liniştit însă, deodată, ridică glasul:

— Dar de terminat trebuie dracului să se termine o dată!

Unul sau două capete se întoarseră spre ei. Harold rămase puţin fâstâcit de această bruscă schimbare de atitudine, cu atât mai mult cu cât poliţistul, reîntorcându-se la tonul blând, îi zâmbi cu buzele subţiate, spunându-i:

— Îţi vorbesc ca un prieten. Dacă sunt de partea cuiva, apoi să ştii că de partea dumitale sunt. Îţi spun între patru ochi că pe Greensmith nu prea îl am la stomac. Genele rare, nisipii, îi fluturară deasupra ochilor ca degetele iluzionistului care încearcă să camufleze un truc. Dar asta rămâne între noi doi. Strict confidenţial. Se lăsă pe speteaza scaunului, părând să se relaxeze. Şi acum, domnule Makepiece, trebuie să fii rezonabil. Ştii foarte bine că am dreptate în ceea ce-ţi spun.

Trucurile unui iluzionist te pot incinta, fără să te facă însă să-ţi pierzi scepticismul. La un anumit nivel al fiinţei lui, Harold recunoştea dibăcia cu care poliţistul îşi alterna linguşelile şi ameninţările dar, la un nivel mai profund, îi ceda cu bună ştiinţă, redus la o stare de dependenţă în care îi era necesară buna părere ar celuilalt.

— Ştiu că ar fi foarte greu să explic cuiva atitudinea mea, începu el cu glas şovăielnic. Greutatea provine din faptul că ceilalţi – dumneata de pildă – mă vedeţi pe mine, şi acţiunile mele, doar din afară. Aveţi o imagine a mea care se limitează la prezent. Nu ştiţi ce s-a petrecut înainte, ce m-a făcut…

Poliţistul îl întrerupse în mod surprinzător:

— N-ai avut întotdeauna slujba asta de funcţionar, nu-i aşa? înainte te descurcai destul de bine, aş zice. Tonul lui era blând şi respectuos. Câştigai frumuşel şi erai propriul dumitale stăpân. Aveai şi casă proprie. Ca să fim deschişi, aparţineai altei categorii sociale – în comparaţie cu cea căreia îi aparţii acum.

— Numeşte-o aşa, dacă vrei.

Doamne Dumnezeule, acum se simţea recunoscător poliţistului pentru că-i aprecia măcar poziţia socială din trecut.

— Şi ai renunţat la toate astea?

— Da, când… După accident, toate mi s-au părut lipsite de sens. Am vrut să-mi schimb total viaţa.

— Dar pentru asta nu-l poţi condamna pe Greensmith.

— Cum adică? strigă Harold.

— Pentru faptul că ai renunţat la afacere şi la casă. Asta ţi-ai făcut-o cu mâna dumitale.

— Cu mâna mea!

Tot atât de rapid cum se simţise măgulit, puţin mai înainte, de respectul poliţistului, se simţea acum jignit de obtuzitatea lui.

— Nu-l poţi învinovăţi’ pe Greensmith pentru toate astea. Dispreţul din cuvintele lui nu era egalat decât de brutalitatea tonului. Acuma vrei să-l scoţi pe el ţap ispăşitor! îi arunci lui în spinare propriile dumitale…

— Dar ce-a făcut el n-a fost de ajuns?

— … propriile dumitale greşeli şi eşecuri.

— Dar ce-a făcut el n-a fost de ajuns?

— Făcând abstracţie de asta, să încercăm să judecăm lucrurile drept.

Barul se umpluse de oameni – poate pentru că vreo instituţie vecină îşi isprăvise orele de program, – sau vreun cinematograf se golise – dar Harold nici nu-şi dădea seama. Era muncit acum de o ură arzătoare faţă de poliţist, a cărui duritate i se părea o injurie în plus, adăugată la trupul ciopârţit al copilului său ucis. Înghiţi în sec; îşi înfipse unghiile în carnea coapselor şi se înclină în faţă, încovoindu-şi umerii de parcă măruntaiele i-ar fi fost cuprinse de un spasm. Atenţie! Atenţie!

— Făcând abstracţie de asta! Harold îngână cuvintele poliţistului, dar pe un ton astringent. Îşi îndreptă umerii. Da, să facem abstracţie de asta. Nu vreau să-ţi vorbesc despre Steve. El n-are nicio legătură cu prezenţa dumitale.

Oricum, el nu mai există, nu-i aşa? Nu-i posibil ca tot ce fac eu să fie pentru el, de dragul lui. Pentru că el nu mai există.

Feţişoara încrezătoare a lui Steve îi apăru în faţa ochilor, reproşându-i parcă această renegare. Harold clipi.

— Eu sunt cel care l-am pierdut. Deci eu sunt cel care trebuie să sufere. Tot ce fac, fac numai de dragul meu.

Într-un fel curios, părea că ascultă pe altcineva vorbind, o voce interioară îndrumată de un spirit independent. O ceaţă confuză îi împâclise creierul, dar această altă voce continua, clar şi uimitor:

— Ai dreptate: urmăresc doar propria mea satisfacţie, ©dată ce-ai depăşit patruzeci de ani, totul în jur începe să se usuce. O dată ce-ai depăşit patruzeci de ani într-o lume atât de odioasă, atât de urâtă şi de mizerabilă ca asta pe care am făurit-o noi, îţi trebuie un copil ca să-ţi poţi menţine mintea teafără. Orice altceva nu-i decât teatru, nu-i decât un surogat degradant. Poate că noi n-am fost făcuţi să trăim atât demult, poate că trupurile şi spiritele noastre nu s-au adaptat încă la ideea longevităţii – la urma urmelor, de-a lungul istoriei, pretutindeni, o mulţime de oameni se aşteptau să moară înainte de a fi împlinit patruzeci de ani. Şi acum, nici măcar nu trăim în Evul Mediu. Încordarea noastră e prea intensă. Nu-i putem face faţă. Nu putem supravieţui decât proiectaţi într-un copil, şi dacă nu ai un copil prin care să poţi supravieţui, sau dacă ai un copil şi nu recunoşti faptul că el are menirea de a prelua semnificaţia vieţii, atunci nu eşti bun de altceva decât să faci rău altora – nu eşti bun decât să urăşti şi SS distrugi.

Vocea încetă. Creierul i se limpezi, în timp ce în faţa ochilor îi apăru, cu o claritate supranaturală, fata rezemată de trunchi, sub baldachinul teiului, fata care-şi netezea cu mâna părul blond, surâzând în obiectivul aparatului de fotografiat. *(„încă nu eram gata!”);* şi apoi, culoarea galbenă rămânând aceeaşi, capetele încovoiate ale narciselor, care zăceau nemişcate, nemişcate încă şi acum (o ştia prea bine), în hârtia lor mototolită, pe masa din hol. Simţi că

i se face greaţă de atâta irosire, de atâta ruşine.

— Ai spus ceva?

— Mă întrebam dacă eşti un om religios. Expresia feţei poliţistului reflecta acea aprobare stingherită a omului care gustă pentru prima oară o delicatesă exotică, pretinzând că-i

este binecunoscută. Înghiţi cu zgomot: Vreau să spun, ce părere ai despre o viaţă de apoi? Unii cred că ar exista aşa ceva.

Harold se uită la el cu o privire tâmpă.

— Dumneata eşti fără îndoială un om care se gândeşte la toate astea, urmă poliţistul. Ce gândeşte omul e treaba lui, desigur, dar mă întrebam...

Harold remarcă din nou peticele de piele iritată de la rădăcina părului: virulenţa iritaţiei părea să fie intermitentă, depinzând parcă de fluxul emoţiilor lăuntrice.

— Fireşte că asta nu mă priveşte pe mine.

— O, n-am nimic împotrivă să-ţi răspund.

Harold se simţi brusc cuprins de o şăgălnicie vecină cu isteria: o să-şi bată joc de interlocutorul lui mimând seriozitatea, aşa cum osânditul la moarte care aşteaptă execuţia (cu mintea perfect limpede) întâi îl amăgeşte şi apoi îl dărâmă cu propriile-i argumente pe preotul ignorant care vine să-l împărtăşească.

— Îmi dau seama de toată importanţa acestui lucru. Aşa cum îţi imaginezi, e o chestiune care m-a preocupat foarte mult. Dacăîntr-adevăr spiritul individual supravieţuieşte trupului, atunci, pe undeva, fiul meu... vorbea cu o rezonabilă seninătate. Dar eu unul nu-mi pot îngădui să cred în aşa ceva. Nu simt lucrul ăsta, înţelegi – nici măcar pentru copilul meu. Tot ce pot simţi însă este că eu unul îi supravieţuiesc. Aşadar, am datoria să-l răzbun.

Simţul logic al poliţistului fusese răsturnat:

— Dar asta n-are nici cap nici coadă, e lipsit de sens. Dacă există o viaţă de apoi, atunci...

— Atunci, eu voi fi absolut singur în ea, răspunse Harold.

Îşi împinse paharul în lături şi se ridică în picioare, izgonindu-l pe preot din celula lui şi reîntorcându-se la scândura ce-i slujea drept pat şi la pătura aspră de pe care, în ultima vreme, învăţase adevărata – şi, fireşte, în opoziţie cu falsa – semnificaţie a vieţii.

A DOUA SEARA îşi reluă din nou postul de observaţie în faţa casei, dintr-un simţ de obligaţie morală; nu numai pentru ca poliţistul, în caz că l-ar fi urmărit, să nu creadă cumva că ameninţările lui avuseseră vreun efect, ci şi pentru a-şi păstra respectul de sine. Dar veghea lui s-a dovedit sterilă: în casă nu era nicio activitate vizibilă, nimeni nu a intrat, nimeni nu a ieşit pe uşă.

După aceasta, Harold acordă urii lui o vacanţă de vreo trei săptămâni. Deveni în gând şi în faptă (şi în orice altceva ar putea fi considerat drept esenţa unui om) un funcţionar placid, supus, cu preocupări casnice (deşi fără copii) şi un cetăţean rezonabil, iar creaturile sălbatice ale fanteziei lui zăcură ferecate în cuştile lor. Se simţea ca şi cum ar fi trăit într-o lume nounouţă, igienică, ordonată, paşnică şi stearpă.

În timpul acestor trei săptămâni citi un puhoi de romane poliţiste şi de senzaţie, sau alte romane mai serioase dar cu elemente de suspense; cumpăra ediţii ieftine de buzunar la chioşcul din staţia de metrou, şi lua câte douătrei o dată, apelând la următorii autori: Simenon, Patricia Highsmith, Lionel White, Colin Watson, Hillary Waugh, Julian Symons, Nicholas Freeling, Maurice Procter, Ross Macdonald şi Friedrich Durrenmatt. (înşelat de prezentarea de pe clapă, cumpără şi un exemplar din *Eu şi Victor şi Doamna Blanchard* de Derek Ingrey, dar după lectura a treizeci de pagini renunţă la ea, neavând energia şi spiritul solicitate de o capodoperă cu care nu eşti familiarizat).

Când perioada de acalmie s-a sfârşit, a renunţat cu totul la asemenea lecturi – cel puţin în intervalul pe care se derulează evenimentele acestei cronici. Altă îngăduinţă similară şi la fel de vremelnică: în fiecare seară ronţăia câte un pachet de ciocolată: simplă sau cu alune.

În două rânduri o vizită pe Eileen, mânat de o plicticoasă şi stânjenitoare îmbinare de simţ al culpabilităţii şi al datoriei. Ei părea să-i facă plăcere tovărăşia lui; amândoi jucau o veselă comedie a nevinovăţiei – ca doi bandiţi care au organizat un *hold-up,* iar a doua zi ard ziarele în care se relatează moartea casierului căruia i-au zdrobit ţeasta.

Din fericire, tandra consideraţie faţă de starea ei servea drept pretext pentru a nu face dragoste.

Relaţiile cu Margaret erau fluctuante. La început, păru să întâmpine cu bucurie reîntoarcerea lui la viaţa domestică şi îşi juca rolul la rândul ei, stând mai mult pe acasă, alături de el, sacrificându-şi programele de televiziune favorite, şi reducându-şi porţiile de băutură. S-au dus împreună la un cinema, alegând, în chip de compromis, un film pe care niciunul dintre ei nu dorea să-l vadă; dar după aceea amândoi se prefăcură că le-a plăcut. Pe urmă, timp de câteva zile se arătă morocănoasă, de parcă o

irita prezenţa lui, faptul că ocupa o parte din spaţiul casei. Trecu şi această stare de spirit, urmată fiind de o acceptare neutră şi binevoitoare.

Cam aşa stăteau, aparent, lucrurile, când într-o seară Margaret îi vorbi de două ori până ca el să o audă. Harold îşi înălţă capul, smulgându-se din lectura romanului, şi-i ceru să-i repete încă o dată ce-i spusese.

— Ce-i cu tine? Acum nici nu mă mai auzi?

— Îmi pare rău, replică Harold. Despre ce era vorba?

— Nu mai are importanţă. Margaret se ridică în picioare, lăsând să lunece pe podea o rochie verde, de mătase, pe care o repara. Nu era nimic important.

Ajunsă la uşă, se întoarse spre el:

— Şi n-a fost prima oară. Înfăţişarea ei trăda o sălbatică reavoinţă, care o făcea aproape de nerecunoscut. Aş putea la fel de bine să nu-ţi mai adresez vreodată un cuvânt. S-ar zice că nici nu mai exist. Cel puţin din punctul tău de vedere.

Apoi, faţa ei îşi schimbă expresia. Se uită la Harold cu o intensitate sumbră:

— Dar poate că asta nu se întâmplă numai cu mine. Harold, nu ştiu ce-i cu tine, dar eşti... vocea i se frânse şi apoi, ca un motor aproape stins care revine brusc la viaţă, se înălţă din nou dar cu un ton fals şi rău-prevestitor: uneori am impresia că nici nu mai eşti aici, cu mine, că nu mai eşti cu nimeni şi cu nimic, parcă nu mai simţi, nu mai...

Faţa ei părea împroşcată cu pete roşii-cărămizii şi arăta triunghiulară, cu pometii umflaţi sub ochi; urmă şi ultima tuse a motorului, care scuipă:

— Parcă... parcă nu mai trăieşti. Ai putea tot atât de bine să fii şi mort.

Îl mai privi lung o clipă, apoi, cu un gest de totală anulare, se strecură pe uşă, închizând-o cu gingăşie în urma ei. Harold se afundă din nou în lectura lui Ross Macdonald.

A doua zi dimineaţa însă, Margaret părea destul de bine dispusă. Era una din dimineţile acelea strălucitoare, a căror vitalitate pătrunde până şi în aerul vâscos al Londrei şi trezeşte la viaţă lutul uman vlăguit şi acrit. Ca s-o împace, Harold îi propuse să iasă împreună seara, la întoarcerea lui, să ia o băutură. Rămaseră înţeleşi că or să vadă diseară dacă mai au chef sau nu.

Când intră în birou, Logan, aflat în mijlocul încăperii, îşi învârtea braţele ca aripile unei mori de vân't; lansă mingea imaginară, şi Greaves, cu mâinile împreunate pe o crosă imaginară, o trimise, cu un avânt exagerat, spre rafturile cu dosare.

— Copii, copii! strigă Mary Pollard, cu indulgenţa surorii mai mari.

Pe geam, soarele era o mandarină răscoaptă care explodase pe o mare de cerneală. O secundă, Harold simţi împunsătura dezolării inefabile pe care ţi-o dă senzaţia că nu ai dreptul de a te afla acolo unde te afli. Acela a fost momentul deciziei că sosise timpul de a-şi pune în aplicare planul prin care urma să afle locul unde lucra Greensmith.

Clive Saddler era aliatul cel mai firesc. Îl luă cu el la cantină în timpul pauzei de cafea. Demult nu mai ieşiseră împreună.

Şi Saddler fu primul care deschise vorba:

— Cei mai mulţi dintre noi au, cred, câte o manie ascunsă pe care o cocoloşesc. Vezi tu, într-un fel n-ar vrea pentru nimic în lume să se despartă de ea. Uite, de pildă, în cazul meu…

Şi astfel, obsesia *lui* fu scoasă la aer, în aburul şi duhoarea cantinei.

De aceea fu nevoit să apeleze la Miller. Harold îl anunţă că ar dori să-i ceară ceva – astaîn timpul pauzei de prânz când, amestecaţi în şuvoiul de funcţionari ameţiţi, buimăciţi, în unele cazuri chiar chinuiţi de triumfala splendoare a zilei, făcură împreună câţiva paşi prin miniaturalul scuar cu răzoare de flori, plasat printre ordonatele şi metodicele blocuri comerciale, ca o concesie făcută dezordinei.

— Cere-mi, răspunse Miller amabil, drept răspuns la solicitarea lui Harold. Te voi refuza numai dacă presupune un efort prea mare sau dacă n-o să-mi miroase a bine.

— Vreau să aflu unde lucrează o anumită persoană. Din anumite motive pe care n-aş dori să le discut, nu pot face eu însumi investigaţia. Dar toată problema se reduce la un telefon: îi dai un telefon acasă, urgent – sub un pretext valabil – o necesitate imediată de a lua contact cu el, şi atunci ţi se va da numărul de la birou. După asta, totul se rezumă la a telefona la acel număr.

Pusă în felul acesta, chestiunea părea absurd de simplă, total lipsită de importanţă; subtila apoftegmă metafizică, născută în chinurile meditaţiilor nocturne, se transforma în lumina lucidă a

zorilor într-un truism sentimental.

— Ei, ce părere ai? întrebă Harold.

Miller îşi întorsese capul în direcţia unei bănci ocupate de un şirag de fete tinere, strălucitoare. Păreau să se desfete cu faptul că-şi lepădaseră pardesiile, revelând omenirii în ce măsură li se pârguiseră trupurile în răstimpul întunecat al lunilor de iarnă.

— Ce părere ai?

— O. K. Tonul lui Miller era de o indiferenţă jignitoare. Pare foarte simplu. E de mare urgenţă? Azi? Mâine?

— Mâine ar fi foarte bine.

— Şi care-i numele misterioasei persoane?

Harold i-l spuse şi Miller mâzgăli numele şi numărul de telefon pe dosul unui plic. Gesturile lui erau de o nepăsare atât de firească încât Harold îşi frână orice alte explicaţii suplimentare pe care intenţionase să i le dea.

— Îţi sunt foarte recunoscător, îi spuse el ţeapăn.

— În regulă. Atâta timp cât nu sunt folosit ca unealtă premergătoare faptului.

— Cum?

— A fost o glumă, îl lămuri Miller. Am vrut să spun că atâta timp cât n-ai de gând să-i faci omului de petrecanie.

Îşi ridică mâna dreaptă, cu două degete ghemuite sub degetul mare şi cu primele două îndreptate în direcţia unui stol de porumbei care ciuguleau; plescăindu-şi de două ori limba pe cerul gurii, simulă două împuşcături de pistol.

În ciuda faptului că-şi reluase campania, Harold îşi aminti în acea seară de propunerea pe care i-o făcuse lui Margaret, şi-şi repetă invitaţia.

— Sau, dacă n-ai chef de-o băutură, ne putem plimba până la lac, aşa ca în seara aceea.

Când ea îl refuză, Harold se simţi jignit, deşi nu-l prea entuziasmase ideea unei seri petrecute împreună în oraş.

— Mă rog, mai avem timp să prindem şi un film. E ceva de văzut prin cartier?

— Nu cred. Şi apoi ar însemna să ne scoatem sufletul, plus că e ceva drăguţ la televizor, puţin mai târziu.

Harold se uită la ea, urmărind-o cum îşi vedea, domol, de o stupidă treabă casnică.

— Poate că mergem în altă seară, îl consolă Margaret. Dacă vrei. O să luăm masa ceva mai devreme, aşa că nu va fi nevoie

să facem totul pe fugă.

— N-are nicio importanţă.

Era mirat de intensitatea propriei lui enervări. Trecu în altă cameră, ca să nu trebuiască să-i suporte compania. Îţi porţi crâncenele lupte sufleteşti în cea mai curajoasă solitudine şi apoi, când dintr-un impuls generos îţi oferi tovărăşia, eşti respins cu totală insensibilitate! Oare nimeni n-o să-l înţeleagă, niciodată?

Se reîntoarse în cameră, hotărât să se arate îngăduitor şi tandru. Margaret şedea pe un scaun vechi de răchită, al cărui lăcaş era la bucătărie, dar pe care îl aducea mereu în casă susţinând că e cel mai confortabil loc când ai de cusut sau de cârpit; pentru Harold însă, apariţia acestui scaun părea să se asocieze cu o anumită stare de spirit a ei: o neglijenţă apatică, o renunţare totală. Când Harold deschise uşa, scaunul scârţâi antipatic. Margaret ţinea o rufă în poală, şi un ac cu aţă în mână; fusta ei, neglijent aranjată, dezvelea ochiului o porţiune de coapsă goală, turtită pe scaun. Îi aruncă lui Harold un zâmbet scurt, automat.

Aşezându-se pe un scaun alăturat, aflat în spatele ei, astfel încât să nu fie obligat să i se uite în ochi. Harold începu să vorbească. Îi explică faptul că în ultima vreme a trecut printr-o stare de depresiune psihică, însoţită de anumite supărări şi griji personale, cu care n-avea rost s-o mai împovăreze şi pe ea, şi al căror efect asupra lui, îşi dădea bine seama, a fost acela de a-l face să pară distant şi inabordabil, ba chiar ostil. Nu se eliberase încă de aceste pricini de îngrijorare, şi socotea de datoria lui să o informeze, în linii generale, de existenţa lor, pentru ca ea să nu interpreteze greşit natura aparentei lui îndepărtări şi, eventual, ostilităţi: Spunându-i toate acestea nu urmărea decât să evite o greşită înţelegere din partea ei. Dorea să-i spună că el aprecia mult răbdarea cu care îl suportase până acum; şi mai dorea să se asigure că dacă, în viitorul imediat, situaţia nu se va remedia cu totul, ea va şti să-l înţeleagă şi să-l tolereze în continuare aşa cum este.

Recitalul susţinut de Harold fusese punctat din loc în loc de scurte scârţâituri ale scaunului de răchită. După ce isprăvi, Margaret murmură câteva vagi, incomprehensibile cuvinte de compătimire şi încurajare. Arunca mereu priviri furişe spre ceasul de pe consola căminului.

— La ce oră e programul pe care vrei să-l vezi la televizor? întrebă Harold cu glas stins.

— O, n-are nicio importanţă.

Îşi schimbă poziţia şi scaunul scoase o serie de scârţâieli de uşurare.

— Nu cred că mă atrage să-l văd, spuse Harold, ridicându-se în picioare. O să ies puţin în oraş. Dacă n-ai nimic împotrivă. Pentru scurt timp. La urma urmei, ţie ţi-e totuna.

Deschise televizorul şi ieşi din cameră.

Era o noapte cu lună plină, la lumina căreia cineva care ar fi ţinut cu adevărat la el – dacă ar fi existat asemenea persoană – ar fi putut observa o schimbare infinitezimală în expresia lui: o ascuţire a trăsăturilor, oarecum asemănătoare cu cea care urmase bolii şi accesului său de febră. Ochii îi păreau ceva mai dilataţi şi mai adânci şi, cu toate că muşchii feţei îi cădeau moi, nările îi fremătau, încordate. cu acea forţă de introspecţie şi analiză a raţiunilor propriului său comportament, pe care în ultima vreme o părăsise, Harold recunoscu în apelul adresat lui Margaret o admitere a nebuniei sale, un strigăt de ajutor.

Se simţea insuportabil de singur, solitudinea lui fiind cu atât mai dureroasă cu cât îşi luase asupră-şi o sarcină imposibilă. Până la urmă, singurătatea sa se reducea la o iremediabilă neputinţă. Cum poate un singur om să facă să rodească în el întreaga ură sterilă a omenirii? Cum poate, fără să eşueze în nebunie?

Dar poate că nu era nebun – sau nu mai nebun decât alţii, şi că suferinţa şi ura lui, individuale doar în forma lor aparentă, nu se deosebeau în esenţă de nefericirea tuturor oamenilor pe care împrejurările, maşinismul, substitutele, frustările, transplantările îi prefăcuseră din promotori ai iubirii în promotori ai urii.

În lumina lucidă, deşi onctuoasă şi insinuantă, a lunii umflate, asemenea gânduri îi apăreau perfect raţionale şi coerente.

Stătea cu degetul pe butonul soneriei lui Eileen, apăsându-l mai îndelung decât ar fi fost nevoie. Uşa se deschise lăsând să răzbească un vălmăşag de glasuri – acelaşi idiot program de televiziune pe care-l urmărea şi nevastă-sa?

— O, ce surpriză!

Îl pofti înăuntru, închizând televizorul când trecu pe lângă el. Camera nu aştepta musafiri: nu vădea o dezordine izbitoare, dar pernele de pe canapea erau mototolite, ziare şi reviste

presărate pe jos, iar pe masă, lângă o forfecuţă şi o sticlă de ojă, zăcea o ceaşcă murdară şi o farfurioară aşezată peste ea, la marginea tăviţei ivindu-se o bucată de zgârci scuipat. Ca şi încăperea, Eileen arăta şleampătă, cu faţa pătată şi lucioasă de cremă, părul dezordonat, iar în picioare purta o pereche de papuci fără tocuri, vechi şi scâlciaţi, cu o crăpătură în vârful unuia dintre ei, prin care degetul mare ieşea ca **o** excrescenţă.

Eileen luă tavă de pe masă.

— Să mă descotorosesc de asta. Ia loc.

Harold mătură cu mâna câteva ustensile de manichiură, lăsându-le să cadă pe covor. Afară, cineva se străduia să ambaleze un motor care-i făcea greutăţi; pocnetele şi sforăiturile intermitente şi repetate ale motorului făceau să zăngănească geamurile. Harold se aşeză pe canapea.

Când Eileen se reîntoarse, părea să se fi aranjat un pic, arătând mai îngrijită şi mai bucuroasă de oaspeţi.

— Asta zic şi eu surpriză, repetă ea.

Zâmbi cu toţi dinţii, luă o scrumieră pe jumătate plină de pe braţul unui fotoliu şi o împinse într-un raft.

— Of, termină, termină o dată! strigă cu exasperare către motorul păcănitor al automobilului.

În afară de o uşoară paloare şi de cearcănele de sub ochi, nu arăta alte semne ale operaţiei prin care trecuse. Îşi zvârli papucii din picioare şi se cuibări pe canapea, în colţul opus celui unde se aşezase Harold, adunându-şi picioarele sub ea. Un petec de piele albă strălucea printr-o gaură a ciorapului, la genunchi.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnul meu?

— Pur şi simplu m-am gândit că mi-ar face plăcere să te văd.

— Pur şi simplu?

— Pur şi simplu. Şi să stau de vorbă cu tine.

— S-ar fi putut foarte bine să nu fiu acasă.

Nu zac toată ziua să aştept favorurile domnului şi stăpânului meu, când îi vine acestuia cheful.

— Ştiu acest lucru, bineînţeles.

— Aşadar nu-ţi închipui că zac aşteptând favorurile domnului şi stăpânului meu?

— Nu, răspunse Harold pierdut în tristeţe.

— N-aş vrea să crezi asemenea lucru. Pentru că nu e adevărat. Eileen se săltă uşor. În sfâr şit! Slavă Domnului!

— Poftim?

— Maşina aia!

Ascultară împreună zgomotul motorului îmblânzit acum într-un tors lin şi apoi fâşâitul roţilor pe asfalt.

— Ei bine, aştept să aflu care-i voia domnului şi stăpânului meu.

Eileen îşi lăsă capul pe rezemătoarea canapelei, îşi înălţă braţele şi-şi bombă pieptul parodiind o atitudine de voluptuos abandon. Materialul zmeuriu al rochiei de casă era decolorat la subţiori în două semicercuri roz pal.

— Roaba voastră aşteaptă porunca, Sultane! Capriciul vostru e dorinţa mea!

Pe Harold îl enerva prelungirea acestei glume artificiale. Strigătele ce ţâşneau din adâncurile lui aveau să rămână din nou neauzite? îşi lăsă mâna inertă pe glezna ei.

— Eileen, nu te juca. N-am venit pentru asta.

Ea îşi îndreptă spatele. În ochi îi juca un licăr de furie, dar reuşi să se stăpânească.

— Atunci pentru ce-ai venit?

— Ţi-am mai spus, vreau să-ţi vorbesc.

Privirile ei îi cercetară faţa.

— Atunci vorbeşte naibii o dată!

Harold deschise gura; nu ştia ce are de gând să-i spună.

— Eileen, îmi dau seama că mă folosesc de tine în interesul meu. Nu în sensul că-mi eşti amantă, deşi şi asta înseamnă poate că profit; dar mă folosesc de tine aici şi acum, ca să-mi revărs amărăciunea. E un lucru vrednic de dispreţ, dar ajungi la un moment dat la un punct în care eşti pur şi simplu împins afară din tine însuţi.

Cuvintele îi curgeau lipsite de rezonanţă; declaraţiile lui solemne păreau să nu trezească niciun ecou. În încercarea de a le da mai multă substanţă, plonjă adânc în el însuşi, dragând reziduuri nefiltrate, nebănuite:

— Sunt un om mort, un om total pustiit pe dinăuntru. Ori sunt eu mort, ori dacă se numeşte că-s viu, atunci tot. Ce mă înconjoară e mort şi pustiit.

Îşi ascultă cuvintele, retrospectiv, şi rămase nesatisfăcut.

— Ceea ce spun sună pretenţios şi melodramatic. Dar ceea ce vreau să înţelegi este că am ajuns într-o condiţie în care nimic, absolut nimic nu mai are importanţă. Nu pot să mai simt nimic

pentru nimeni, am pierdut orice interes, în afară de unul singur, da, asta e cert.

— Şi care e acesta? întrebă Eileen, poate cu o scânteie de speranţă în ciuda ei însăşi, în ciuda fetusului ei incinerat.

— L-am regăsit pe omul care l-a ucis pe Steve, răspunse Harold.

Eileen îşi mişcă picioarele, întrucât mâna lui Harold îi încleştase incomod glezna.

Harold se lăsă pe spate, cu o expresie de incredulitate, ca după extracţia, fără dureri, a unui dinte infectat.

— Şi ce înseamnă asta? îi pusese întrebarea pe un ton agresiv, dar adăugă apoi ceva mai blând: Adică ce legătură are cu cele ce-mi spuneai, mă rog, cu faptul că ai devenit insensibil şi aşa mai departe?

— Omul care se găsea la volan, se corectă Harold cu grijă. L-am întâlnit absolut din întâmplare, pe stradă.

— Dar îl cunoscuseşi şi mai înainte. Vreau să spun că avusese doar loc o anchetă şi…

— Ce-ţi povestesc eu s-a întâmplat recent. L-am reîntâlnit. Şi atunci am avut impresia…

— Când a fost asta? Foarte recent? Adică acum câteva săptămâni? Sau înainte de prima noastră…

— L-am urmărit, continuă Harold. Nu vreau să intru în amănunte. La început totul părea, cum să spun, un fel de joc. Se opri din vorbă, surprins singur de cele ce se auzise rostind. În această pauză, îşi aduse aminte de întrebarea ei şi-i răspunse: Da, s-a întâmplat înainte de a fi început legătura noastră. N-au nimic de-a face una cu alta… cred sincer că nu există nicio relaţie între aceste două fapte. Şi acum, urmă el reîntorcându-se la tema majoră, a încetat de a mai fi un joc. Departe de aşa ceva. După cum ţi-am spus, nimic altceva nu mai există pentru mine, nimic altceva nu mai are importanţă. Ceas de ceas, minut de minut, nu mai există nimic altceva.

— Dar de ce?

— Steve a însemnat pentru mine toată raţiunea de a fi, răspunse Harold cu simplitate. Nu e o simplă vorbă: chiar pe când trăia, începuserăm… să mă reînnoiesc prin el. Căci şi pe atunci eram îngreţoşat de mine şi de felul meu de viaţă; aşa cred.

Chibzuia încă asupra implicaţiilor acestei afirmaţii, când Eileen

vorbi din nou, înclinându-se brusc spre el, ca şi cum ar fi vrut să-i împungă pieptul cu un deget acuzator:

— Altceva am întrebat. De ce faci ceea ce faci? De fapt ce faci?

— Îl urmăresc, îi fac viaţa iad. Îl fac să sufere... Harold trecu repede peste aceste amănunte neinteresante. E o obsesie în toată puterea cuvântului. Toată viaţa mea gravitează în jurul lui Greensmith – aşa-l cheamă, Greensmith – exact cum gravita în jurul lui Steve pe când trăia. Dar nu-i acelaşi lucru, e reversul...

— Şi poliţia...? îl întrerupse Eileen.

— Mimez gesturile şi mişcările vieţii obişnuite, dar nu poţi să-ţi imaginezi... vidul acestei vieţi. Înţelegi? Se uită fix la ea, dar fără s-o vadă. Poliţia nu contea'ză. cu o simplă fluturare a mâinii, îndepărtă întreaga forţă poliţienească a metropolei. Nu-ţi poţi imagina vidul din viaţa mea, cu excepţia lui Greensmith.

Poate de asta copilaşul tău... de asta nu te-am oprit... Vidul, lipsa totală de gust – ca şi cum ai avea nevoie de sare în toate mâncărurile şi sarea a dispărut de pe faţa pământului. Ce-ai spus? Eileen articulase un sunet din gâtlej. Ce-ai spus?

— N-am ştiut că eşti atât de nefericit.

— Fericirea n-are nicio legătură cu toate astea. Îşi trecu mâna peste frunte. Cum te pot face să înţelegi? Am depăşit demult faza în care o mai aşteptam, în care mai aveam nevoie de ea – de fericire. Poţi îndura foarte bine viaţa şi fără fericire. Fiecare face acest lucru, aproape fiecare dintre noi. Dar e vorba de... de...

Cuvântul refuza să-i vină pe buze; îi scăpase fără nădejde; vorbea, îşi dădu el brusc seama, asemenea cuiva care zăcuse întemniţat o lungă bucată de vreme, fără să schimbe vreun cuvânt cu cineva, în afară de mormăielile pe jumătate demente, de bombănelile solipsiste pe care nu le auzeau decât propriile sale urechi.

— Să-ţi istorisesc o întâmplare, o simplă întâmplare.

Acum Eileen îi apărea la mare depărtare, micşorată, ca şi cum canapeaua pe care şedeau căpătase dimensiunile unui tunel.

— Când am fost în Orientul Mijlociu, în timpul războiului – pe faţa lui adie un zâmbet de scuză pentru banalitatea acestui început – câţiva dintre noi, care zăcuserăm foarte mult timp în deşert, am plecat împreună să ne petrecem o permisie la Bagdad. Urma să locuim într-un hotel costisitor, care era însă, practic, o casă de toleranţă. Ştiam toate acestea de la alţi

militari care fuseseră pe acolo. Eram şi eu la fel de nerăbdător ca toţi ceilalţi, şi săptămâni întregi nu-mi putuserăm lua gândul de la plăcerile care ne aşteptau.

Când am sosit acolo, hotelul – în chip surprinzător, pentru că de obicei asemenea aşteptări se reduc la dezamăgiri – se dovedi la înălţimea reputaţiei sale. Era luxos, cel puţin în comparaţie cu mizeria în care trăiserăm noi, şi pretutindeni roiau femei aproape goale… pe coridoare, în sălile de restaurant… Şi femei bine făcute – nu numai tinere arabe, ci şi franţuzoaice, italience, grecoaice, unele dintre ele chiar foarte frumoase.

Ne înţeleseserăm între noi să nu dăm iama în ele. Am sosit la hotel dimineaţa, după mai bine de un an petrecut în deşert, şi fiecare dintre noi – da – fiecare dintre noi în vârstă de douăzeci şi ceva de ani. Ne înţeleseserăm ca mai întâi să facem câte o baie bună, apoi să vizităm oraşul, să ne ospătăm precum Califul din Bagdad, şi pe urmă să vedem despre ce e vorba…

Harold făcu o pauză, fie cuprins de o nostalgică reverie, fie ca să reînnoade firele povestirii.

— Mă rog, totul s-a desfăşurat conform planului, în afară de ultima parte, în ceea ce mă privea pe mine. Când am ajuns la capitolul amor, am pierdut orice interes. Nu era vorba de o rezistenţă morală, sau de teama de boli, sau de prejudecăţi estetice – ţi-am mai spus, unele dintre fete erau de o frumuseţe rară. Şi nici nu fuseserăm lovit de o subită neputinţă. Pur şi simplu fetele nu mă mai interesau: orice legătură cu ele mi se părea lipsită de sens, de noimă. Aşa s-au petrecut lucrurile pe parcursul celor două săptămâni de vacanţă. De vreo două ori am încercat şi eu să mimez amorul, dar sentimentele mi-au rămas aceleaşi. În aceste două săptămâni, camarazii mei se scufundaseră cu toţii până la gât în oceanul voluptăţii. Făcu o nouă pauză, mai scurtă. Dar mie totul îmi părea extrem de searbăd. Zilele se scurgeau nespus de încet. Aveam senzaţia că tot ce se petrece în jurul meu – şi te asigur că nimeni nu dovedea reticenţă – n-are nici în clin nici în mânecă cu mine. Aparţinea altei sfere de realitate. Nu mă îndoiam că aceea era sfera reală, că aceasta e lumea reală, şi că în mine exista o deficienţă care mă împiedica să particip la ea. Nu mă simţeam dezgustat sau ultragiat. Nici nu-i admiram, nici nu-i dezaprobam. Eram pur şi simplu plictisit, plictisit. După atâta şi atâta aşteptare! Şi n-aş fi răbdat situaţia atâta vreme – cred că

aş fi renunţat la hotel şi aş fi pornit să mă caţăr pe munţi, sau aşa ceva, dacă nu m-ar fi reţinut un lucru…

O obsesie pentru una dintre fete. Era o creatură urâtă, cu pielea ca tovalul, slabă, cu nişte sâni care-i atârnau molateci, şi cu o faţă ca de maimuţă. Ceea ce o caracteriza însă era faptul că părea a fi cea mai carnală, cea mai primitivă dintre toate femeile de acolo, cea mai lacomă şi mai animalică – şi asta nu înseamnă puţin lucru. Şi avea întotdeauna un rânjet imbecil pe buze.

Ei bine, începuserăm să o urăsc, continuă Harold, vorbind acum cu un calm aproape nepotrivit. O uram fie pentru că reprezenta, în mai mare măsură decât toate celelalte, lucrul pe care eu eram incapabil să-l gust, fie pentru că aveam impresia că ea personal ucisese în mine ceea ce-mi era necesar pentru a putea să fiu ca toţi ceilalţi.

Dar ura mea nu se manifesta făţiş, aşa cred. Obişnuiam s-o urmăresc, s-o observ. La început a crezut că o fac de plăcere, şi poate că aşa şi era, dar nu plăcerea la care se gândea ea, singura pe care o cunoştea. Obişnuia să se preteze la fel de fel de exhibiţii pentru mine, şi întotdeauna cu rânjetul tâmp nedezlipit de pe buze… Pe urmă a început să se simtă stânjenită şi se ascundea de mine. Cred că începuse să-i fie teamă.

În ultima noapte m-am dus şi am căutat-o. Nu cred că voia să vină cu mine, dar niciodată în viaţa ei nu fusese pusă în situaţia de a spune nu unui bărbat şi nu putea concepe nici germenele unei asemenea idei. Ba chiar, în timp ce mă însoţea de-a lungul coridorului, simula nerăbdarea.

— Şi ce s-a întâmplat? Glasul lui Eileen sună ca din depărtări, în intervalul de tăcere pe care de astă dată Harold îl prelungise peste măsură.

— Am dus-o în camera mea şi i-am ars două perechi de palme. Nu cred că a durut-o prea tare, nici n-aş fi vrut să-i fac vreun rău. Oricum, era ea în stare să se apere pentru că seară de seară izbucneau acolo tot felul de încăierări şi de bătăi. Dar vezi tu, părea a fi unicul mod în care mă puteam răzbuna pe toată degradarea umană simbolizată de femeia aceea.

— Şi ce-a urmat? Tonul lui Eileen era aproape somnoros.

— A început să urle ca din gură de şarpe. Doi dintre camarazii mei au năvălit în cameră. Au crezut fie că sunt beat, fie că ne dondăneam pe chestia banilor. Oricum erau prea chercheliţi şi

năuciţi de cele două săptămâni de orgie pentru a-şi da seama de adevăratul sens al gestului meu. N-a mai urmat nimic. Nici n-am mai văzut fata, pentru că am rămas în camera mea, cu uşa încuiată, până a doua zi la plecare.

Eileen îşi schimbă poziţia, adunându-şi din nou picioarele sub ea şi dând impresia că se înclină în faţă, că se înclină spre el. Ochii îi erau măriţi şi gravi.

— Nu ştiu exact care a fost rostul acestei poveşti, se scuză Harold vorbind pripit. Nu ştiu de ce ţi-am povestit-o. Dar o să-ţi mai spun una. Făgăduiesc ca pe asta s-o snurtez.

Harold se sprijini de spetează, îndepărtându-se de Eileen.

— Când eram copil – alt început de o banalitate crasă – în vârstă de vreo zece sau unsprezece ani, am pornit o dată pe bicicletă, într-o frumoasă dimineaţă de vară. Povestea, zăbovind zeflemitor pe fiecare silabă. Eram în perioada mea lepidopterică – dacă se poate spune aşa – ceea ce se putea deduce lesne după plasa de fluturi legată de ghidonul bicicletei, cu reţeaua întoarsă pe dos şi umflându-se ca o pânză de corabie deasupra roţii din faţă, şi după borcanul de gem, gol, care sălta legat de bară. Mai purtam pe umăr un sac de merinde în care aveam sandvişuri şi o sticlă cu limonadă – sau poate că era suc de portocale. Ţi-am făgăduit s-o scurtez, nu-i aşa?

Coborându-şi picioarele, Eileen îşi arcui spatele, rezemându-se de perne.

— Zi-i înainte! Nu cocheta.

Îşi netezi rochia cu grijă.

— Ei bine, să încerc să scurtez povestea. Am ieşit în câmp. Era realmente o frumoasă dimineaţă de vară – n-am folosit doar o figură poetică – foarte caldă, cer albastru şi aşa mai departe. Urmăream atent să depistez colonii de fluturi. Pe atunci erau mult mai mulţi fluturi decât acum, ştii? Asta nu-i numai nostalgia omului între două vârste, ca de pildă „ei, Crăciunurile cu zăpadă de pe vremea mea!” sau… „pe vremea mea trandafirii erau mai parfumaţi” – deşi, dacă stai să te gândeşti, şi asta ar putea să fie adevărat. Ce vreau eu să spun este că, astăzi, într-un fel sau altul, noi am otrăvit cea mai mare parte din fluturi.

Eileen îşi exprimă iritarea printr-o mişcare nervoasă a mâinii, care făcu să zornăie un breloc ce-i atârna la brăţară.

— Bine, încuviinţă Harold. Am ajuns deci în câmp. Era necultivat, pe alocuri iarba creştea cât mine de înaltă şi întreaga

vegetaţie era saturată de polen. Simţeai miros de polen în nări. Îmi aduc aminte că ici colo se iveau pete roşii de maci. Şi puzderie de alte flori de câmp. Chiar de la margine am putut observa că roiau o mulţime de fluturi, cei mai mulţi fluturi albi, obişnuiţi, fluturi de varză, dar se zăreau şi câţiva mai exotici. Oricum, eu nu eram un real colecţionar; îmi plăcea doar să-i prind. Şi voiam să-mi umplu borcanul de gem. Nici n-ai idee câţi încap într-un borcan, sute…

Mi-era îngrozitor de cald şi de sete, dar voiam să trec la treabă fără nicio zăbavă. Ţin minte cum mă autodisciplinam, amânându-mi plăcerea limonăzii, aşa cum ţi-ai amâna astăzi pofta de o băutură sau, să zicem, pofta de a face dragoste, cu conştiinţa că plăcerea va fi cu atât mai intensă cu cât o vei gusta mai la urmă. În orice caz, mi-era grozav de sete şi de foame.

Tonul glasului său, depănând această amintire, era cu totul diferit de cel al primei istorisiri: mai puţin încordat, chiar amuzat.

Mi-am mâncat sandvişurile şi mi-am băut limonada, ba chiar m-am întins după aceea la umbra unui copac, amintindu-mi de nonsensurile celor maturi „Nu-i voie să alergi cu burta plină!” Dar savuram în gând plăcerile care mă aşteptau. Nu era ţipenie de om în jur, nu se zărea şi nu se auzea nici urmă de mişcare sau zgomot de fermă, nicio căruţă pe potecă, nimic. Tot câmpul roind de fluturi era numai al meu. Am prins cu plasa şi cu borcanul meu de gem câţi am putut, fără să stau să aleg.

Curând borcanul era înţesat de fluturi morţi sau încă fluturând din aripi, sau cu segmente de fluturi… nu aveam eu gusturi prea sofisticate.

Eram ud leoarcă, hainele mi se lipeau de trup, prăfuit tot de polen şi de seminţe, îmbibat de miresmele ierbii şi ale macilor. Un fel de beţie nealcoolică: mă împleticeam gata să cad din picioare, dar îmi readunam mereu forţele şi continuam să vânez, strigând cât mă ţinea gura în câmpul imens, pustiu, scăldat de soare.

Aproape toţi fluturii mei erau albiliţe; doar vreo doi-trei din alte specii. Şi deodată am zărit unul cu totul special, poate că era un cap-de-mort, sau o specie mai rară… Nu ştiu, le-am uitat numele. Ciudat, le ştiam pe toate… Am început să alerg după fluturele care mă purta după el pe tot câmpul, câteodată

înfundându-mă în ierburile mai înalte decât capul meu. Dar fluturele ăsta special devenise mai important decât orice altceva. O dată sau de două ori când s-a lăsat pe câte o floare mă găsiserăm atât de aproape, încât n-aveam decât să-mi arunc plasa, dar eram prea istovit şi, de fiecare dată, îmi scăpa şi-şi flutura aripile pe sub nasul meu.

La un moment dat se lansă din nou îndărăt în mijlocul câmpului, printre maci. Am făcut o ultimă sforţare, mi-am aruncat plasa… am călcat într-o groapă şi m-am rostogolit la pământ. De fapt n-a fost o căzătură mai rea decât multe altele dinainte, dar de astă dată mi-am prins braţul sub mine, şi l-am auzit rupându-se cu un pârâit puternic, ca atunci când despici un lemn crăpat.

Eileen, auzind parcă pârâitul, se crispă.

— Durerea era atât de cumplită, continuă Harold fără să dea atenţie compasiunii ei, încât se poate să fi leşinat timp de un minut sau două. Nu ştiu sigur. Zăceam cu faţa în iarbă, cu braţul sub mine, fiindu-mi teamă să-l clintesc. Durerea nU slăbea niciun moment; dimpotrivă, devenea tot mai chinuitoare.

Aci, pentru prima oară de când începuse să povestească, Harold se scotoci în buzunar, după o ţigară.

— Acum vine însă partea cel mai greu de descris. La un moment dat, durerea a început să-mi placă. Nu, cuvântul nu e potrivit. Durerea era înfiorătoare dar, într-un fel, am început s-o absorb, s-o accept, s-o asimilez, aşa încât, zăcând acolo cu faţa printre rădăcini

— Mai simt şi acum, parcă, aroma pământului uscat, a macilor, a buruienilor, a ierbii – m-a cuprins un soi de exaltare. Da, ăsta este cuvântul. Îşi apropie bricheta de ţigară şi trase fumul adânc. Exaltare. Într-un anumit fel, nu cunoscuserăm niciodată până atunci o trăire atât de intensă. Am să-ţi mai spun ceva, împărtăşeam, da, *împărtăşeam* bucuria fluturelui că scăpase, că evadase…

Simţeam că nu mai fuseserăm nicicând atât de lucid, de puternic, deşi eram schilodit şi mâna mă durea crâncen. Un adevărat iad de durere. Şi mai simţeam că niciodată nu fuseserăm atât de absolut singur – în câmp, cu nimeni în jur, sub arşiţa cerului – şi atât de absolut eu însumi. Şi încă ceva: acolo, în iarbă, fiecare firicel de praf, fiecare gâză, fir de iarbă, deveneau colosal de vii şi de gigantice, ca halucinaţiile de după

– cum îi spune? — de după mescalină. Nu ştiu cât timp am zăcut acolo, fără să mă mişc, deşi presupun că spre sfârşit am început să-mi încerc braţul. Dar ţin minte că, aşa speriat cum eram, aş fi vrut ca totul să continue, chiar şi durerea, dacă ea era sursa acestui extaz mirific. Ei bine, încheie Harold, dacă vreodată, într-unul din programele alea stupide de la televizor, ’ mi s-ar cere să descriu care a fost cea mai vie experienţă din viaţa mea, cred că aş istorisi povestea asta. Un zâmbet bizar îi încolţi pe buze. Ciudat! E ceva de care-mi amintesc în cele mai neobişnuite momente.

— Şi cum ai ajuns acasă? întrebă Eileen cu simţ practic femeiesc.

— Pe bicicletă – ţinându-mă cu o singură mână.

Eileen se ridică de pe canapea şi luă scrumiera de pe etajeră, punând-o pe pernă, lângă el. Risipi puţin scrum, pe care-l mătură cu palma pe covor. Părea puţin descumpănită.

Harold îi mulţumi pentru scrumieră. Îndoin-, du-şi braţele, îşi întinse umerii şi se scutură. Afară, cineva ambala motorul altui automobil; se auzi un schimb de saluturi, o portieră trântită.

Harold presupunea că sosise timpul să plece; se întreba dacă asta era ceea ce aştepta Eileen. Ar fi dorit ca ea să-i ofere o băutură.

Eileen se afla acum în afara câmpului lui vizual şi meşterea ceva pe o masă, stând cu spatele la el, astfel încât Harold nu putea citi pe faţa ei efectul mărturisirilor sale. Şi când se apropie, în ciorapi, părând mai joasă ca de obicei, Harold nu se uită la ea şi nu putu vedea că avea ochii umezi şi colţurile gurii înmuiate.

— Ar fi trebuit să-ţi ofer până acum o băutură. Ce vrei să iei?

9

FEMEIA DE EA TUTUNGERIE rămase surprinsă de cordialitatea lui, pentru că în ultima vreme fusese atât de morocănos şi de necomunicativ, încât sărmana – fiind una dintre fiinţele a căror exuberanţă e o platoşă ce apără un suflet vulnerabil – îşi spusese că Harold nutrea o aversiune pentru ea. Ultima glumă vulgară pe care o strigase după el, îl urmări în stradă cu ecourile-i joviale.

La birou, concepţia colectivă asupra persoanei lui era atât de oficializată, încât recenta criză taciturnă prin care trecuse avusese prea puţină influenţă asupra părerilor celorlalţi. Oricum,

în dimineaţa aceea Harold avea un aer de veselie şi degajare care dădu frâu liber unor pălăvrăgeli glumeţe, oarecum înăbuşite în ultima vreme: pentru prima oară, de săptămâni întregi, Stella îşi vârî sinii umflaţi sub nasul lui, de parcă-l poftea să-şi aleagă o ceaşcă de pe tavă, iar Viv (care înflorise spectaculos de la o vreme încoace încât colegii se văzuseră nevoiţi să-şi revizuiască părerea despre ea) se lansă într-un dialog echivoc, purtat cu Greaves peste capul îngăduitor al lui Harold.

Nu era conştient de schimbarea din el care incitase aceste ritmuri mai liberale. Dormise foarte bine cu o noapte înainte şi, dacă s-ar fi gândit măcar la pricina relaxării lui, ar fi atribuit-o acestui fapt, sau îmbunătăţirii vremii. cu percepţiile lui tocite, abia de observase trecerea de la iarnă la primăvară, concretizată pentru el doar în faptul că serile petrecute la postul de observaţie erau mai luminoase; şi acum îl izbi constatarea că vara se pregătea să între în scenă. Ce s-a întâmplat cu toate lunile de înainte? Dormise oare în tot timpul prologului?

Se iscă o discuţie aprinsă între cei care aveau birourile cu spatele la fereastră şi cei pe care-i orbea soarele scânteietor, anume, dacă să tragă sau nu jaluzelele. Domnul Jackson, chemat să arbitreze, se declară categoric pentru obscuritate şi excluderea soarelui.

Miller împinse pe biroul lui Harold un petec de hârtie pe care stătea scris:

Percy şi Greensmith, Birou de Publicitate şi Protocol, urmat de un număr de telefon şi o adresă în centrul Londrei. Harold îi mulţumi cu un zâmbet slab, împături petecul de hârtie şi-l vârî în portofel.

La sfârşitul zilei de lucru se simţi de-a dreptul obligat să se ducă la adresa indicată; petecul de hârtie îi dădea această împuternicire.

Trotuarele erau împânzite de funcţionarii care părăseau birourile – palizi, clipind în strălucirea asfinţitului, păreau nişte animale evadate din cuştile lor, şi care nimeriseră într-o junglă mai sălbatică decât cea pe care şi-o aduceau aminte. În faţa iureşului lor către o ţintă precisă, Harold se simţea abstract şi somnambulic. Strada era una dintre acelea care nu s-au lăsat decât la urmă înghiţite de voracitatea comercială, şi casele înguste, cu terase, fuseseră foarte puţin modificate faţă de

timpurile când adăpostiseră eleganţa vieţii de metropolă, devenită acum imposibilă; dar fuseseră transformate cu toatele în birouri – prea mici ca să poată oferi loc unor administraţii serioase, dar cumpărate totuşi de firme cu renume pentru scopuri de asigurare a prestigiului, sau ocupate de acele subindustrii parazitare a căror proliferare vertiginoasă nu slujeşte decât la accelerarea decăderii întregii lor oştiri.

Harold găsi numele pe care-l căuta înscris modest pe o placă neagră, sobră. Traversă strada printre două şiruri gemene de automobile elegante, priponite prin aparatele de pontare. Chiar peste drum de clădire se afla unul din rarele magazine ale străzii – o cofetărie, atât de extravagant luxoasă şi de scumpă, încât n-ai fi putut concepe să-i calce pragul vreun alt client decât doar robul unei cocote de lux, pradă unei lăcomii bolnăvicioase. Harold se postă la intrarea îmbrăcată în draperii şi aşteptă acolo ca într-un budoar. Îşi spuse că imobilul pe care-l păndea era foarte diferit de ambianţa în care îl plasase imaginaţia lui pe Greensmith – mai puţin familiar dar, într-un fel, şi mai puţin formidabil.

Din timp în timp, ieşeau feluriţi funcţionari din clădire, închizând în urma lor uşa cu mâner masiv de alamă Ieşeau câte unul, sau câte doi-trei, dar nu năvălind în puhoi ca atunci când plecau funcţionarii din blocul în care lucra Harold; bărbaţii erau mai bine îmbrăcaţi, iar femeile, în general, mai drăguţe’. Aerul devenise violaceu din cauza fumului maşinilor care porneau, dar miresmele dulci ale înserării camuflau otrava.

Un bărbat se opri în faţa vitrinei cofetăriei, privind la micile cupe de porţelan cu bomboane, pierdute printre faldurile de catifea; era un om de vârstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum maron, bine croit, o cămaşă impecabilă, pantofi lustruiţi; faţa lui, purtând urmele unui soare de iarnă, avea o expresie compusă din liniile siguranţei şi autorităţii, şi totuşi era una dintre feţele care păstrează întreaga viaţă amprenta copilului care a tânjit după bunătăţi, aşa încât Harold, privindu-l prin sticla vitrinei, văzu în el băiatul de şcoală care se luptase să câştige popularitate, şi care nu izbutise să dobândească mai mult de o atitudine de tolerare, plină de dispreţ, din partea coteriilor elitei. Omul se întoarse la bordura trotuarului şi intră într-un automobil condus de un şofer, care trăsese tăcut în urma lui.

Greensmith ieşi împreună cu o femeie tânără cu păr arămiu,

adunat într-un coc înalt în creştetul capului, îmbrăcată într-un taior verde smaraldin şi ţinând în mână o umbrelă cu mâner lung. Porniră împreună pe trotuar fără să-şi vorbească, şi acest lucru, mai curând decât vreun gest amoros sau posesiv din partea vreunuia dintre ei, pleda pentru existenţa unor relaţii speciale.

Traversară pe trotuarul unde se afla Harold, care începu să-i urmărească de la o distanţă decentă. Femeia era zveltă, cu u. l trup aproape de adolescentă şi gambe lungi, deşi mergea cu paşi mici, aferaţi, ca o orătanie care ciuguleşte, Foarte curând, ceva nedefinit din ţinuta ei, din felul cum îşi purta capul, îl făcu pe Harold să-şi spună că era mai puţin tânără decât i se păruse la început şi, într-o străfulgerare de clarviziune asemănătoare cu cea pe care o avusese când privise faţa bărbatului prin vitrina cofetăriei, simţi că înţelege natura ataşamentului ei pentru Greensmith, în întreaga lui aservire şi mândrie, cinism şi speranţă disperată, reflectate printr-o tot mai agitată senzualitate şi nemulţumire.

Femeia vorbea acum aproape tot timpul, privind drept în faţă. Greensmith întorcea din când în când capul spre ea, şi Harold îşi putea imagina zâmbetul lui politicos, puţin plictisit, complăcut. Aşteptând în mijlocul mulţumii schimbarea luminilor unui semafor, Greensmith îşi trecu mâna peste fesele ei, într-un gest care era pe jumătate dezmierdare, pe jumătate degradare.

După ce traversară, Greensmith o părăsi un moment ca să între într-o tutungerie. Femeia rămase cu faţa spre trecători, sprijinindu-se în umbrela pe care o ţinea la depărtare, atitudinea ei exprimând o notă de patos şi de neîncredere în acelaşi timp. Harold o privi drept în faţă şi intuiţiile lui îşi găsiră confirmare: măiestria cu care era fardată nu se potrivea cu o fată tânără, iar gura şi ochii vorbeau despre singurătate şi îngrijorare.

Când Greensmith ieşi din tutungerie, Harold îi lăsă din nou să se îndepărteze. Strada era foarte aglomerată aşa încât nu-i venea greu să se ascundă. Amuţindu-şi ura, îi urmărea automat, asemenea omului care ar călca lenevos în urmele lăsate de doi străini pe nisipul scorţoşat de ploaie al unei plaje pustii. Simţurile lui erau şi mai ameţite din pricina vuietului circulaţiei şi a presiunii lumii din jur.

Greensmith şi partenera sa ajunseră la o altă încrucişare şi, prinşi într-un ciorchine de pietoni, aşteptau din nou schimbarea

luminilor semaforului. Harold ce oprise la coada ciorchinelui. Femeia îl luă pe Greensmith de braţ şi Harold îl văzu înclinându-şi capul pentru a-i auzi cuvintele peste scrâşnetul frânelor şi larma motoarelor.

Culorile semaforului se schimbară, dar unele automobile continuară să treacă pe lângă bordură, aşa încât numai pietonii foarte grăbiţi sau foarte agili se aventurară în insula dintre maşini. Harold se pomeni împins înainte spre marginea pe care staţiona Greensmith. Ceva ce-i spusese femeia îl făcuse să râdă cu capul răsturnat pe spate şi cu toţi dinţii dezgoliţi. Recunoscătoare pentru acest semn de preţuire, femeia se lipi de umărul lui. Ultimul automobil se îndepărtă şi, în timp ce masa de pietoni se avânta, compactă, înainte, Harold şuieră în urechea lui Greensmith:

— Soţ adulter ce eşti! Adulter împuţit!

10

CA REZULTAT al acestei scurte întâlniri şuierătoare (de îndată ce şuierase cuvintele, făcuse cale întoarsă şi-şi croise drum îndărăt fără să mai aştepte să vadă efectul spuselor lui), Harold simţi un nou impuls spre acţiune. Şi tot acum avu loc o suită de incidente – fie ca o consecinţă a agitaţiei lui lăuntrice, fie printr-un capriciu al întâmplării – care au dus la o intensificare progresivă a pasiunii şi a maniei sale.

Doamna Carlotti îl opri pe scări.

— N-am putut închide un ochi. Iarăşi. Toată noaptea n-am închis un ochi. Dar nu insomniei îi putea fi atribuită expresia ei de tainică aţîţare. Şi, domnule Makepiece, aş vrea să-ţi spun ceva.

— Da, doamnă Carlotti.

— S-a întâmplat ieri. Tocmai îmi stropeam copilaşii, Îl privi cu ochii larg deschişi. Şi dumneata şi soţia dumitale eraţi plecaţi. Ştii, eu le spun plantelor mele „copilaşii mei”. A venit un tip care a început să întrebe despre dumneata.

— Ce fel de tip, doamnă Carlaţti?

— Voia să ştie dacă te cunosc şi, desigur, am avut plăcerea să-i spun că da. N-a vrut să-mi spună cine e. Doamna Carlotti arboră o expresie de interes mortificat. Un tip cam între două vârste, aş spune. Foarte rezervat. Şi avea un soi de eczemă pe frunte, ştii cum vine asta, o urticarie. Şi era pus pe tot felul de întrebări dar, după cum ştii, eu sunt discreţia personificată, nu că,

Doamne fereşte, ar exista vreo pricină de indiscreţie, vreau să spun că nu există nimic, nu-i aşa?

Doamna Carlotti îşi rezemă arătătorul de cârligul balustradei, balansându-se uşor.

— Ai vreo idee cine putea să fie?

— Nici cea mai mică idee, declară Harold. Dar îţi mulţumesc foarte mult, doamnă Carlotti, îţi mulţumesc că mi-ai spus.

— Păi, altfel, la ce bun să fim vecini? strigă ea. Nu, nu vreau să-ţi aud răspunsul indecent.

Harold se îndepărtă foarte stânjenit. LI tulbura gândul că poliţistul pornise la investigaţii secrete. Încrezător în priceperea lui de a face faţă unui atac frontal, se simţea în schimb foarte vulnerabil la infiltraţiile unor agenţi nevăzuţi care-şi plasau bombele camuflate îndărătul baricadelor. Dacă începuseră cu intero garea vecinilor, nu puteai şti niciodată până unde aveau să meargă cu iscodirea – erau în stare să ajungă la colegii de birou, la Eileen, chiar şi la căsuţa de la ţară. Eşafodajul existenţei lui cotidiene începea să fie subminat, şi el nu era în stare să-şi dea seama de extinderea pagubelor.

Noaptea avu un vis, un vis îngrozitor despre Steve. Se făcea că Harold şi băieţaşul de şapte ani mergeau de mână pe nişte străzi frumoase, străjuie de tei. Toţi trecătorii pe care-i întâlneau îi salutau cu zâmbete de simpatie şi cu respect. După aceea decorul se preschimbă într-un, oraş sordid şi sumbru, iar băieţaşul de lângă el într-un tânăr de cincisprezece-şaisprezece ani. Cei pe care-i întâlneau acum îşi întorceau capetele la vederea lor şi curând începură să-şi exprime făţiş dispreţul şi ostilitatea prin râsete batjocoritoare şi cuvinte zeflemitoare; cuvintele acestea îi erau adresate lui Harold şi nu băiatului, care părea uimit şi speriat pentru tatăl său. Numărul celor de pe străzi creştea întruna, iar alţii stăteau în porţi sinistre, sau sprijiniţi de ferestre fără geamuri, adăugându-şi glasurile la corul de injurii. Steve începu să rămână în urmă, mergând cu capul plecat şi târându-şi picioarele, iar tatăl simţea cum dragostea şi loialitatea băiatului se înecau în ruşine. Oamenii începură să azvârle primele proiectile: obiecte dezgustătoare, mortăciuni, excremente. Harold îşi dădu brusc seama că Steve nu mai venea în urma lui şi, întorcându-se, văzu că băiatul se oprise locului; Harold încercă să-i zâmbească şi-i strigă cuvinte de îmbărbătare, dar pe chipul lui Steve se întipărise o expresie

de ură şi dispreţ. Când Harold începu să plângă, băiatul se întoarse şi o luă la fugă.

Harold se trezi cu propriile sale strigăte în urechi: „Nu-i lua în seamă! Nu-i lua în seamă!”

A doua zi dimineaţa, şedea pe imperiala nnui autobuz ce-l ducea spre birourile lui Greensmith. Steve, care ar fi avut acum unsprezece ani, călătorea alături de el. Oare dragostea copilului său s-a diluat? îşi compară oare tatăl cu alţi bărbaţi şi comparaţia e în defavoarea tatălui? S-a retras în găoacea plictiselii sau a stingherelii? S-a ridicat un zid între tată şi fiu?

Harold telefonase la birou îndrugând o poveste cum că răcise subit, dar când coborî din autobuz şi porni prin mulţimea indiferentă nu încercă niciuna din senzaţiile plăcute ale trasului la fit; dimpotrivă, era copleşit de ruşine, asemenea unui deţinut proaspăt eliberat din închisoare, a cărui paloare, târşâit al picioarelor, cap ras şi haine prea largi vorbesc de la sine, marcându-l ca pe un izgonit. Din cofetăria luxoasă ieşiră două doamne mai în vârstă, cu părul vopsit, blănuri, brăţări zornăitoare şi un căţel în rochiţă de lână. Un agent de circulaţie, cu butonii strălucind în soare, se plimba de-a lungul şirului de maşini parcate. Traversând drumul, pe partea umbrită, Harold urcă treptele proaspăt frecate şi împinse uşa cu mâner masiv, de alamă.

Holul era lung şi înalt; o scară graţioasă, cu balustrade de fier forjat, spirala spre firmament. Jos, în centrul holului, se afla un singur birou la care şedea o fată tânără, într-o elegantă imobilitate. Traversând fâşia de hol până la ea, Harold îşi simţi picioarele înfundându-i-se în covoare moi, ca în nisip uscat. Din pereţi răzbătea un zumzet slab.

În picioare, în faţa biroului, se simţea ca un penitent care cerşea cu umilinţă izbăvirea pentru o crimă, şi josnică şi înfiorătoare. Fata elegantă, emailată, îi ignoră prezenţa, urmărind ceva într-o agendă micuţă sprijinită pe genunl chiul mătăsos, astfel încât Harold avu timp să-i admire ondulele părului, albeaţa gâtului arcuit, profilată pe negrul cast al rochiei împodobită cu o singură bijuterie sclipitoare, şi inviolabila automulţumire a profilului.

După un răstimp în care Harold se închircise tot, fata îşi înălţă languros genele, dezvăluind ochi imenşi, reci ca gheaţa.

— Eu... hm... aş dori... se bâlbâi Harold, tremurând cu o

masochistă conştiinţă a nimicniciei sale. Greensmith, reuşi el să bâiguie. Domnul «Greensmith.

Zidul panelat ee deschise în punctul în care zumzetul se auzea mai concentrat şi se pomeni în lift, apăsând pe butonul etajului trei, după cum îl îndrumasefata.

Liftul se opri şi uşa lunecă de la sine înainte de a fi avut timp să-şi înghită saliva adunată în gură. Ieşi pe un coridor larg, curbat, cu covoare la fel de moi ca şi cele de la parter, şi punctat de o serie de uşi discrete – identice şi la distanţe egale – ca într-un vis în care nu poţi lua o hotărâre.

Ajunse în sfârşit în faţa uşii pe care o căuta şi se opri doar o clipă pentru a-şi trage răsuflarea, căci a ezita ar fi însemnat să renunţe cu totul. Uşa se deschise direct într-o încăpere micuţă în formă de cizmă, decorată în culori elementare, stridente, şi mobilată cu scaune joase, tubulare, şi cu măsuţe mici de cristal. În vârful cizmei, după un perete de sticlă, se afla o fată tânără care, deşi blondă, semăna perfect cu faţa de la recepţie, vădind aceeaşi rece şi elegantă asexualitate. Totuşi, spre deosebire de prima, când Harold se opri, împleticindu-se, în faţa ei, îl salută cu un zâmbet strălucitor, care îşi pierdu însă din lustru când fata îi observă înfăţişarea şifonată şi nervozitatea ţinutei.

— Numele dumneavoastră, vă rog? Modulaţiile plăcute ale glasului anulau tonul abrupt al întrebării.

O cohortă de nume pluti prin mintea lui: comprimă două dintre ele, alegând capul unuia şi coada celuilalt.

— Domnul Blenkinden, repetă fata, perfect încrezătoare. Domnul Greensmith vă aşteaptă, domnule Blenkinden?

La răspunsul negativ al lui Harold, o cută abia perceptibilă îi brăzdă fruntea.

— În legătură cu ce problemă doriţi să-l vedeţi?

Cuta se adânci.

— Domnul Blenkinden doreşte să-l vadă pe domnul Greensmith într-o chestiune personală, spuse ea, ca şi cum ar fi transmis un mesaj. Nu ştiu dacă domnul Greensmith va putea să vă primească, din moment ce nu va fixat o întâlnire. După câte ştiu, e extrem de ocupat în dimineaţa aceasta.

Se întoarse către un telefon interior ca de jucărie.

— Domnişoară Haseldine, un domn Blenkinden doreşte să-l viziteze pe domnul Greensmith într-o chestiune personală. Mulţumesc.

O sonerie bâzâi discret: fata ridică receptorul unui telefon colorat, ascultă o clipă apoi, fără să se uite la Harold spuse:

— Domnul Greensmith este într-o şedinţă. Va dura mult până să se elibereze.

Cum Harold nu rosti nicio vorbă, fata îşi înălţă uşor capul, prinzând lumina în piatra unui cercel.

— O să aştept.

Glasul lui Harold hârşâi printr-un tunel de granit.

— Spune că o să-l aştepte. Un zâmbet scurt, malţios, îi încolţi pe buze. Da, i-am comunicat. E în conferinţă cu J. G. Thus. Doamne, să nădăjduim în vremuri mai bune. Da, o să dureze mult şi bine.

Puse receptorul în furcă.

— Dacă doriţi să luaţi loc, domnule. „

Harold se îndreptă spre un scaun din colţul celălalt al încăperii. Se aşeză, apoi se ridică din nou ca să-şi scoată impermeabilul, se reaşeză, întinse mâna după una dintre revistele ilustrate, cu scoarţe tari, aranjate în evantai pe măsuţa din faţa lui. Paginile groase, răsfoite fără a fi măcar privite, căzeau grele, una după alta, ca bălegarul de vacă.

Din fata aşezată la birou nu putea vedea decât un umăr indigo şi, din timp în timp, când îşi schimba poziţia, câte o scânteiere de păr auriu; totuşi, era intens conştient de prezenţa ei, de respiraţia ei, de fiecare mişcare pe care o făcea, la fel de conştient cum era de trupul lui greoi şi asudat, de necontenita activitate internă din acest trup. Spaţiul dintre ei era încărcat de magnetism.

Curând, simţurile lui deveniră la fel de sensibile şi la impactul altor sunete şi vibraţii: glasuri îndepărtate, stacatto-ul intermitent al unei maşini de scris, soneria unui telefon, presiunea mişcării de dincolo de ziduri; toate acestea deveneau elemente componente ale unei piste sonore de ameninţări tragi-comice. Tot aşteptând, Harold se străduia să-şi ţină treaz în minte scopul venirii lui aici. Când, în cele din urmă va fi poftit să între (sau poate că va ieşi Greensmith personal să controleze identitatea acestui necunoscut domn Blenkinden?), ce va spune, sau ce va face? Şi care va fi reacţia lui Greensmith? Trebuia, oare, să se aştepte la un act de violenţă?

Dar aceste gânduri treceau doar în zbor prin mintea lui Harold; erau generate de constrângerea pe care o exercita asupră-i

ambianţa biroului şi, pe de altă parte, de unele reziduri ale visului său, pentru că, într-un sens cel puţin metaforic, Steve se găsea alături, de el, uneori în vârstă de şapte ani, alteori, ca în autobuz, ajuns la unsprezece ani sau sub chipul adolescentului înalt de pe străzile odioase ale visului; şi Harold nu se putea sustrage acestei prezenţe mute, îngrijorării îngândurate a ochilor săi.

O femeie intră pe o uşă mascată din spatele secretarei şi-i vorbi acesteia în şoaptă timp de câteva minute, aplecându-se la un moment dat oa să-l vadă mai bine pe Harold. Cele două femei îşi vorbeau pe un ton foarte scăzut. Înainte de a se retrage, cea de-a doua femeie îi mai aruncă lui Harold o privire.

În clipa aceea, apăru pe o altă uşă un grup mic din care făcea parte şi doamna care-l însoj ţise pe Greensmith în seara când îl urmărise j Harold. Acesta îşi întoarse capul în grabă, când trecură pe lângă el; dispărură apoi cu toţii pe o altă uşă.

Îşi cercetă ceasul – pentru a treia sau a patra oară – dar tot fără să înregistreze ceea ce-i indica.

Soneria telefonului bâzâi.

— Da, e încă aici. Glasul fetei suna plin de dispreţ. Da, e extraordinar de răbdător.

II strigă.

Harold se ridică, amorţit din pricina poziţiei ţepene pe care o menţinuse tot timpul.

— Domnul Greensmith vă poate primi acum.

Îşi luă impermeabilul din cuier. Rămase în picioare, gârbovit, în mijlocul încăperii. Fata îl privea cu un fel de incredulitate scandalizată, de parcă ar fi ştiut ce avea de gând să facă, chiar înainte ca el să fi ştiut acest lucru, îşi lăcuise până atunci unghiile, şi îşi ţinea una dintre mâini pe masă, cu degetele răşchirate, lângă sticluţa de lac în formă de seringă.

— Eu... eu... vocea îl părăsise.

Din câţiva paşi trecu pe lângă ea, spre uşa pe care o trânti în urma lui. Şi apoi o luă la fugă (cu Steve după el, alergând alarmat, cuprins de o disperată nedumerire), de-a lungul coridorului curb, şi în jos, pe treptele largi, acoperite de covoare moi; un bărbat care urca scara, sări în lături, ferindu-i-se din drum.

Într-o nişă de lângă intrarea de la parter şedea un portar în uniformă, pe care Harold nu-l observase la sosire. Mirat de

graba lui, portarul se ridică în picioare, dar nu-i spuse niciun cuvânt.

Harold răsuci mânerul uşii – la început în sens invers. Soarele îl izbi ca un pumn în ochi, făcându-l să-i joace steluţe pe retină. Înghiţind cu nesaţ aerul încărcat de mirosul de benzină, se avântă în furnicarul străzii.

Umilinţa era totală: şi totuşi, mai cumplită decât ruşinea fugii lui abjecte era senzaţia stăruitoare că Steve fusese martor la degradarea lui, că băiatul însuşi se contaminase de ruşine.

Şi după aceasta îl aşteptă o a doua umilinţă

— De cu totul altă natură, aproape grotescă – dar nu mai puţin nimicitoare.

Se postase la locul lui de pândă pe la asfinţit, şi curând fu recompensat de apariţia fiicei lui Greensmith care se întorcea acasă. Harold nu făcu nicio mişcare' ca să-i atragă atenţia, iar fata nu trădă prin niciun semn dacă-l zărise sau nu, instalat la liziera parcului.

În interiorul casei nu se petrecea nicio activitate vizibilă. Parcul era îmbătat de soarele roşu care se scufunda vertiginos, şi legănat de cântecul păsărilor. Harold se îndreptă alene spre un pâlc de copaci şi se rezemă de trunchiul unuia dintre ei. Era multă lume în jur dar, pe nesimţite, cât timp fumă doar o ţigară – lumea se risipi aproape cu totul. Rămăsese numai o ceată de copii, care se jucau în jurul unei buturugi căzute.

Harold îi urmări cu privirea. Trei fetiţe şi doi băieţi, toţi în vârstă de nouă-zece ani. Conducătoarea grupului sau, cel puţin, personalitatea dominantă, era o fetiţă rotofeie, blondă, îndesată ca un ponei, cu o voce pedantă, ciudat de matură, care dirija cu autoritate toate mişcările celorlalţi. Jocul lor presupunea repetate şi complicate salturi peste buturugă, cu eliminarea celor ce nu urmau întocmai prescripţiile stabilite. Se jucau, probabil, de prea multă vreme, pentru că ţipetele copiilor aveau rezonanţe de isterie a extenuării.

Brusc, izbucniră lacrimi şi ciorovăieli. Unul dintre băieţaşi, cel mai palid şi mai puţin atletic, căzuse, iar fetiţa blondă îi ocărta pe ceilalţi. cu o ultimă rafală de reproşuri reciproce, restul copiilor o luară la fugă, lăsând la locul crimei doar pe fetiţa blondă şi pe băiatul care-şi jelea genunchiul zdrelit. Fata încerca să-l domolească, dar deşi încetase să mai plângă, băieţaşul părea să-i poarte pică pentru aerele ei de superioritate şi începu

să mormăie bosumflat, încleştându-şi piciorul cu braţele, aşa cum şedea printre frunzele prăfuite.

Fata i se adresă pe un ton blajin şi, constatând că a dat greş, îl împroşcă cu dispreţul ei; se prefăcu a-l părăsi, dar se întoarse ca să-i mai ofere o ultimă şansă:

— Nu mai face pe ţâncul răzgâiat! Am să număr până la cinci! Dacă nu te ridici, plec şi te las!

Harold, cu spatele rezemat de copac, zâmbea în faţa acestei vehemenţe de matroană.

— Unu. Doi, Trei. Să ştii că nu glumesc. Patru. O pauză. Patru şi jumătate. Cinci!

Fata se întoarse şi o porni, păşind foarte ţanţoş, cu o expresie severă şi gravă întipărită pe faţă. Când ajunse în dreptul lui Harold, se opri.

— Vreţi să-mi spuneţi, vă rog, cât e ceasul?

Harold îşi privi ceasul şi-i spuse.

— Şi chiar ai de gând să-l laşi acolo? adăugă el într-o şoaptă conspirativă.

Fetiţa îl privi o clipă fără să vorbească, apoi zâmbi. Avea ochi albaştri cu gene lungi, şi foarte candizi.

— O să vina şi el, de îndată ce nu mă mai vede, n-aveţi nicio grijă, spuse ea. Pun rămăşag că vine. Aşa face mereu. Necazul e că-i foarte răsfăţat acasă.

Avea o dâră de praf pe obraz, şi bobiţe de transpiraţie pe frunte şi pe pufuleţul din jurul buzelor.

— Pari foarte sigură, spuse Harold, muiat dintr-odată de redescoperirea capacităţii lui de iubire pentru copii.

— O să vedeţi. În două minute.

— Nu te uita. Harold îşi luă un aer nepăsător. Cred că dă să se ridice. Te caută.

Fata zâmbi cu satisfacţie.

— V-am spus eu. O să vedeţi. De îndată ce nu mă mai vede, vine. Trase aerul în piept cu un gest teatral. Câtă bătaie de cap îmi dă şi băiatul ăsta! spuse fetiţa chicotind.

Continuând să chicotească, dădu să se îndej părteze, iar Harold, care se aplecase uşor în j timp ce discutase cu ea, îşi îndreptă spatele, i în acea clipă se produse un foşnet şi o bruscă j deplasare de aer în spatele lui. ’.j

— Las-o în pace! auzi! Las-o în pace!

La început, crezu că sar la el să-l bată – cel puţin femeia mai

bătrână, cea care răcnea. Faţa ei, ochii ieşiţi din orbite, gura ca o crăpătură neagră de furie, toate păreau să i se repeadă în gât.

— Las-o în pace! Brută murdară ce eşti! Pleacă din parcul ăsta. Pleacă! Pleacă! Pleacă! Bestie ticăloasă!

— Nu înţeleg… Eu… începu Harold să bâiguie.

Femeia continua să ţipe la el. Cealaltă, ceva mai tânără, înaltă şi cu un aer funerar, se întoarse spre fetiţă:

— Du-te înapoi la fratele tău!

— Nu-i fratele meu.

Fetiţa pălise şi arăta speriată. Se întoarse în grabă şi alergă, peste iarbă, îndărăt la buturuga răsturnată.

— O să chem un poliţist, sau pe paznicul parcului. Să se termine o dată cu dumneata! Te-am văzut noi cum te ţineai de fetiţa asta, las’ că te-am văzut! Credeai că nu te vede nimeni. Uite că te-am văzut noi. Te-am văzut! Ticăloşii de teapa dumitale ar trebui împuşcaţi! Bestii murdare!

Venea după el, mişcându-şi spasmodic capul, în timp ce o şuviţă de păr cărunt i se clătina pe fruntea ridată.

— Nu ştiu ce vreţi să… Harold fu cât pe-aci să se prăvălească pe spate, împiedicându-se de ceva în drum.

— Bineînţeles, bineînţeles că n-ai să recunoşti! Eram sigură c-ai să negi!

În orice caz, acum se crease o distanţă de câţiva metri între el şi figura aceea dementă, acuzatoare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, strigă Harold. Pentru numele lui Dumnezeu! Ţi-ai ieşit din minţi? încetă să se mai retragă de-andaratelea. Ce se petrece în mintea dumitale perversă? Am stat de vorbă câteva minute cu fetiţa, nici prin cap nu mi-a trecut să…

— Bineînţeles că n-ai să recunoşti! Bineînţeles. Bătrâna părea să-şi fi consumat o parte din energie: începuse să mormăie cuvinte neinteligibile şi trăsăturile i se lăsaseră în jos. Dar ce-ai de spus despre toate celelalte zile când te-am văzut dând târcoale pe aici, şi pândând copiii? Probabil c-ai să spui că n-ai mai fost niciodată în acest parc, că nu i-ai pândit, aşteptând să-ţi pice vreunul! Las’ că te-am văzut noi!

S-ar fi spus că bătrâna intuise brusca înţepătură de culpabilitate care se amestecă în indignarea lui Harold; glasul ei îşi recăpătă muşcătura justiţiară:

— Da, da, te urmărim noi mai demult. Ştiam noi că, mai

devreme sau mai târziu, ai să-ţi dai în petec, încercând să pui mâna pe vreunul din ei. Credeai că nu te vede nimeni, aşa-i? N-ai ştiut că noi suntem cu ochii pe dumneata!...

— E o totală neînţelegere...

Simţind că răspunde întocmai cum ar fi răspuns dac-ar fi fost vinovat de crima de care-l acuzau, Harold roşi puternic. Simţi un val de slăbiciune care-i cotropea şira spinării şi aproape că-şi pierdu echilibrul. cu un soi de voluptate a neputinţei acceptă şi potenţiala identitate a corupătorului de minore.

— Neînţelegere, bâlbâi el. Vă rog, aţi înţeles cu totul greşit. Nu pândeam copiii, eu...

— Cheamă poliţia! Cheamă paznicul parcului!

— Nu, nu, vă rog. Pot explica totul!

Cu colţul ochiului îi zări pe cei doi copii, ţinându-se de mână şi alergând de rupeau pământul în direcţia şoselei, fără să arunce o privire în urmă, lăsându-l lipsit de orice sprijin. O clipă, îi veni ideea să fugă după ei.

Femeia mai tânără o luă de braţ pe cealaltă: faţa ei trăda îngrijorare şi dădea impresia că încearcă să-şi frâneze prietena, temându-se parcă să nu provoace o ieşire violentă. Harold făcu un ultim efort:

— M-am săturat până peste cap de toată sminteala asta. Se ascultă şi se simţi încurajat de fermitatea propriei sale voci. Chemaţi poliţia, chemaţi-l pe paznicul parcului, chemaţi pe cine vreţi. Sunt perfect pregătit să discut cu ei. Probabil că sunt familiarizaţi cu două doamne atât de excentrice ca dumneavoastră. Bănuiesc că nu e prima dată când iscaţi asemenea tărăboi.

O clipă, le văzu pe cele două tirane – care acum se sprijineau una de cealaltă, părând să se fi împuţinat la trup – ca pe două băbuţe isterice, firave şi senile, speriate de propriul lor curaj.

— Dar n-am de gând, urmă el, să stau aici şi să mai suport toate neroziile astea caraghioase!

Trecu încet pe lângă ele, apucând-o pe cărare. Bătrânele vorbeau între ele dar nu strigară după el. Tocurile lui bocăneau cu fermitate pe asfalt.

Peretele verde al copacilor părea să plutească lent, ca scufundat sub apă; inima-i bătea cu lovituri grele, ca de ciocan; şi, în ciuda rezonanţei încurajatoare a paşilor lui pe trotuar, îşi simţea picioarele moi, ca de cauciuc. Porni să urce panta; un

camion gol, în viteză, fu cât pe-aci să-l răstoarne.

Traversând drumul – ca să pună cât mai multă distanţă între el şi neplăcuta experienţă din parc – Harold reuşi să-şi menţină paşii într-un ritm normal. Tremura încă din toate mădularele şi dialogul purtat în ultimele momente i se învârtejea în minte într-un tumult de fraze incoerente. Nu dădu nicio atenţie paşilor grăbiţi, feminini, pe care-i auzea în urmă-i, pentru că, în chip inconştient, înregistrase că erau prea tinereşti şi repezi pentru a aparţine vreuneia dintre acuzatoarele sale. Sângele îi pulsa cu atâta furie în vine, încât urechile îi vâjâiau.

Se trase lângă perete, pentru a permite paşilor să-l depăşească.

— Scuzaţi-mă, i se adresă o voce tânără respectuoasă dar hotărâtă, aş dori să vă vorbesc.

O privi o clipă fără să o recunoască. Fără îndoială, fata interpretase greşit tresărirea lui de spaimă şi expresia zugrăvită pe faţa lui, pentru că următoarele cuvinte pe care le rosti vădeau efortul de a părea încurajatoare.

— Nu vreau decât să vă vorbesc. Dacă aş putea să vă însoţesc puţin…

A doua zi, Harold nici nu-şi mai putu aminti ce-i răspunsese, sau dacă măcar îi răspunsese.

El şi fiioa lui Greensmith coborâră panta împreună, fata potrivindu-şi pasul după al lui.

— Cunosc toată povestea. Vreau să spun că ştiu cine sunteţi şi ce s-a întâmplat. Vorbea rar, rostind cuvintele cu precizie. Ştiu că îl socotiţi pe tatăl meu vinovat şi bănuiesc că ne urâţi pe noi toţi. Să nu credeţi că vă vorbesc cu un anumit scop. Vreau numai să înţeleg.

— Nu doresc să stau de vorbă cu dumneata. Tot ce se întâmplă, se întâmplă între tatăl dumitale şi mine. Dumitale nu am nimic să-ţi spun.

Era încurcat şi în defensivă, şi totuşi, prezenţa ei calmă alături de el constituia un soi de contracarare a experienţei din parc.

— El te-a trimis după mine? Mi-l pot imagina făcând-o, folosindu-se de dumneata. Misiunea dumitale e să mă farmeci, să influenţezi partea mai bună diţi mine?

— Nu m-a trimis nimeni după dumneavoastră. Eram singură acasă. V-am văzut ieşind din parc şi m-am gândit că e un prilej nimerit de a vă vorbi. Voiam demult să discut cu

dumneavoastră. Vreau să înţeleg.

— Să înţelegi! Cum ai putea înţelege? Nu eşti decât... decât un copil. Ajunseseră în dreptul a două doamne care veneau înspre ei, astfel încât Harold îşi coborî glasul. Un copil prostuţ. cu tot prietenul dumitale negru. Doamnele nu-l puteau auzi. Care te face, probabil, să te consideri grozav de emancipată.

O admira pentru demnitatea cu care-i respinsese vulgarităţile, chiar când el încercase s-o degradeze prin cuvinte brutale, sau când o ameninţase.

— Da, aveţi dreptate, îi spusese fata la un moment dat, tata nu ştie nimic despre această legătură şi mai mult ca sigur că nu ar accepta-o. Dacă doriţi, n-aveţi decât să-l informaţi; nu vă pot împiedica. Dar ar fi un lucru extrem de *meschin.* Nici măcar murdar, pur şi simplu meschin şi demn de dispreţ.

Poate că în acest moment, sau poate că ceva mai târziu (oricum, pe când mergeau alături, ea potrivindu-şi paşii după ai lui, din deferenţă, şi înclinându-şi capul spre el când îi vorbea, cu un gest respectuos, da, în timpul plimbării pe sub teii care bordau bulevardele tăcute din această bogată suburbie, în lumina crepusculului ce se topea în reconfortantul întuneric), i se năzări gândul că acesta era tipul de fată care i-ar fi plăcut să-i fie fiică. Nu era un gând cu totul lipsit de temei: el avea patruzeci şi cinci de ani, iar ea vreo douăzeci şi trei sau douăzeci şi patru, deşi îi era imposibil să-i stabilească vârstă după înfăţişare şi comportament, ţinând seama de calmul matur şi de stăpânirea de sine pe care le vădea; totuşi, îşi formă o părere din cele ce-i dezvălui fata în legătură cu ea însăşi (sau asta s-a întâmplat mai târziu, când au stat împreună în cafeneaua aproape pustie, ea: – cel puţin aşa şi-o reamintea acum – ţinându-şi ceaşca goală cu amândouă mâinile fine, sub bărbie, în timp ce-i cerceta faţa cu o privire liniştită): îi povestise că după terminarea şcolii făcuse o universitate şi că în prezent urma sau terminase un curs de infirmiere.

Totuşi, în ciuda admiraţiei invidioase pe care i-o stârnea, Harold îi purta pică pentru înţelegerea şi consideraţia pe oare i le arăta şi, mai cu seamă, pentru seriozitatea ei morală.

A fost şi un moment (asta s-a întâmplat cu certitudine în cafenea, unde chelneriţa meridională care-i servea îi gratifica mereu cu zâmbete şi şoapte de complicitate amoroasă), în oare Harold a simţit arsura unui resentiment mai adânc la gândul că

fata nu exercita niciun fel de atracţie fizică asupra lui, pentru că, la urma urmelor, deşi era îndeajuns de tânără ca să fi putut să-i fie fiică, era totuşi de aceeaşi vârstă cu Stella sau Viv, de pildă, şi mult mai drăguţă, datorită felului ei de a fi aşezat şi cuviincios; şi, pe de altă parte, părea destul de senzuală. Când chelneriţa (răspândind un parfum atât de greţos dulceag încât Harold îşi ţinu respiraţia) se aplecă peste masa lor, el se lăsă în voia gândului cât de splendid ironică ar fi fost răzbunarea pe tată dacă i-ar fi sedus fiica, reducând-o la o condiţie de totală aservire faţă de el! Dar, ţinând seama de siguranţa de sine şi de independenţa fetei, transformarea în sclava lui nu părea probabilă.

— Mi se pare atât de morbid – ăsta-i singurul cuvânt potrivit – e morbid să urmăreşti o asemenea *vendetta.*

— Nu înţelegi.

— Nu, nu înţeleg. Încerc să mă pun în locul…

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, vezi-ţi de treburile dumitale.

— Cred că astea sunt şi treburile mele. Nu pentru că între mine şi tatăl meu ar exista o legătură prea strânsă. Desigur, nu ne suntem indiferenţi unul celuilalt; asemenea lucru este, cred, imposibil în contextul relaţiei tată-fiică.

Acum, când reconstituia în amintire discuţia, era greu să-şi dea seama cum de reuşise fata să evite orice pedanterie şi afectare.

— Dar, continuase ea, din punct de vedere intelectual sau emoţional avem foarte puţin în comun. El m-ar fi vrut altfel decât sunt. În ce mă priveşte, îmi displac şi chiar îmi repugnă multe dintre atitudinile lui. Nu-l interesează nimic altceva decât afacerile lui şi prosperitatea materială. El…

— Dacă simţi într-adevăr toate astea, atunci de ce-l aperi?

— Nu se poate să nu ţii seamă de responsabilităţile tale. Legăturile de familie îţi impun anumite obligaţii.

În chip ciudat şi pervers, fata îi amintise de Miller: era ceva ce ţinea de generaţia lor; seriozitatea morală a fetei era imaginea răsturnată a nihilismului conştient al lui Miller.

— Şi apoi e vorba şi de mama. Biată mama se necăjeşte foarte uşor, şi nu înţelege deloc ce se întâmplă. E o femeie realmente foarte simplă. Toate astea depăşesc sfera receptivităţii ei.

— Aşadar, în ciuda afirmaţiei că nu ai de gând să încerci să mă influenţezi, ăsta-i scopul care te-a făcut să vii după mine.

Se întorsese spre ea, în lumina felinarului, sperând s-o vadă descumpănită de ascuţimea replicii lui.

— Bănuiesc că, într-un anumit fel, aveţi dreptate. Chipul fetei rămăsese calm şi îngândurat. Dar, după cum v-am mai spus, ceea ce doresc în primul rând este să înţeleg. Voiam să ştiu ce fel de om sunteţi; nu doream să accept de-a gata versiunea tatălui meu; şi nu pot face nimic, în nicio direcţie, atâta timp cât nu cunosc toate circumstanţele. Asta depăşeşte şi sfera mea de receptivitate, adăugă ea, cu o oarecare prudentă umilinţă. Nu vreau să mă avânt cu ochii închişi. Aş face mai mult rău decât bine.

— Da, da. Într-adevăr ai putea face rău.

Încă din acele momente începuse să-l deruteze, mânia lui şi siguranţa ei de sine venind în conflict cu ciudata senzaţie de profunzime care se degaja din seriozitatea ei. (Acest conflict interior era reprezentat, în chip simbolic, prin fragmente din ciorna scrisorii, concepute cât mai injurios şi insinuant obscen, prin care încercase să-l informeze pe Greensmith despre legătura fetei, şi care fusese aruncată la coşul de hârtii de sub biroul lui mult înainte de a fi fost terminată).

— Da, adăugase Harold. Ai putea face mult rău. Mă bucur că până şi dumneata îţi dai seama de acest lucru.

Şi după ce-o ocărise în fel şi chip şi numai cât n-o lovise, Harold se lăsase purtat mai departe de furia lui vecină cu iubirea.

— Când vin acasă, îmi dau seama de efectul pe care toată povestea asta îl are asupra alor mei, îi spusese ea la un moment dat. Nu pot să fiu nepăsătoare, chiar dacă aş dori, şi nu văd de ce aş dori-o. Şi eu sunt implicată.

— Implicată! exclamase el oprindu-se din mers. Ascultă!

— Ce este?

— Auzi vreun zgomot?

Fata scutură din cap, privind în sus spre el, în palida strălucire a lunii (intraseră într-un pasaj îngust şi neluminat, care cobora repede între un zid compact şi clădirea unei şcoli cu toate obloanele trase), cu o expresie nedumerită, dar perfect calmă, zugrăvită pe chipu-i tânăr.

— Nu auzi nimic?

— Nu.

— Într-adevăr nu se aude nicio suflare. (Nevoia de a-i zgudui puţin stăpânirea de sine devenise irezistibilă). Nu e nimeni în

jur. Ţipenie de om. Aş putea acum să te lovesc după pofta inimii, aş putea să te snopesc în bătăi.

O apucase de ambele braţe şi o răsucise spre el, înclinându-şi capul peste faţa ei, înecând-o în umbra lui.

— Poţi să ţipi cât pofteşti, tot n-o să te audă nimeni. În orice caz, nu la momentul potrivit. Ştiu, eşti sigură că n-am s-o fac, pentru că asemenea lucruri nu se fac, nu de către oamenii pe care-i cunoşti dumneata. Încerci să înţelegi, dar nu înţelegi nimic, cu mintea ta de fetiţă cu ochi mari – care crede în raţiune, în duioşie, în lumină! Da, putoare îngâmfată ce eşti, te crezi mai bună decât el, decât taică-tu, dar sunteţi la fel…

Zgâlţâind-o puternic – astfel încât fata trebui să se opintească pentru a-şi menţine echilibrul, deşi nu părea să se zbată pentru a se elibera – o răsuci din nou cu faţa în lumina lunii. Şi o văzu la fel de liniştită şi de neînfricoşată.

— Ah! La ce bun?

Fata, eliberată, se rezemă cu o mână de peretele şcolii, în timp ce cu cealaltă îşi trăgea un pantof care-i scăpase din picior. Apoi veni după el.

— Spuneţi-mi, tata a fost într-adevăr vinovat de accident? îl întrebase, învârtind ceaşca de cafea în mâini. LI credeţi vinovat, în ciuda verdictului care s-a dat la anchetă?

Harold se simţea inert, atârnând greu ca plumbul.

— Ştiu că e vinovat.

— Dar n-aţi fost de faţă. Nu cumva doriţi să credeţi acest lucru, nu cumva simţiţi nevoia să credeţi acest lucru pentru a vă justifica în ochii dumneavoastră?

Până la urmă, analiza ei minuţioasă îl zădărî până-ntr-atât, încât Harold îşi adună toată energia ca să-i pună capăt.

— Ajunge! Ne pierdem vremea de pomană!

O bănuia că, într-un chip obscur, îi plăcea acest rol de investigatoare plină de înţelegere şi de indulgenţă – infirmieră a unui psihic bolnav!

Ridicându-se în picioare, zvârlise câteva monezi pe masă.

— Nimic din ce-ai spus nu are vreo influenţă asupra mea. Îşi scormonise mintea în căutarea unei dureroase ofense finale. Dar tatăl dumitale poate fi mândru de fiică-sa. Pot desluşi perfect asemănarea. Eşti fiica tatălui dumitale în ciuda…

Respinsese cu un gest al mâinii mişcarea chelneriţei briantinate de a-i da restul. Chiar şi după ce ieşiră fata se ţinu după el.

— Vreau să vă previn că tatăl meu poate fi foarte periculos. Chiar brutal, credeţi-mă că ştiu ce spun. Singura raţiune pentru care nu a întreprins încă nimic, până acum este teama de publicitate. Dar n-o să continue mult...

Simţea nevoia să interpreteze cuvintele ei drept o ameninţare:

— Du-te la el şi spune-i că toate astea n-au fost decât începutul – în ce-l priveşte pe el şi restul familiei. Toată familia voastră asasină. Abia acum am de gând să-l fac să sufere cu adevărat.

Şi totuşi ar fi fost în stare – aşa îşi spunea acum, aruncând cu fermă finalitate mucul ţigării – ar fi fost în stare să accepte vizibila ei bunăvoinţă, oferta ei tacită de mediere. În ciuda infatuării şi suficienţei ei, Harold avusese încredere în fată.

— Dumneata gândeşti că am făcut destul, că răzbunarea mea a fost consumată; că, mergând mai departe, nu fac decât să acţionez sub impulsul iraţionalităţii imperative a nebunului, iraţionalitate care, până la urmă, n-o să-l distrugă pe tatăl dumitale ci pe mine însumi. Şi eu cred la fel. Du-te acasă şi spune-i tatălui dumitale că întrevederea cu mine a luat sfârşit.

Cam aşa ar fi putut să-i vorbească fetei, stând în faţa uşii cafenelei, mascată de o draperie, şi a firmei micuţe; acum încerca să-şi reconstituie spusele, în timp ce ultimele firicele de fum se ridicau din scrumiera supraîncărcată; dar era prizonierul cuvintelor pe care le rostise în realitate.

Când se ridică, pentru ca să schimbe o cameră cu alta, o celulă cu alta (în aceasta din urmă aflându-se, între două paturi separate, fotografia înrămată a unui băieţaş zâmbitor), Harold evocă în amintire senzaţia de libertate avântată pe care o încercase când zvârlise prima dată cărămida. Nu putea înţelege de ce acum se prefăcuse în sclavul acelei libertăţi.

11

PENTRU MOMENT, Harold îşi reluă rutina de pândă şi aşteptare. Deşi în forul său interior se simţea pregătit pentru o demonstraţie mult mai drastică a urii lui, totuşi, lăsa ca forma pe care o va lua aceasta şi timpul oportun să-i fie dictate de circumstanţele exterioare. Cât despre restul existenţei sale – atât cât mai conta aceasta – accepta lenta tocire a percepţiilor şi a relaţiilor cu cei din jur drept preţul inevitabil pe care trebuia să-l plătească pentru împlinirea pasiunii lui, aşa cum artistul plăteşte uneori realizarea creaţiei cu sacrificiul – metaforic – al vieţii personale.

La birou, evita tovărăşia colegilor şi confidenţele lor; activitatea lui profesională dădu la iveală o faţetă de grosolană indiferenţă care-i atrase reproşurile înţepătoare ale domnului Jackson. La Eileen, renunţase aproape cu totul.

Şanţul de apărare care-l despărţea de Margaret se lărgea tot mai mult, malurile măcinându-i-se şi prăbuşindu-se, iar apele-i stătute refuzând a fi traversate de vreo punte. În această perioadă muri doamna Greetham, veste care trecu pe lângă Harold lăsându-l totalmente neafectat.

Se produsese o schimbare de climă: vara, care se prezentase cu atâta surâzătoare încredere în sine, părea să fi dat acum înapoi. Se succedau zile noroase, ploioase şi reci şi – fenomen curios – seri încărcate de o pâclă care avea izul şi textura ceţei de toamnă, mai cu seamă în vecinătatea poienilor, unde, în amurg, când pământul se răcorea, ceaţa se ridica în câlţi fumurii, care căpătau o nuanţă gălbuie când se târau pe străzile din jur.

Plecând de la postul său de pândă, într-o seară umedă şi încărcată de electricitate, după o lungă veghe zadarnică, paşii îl purtară printr-un cartier nefamiliar, în josul poienilor; deodată, Harold îşi auzi numele strigat în ceaţă, şi, pe nesimţite, se materializă alături de el silueta zveltă şi nepăsătoare a lui Peter Miller.

Reieşi că Miller se ducea acasă, locuinţa lui aflându-se prin acele părţi, dar ivirea lui din ceaţă părea extraordinară şi, în acelaşi timp, ceva la care te-ai fi aşteptat – ca într-un vis, da, ca într-un vis – continuitatea tovărăşiei lui părând hărăzită de soartă.

Curând ajunseră într-un cartier în care Harold nu mai pătrunsese niciodată până atunci. Aparent, semăna cu zonele învecinate: străzile erau largi şi mărginite de copaci şi de maşini parcate strâns lipit una de alta, la bordura trotuarelor; casele erau înalte şi unele chiar impunătoare. Şi totuşi era ceva în atmosferă care irita nervii lui Harold. Poate că provenea din felul cum erau iluminate străzile, sau de la ferestrele cu perdele fistichii sau uneori cu totul fără perdele, care, prin lipsa lor de uniformitate creau o impresie de dezordine deliberată, de parcă un spiriduş urbanistic o luase razna printre blocuri, apăsând la întâmplare pe diferite butoane. Acelaşi efect de întâmplător şi superfluu era creat şi de varietatea zgomotelor: răcnetele unui

grup de tineri, fluieratul unui plimbăreţ solitar, râsete şi frânturi de conversaţie cu glas tare, diferite soiuri de muzică de radio sau magnetofon, izbucnind adesea din diferitele încăperi ale aceleiaşi case, şi care, explodând pe ferestre în stradă, se amestecau într-o cacofonie sonoră insuportabil de arogantă prin lipsa ei de consideraţie şi alarmant de iritantă. Aveai impresia că fiece cameră din casele acelea – care, la un examen mai atent, arătau jigărite şi coşcovite – era ocupată de locatari disparaţi, sau chiar că înseşi camerele erau împărţite prin paravane sau pereţi de placaj, fiecare subdiviziune adăpostind pe câte cineva, aşa încât casele viermuiau monstruos şi *invizibil* de oameni.

Cei pe lângă care treceau pe stradă, sau pe care-i zăreau prin ferestrele fără perdele, sau care discutau pe treptele măcinate din faţa uşilor de intrare erau în marea majoritate-tineri, chiar foarte tineri; printre ei foarte mulţi străini; poate că şi aceste două trăsături contribuiau la senzaţia lui Harold că intrase într-o lume ciudată şi misterioasă, în care plutea o nevăzută ameninţare – îşi imagina că, la un moment dat, toată puzderia aceea de ferestre şi de uşi s-ar umple de chipuri batjocoritoare… şi curând s-ar porni zvârlirea proiectilelor.

Miller era plin de voioşie, sprinten şi ager, aşa că e posibil să fi luat vreun drog care-i biciuia simţurile, făcându-l să discute cu o vioiciune nervoasă. Demonstra o teorie a lui cum că Anglia ajunsese să fie considerată un loc de dezmăţ şi distracţii putrede pentru puritanii din ţările mai noi.

— Toţi privilegiaţii care predică morala şi abstinenţa la ei acasă vin aici să se desfete cu aromele exotice de bere neagră şi plăcintă cu carne de porc în celofan. Li se aprind călcâiele după fecioarele noastre sulemenite şi apoi se duc acasă şi povestesc compatrioţilor increduli cât de corupţi sunt englezii, care preferă să tragă în ciori să şadă-n fund decât să fabrice bombe sau să construiască săli de spectacole.

Harold nu-şi dădea seama de care valori anume îşi bătea joc Miller. Brusc, se porni să protesteze împotriva pedepsei capitale, iar Harold, deşi se arătă de acord, în mod convenţional, cu părerea lui, ţinu să sublinieze că, totuşi, vehemenţa cu care se ducea campania pentru abolirea pedepsei cu moartea era un simptom clasic de nevroză colectivă şi de diversionism: concentrarea atenţiei asupra unui rău mai mic pentru a evita analizarea unor racile mult mai grave. Una dintre acestea, de

pildă, era şi psihoza automobilismului, care duce la măcelărirea, tolerată de lege, a unor nevinovaţi.

— Ai dreptate, omule! Absolută dreptate, strigă Miller vesel; şi, cu totală desconsiderare faţă de doi nigerieni în halate colorate care veneau spre ei, smulse o piatră dintr-un zid părăginit şi o zvârli în carcasa galbenă a unei limuzine parcate. Moarte automobilismului!

Piatra aruncată lăsase o adâncitură neagră, de vopsea coşcovită, pe luciul maşinii.

Miller începu să discute cu o ironie amară despre colegii de birou, etichetându-i cu epitete obscene şi groteşti sau atribuindu-le anomalii şi caraghioslâcuri de bâlci. La acest punct, Harold manifestă lipsa de loialitate de a-i povesti despre viziunile lui Saddler.

— Nebun, decretă Miller, nebun de legat, nebun periculos! Ce forme stranii, absolut stranii, ia menopauza!

Mai merseră o bucată de drum. La intrarea, fără portiţă, a unei case înalte, destul de dârâ pănată şi foarte zgomotoasă, Miller, schiţând pantomima unui bun-rămas, îl părăsi.

Din canalul larg şi sordid al străzii se desprinse, fantomatic, un cor ce intona un cântec de mare popularitate, care când se înălţa puternic, când pierea, şi din ceaţă se conturară trei fete al căror cântat era întrerupt ba de râsete stridente, ba de miorlăituri adresate trecătorilor sau ferestrelor iluminate. Când se apropiară de el, Harold văzu că erau extrem de tinere, aproape nişte copile, deşi dichisite cu rochii de o eleganţă ieftină şi călcând stângaci şi împiedicat pe tocuri înalte, ca nişte catalige.

Un impuls obscur îl făcu să traverseze strada, îndreptându-se spre ele. Când ajunseră foarte aproape de el, una dintre ele se împletici în tocurile nefamiliare şi se răsturnă pe spate, cu picioarele în sus, într-o albă desfăşurare de lenjerie. Rămase întinsă pe caldarâm, vânturându-şi braţele şi picioarele, neajutorată ca o turturea doborâtă.

Totul într-o frântură de secundă. Când prietenele ei, prăpădindu-se de râs, se aplecară s-o ridice, fata le strigă cu voce de femeie beată:

— Pupaţi-mă-n fund şi lăsaţi-mă-n pace!

Harold trecu de ele, fără ca fetele să-l fi observat. Când, în cele din urmă, întoarse capul, fata era din nou pe picioare,

poticnindu-se şi strigând pe urma prietenelor ei, glasu-i tânăr răsunând dogit şi spart, ca un dangăt de clopot crăpat.

Întâmplarea făcu ca numai la câteva zile după aceea Harold să se găsească singur cu Saddler la ora prânzului şi, poate cu un ghimpe de remuşcare pentru trădarea săvârşită, îşi întrebă, plin de solicitudine, prietenul ce-i mai fac vedeniile. Ca să audă (cu furia şi invidia celui care află că un altul s-a descătuşat de lanţurile unei religii superstiţioase şi prohibitive care pe el îl ţine încă ferecat în robie) cum că se risipiseră în asemenea mod, încât Saddler nu le mai accepta validitatea.

— Ştiam, îl lămuri el, chiar când s-ar fi zis că cred în ele – când într-adevăr credeam în ele – ştiam că o parte din atitudinea mea era afectare. Ceva din mine îmi cerea să cred... să le inventez, ceva din mine care avea nevoie de ele. E foarte greu de explicat.

Şedeau amândoi pe o bancă din acelaşi micuţ scuar înflorit în care Harold se plimbase cu Miller atunci când îi solicitase acestuia ajutorul pentru a descoperi adresa biroului lui Greensmith. În tot timpul discuţiei care se desfăşură între ei, doi porumbei îndrăgostiţi şi indiferenţi la tot ce-i înconjura se ciuguleau şi se umflau în pene la picioarele lor.

— Vezi tu, toate astea mi s-au întâmplat într-o vreme când se adunaseră fel de fel de supărări pe capul meu. Saddler vorbea cu un calm nestingherit. Presupun că fiecare dintre noi trece din când în când prin aşa ceva. Ştii cum e, când toate îţi merg pe dos şi, oricum o suceşti şi o învârteşti, tot n-o poţi scoate la capăt. Nu vreau să te plictisesc cu amănunte, dar aveam necazuri băneşti, încurcături cu casa, şi încă alte câteva supărări strict personale – nu vreau să te plictisesc. Dar cunoşti probabil starea aceea în care simţi că nu mai poţi face faţă.

— Da, încuviinţă Harold, o cunosc.

— Când lumea, aşa cum o ştim noi, pare să se fi întors cu susu-n jos. Ei bine, în această condiţie, presupun că, involuntar, cauţi o evadare din râşniţa asta a grijilor permanente. Poate că, de fapt, căutăm ceva care să ne uşureze de povara simţului de culpabilitate, pentru că atunci când nu mai putem face faţă, ne simţim oarecum vinovaţi.

— Şi asta-i adevărat, încuviinţă Harold.

— În cazul meu, aveam evadarea gata pregătită, s-ar putea spune. Calea de evadare trebuie să pornească de undeva din

tine. Cum eu am fost întotdeauna pasionat de astronomie, totul mi s-a părut perfect natural, întrucât încolţea dintr-o preocupare demult existentă. Presupun că, la început, preocuparea mea a degenerat într-o obsesie, şi apoi, pasul următor, după cum bine ştii, au fost creaturile mele pe care le urmăream şi le vedeam proliferând şi în existenţa cărora mă convinseserăm să cred… ba chiar credeam cu adevărat, deşi acum îmi vine greu să recunosc una ca asta.

Cei doi porumbei erau înlănţuiţi cioc în cioc, piepturile umflându-li-se, iar ghearele încordate ridicând nouraşi de praf.

Harold îşi aminti cu satisfacţie de aprecierile lui Miller cu privire la ţicneala şi la starea lui Saddler.

— Fireşte că acum, continuă acesta, reuşesc să văd lucrurile la proporţiile lor reale. Îmi dau perfect de bine seama ce a fost: o formă de – sunt gata să recunosc – aberaţie mintală – o depresiune mintală, dacă vrei. Nu prea gravă. Şi, slavă Domnului, a luat această formă inofensivă. Astfel încât am putut să mă smulg prin propriile mele eforturi. Părea extrem de mulţumit de sine. Cine ştie, cine ştie, adăugă Saddler căzând pe gânduri, câţi dintre oamenii ăştia care se plimbă acum în acest părculeţ, cine ştie câţi dintre ei vor fi având în cap gărgăuni asemănători cu micile mele creaturi extraterestre.

Se uită în jur cu un aer speculativ, vesel.

— Ceea ce-mi spui, Clive, e foarte interesant, zise Harold cu răceală. Dar cum a început procesul de eliberare? Prin ce acţiune de dezinfectare ai reuşit să-ţi cureţi mintea?

— Mă rog! Saddler, care până atunci vorbise cu volubilitatea neînfrânată caracteristică celor care au depăşit de curând o tulburare mintală, păru acum stingherit. Ştiu eu? îşi descolăci picioarele, tulburând porumbeii, care se retraseră câţiva metri mai încolo, unde îşi reluară lacoma ciuguleală reciprocă. Necazurile mele s-au mai limpezit. Unele dintre probleme – mă refer la problemele materiale – au lăsat să se întrezărească o soluţie. Făcu o pauză, apoi îşi înălţă capul: Ba nu. Ascultă-mă! Am să-ţi spun adevărul. Secretul întregii chestiuni e următorul: eu singur m-am convins…

Harold, cu tot dispreţul pe care i-l nutrea, îl urmărea cu curiozitate şi, la acest punct, văzu expresia lui Saddler, care până atunci fusese încordată, topindu-se într-un zâmbet larg, cu totul deplasat.

— Ei, spune!

Zâmbetul i se lăţi şi mai mult, în timp ce ridică braţul şi începu să facă semne… spre Stella, Viv şi Mary Pollard, care veniră, pline de voioşie, drept pe capul lor.

Astfel încât lui Harold nu-i mai fu dat să afle secretul eliberării lui Saddler de mania lui.

12

ÎN CEEA ce-l privea pe el, nu încăpea niciun asemenea secret; tot ce mai lipsea acum era chibritul care să dea foc fitilului, şocul care să dărâme firavul dar vechiul zid de precauţie ce-l reţinuse până acum de la extrema violenţă.

— Ştiu totul despre tine şi Eileen, spuse Margaret, aşezând cu grijă farfuriile una peste alta.

— Ce vrei să spui cu „despre mine şi Eileen?”

— Nu sunt tâmpită, ştii – sau nu complet tâmpită, indiferent de ceea ce gândeşti tu.

— Nu ştiu…

— Şi poate că n-aş fi obiectat dacă ai fi ales pe altcineva. Dar chiar pe Eileen, singura mea prietenă!…

— Nu reuşesc să văd diferenţa esenţială, răspunse Harold cu o umbră de iritare masculină.

— Atunci tu eşti cel tâmpit! Margaret ducea în mâini tava cu farfurii, şi împinse uşa cu piciorul. Să ţi-o ţină Dumnezeu! Eileen e exact ceea ce-ţi trebuie.

— Ea ţi-a spus? Harold îşi ridică glasul ca ea să-l audă din bucătărie. Să ştii că n-a fost ce-ţi închipui tu. Vreau să spun că lucrurile nu s-au petrecut aşa cum crezi. Dacă vrei, pot să-ţi explic cum s-a întâmplat totul.

Se ridicasc în picioare şi acum ţinea el uşa cu piciorul, urmărind-o din prag pe Margaret care se apleca asupra tăvii pe care o aşezase, cu grijă, pe uscătorul de vase.

— Poţi să-ţi păstrezi explicaţiile pentru tine. Vocea îi răsuna uşor înăbuşită. O cunosc pe Eileen. Te cunosc şi pe tine, Harold, mai bine decât îţi închipui, deşi tu mă socoteşti atât de proastă. Şi am de gând să te părăsesc, adăugă ea cu aceeaşi voce scăzută. M-am hotărât. Am de gând să divorţez. Nu numai din cauza poveştii cu Eileen… din felurite alte motive… asta a fost ultima picătură care a făcut să se reverse cupa. Ea n-a vrut să-mi spună, să ştii, pur şi simplu i-a… mă rog, n-are importanţă. N-

am chef să discut acum despre asta. Dar ce-am spus e bine spus: am de gând să divorţez. Îmi pare rău că am ajuns până aici, Harold.

Răsuci robinetul şi apa începu să curgă domol în ligheanul din material plastic. După o clipă, ţevile începură să urle.

Harold se răsuci pe călcâie şi ieşi din cameră. Impresionat de calma hotărâre din cuvintele lui Margaret, simţise o împunsătură puternică şi neaşteptată, ciocnirea aspră cu o realitate dureroasă. Toţi anii pe care-i împărţiseră împreună... dragostea lor de odinioară... să ajungă aici... la această sfâşiere brutală! Şi o clipă se simţi cotropit de tristeţe pentru trecut, de teamă pentru ceea ce avea să urmeze. Dar imunitatea lui solipsistă se reafirmă curând şi Harold rămase doar cu senzaţia unei iritări sâcâi* toare care, totuşi, dădu foc fitilului distrugerii totale.

Ieşi în oraş, aşa cum se simţea mânat să facă; se duse la locul unde se simţea împins să se ducă.

Acolo unde există o puternică tensiune interioară, împrejurările exterioare par invariabil să se adapteze, concurând la împlinirea ei.

De îndată ce văzu casa, Harold ştiu că era pustie: avea o înfăţişare inexpresivă, neaerisită; şi în încremenirea ei era ceva. Intangibil, un aer de zăvorit şi pecetluit care-l convinse J pe dată că locatarii vor fi absenţi pe o perioadă mai lungă decât o simplă seară când ar fi plecat cu toţii în oraş. Casa era o corabie vremelnic abandonată, lăsată fără paznic, şi fără un echipaj de fantome... vulnerabilă la prădăciunile; oricărui bandit întâmplător.

Harold nu-şi pierduse încă orice urrriă de prudenţă. Era probabil ca, în împrejurările date, Greensmith să Îi informat poliţia că locuinţa va fi goală; patrulele de poliţie vor fi fost instruite să-i acorde o atenţie specială. Oricum însă, nu vedea niciun semn că ar fi existat vreun păzitor permanent – şi nu-i dădea târcoale niciun hoinar în haine maron.

Nici Harold nu-i dădu târcoale. Se afundă în parc. Simţea o oarecare aţâţare nervoasă la gândul a ceea ce-l aştepta, dar nu era o emoţie acută – mult mai slabă, de pildă, decât excitaţia care precedase azvârlirea cărămizii. Mintea îi lucra cu înfrigurare: reconstituia şi închega fragmente din romanele poliţiste pe care le citise. Mănuşi – din fericire avea o pereche în buzunarele impermeabilului. O lanternă ar fi fost nepreţuită, dar

nu putea cumpăra una la ora asta, şi nici să facă tot drumul până acasă, pentru o lanternă, n-ar fi fost de conceput. Simulând un întâmplător capriciu excentric, rupse o rămurică mai groasă, pe care o vârî în buzunar, apoi culese de pe jos un pietroi greu.

Până şi elementele naturii îi veneau în ajutor. Era o seară cu nori posomoriţi, plumburii, care grăbeau căderea întunericului. Trecu prin faţa casei, mergând cu pas grăbit. Situaţia era neschimbată: nici urmă de paznic.

Maşina parcată care-i devenise atât de familiară se găsea în obişnuitul loc ferit, sub platani. Avu o vagă impresie că în ultima vreme, când stătuse la pândă, maşina nu se mai aflase acolo. Aruncă, mecanic, o privire, şi văzu, spre surpriza lui, că de astă dată avea un singur ocupant: bărbatul, stând imobil în faţa volanului, cu o ţigară aprinsă în gură... să fi fost o iluzie sau îi zărise ochii în lacrimi?

În clipa următoare, însă, imaginea i se şterse din minte.

Nu era încă suficient de întuneric: lumină de amurg. Se pomeni în picioare, în faţa tej ghelei din bar, fără să fi avut intenţia de a intra acolo. Îşi sorbi coniacul, aproape fără să-i simtă gustul, urmărind încetineala acelor agonizante ale ceasornicului. Când ieşi dn bar, întunericul se solidificase, şi nori denşi acopereau luna şi stelele.

Acum îmbrăcase o identitate nouă, ciudată, un amalgam lipsit de chip al tuturor răufăcătorilor duri şi neînfricaţi din romanele lui poliţiste. Porni cu paşi mari, elastici. Fălcile încleştate; ochii ageri.

Obstacolele fizice constituie o iluzie, doar o simplă proiectare a nehotărârii lăuntrice. Ştiuse că poarta de la grădina casei de alături va fi neîncuiată; gardul din spate, care despărţea cele două grădini, era uşor de sărit.

Se afla pe treptele înguste ce duceau la uşa de sticlă de pe terasa din spatele casei. Mănuşii Turtindu-şi nasul de geam (doar n-or fi existând şi amprente nazale?) putea să desluşească vag contururile mobilei din încăperea întunecată. Neavând la dispoziţie melasă şi hârtie de ambalaj, scoase pietroiul din buzunar şi începu să ciocănească în şipca geamului, deasupra clanţei, doar atât cât să crape sticla. Geamul se sparse fără mult zgomot. cu grijă, îşi introduse prin spărtură mâna înmănuşată; cheia era acolo unde se aşteptase să fie. O scoase din broască şi

încercă să descuie uşa pe dinafară. Totuşi uşa nu cedă, fixată, probabil, cu un zăvor aflat mai sus. Dar în ce scop rupsese nuieluşa? Apăsând pe clanţă, uşa de sticlă se crăpă un pic, atâta cât să-i îngăduie să introducă vârful mai subţire al nuielei, pe care o împinse în sus, încetişor, până când, cu un pârâit, zăvorul cedă şi uşa se deschise brusc, proieetându-l înăuntru şi aproape făcându-l să-şi piardă echilibrul. Închise după el uşa de sticlă, spartă.

Un ceas mai târziu, zăcea trântit într-un fotoliu din birou, muiat de sudoare şi gâfâind ca un animal, frecându-şi coapsele cu mâinile încă înmănuşate, într-un paroxism de exaltare nervoasă, şi bătând cu călcâile în podeaua acoperită cu un covor gros.

Biroul lui Greensmith era încăperea în care furia lui se dezlănţuise la culme, înnebunit fiind, când pătrunsese acolo, de amintirea mirosului exalat de trupul lui Greensmith, miros care i se părea că persistă, asemenea duhorii de vite într-un staul demult părăsit.

Acum trona printre ruine, sfărâmând cioburi de sticlă sub tălpi, obiectele răsturnate îngrămădindu-se în jurul lui într-un talmeş-balmeş grotesc, ca după un uragan.

Ochii i se obişnuiseră repede cu întunericul şi o pornise prin casă fără ajutorul luminii

— Şi asta nu numai din prudenţă.

Dibuindu-şi drumul pe scară, răsturnase din întâmplare un vas ornamental din porţelan şi sunetul satisfăcător al cioburilor avu asupră-i efectul care se presupune că-l are mirosul de sânge asupra animalelor carnivore. Prima uşă pe care o deschise îl duse într-o sală de baie. Făcu ţăndări sticluţele şi paharele, vărsă în closet conţinutul dulăpaşului farmaceutic şi, cu mânerul unei perii lungi, aflată providenţial la îndemână, sparse oglinda.

Potolindu-şi astfel prima foame, devastarea celorlalte camere de la etaj a fost executată oarecum de mântuială. Chiar şi ravagiile pe care le făcu în dormitorul dublu, îmbibat de mirosul duşmanului său, au fost lipsite de flacăra pasiunii, de adevăratul impuls al distrugerii. Trase afară sertarele scrinului şi le răsturnă conţinutul pe jos, smulse costume şi rochii şi pardesie de pe umeraşele din dulapuri, mătură ustensilele de pe măsuţa de toaletă. Rupse câteva veşminte, sfâşiindu-le stofa, dar când un material îi opuse rezistenţă îl zvârli deoparte. Întorcându-se spre pat, înşfăcă o pernă, despică un colţ care ieşea în afară şi

răspândi penele pe jos – fulgi de zăpadă, flori de măr, dansând în briza serii.

Aceasta a fost însă limita violenţei lui. În camera fiului, asaltul a avut un caracter similai, poate chiar mai superficial.

Când aruncă o sticlă pe jos, auzi de afară un şuierat prelung şi se îndreptă grăbit spre fereastră, privind precaut pe după perdea. Inima-i bătea să-i spargă pieptul, gâtul i se uscase, şi totuşi spaima lui avea ceva artificial, asemenea fricii exaltate a unei frenetice amazoane, care ştie însă prea bine că e în siguranţă. Pentru că în seara asta se simţea, în chip magic, invulnerabil.

Scoase un râs sec când auzi şuieratul repetându-se şi văzu la lumina felinarului un domn care se întoarse să-şi aştepte câinele rămas în urmă.

Harold mai stătu câteva clipe la fereastră, imaginându-şi cum trebuie să fi arătat el însuşi, observat din aceeaşi poziţie; aproape că-şi putea vedea silueta în impermeabil, scurtată de perspectiva de la înălţime, păşind încet, în sus şi-n jos, pe trotuarul de vizavi, cu o ţigară aprinsă între buze.

Cruţă total camera fetei. Când intră în ea se simţi mişcat de un impuls cavaleresc, încercă aproape o senzaţie de duioşie protectoare faţă de această întruchipare castă, uşor parfumată, a personalităţii ei. Stătu un timp cu degetele răsfirate pe cuvertura patului şi îşi spuse că, atunci când se va descoperi totul, fata va realiza emoţia tandră care l-a făcut să se abţină aici de la orice violenţă, şi-i va fi recunoscătoare.

Închise uşa cu blândeţe în urma lui, şi coborî scara.

Şi astfel, după ce-şi marcă prezenţa în celelalte odăi de la parter, ajunse, în cele din urmă, în biroul lui Greensmith. Aici îşi lăsă frenezia ghidată de o rece deliberare, aşa încât distrugerea a fost totală; dosarele şi hârtiile de pe birou rupte bucăţi şi împrăştiate, fotografiile înrămate de pe pereţi făcute praf; lampa ţăndări; deschise capacul unei maşini de scris portabile şi literalmente o călcă în picioare, sărind pe ea; dintr-o sticlă răsturnată se scurse o băutură alcoolică, umplând încăperea cu mirosul ei înţepător.

Trântit în fotoliu, Harold îşi stăpâni treptat exaltarea, stăvilindu-i, conştient, tumultul.

Îşi aprinse o ţigară, simţind că are control deplin asupra acţiunilor lui, în ciuda mâinilor care-i tremurau şi a presiunii

sângelui în tâmple, care-i împăienjenise ochii.

Dacă Steve ar fi fost acum lângă el, n-ar fi avut pricină să se simtă ruşinat.

Dar Steve nu era lângă el, şi nu va mai fi niciodată. O evocare a bucuriilor simple, omeneşti, pe care le trăise alături de fiul său năpădi sufletul lui Harold, făcându-l să tresalte în fotoliul lui din mijlocul camerei devastate, simbol parcă al unei stări de fericire pierdută, ce nu va fi nicicând redobândită.

— Haide, citeşte-mi mai departe!

— Unde am ajuns?

— Ştii doar, la palisadă, unde Long John s-a prăbuşit pe jos şi nimeni nu l-a ajutat să se ridice, ştii tu unde.

Harold îşi scoase ţigara din gură, stinse mucul şi, prudent, îl vârî în buzunar.

13

CIND HAROLD ajunse acasă, Margaret plecase.

Dis-de-dimineaţă, îl trezi telefonul ei şi, buimac de somn, se împletici până la aparat.

— Îmi pare rău, Harold, foarte rău. Vreau să spun că-mi pare rău că am fugit în felul ăsta. Vocea îi suna ca de la depărtări infinite. N-am avut timp să-ţi las o scrisoare. Am ţinut să-mi asigur plecarea înainte de a te întoarce tu acasă. După ce ţi-am spus... după ce te-am anunţat că te părăsesc, n-am vrut să mai petrec nicio noapte sub acelaşi acoperiş... Am fi început să discutăm şi să ne certăm şi... Nu mai avea niciun rost o dată ce luaserăm hotărârea. Trebuia să plec, înţelegi, trebuia să plec. Sper că mă înţelegi.

Făcu o pauză, ca să-l lase pe el să vorbească, dar clipind încă somnoros şi fonfăind din pricina deşteptării brusce, Harold nu scoase un cuvânt.

— Sunt încă în Londra, dar plec la mama cu un tren de dimineaţă. Aseară n-am mai putut prinde niciun tren. Aşa că am petrecut noaptea la un hotel. Vorbea pripit, având în glas o notă vecină cu isteria. Un hotel lângă gară. Oribil! Acum vorbesc de acolo. Tocmai am achitat nota. Sunt hotărâtă să fac ceea ce ţi-am spus, ştii. Nu retractez nimic. Desigur că va trebui să ne întâlnim, o dată, ca să aranjăm situaţia, dar asta-i tot. O să-mi mai trebuiască în curând o parte din îmbrăcăminte şi din lucruri, dar vom aranja şi asta. În orice caz nu mă mai întorc acasă, vreau să spun că nu mă mai întorc ca să rămân, asta niciodată.

Atâta timp cât ai să te arăţi şi tu înţelegător. Să ştii că sunt hotărâtă, Harold. Sunt sigură că aşa-i mai bine pentru amândoi. Ai să te simţi mai bine singur… mai fericit…

Contribuţia lui la conversaţie se reducea la nişte mormăieli semiarticulate de înţelegere şi încuviinţare.

— … când ai să te obişnuieşti cu situaţia. Ce-ai spus?

— Da, îngăimă el, da. Înţeleg. E-n ordine. Dacă tu doreşti aşa.

— Regret că totul s-a întâmplat în asemenea goanăMi-ar fi plăcut să-ţi las rezerve de mâncare, dar va trebui să faci faţă singur. Am să-ţi scriu toate amănuntele în legătură cu spălătoria, lăptarul şi aşa mai departe. Sunt sigură că ai să te descurci.

— Da. E-n ordine.

— Harold, nu-ţi port niciun fel de pică, şi sper… Mă rog, trebuie să termin acum, că altfel nu mai ajung la timp la gară.

— Da.

— La revedere, Harold, şi ai grijă de tine.

Mai rămase o clipă cu telefonul în mână, trăgându-şi pantalonii de pijama care începuseră să-i lunece în jos. Se scărpină în cap. Se întâmplase ceva care ar fi trebuit să fie grav, numai că el nu reuşea să sesizeze, avea lucruri mai importante la care să se gândească.

— Trenul a avut întârziere, desigur.

— Totuşi a catadicsit să se arate printre noi.

— Bună *după-masa,* domnule Makepiece.

Toţi colegii îi observaseră întârzierea din acea dimineaţă, dar nu şi deprimarea.

În zilele următoare, i se păru că Saddler îl privea din când în cât[d] iscoditor, dar Harold evită orice întâlnire cu el şi prietenul lui de altădată nu avu niciun prilej să-şi satisfacă curiozitatea.

Cât despre ceilalţi, chiar dacă erau conştienţi de vreo schimbare în atitudinea lui, nu-i dădeau nicio atenţie. Întrucât se ascunsese întotdeauna îndărătul unei măşti, orice modificare în personalitatea lui reală era sortită să treacă neobservată; natura relaţiilor de intimitate din acel birou ar fi făcut ca recunoaşterea unor mutaţii petrecute în vreunul dintre ei să ducă la o încordare a convenţiilor adoptate, singurele care făceau tolerabilă vecinătatea lor zilnică. (Cu un an în urmă, o tânără femeie care lucra într-un alt departament terminase până la capăt scrisoarea pe care o bătea la maşină, o pusese în mapa şefului, îşi luase

poşeta, îşi rujase buzele, urcase cele patru etaje până la terasa de pe acoperiş şi, ţinându-şi nasul ca şi cum ar fi plonjat într-o piscină – aşa a povestit o martoră din blocul de peste drum – s-a aruncat în golul de şaptezeci de metri care o despărţea de curtea de jos. Toţi colegii au declarat că nu observaseră nicio schimbare în atitudinea ei. *„Era la fel ca în toate zilele. Ba chiar am. Glumit cu ea, doar cu o jumătate de oră înainte. N-ai fi spus că are cea mai mică grijă din lume”.* La anchetă a ieşit la iveală că, în urmă cu şase săptămâni, fetiţa ei nelegitimă şi infirmă murise opărită. Nu avusese destulă putere în braţele fragile ca să tragă ceainicul cu apă clocotită de pe foc, în timp ce maică-sa, rămasă în urmă cu chiria, se câondănea în uşă cU proprietarul drcotaş. Numai după aceea vreo două dintre colegele ei şi-au adus aminte că uneori, în ultima vreme, fata dăduse vagi semne de încordare).

Această primă dimineaţă a fost singura în care Harold a întârziat. Şi n-a mai atras atenţia asupra lui prin nicio altă anomalie. A continuat să trăiască – s-ar putea spune – ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. În ce priveşte devastarea casei lui Greensmith, ştia foarte bine că în curând va fi chemat să dea socoteală, dar aştepta acest lucru fără teamă sau emoţie.

În starea lui de apatică acceptare, plecarea lui Margaret părea – cel puţin la suprafaţă – să nu-l afecteze decât în măsura în care-i crea dificultăţi casnice. Totuşi, înăuntrul lui, simţea simptomele unei dezintegrări pe care nu îndrăznea s-o analizeze.

Serile, începu să bea serios; n-avea nimic altceva de făcut. Alcoolul alina, domolea, amorţea, îl făcea să atingă o anumită condiţie de la care îşi putea contempla degradarea morală cu o detaşare filosofică, ba chiar umoristică. Ce soartă ironică, îşi zicea, ca acum când Margaret plecase, să-i moştenească el robia alcoolului, luat ca un anestezic. Era sigur că la ţară Margaret se lăsase cu totul de băutură.

Eileen îi telefonă într-o seară, devreme.

— Am sunat de mai multe ori în ultimele două, trei zile, dar n-a răspuns nimeni. Mă întrebam dacă nu cumva telefonul vostru e deranjat.

— Margaret a plecat la maică-sa, şi eu probabil că eram în eraş.

— Aha! Şi când se întoarce Margaret?

— Nu ştiu exact.

Regreta că-i pomenise de plecarea lui Margaret.

— Şi te descurci bine, o scoţi la capăt?

— Mă descurc foarte bine…

— Îmi aduc aminte că ultima oară când a fost plecată Margaret am fost în stare – aci scoase un sunet care sugera un chicotit – să te ajut să te descurci.

— N-am niciun fel de greutate, răspunse Harold, prefăcându-se a nu înţelege. Oricum, îţi mulţumesc.

— Bine, atunci e în regulă.

Vorbind repede, Eileen trecu în revistă activităţile ei din ultimele săptămâni. Urmă apoi o pauză.

— Harold, te simţi bine? întrebă ea.

— Da, mă simt bine.

— Eşti sigur? N-ai nicio neplăcere, nu-i aşa?

— Nu, niciuna.

— Atunci e bine.

Când puse receptorul în furcă, se surprinse regretând o clipă că-i făcuse vânt. Acţionase din instinct: nu mai voia şi alte complicaţii. Ar fi fost la fel de lipsit de rost s-o tragă la răspundere pentru descoperirea făcută de Margaret.

Puţin după aceea, ieşi în oraş, făcându-şi raita solitară din bar în bar, oprindu-se doar la stadiul în care simţea că-şi domolise pulsaţiile nervoase din stomac şi că el şi strigătul dintrînsul deveniseră unul şi acelaşi.

În timp ce urca scările, fredonând un cântec fără melodie, doamna Carlotti deschise uşa auzindu-i paşii pe palierul ei.

— A fost din nou omul acela.

— Zău!

— Cu o nouă ploaie de întrebări. I-am spus că am impresia că doamna Makepiece e plecată.

— Da, bineînţeles că trebuia să vină cu întrebările. La urma urmei, asta-i munca lui, e poliţist, detectiv.

— O! exclamă doamna Carllotti. Sfântă Fecioară! Sper că nu-i nimic serios. Oricum, m-am gândit că-i mai bine să ştii cum stai.

— Nu-i nimic serios, repetă Harold.

Şi-şi repetă din nou acest lucru în sinea lui, pe când urca ultimul etaj. Vestea pe care i-o dăduse vecina nu-l trezise din beţie; beţia lui nu avea nicio legătură cu toate astea. Se scotoci prin buzunare după chei.

— Nimic serios, mai bombăni el.

Aprinse lumina în hol, şi cei doi poliţişti apărură, rezemaţi de zidul din faţă.

— Cum aţi intrat? Nu era prea surprins. N-aveţi niciun drept.

Îşi agăţă impermeabilul în cuier, completând astfel o acţiune pe care o începuse când intrase pe uşă.

— N-aveţi niciun drept.

Cei doi veniră spre el.

— Oricum, n-am devastat casa, zise poliţistul mai tânăr, cel cu accent din nord.

— Te aşteptam, îl lămuri celălalt. Şi evităm tărăboiul dacă te aşteptăm în casă. Gura vecinilor, ştii. Se apropie de Harold. Pune-ţi pardesiul din nou. Şi urmează-ne!

Harold, supus, dădu să se îmbrace, dar pe urmă se opri.

— Nu, zise el, zâmbind suav. Nu, n-am să vă urmez. Sau, cel puţin, nu cred că trebuie să vă urmez. Doar dacă aveţi un mandat de arestare.

Intră în apartament, încadrat de cei doi.

— Dacă doriţi să-mi vorbiţi, intraţi şi luaţi loc.

i

— Dovediţi, stărui el. Arătaţi-mi dovada. Eu nu sunt decât un profan, nu cunosc legea aşa cum o cunoaşteţi voi, dar cred că trebuie să obţineţi sau dovezi concrete, sau mărturisirea făptaşului. M-a văzut cineva pe mine? Mi-aţi găsit amprentele? Mi-am uitat pălăria?

Se simţea însufleţit pentru prima oară din seara când se târâse acasă, venind de la locuinţa lui Greensmith. Oare pentru a anticipa o asemenea provocare băuse seară de seară, până ajunsese să nu-i mai pese de nimic? În sângele lui, alcoolul îşi cânta invulnerabilitatea.

— Ce-i în capul vostru? Pătrundeţi cu forţa în apartament, în absenţa mea, îmi speriaţi vecinii, mă ameninţaţi, faceţi nişte afirmaţii ridicole, fără să aveţi cea mai mică dovadă, nici urmă de dovadă! E un scandal!

Cu asemenea vorbe ar fi putut lua peste picior pe opresorii fără chip dintr-un vis încununat de triumfuri.

Spre încântarea lui, poliţistul se lăsă însă prins.

— Ajunge! îi reteză el vorba. Nu începe cu ameninţări. Las’ că avem noi ac de cojocul celor care adoptă asemenea sistem. Şi n-o să-ţi placă deloc, te asigur că n-o să-ţi fie deloc pe plac. Aşa-i că n-o să-i placă? îl îmbie el pe tovarăşul său.

— Ticălos neruşinat, rosti celălalt, gustându-şi propriile cuvinte.

— Manierele, Jim, nu-ţi uita manierele, îl mustră cu blândeţe cel mai vârstnic, reluându-şi atitudinea de ironică elogiere a lui Harold: domnul Makepiece e un cetăţean respectabil – un cetăţean respectabil, cu o slujbă sigură, o casă frumoasă, soţie… Nu-i unul din golanii tăi spurcaţi. Tu nu eşti decât un necioplit, pe dumnealui trebuie să-l tratezi cu respect.

Poliţistul mai tânăr, însuşindu-şi dojana, făcu un pas înainte şi se înclină, până ajunse la nivelul lui Harold, aşezat în fotoliul lui favorit. De la mica distanţă care-i despărţea, ochii lui îi cercetară, calm, faţa. După care îşi îndreptă iar spatele.

— Eu zic că-i un zănatic. Ţicnit de-a binelea. Harold dădu drumul răsuflării pe care şi-o reţinuse şi deschise gura ca să vorbească.

— Şi cherchelit pe deasupra. Duhneşte de la o poştă.

— Voi… n-aveţi nicio cădere să… începu Harold.

Fără să-l ia în seamă, poliţistul mai vârstnic mimă o caricaturală revelaţie.

— Cred că ai dreptate, Jim. Dădu din cap, exprimând o judicioasă încuviinţare şi recunoaştere. Un zănatic! Un psihopat! Toate simptomele! Asta ar putea să explice…

— Se poate să fiu băut, bâigui Harold, dar…

— … să explice totul. Gura! răcni el la Harold, înroşindu-se şi umflându-se la faţă ca un păun. Tu să taci din gură! Ar fi trebuit să-mi dau singur seama, continuă el mai stăpânit. Desigur, manifestă toate simptomele! Şi pe deasupra bea, ceea ce nu-i deloc recomandabil în asemenea cazuri.

Făcu o pauză şi-i aruncă lui Harold o privire distantă, îngândurată. După care, se îndreptă cu o mişcare rapidă spre asistentul său şi-i şopti ceva la ureche.

„întocmai ca poliţiştii din filmele de televiziune”, îşi spuse Harold, şi îşi desfăcu picioarele încrucişate, schimbându-şi poziţia. Încerca o senzaţie neplăcută în stomac.

— Oricum, este încă – cel puţin deocamdată

— Un cetăţean onorabil, zise sergentul făcând un pas îndărăt. Adică din punct de vedere legal. Aşa cum am spus, slujbă sigură, casă frumoasă, familie… mă rog, soţie. Dar nu ştiu… Unde e soţia dumitale? întrebă pe un ton discret, răsucindu-se spre Harold.

— Cum?

— Am întrebat unde e soţia dumitale?
— Ce legătură au astea toate cu soţia mea?
— Nu-ţi îmbunătăţeşti situaţia luând această atitudine.
— Care atitudine?
Sergentul mimă o răbdare plină de hotărâre.
— Ei bine, încă nu mi-ai răspuns.
Harold tăcu îndărătnic şi poliţistul mai tânăr începu să se foiască.
— Ne pierdem timpul de pomană.
— Am dori numai să-i vorbim, adăugă poliţistul mai vârstnic al cărui aer răbdător şi tolerant căpătase o notă jignitoare.
— Ştiţi foarte bine că nu e acasă, răspunse Harold. Bănuiesc că după ce mi-aţi violat domiciliul, aţi scotocit bine prin toată casa. Ştiţi doar că nu e aici. Aşadar nu-i puteţi vorbi. Se ridică în picioare, livid la faţă: Scuzaţi-mă.
În sala de baie, înconjurat de vuietele şi gemetele ţevilor, se sprijini de chiuvetă; în oglindă, faţa lui se năIucea albă, tristă, cu ochii roşii, pielea pătată, iar gura o ideogramă a dezolării. Aşa arăta invulnerabilul erou din vis! Căscă nervos, cutremurându-se tot.
Când reveni în odaie, se gândi să se ducă direct la bufet să-şi toarne o băutură, dar constată că nu avea suficientă nepăsare pentru a trece de la intenţie la fapt. Îi ocoli pe poliţişti pentru a-şi relua locul în fotoliu. Oricum, ei i-ar fi smuls probabil paharul din mână înainte de a-l fi dus la buze.
— Vorbeam despre soţia dumitale.
— Aţi dori s-o tiranizaţi şi pe ea aşa cum încercaţi să faceţi cu mine. Se străduia să toarne în cuvintele lui o nuanţă de încredere sfidătoare. Nici nu mă gândesc. N-am de gând să vă spun unde este.
Poliţistul inspiră adânc aer în plămâni şi Harold se pregăti pentru o nouă explozie.
— Mă rog, să lăsăm asta. Vorbea pe un ton mieros. Deocamdată. Făcu o pauză. Oricum, bănuiesc că se va întoarce, adăugă el. Se va întoarce, nu-i aşa?
— Da, bineînţeles, răspunse Harold.
— Crezi? Nu pari prea sigur.
— Bineînţeles că se va întoarce, repetă
Harold.
— Bineînţeles. Dar, între timp, continuă poliţistul, dacă am dori

să verificăm cum îţi petreci nopţile, presupun că ar trebui să ne adresăm prietenei dumitale. Cum ziceai că se numeşte, Jim?

— Eileen Hopkins, răspunse cel mai tânăr. Doamna Eileen Hopkins, şi e văduvă.

— A, da, aşa-i. Poliţistul era acum numai calm şi competenţă. Şi apoi ar urma câteva întrebări la locul dumitale de muncă, doar dacă s-a observat în ultima vreme ceva neobişnuit la dumneata, în comportamentul dumitale. La fel cum ar fi întrebaţi şi vecinii, şi furnizorii dumitale şi aşa mai departe.

— Înţeleg, spuse Harold. Asta-i, da?

— Ai putea evita toate acestea, domnule, dacă te-ai arăta înţelegător.

— Încercaţi să mă şantajaţi?

Poliţistul râse sinistru.

— Noi am spune că încercăm să ne bizuim pe dumneata. Dacă nu doreşti să faci o mărturisire completă şi să ne ajuţi, suntem şi noi nevoiţi să ne culegem informaţiile de pe unde putem. Privirea lui oglindea acum un soi de solicitudine. Zău, domnule Makepiece, în felul ăsta te-ai salva şi ai evita o sumedenie de neplăceri.

Harold întoarse capul.

— Povesteşte-ne tot. Ai să vezi că ai să te simţi mult mai bine. O să-ţi descarci conştiinţa. Şi cu asta s-ar isprăvi totul, nu-ţi dai seama?

Harold simţi cum îi dă ghes ispita, trăgându-l la fund, şi încercă să se agaţe de ceva ca să nu se înece – să nu-şi acorde această ultimă autoîndurare a capitulării. Închise ochii şi văzu feţişoara din fotografia de pe noptieră, dar aceasta se prefăcu pe dată în adolescentul dispreţuitor din coşmarul lui, şi Harold se simţi tras şi mai la fund; şi atunci, o dată cu ultimul horcăit al înecatului, imaginea se modifică devenind faţa lui Greensmith, încremenită – printr-o întâmplare norocoasă – într-o expresie de stupidă automulţumire, şi în momentul acela Harold ştiu că s-a salvat de la înec. Deschise ochii.

Poliţistul continua să-l fixeze în tăcere.

— Foarte bine, zise el în cele din urmă. Să nu-ţi închipui că scapi cu atâta. Ai greşi închipuindu-ţi una ca asta. Eu o să raportez. Şi ai să descoperi că…

Îşi curmă vorba cu un gest de enervare. Harold îi petrecu până la uşă. Plecară cu o larmă voit dispreţuitoare.

14

DE ACI ÎNCOLO, contactul lui Harold cu realitatea imediată începu să devină tot mai nebulos; acţiunile obişnuite ale existenţei îşi pierdură orice sens pentru el. Părea să trăiască într-un soi de lumină acvatică, opacă şi lipsită de nuanţe, care-i distorsiona toate mişcările, până şi gesturile frenetice, într-o lentă parodie de acţiune, văzută ca prin vis.

De asemeni, prezenţa lui părea să-şi piardă substanţa – o atrofiere a spiritului – de care cei din jur nu se puteau împiedica să nu-şi dea seama cu stingherealã. Isca în jurul lui unde concentrice de îngrijorare sau de teamă.

După încheierea convorbirii telefonice, Margaret puse încet receptorul în furcă şi rămase o clipă dusă pe gânduri.

— Harold a fost?

— Da, Harold, îi strigă maică-sii prin uşa deschisă a odăii de zi, unde doamna Deakins îşi ştergea bibelourile de praf, cu un pămătuf de pene.

— Şi ce-a vrut?

— O, nimic. Numai…

— Ce?

— Chestii despre haine şi altele, improviza Margaret, care încă hu-şi revenise. Poveşti cu rufăria, cu lăptarul.. Treburi din astea. S-a cam împotmolit.

Margaret închise uşa dormitorului. Locuia în odaia pe care o ocupase Harold la ultima lui vizită. Stătea la fereastră şi urmărea, printr-o ştirbitură din şirul de ulmi, un tractor roşu, licărind în soare şi hurducându-se vesel pe câmpul mănos.

Da, într-adevăr Harold se împotmolise. Poate că nu ăsta era cuvântul potrivit; îi vorbise cu o luciditate plată şi precisă. Nu felul în care-i vorbise o tulburase – sau nu numai acesta – şi nici măcar conţinutul mesajului său:

— Nu le spui absolut nimic, niciun cuvânt, auzi, refuzi să discuţi cu ei. Nu. Te pot sili…

Atunci de unde provenea senzaţia de stranie nelinişte, pe care n-o mai încercase până atunci? De parcă… de parcă ar fi văzut o statuie sau un manechin de ceară deschizând gura şi vorbind.

Zgâriind cu unghia o p ită minusculă de pe sticla geamului, Margaret se mustră singură pentru absurditatea acestei idei, şi totuşi nu şi-o putea alunga cu totul din minte; persista o confuză imagine vizuală: cea a unui manechin neînsufleţit, îngheţat, care

imita gesturile vieţii.

Se îndepărtă de fereastră şi se aplecă să culeagă un ac de păr de pe co. Or. „Nu, totul vine de la faptul că Harold păruse complet diferit, parcă era altul” hotărî ea. „Era atât de schimbat! Sau poate că, acum că l-am părăsit, îmi pare mie, sau a şi devenit pentru mine un străin.”

Margaret puse acul de păr în cupa în care se găseau şi celelalte ace şi începu să aranjeze obiectele de pe măsuţa de toaletă.

„Oricum va trebui să-l văd în curând, îşi spuse ea în continuare, trebuie să clarificăm situaţia. Şi va trebui să mă obişnuiesc cu ideea că iau viaţa mea de femeie de la capăt, fără el, fără un bărbat. Pentru mine, Harold nici nu mai există.”

Începu să aranjeze cu mai multă vigoare flaconaşele şi cutiuţele. Apoi se întoarse spre patul încă nestrâns. „Fără soţ, fără copii – o viaţă nouă!” întinzând şi netezind, plină de elan, păturile, se strădui să şi-l alunge pe Harold din minte, aşa cum şi-l alungase şi din noua ei existenţă. Bătu şi înghionti pernele de parcă încerca să insufle viaţă într-o păpuşă de cârpă.

Se întâlniră în barul unui hotel de lângă gară. Eileen venise mai devreme şi, aşezată într-un colţ mascat de o decorativă împletitură de nuiele, îl văzu pe Harold intrând; se aplecă în faţă pentru a-i atrage atenţia. Şi totuşi îl lăsă să treacă de ea, frânându-şi, fără să ştie de ce, gestul menit să-i cheme privirea, şi-l urmări cum se îndreaptă, cu paşi măsuraţi, spre bar, cum i se adresează fetei de după tejghea, cum îşi ia paharul, îi întinde banii, primeşte restul, soarbe din paharul plin ochi şi apoi se întoarce cu faţa spre încăpere. La acest punct îi făcu semn cu mâna şi Harold se îndreptă spre ea.

Stătură în bar aproape un ceas. Harold îi comunică deschis ceea ce dorea de la ea şi Eileen îi făgădui să rămână mută în faţa oricărui interogatoriu. După ce căzură de acord asupra acestui punct, conversaţia lor deveni uscată şi sporadică.

Harold se duse la bar să mai ia două băuturi şi Eileen se pomeni din nou urmărindu-l cu ochi străini, total detaşată şi nestânjenită de amintiri. Îi observă linia strâmbă a umerilor, petecul de chelie din creştet şi, mai ales, felul cum imaginea lui se *reflecta* în comportamentul fetei de la bar: neatenţia acesteia, rutina inexpresivă cu care-l servea. Plictisită să urmărească gesturile acestui străin, Eileen întoarse capul, privind în jur. Brusc, o năpădi amintirea omului cinstit, întreg,

care fusese soţul ei şi ochii i se umplură de tristeţe în timp ce, inconştient, afişa o veselie forţată. Îl întâmpină pe Harold, când acesta se întoarse la masă, cu o vioiciune scânteietoare.

Harold părea pregătit să zacă pe banchetă, alături de ea, până când barul avea să se închidă. Discuţia dintre ei deveni din ce în ce mai trasă de păr şi lipsită de interes. Eileen era copleşită de lipsa de sens a dialogului lor, dar o anumită delicateţe, sau o rămăşiţă de tandreţe o împiedica să-l curme prea brusc sau să inventeze un pretext ca să poată pleca, ştiind în sinea ei că această despărţire a lor avea să fie finală,

În cele din urmă, fu nevoită să recurgă la o tehnică răsuflată: recapitularea.

— Aşadar, începu ea, după cum am mai spus, dacă or să vină să-mi pună întrebări – de poliţişti vorbesc – nu le suflu o vorbă. Îşi strânse ţigările şi bricheta de pe masă şi le vârî în poşetă. Poţi să te bizui pe mine, Harold. Ştii doar prea bine.

— S-ar putea, desigur, să nu vină deloc. Am vrut numai să te pregătesc pentru orice eventualitate.

— Nimic în legătură – mă rog – cu noi. Şi, desigur, n-am auzit în viaţa mea de… cum îi zice? De Greensmith. E în regulă, da?

— Şi ei nu te pot sili să vorbeşti.

— Am să le spun, pur şi simplu, că totul pare un caraghioslâc. Ridică paharul, simulânct surpriză când văzu că e gol şi, reaşezându-l pe masă, îl împinse spre centru, departe de ea. Deci, nimic de declarat! Aşa se răspunde, nu? Mă refer la eroii filmelor de televiziune, aşa răspund când… Îi zâmbi fără pic de compasiune. Nu, haide să vorbim serios. Desigur că nu aşa am să răspund. (îi pur şi simplu… mă rog, aşa cum ne-am înţeles.

Se simţi uşurată văzându-l că dă semne să se ridice.

— Da, da, după cum ţi-am spus, e o simplă măsură de precauţie.

Harold îşi aţintise privirea pe masă, drept în faţa lui; în pahar îi mai rămăseseră câţiva stropi de băutură; păreau să-l nedumerească. O să-i soarbă oare? Eileen îşi luă poşeta de pe masă şi şi-o puse în poală. Încet, încet, mâna lui Harold lunecă spre pahar, îl ridică la buze şi-l goli până la ultima picătură. Eileen se ridică în picioare.

Se scuzase încă dinainte că se întorcea acasă pe alt drum decât al lui. Harold o conduse până la staţia de metrou.

Rămaseră o clipă împreună în capul scărilor rulante. Chiar şi

acum îi venea greu lui Eileen să-l părăsească: pentru că era o femeie generoasă şi romantică, o durea golul absolut care se crease între ei. Se apropie de el, cu capul înclinat pe umăr – oferindu-i obrazul să i-l sărute.

— Îţi mulţumesc că ai venit. Ai grijă de tine. A fost plăcut.

Platitudinile politicoase îi rămâneau în gât. Întinse mâna, cu un gest impulsiv, şi-l prinse pe Harold de braţ.

— Harold, lasă totul baltă, uită întreaga poveste! Pleacă din oraş sau fă altceva – du-te după Margaret I Nu se poate să continui aşa, îţi distrugi viaţa, e sinucidere curată!

Eileen îşi apropiase faţa de a lui; dar ochii lui Harold rămaseră inexpresivi; o uşoară zvâcnire, care putea însemna enervare, făcu să-i tremure buzele.

— Harold. Trebuie să termini o dată cu povestea asta, te implor!

Valul ei de simpatie se sparse de stânca dură a indiferenţei lui împroşeând-o cu stropi care se uscau de îndată ce cădeau. Bătu în retragere.

— Eileen, tu nu poţi să înţelegi.

— Ce-i spusese? în timp ce el îşi rostea replica, Eileen se şi întorsese cu spatele, aruncându-i peste umăr un rămas bun convenţional şi înfrâht. Păşi pe scara rulantă, atentă să nu-şi prindă tocurile şi când începură să se formeze treptele, se întoarse să-i facă un semn cu mâna; dar Harold dispăruse, aşa încât salutul ei fu interceptat de doi tineri obraznici, care rânjiră.

De îndată ce a luat hotărârea definitivă, femeia de la tutungerie o comunică tuturor clienţilor ei:

— Să ştiţi că n-o să mă mai găsiţi aici, mft las păgubaşă de văgăuna asta plină de curent. Fiică-mea se mărită cu un aviator american şi mă iau şi pe mine cu ei în America. La Idaho, asta-i pe undeva prin vest. E un băiat foarte de treabă.

Femeii îi creştea inima văzând cum fiecare muşteriu părea să ciupească o fărâmă din lingoul bucuriei ei.

— Toţi, în afară de domnul Makepiece, o informă ea pe fiică-sa în timp ce spălau farfuriile de la cină. Ai fi zis că i-am pricinuit un şoc, sau aşa ceva. De parcă i-aş datora bani, şi mă pregătesc să fug fără să-i plătesc. O vorbă n-a scos. Şi-atunci l-am întrebat eu: „Ei, ceaveţi de zis? Nu mă felicitaţi?” Şi el s-a mulţumit doar să mă privească. „Dumneavoastră credeţi c-ar fi trebuit să rămân toată viaţa îft gaura asta curentoasă? l-am întrebat. Sau

poate că nu vă place America?” Şi ce crezi că mi-a răspuns? „E prea târziu”, asta mi-a zis. „Acum e prea târziu”, după care a ieşit din dugheană.

— Mamă, poate că era îndrăgostit de tine în taină, replică fiică-sa, aflată în stadiul în care iubirea pare a fi resortul tuturor acţiunilor omeneşti.

La sfârşitul zilei de lucru, Peter Miller ieşi primul de la birou, ciufulind în trecere părul proaspăt coafat al Stellei şi răspunzând cu o privire de totală nerecunoaştere chemării imploratoare zugrăvită pe faţa lui Viv. În liftul înţesat de lume, se amuză să fixeze insistent o secretară – femeie între două vârste – care lucra la alt etaj, iar când uşa liftului se deschise, Miller se lipi de ea, respirându-i fierbinte în obraz. Mergând încet în urma ei, observă cu o satisfacţie lipsită de umor mişcările agitate ale femeii.

Miller recunoscu în el asaltul unei anumite stări de spirit, o autoindulgentă iresponsabilitate, adică forma în care se manifesta la el plictiseala. Coborând treptele largi de la intrare, adulmecă o vagă ceaţă în atmosferă, ceea ce prevestea o seară pe măsura dispoziţiei sale, drept care începu să se gândească la diferite posibilităţi de distracţie sadică. Dintr-un colţ întunecos, o voce îi strigă numele.

— Ei, credeam că eşti în concediu, zise Miller recunoscându-l pe Makepiece, care ieşi la lumină.

— Da, da, sunt în concediu.

— Aha, şi-ţi petreci concediul pe lângă birou. Ce să-i faci, fiecare cu plăcerea lui.

Makepiece, total lipsit de simţul umorului, porni alături de Miller.

— Te aşteptam pe dumneata.

— Nu mai spune. „Ce dracu urmărea individul ăsta?” Şi de ce tocmai pe mine?

— Pentru că dumneata eşti tânăr, pentru că eşti altfel decât ceilalţi. Glasul îi suna încordat şi pătimaş. Pentru că nu-i laşi… să pună şaua pe d mneata.

— Şi te aştepţi ca eu să ghicesc despre ce-i vorba 7

— Şi nu eşti omul care să-şi facă scrupule. Scuză-mă – desigur, s-ar cuveni să-ţi explic. Probabil că-ţi par absolut ridicol… faptul că-ţi vorbesc în doi peri… Am să-ţi explic…

Makepiece bolborosi aproape neinteligibil toate astea. Miller îl

măsură cu o privire lungă, bănuindu-l că-i beat. Dar nu văzu nimic schimbat în înfăţişarea lui.

— Adevărul este că am nevoie de cineva care să mă ajute, cineva cu nervii tari. Dumneata m-ai mai ajutat o dată. Într-un fel, lucrurile se leagă. Am să-ţi explic…

— O secundă, îl întrerupse Miller. Vreau să cumpăr un ziar. Era primul ziar pe care-l cumpăra de o lună încoace: îl frunzări, cercetându-i titlurile cu aviditate.

Îndesându-şi apoi ziarul în buzunar, se întoarse din nou către Makepiece care aştepta, umil, să-i reacorde atenţia. Parcă, totuşi, arăta schimbat —: avea un soi de amprentă a dezordinei… un nimb de fanatism.

— Am să-ţi explic. Îţi aduci aminte când ţi-am cerut să descoperi adresa aceea…

Porniseră acum din nou, pe o stradă aglomerată şi trecătorii grăbiţi îi despărţeau mereu.

— Stai puţin, îl întrerupse iarăşi Miller, râzând. Nu reuşesc să prind decât o vorbă din zece.

Îşi spunea că lucrurile începeau să ia o întorsătură nimerită pentru dispoziţia lui. Nori neaşteptaţi se prefăceau în ploaie pentru a stropi deşertul plictiselii sale. O să-i cânte în strună lui Makepiece – atâta timp cât ceea ce-i cerea acesta nu presupunea efort.

— Ştii ce, adăugă Miller. E o cârciumă pe aici prin apropiere. Oferă-mi o băutură şi acolo putem sta de vorbă pe îndelete.

Makepiece îşi privi ceasul în grabă, de parcă „pe îndelete” era o expresie care-l înspăimânta. Dumnezeule, ce dărâmat arăta!

Miller rânji în sinea lui şi, când **Makepiece** se întoarse cu băuturile, lăsă ziarul din mână cu deliberată încetineală.

— Ei. Şi-acum s-auzim totul despre amantul soţiei dumitale.

Surpriza lentă a lui Makepiece făcu să-i tremure paharele în mâini. Iar băutura dădu pe de lături. Faţa lui păru să se dezintegreze.

— Despre individul acela, căruia-i porţi sâmbetele.

— Nu, nu, ai înţeles greşit; ţi-ai făcut **o** idee cu totul greşită.

— Atunci, ai face mai bine să-mi povesteşti. Timpul trece.

Din nou o privire fiămândă aruncată la ceas. Dar după aceea, ceva se petrecu în Harold, ceva care-i modifică întru totul comportarea, făcându-l să devină brusc rigid, să se solidifice. Privirea cu care îl măsură pe Miller era încărcată de un dispreţ

arogant.

— Probabil că ţi-am dat prilejul să-ţi formezi o părere cu totul greşită. Şi glasul îi suna mai ferm. Nu vreau să pun în discuţie raţiunile care mă împing la ceea ce fac; acestea sunt strict intime.

— Mă rog, atunci cum pot eu... Miller înălţă din umeri.

— Ţin doar să ştii că ceea ce fac este pe deplin justificat. Omul merită cu prisosinţă tot ceea ce i se întâmplă. Nu încape nicio îndoială. Poţi să mă crezi.

Faţa lui îşi pierdu rigiditatea, privirile îi lu* necară pieziş, devenind iarăşi fanatice şi viclene.

— Ei, ce spui, vrei să mă ajuţi?

Makepiece păru să-şi reamintească de băutura din mâna lui, sorbi din pahar, apoi reţinu un timp alcoolul în gură, pierdut parcă în nişte calcule abstracte care-l făceau să uite să mai înghită.

Miller, însă, n-avea de gând să-l lase să-i scape din mână.

— Te ajut cu cea mai mare plăcere. Adăugă, apoi, cu o vagă superstiţie: Celelalte lucruri nu mă interesează.

— Uite ce-i, sunt două lucruri total diferite.

Din nou faţa lui Makepiece păru adumbrită de un nor de uitare.

— Of, dă-i drumu' o dată, măi om\; le! strigă Miller într-un impuls de curiozitate neprefăcută,

Şi Makepiece se supuse.

— Du-te şi adă scrisorile!

Greensmith auzise cuvintele soţiei sale chiar înainte ca aceasta să fi deschis gura: o măsură cu privirea, tolănită în fotoliu, indiferentă şi lipsită de vlagă, cu pantofii zvârliţi din picioare zăcându-i, strâmbi, în faţă; se uită la ea cu un soi de ură, de parcă-i vorbise din deliberată răutate. Greensmith sări în picioare cu zgomot şi, când ieşi din încăpere, lăsă uşa larg deschisă.

Intră în camera lui de lucru, aprinse lumina, se duse glonţ la birou, luă mapa capsată pe care scria „VACANŢĂ14 şi străbătu apoi repede spaţiul până la uşă, fără să arunce măcar o privire în jur. Nu voia să admită, nici măcar în sinea lui, aversiunea extremă pe care i-o stârnea această încăpere care, înainte de a fi fost pângărită, constituise sanctuarul şi domeniul său privat.

— Poftim, am adus scrisorile de la agenţiile de voiaj.

Se lăsă cu greutate pe un scaun care lunecă, ciocnindu-se de o

măsuţă supraîncărcată şi zornăitoare. Nici Doris nici June – fireşte cu nasul într-o carte, tolănită şi ea, tot cu picioarele goale, în colţul opus – nu ridicară ochii.

— Hai să vedem ce ne spun ei. Oricum însă, te asigur că la Tanger e cel mai ieftin.

Citi pasajele comparative din scrisori, cu o voce măsurată, pedantă. Avusese dreptate. După ce acest lucru fu stabilit, continuă să citească întreaga scrisoare, chiar până şi: *„Al dumneavoastră, cu stimă”.*

— Dar cu toate tulburările astea din Africa de Nord, vreau să spun, cu toate răscoalele şi luptele de acolo… Vocea lui Doris se înmuie lasciv. Şi, oricum, la Atena căldura e mai suportabilă.

— Eu credeam că purtăm o discuţie asupra preţurilor comparative.

Era obişnuit cu tehnica inconsecvenţei, practicată de soţia lui; probabil că altădată n-ar fi repezit-o atât de brutal, dar acum îi purta pică pentru că-l silise să între în birou.

— Haide să stabilim în primul rând acest punct, continuă Greensmith, şi apoi vom lua în discuţie temperaturile şi situaţia politică din lumea arabă.

Reciti cifrele şi apoi, cu oarecare dificultate, ţinu concentrată atenţia lui Doris asupra lor.

— Dar toată diferenţa nu-i decât de vreo douăzeci de lire, interveni June, continuând să-şi ţină ochii aţintiţi pe carte.

— Nu despre asta-i vorba. Greensmith se simţea enervat de ceea ce s-ar putea numi superioritatea de spectator a intervenţiei ei. N-ai să-mi spui că intenţionezi ca anul ăsta să-ţi petreci vacanţa cu noi?

— Mi-e teamă că n-o să fiu liberă în momentul plecării voastre.

Oricât de împăciuitor sună răspunsul ei. Greensmith rămase neînduplecat, bănuind, mai ales, că justificarea fusese oferită în primul rând mamei.

— Da? Atunci discuţia noastră nu te priveşte.

Niciun muşchi de pe faţa fetei nu se clinti; şi nu mai scoase o vorbă. Cunoscându-i prea bine gustul pentru controversă, Greensmith nu se simţea recunoscător că fata se abţinuse de la comentarii; a-i arăta acum solicitudine însemna a accepta, implicit, faptul că era victima unei persecuţii, ba chiar devenea parte integrantă din conspiraţia acestei persecuţii şi, simultan, o acuzare. Era pradă unor frământate complexe. Oare viaţa lui n-o

să mai fie niciodată ce-a fost? June întoarse o pagină.

— În orice caz, i se adresă el lui Doris, eu nu susţin să plecăm la Tanger pentru că e mai ieftin. Vreau ca lucrul ăsta să-ţi fie limpede'. Desigur, există şi alte considerente.

Discutară aceste alte considerente – înlesnirile de călătorie, calitatea hotelurilor, clima şi frumuseţile naturii.

Dar dorea el oare într-adevăr să plece într-o vacanţă? se întrebă Greensmith. De ce insistau cu toţii că-i era atât de necesară o vacanţă? Şi oare dorea să plece cu Doris? se gândi la Marian, amanta lui, şi o văzu întinsă îmbietor, alături de el, pe o plajă de aur – uitase cu totul de iritarea şi plictiseala pe care le încercase când Marian îl însoţise o dată într-o călătorie de trei zile la Paris. De ce se făceau presiuni asupra lui să plece? Nu-şi câştigase şi el dreptul la puţină linişte?

— Ei bine, trebuie să ne decidem într-un fel sau altul, spuse Doris.

— Vrei să spui că eu trebuie să mă decid. Cred că, ţinând seama de toate, prefer…

— Altfel, toate locurile vor fi ocupate. Sau va trebui să ne dăm peste cap în ultimul minut.

— Dacă tu nu ai nimic împotrivă, cred că aş prefera…

Soneria telefonului îi făcu pe toţi trei să tresară. Tensiunea dramatică dintre ei atinsese în aceste zile un punct culminant; fiecare îşi făcu rapide calcule mintale. June se încordase o clipă, apoi se relaxase, iar taică-su ştiu că-şi spusese în sinea ei că nu putea fi un telefon pentru ea, adică o chemare la care să fie obligată să răspundă de faţă cu părinţii.

Doris întorsese spre el o faţă îngrijorată.

— Mă duc să răspund din birou.

În timp ce străbătea în silă holul, îşi dădu seama că nu se temea atât c-ar putea fi smintitul acela, Makepiece, ci – în chip ciudat, pentru că ea nu telefona niciodată fără să-l prevină printr-un semnal – se temea c-ar putea fi Marian, şi anticipa stingherealа unei minciuni improvizate.

— Îndată, îndată, murmură el aprinzând lumina în birou şi simţindu-se parcă izbit de în treaga ostilitate neînsufleţită a acestei încăperi. Îndată!

Îşi lipi receptorul de ureche.

Ce uşurare – nu era Marian. O voce de bărbat – şi nu vocea smintitului! Un glas tânăr, nefamiliar.

— Da; Neil Greensmith la aparat. Şi după o clipă: Cum? Ce-aţi spus? Vreţi să spuneţi că… îşi coborî vocea – Marian?

Simţi cum îl inundă transpiraţia prin toţi porii.

— Bine, adăugă Greensmith. Vin imediat. Spuneţi-i că sosesc imediat.

Puse receptorul în furcă. Abia în pragul salonului cuteză să ridice capul din piept.

— Trebuie să plec imediat. Avu impresia vagă a unor bănuieli încolţite pe faţa lui Doris. S-a ivit o urgenţă. J. G. Are urgent nevoie de mine, minţi el mecanic. În mare grabă.

Nu mai zăbovi să-şi ia pardesiul pentru că ştia că Doris îl va urmări suspicioasă. O şi auzi strigând după el, din hol:

— Dar ce s-a întâmplat, Neil? O mai auzi spunându-i ceva nedesluşit despre ceaţă, şi apoi: Fii atent!

Când trase zăvorul uşilor de la garaj se zgârie la mână şi înjură. Era furios: Marian n-avea niciun drept să-i facă una ca asta; n-avea asemenea drepturi asupra lui. Oare o fi grav rănită? în supărarea lui, uitase să pună această întrebare informatorului anonim. Ce femeie stupidă, să se lase călcată de o maşină!

Motorul automobilului se puse în funcţiune la a doua încercare. Fir-ar să fie! — ceaţa era mult mai deasă decât la începutul serii. Şi ce de minciuni va trebui să îndruge la întoarcere! Dar era ceva curios în toată povestea asta, în felul în care-i telefonase omul acela… Apăsă brusc pe frână. „Cine dracu’ a încuiat blestematele astea de porţi?”

Oprise maşina, care ieşea de-andăratelea, cu bara de protecţie din spate la câţiva centimetri de poartă. Trebui apoi să înainteze puţin spre a-şi crea spaţiul de mişcare necesar. Apoi sări de la volan. Poarta din stânga se deschise la o uşoară împingere şi o fixă de gard. Dar când dădu să o deschidă pe a doua, întâmpină o rezistenţă. „Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el uimit, cine a fixat zăvorul?” Se aplecă să tragă zăvorul din tocul de jos.

Auzi foşnetul gardului viu şi pasul iute şi târât la timp pentru a înţelege că fusese atras într-o cursă dar nu şi pentru a-şi înălţa capul înainte ca prima lovitură aplicată cu sânge rece

— O *armă, nu se foloseşte de mâini* – îndărătul urechii, să-l facă să se izbească de poartă şi să se rostogolească cu faţa în sus, încât putu vedea mâna înmănuşată – o *sclipire de metal: cheie de piuliţe, ciocan, rangă* – pocnindu-l cu forţă

— *Ce doare, Dumnezeule, ce durere!* — mai înainte ca cea de-a

treia lovitură să-i învălmăşească gândurile – *fie-vă milă de mine, iubiţi-mă, atenţie la dantură* – într-o scăpărătoare

— *Fie-vă milă!* — explozie de scântei care se consumară pe dată, contopindu-se într-un singur punct de lumină stridentă, sfâşietoare, ce se întunecă treptat… până la beznă.

La ţară, Margaret făcu o mişcare bruscă pentru a întrerupe fluxul acuzator al glasului mamei ei, şi simţi o curioasă dublă săgetare de durere în spate.

— Nu, probabil că mi-am deplasat un muşchi, răspunse ea isteriei mute din ochii adumbriţi ai doamnei Deakins. O crampă, presupun. Îşi răsuci trupul, îndoindu-se mult într-o parte, şi continuă să vorbească, cu gura strâmbă. N-am nimic împotrivă să discutăm toate astea. Nu mă supără. Şi poate c-ar fi trebuit s-o facem până acum. Ce mă supără, însă, mamă, şi ce nu pot îndura este să-mi repeţi la nesfârşire unul şi acelaşi lucru. Ştiu foarte bine că e soţul meu. Ştiu lucrul ăsta, dar e ca şi cum n-ar mai fi, nu mai reuşesc să simt că mi-e soţ…

Margaret se ridică în picioare şi-şi mişcă de câteva ori umerii în faţă şi în spate.

— Sper să nu fie lumbago. Se sili să zâmbească, dar zâmbetul ei arăta trist şi împăciuitor în acelaşi timp. Probabil că am început să îmbătrânesc, sau poate-i de vină umezeala aerului de ţară. Ah! Acuma-i mai bine.

Doamna Deakins, cu motanul în poală, o urmărea, păstrând o tăcere îndărătnică.

— Vai, mamă, continuă Margaret. Să nu crezi că-ţi reproşez ceva. Ştiu că eşti îngrijorată din pricina mea. Ştiu că nu-mi vrei decât binele.

Confruntată cu solicitudinea neclintită pe care i-o arăta maică-sa, Margaret se simţea împovărată, dureros conştientă de ameninţările unui viitor „fără soţ, fără copii”.

— Şi ce-ai vrea să fac? I-am scris de două ori – ştii doar – şi nu mi-a răspuns. În orice caz… — nu, nu trebuia să-i dea maică-sii impresia de slăbiciune – … în orice caz, ce rost ar mai avea? Nu mă mai întorc la el. Nu ţi-am povestit totul, sunt o sumedenie de motive… Nu-l mai vreau, încheie ea, izbindu-şi şoldurile cu pumnii încleştaţi. Nu, e cu neputinţă!

— Eu nu fac decât să-ţi spun că nu poţi lăsa totul în aer, aşa cum e acum. Doamna Deakins nu-şi înălţă vocea şi nici nu întoarse capul. Îţi cer doar să stai de vorbă cu el.

— Dar, mamă, de fapt ce-ai dori? Nu vrei să Vină aici, nu-i aşa? Şi pe de altă parte eu nu vreau să mă întorc.

— Trebuie să-ţi iei lucrurile, precizează doamna Deakins cu un calm simţ practic.

— Da, ştiu, dar...

— Şi trebuie să stai de vorbă cu el, asta-i tot ce-ţi cer. Dacă doreşte să vină aici, atunci...

Margaret scăpă un geamăt, un geamăt de frustrare dar şi de pericol. Nu cerea decât să fie lăsată în pace. Plecase de acasă numai ca să dobândească liniştea; şi acum era supusă unei constante cicăleli, o prelungire a propriilor ei frământări. Oare aşa o să continue la infinit – sau până când, în cele din urmă, o să rămână singură pe lume, o femeie fără un copil într-o lume de necontenită oropsire şi suferinţă? Totuşi, mila faţă de ea însăşi era egalată, poate chiar întrecută, de mila faţă de maică-sa, adânc zguduită de moartea doamnei Greetham. Şi acum, de când Margaret îl părăsise pe Harold, doamna Deakins părea să fi îmbătrânit brusc şi să se fi împuţinat la trup.

Margaret răspunse calm:

— Am să-i telefonez. Vrei să-i cer să vină aici, asta-i ceea ce doreşti?

— Vezi ce-ţi spune el. Dacă...

La centrala telefonică răspunse o voce bărbătească, manifestând o veselie detestabilă. Îi luă foarte mult timp până să obţină legătura cu Londra. Margaret încercă să se gândească la cele ce avea să-i spună lui Harold, dar toate astea
i se păreau complet lipsite de importanţă: în secunda în care ridicase receptorul, acceptase înfrângerea. Dar şi în înfrângere există un soi de plăcere consolatoare. Lacrimile pe care le simţea acum adunându-i-se în ochi erau calde şi reconfortante.

— Sun acum la numărul dumneavoastră, doamnă.

— Mulţumsec.

Nici măcar nu se gândea la Harold. Lumea perfidă şi rea, care-i răpise copilul, o zdrobise acum şi pe ea, şi toate păreau să fie în firea lucrurilor. Ţinând receptorul depărtat de ureche şi ochii închişi sub înţepătura uşoară a lacrimilor, văzu mormântul micuţ, cu piatra lui de granit, din unghiul în care îi apărea ei când îngenunchea ca să-l cureţe.

— Nu răspunde nimeni, doamnă. Să menţin legătura?

— Vă rog.

— Bine, mai încercăm.

Lacrimile îi izvorau întotdeauna la acelaşi punct al îndeletnicirilor ei – după ce termina de aranjat florile, după ce plivea buruienile şi curăţa cioburile de cremene, nu-i mai rămânea nimic altceva de făcut. Se ridica în picioare, cu junghiuri în genunchi, îşi lua poşeta din iarbă şi o pornea pe aleea străjuită de pietre de mormânt.

— Îmi pare rău, doamnă, nu răspunde nimeni.

— Mulţumesc.

O dată, o mamă şi un copil, care foloseau cimitirul drept scurtătură, îi ieşiseră în cale, fetiţa ţopăind de zor. Margaret îşi şterse ochii cu dosul palmei.

— Mămico, ia uită-te, femeia aceea plânge.

— Ssst! — nu se spune femeia, ci doamna. Şi nu arăta cu degetul, nu-i frumos.

— Nu răspunde nimeni, îi strigă Margaret maică-sii. Apoi urcă scările către intimitatea şi pustietatea odăii ei.

15

HAROLD ALERGA, alerga, greu ca plumbul, deşi se simţea gol pe dinăuntru; un bulgăre mort, mare cât o inimă, îi ciocănea de zor în piept, iar plămânii lucrau anevoios prin ceaţa groasă, substanţializată, împotriva atracţiei pă-j mântului,. Gata să I sugă în porii lui. Nu simţea nimic care să-l susţină: nici exaltare, nici spaimă. Picioarele îl dureau îngrozitor şi pieptul îi era sfârtecat de junghiuri. De câte ori trăgea aer în plămâni, gemea fără să-şi dea seama şi fără să se audă.

Alerga, nu numai ca să se îndepărteze de ceea ce săvârşise şi de locul unde-şi săvârşise fapta, ci ca să pună o distanţă între el, cel care alerga, şi celălalt el, cel care va deveni de îndată ce va înceta să mai alerge. Asta îl ţinea în continuă mişcare, chiar când trupul începu să i se împotrivească, picioarele şi plămânii unindu-i-se într-o mută răzvrătire, astfel încât porni să um-; ble în zigzag de-a curmezişul străzii, ca un; ostaş cuprins de panică sub focul inamicului;.! până când, cu o uşoară zguduitură – căci viteza

i se redusese cu totul – se izbi de un copacJ pe care-l cuprinse în braţe (în mâna dreaptă* ţinea încă cheia de piuliţe), cu un gest drăgăs-’ tos, şi-şi sprijini capul de trunchi, frecându-şi obrazul de scoarţa umedă şi zgrunţuroasă. I începu să tuşească. Accesul de tuse îi zgudui J trupul, dezlipindu-l de copac, încât fu

gata să-şi j piardă echilibrul, dar se prinse din nou cu o mână de trunchi. Frânt în două, încercă să vo mite, dar stomacul lui era golit de orice conj ţinut, astfel încât din gura căscată nu i se revărsă decât o flegmă pătată de ceaţă şi salivă.

Când trecu de acest paroxism al crizei, îşi îndreptă spatele, gâfâind încă din greu, şi se rezemă de trunchiul copacului, cu faţa lipită de coajă. Închise ochii. Sudoarea îi şiroia pe tot trupul şi simţea usturimi în locurile unde pleura îi fusese zgândărită de tuse. Scuipă fără vlagă. Un orgolios: „Am făcut-o!" şi un îngrozit: „Ce-am făcut?" îl străpungeau simultan, î-nfigându-şi gheare gemene în trupul său, şi pironindu-l de copac.

Îndărăt, în sfârşit, în apartamentul gol, Harold îşi perie bine hainele pe care le purtase, se spălă şi îmbrăcă alt costum. Îşi curăţă şi îşi schimbă pantofii. Spălă bine cheia de piuliţe în apă caldă, o frecă cu glaspapir, şi o puse la loc în cutia cu unelte. Toate acestea erau măsuri de precauţie la care se gândise şi pe care şi le notase în minte mai înainte, o dată cu abţinerea deliberată de la alcool. Acum nu simţea nicio dorinţă să bea, neavând nevoie'nici de stimulent, nici de tranchilizant şi aşteptând

— Lipsit de satisfacţia împlinirii, neeliberat de acea permanentă constrângere interioară – urmările prevăzute, dar cu o nerăbdare superficială. Se simţea doar puţin obosit...

„Aminteşte-ţi – ŢIE ţi se cuvine numai ce-i mai bun în viaţă. TU meriţi tot ce-i mai bun: TU meriţi..." Sunetul precedă imaginea şi, când ecranul se lumină, apărură şi personajele, un tânăr şi o tânără. Pândindu-se ca două pisici lihnite, mişcându-se unul în jurul altuia într-o încăpere foarte neverosimil mobilată, şi cu pereţi de oglindă, s-ar fi zis.

*„Dar cum de l-ai putut suporta pe el, iubito? **

„Şi tu, scumpul meu, cum de-ai putut-o wporta pe ea?"

„Dar tocmai pe el?"

„Dar tocmai pe ea?"

„Tirfă „Porcule!"

Imaginea se distorsionă pe ecran astfel încât capetele aflate în prim plan apăreau brahicefalice. Harold, nesimţind niciun chef să se mişte ca să regleze imaginea, continuă să urmărească piesa cu o concentrată neatenţie. Bărbatul părea atletic, cu muşchi bulbucaţi, femeia mică, turtită şi brună, cu ochi scânteietori (cam ca Stella în mărime supranaturală); era

îmbrăcată, inexplicabil, în costum de baie.

Acum se apleca peste o valiză aşezată pe pat, aruncând în ea la întâmplare rochii şi lenjerie mătăsoasă. Soţul înaintă spre ea cu braţul întins, aruncând flăcări pe ochi. Prim plan al spatelui ei fremătând nervos. Pleosc!

„Tu... tu... monstrule!”

Ea înşfăcă un providenţial baston de golf şi sări pe pat, legănând delicat crasa în mână. El apucă un scăunaş uşor, aflat la îndemână.

„Să nu îndrăzneşti să mă atingi!”

„Atunci lasă jos băţul.”

„Lasă tu mai întâi scăunaşul!”

Schimbare de plan.

Ecranul explodă brusc într-un ciudat model de linii zigzagate, mişcătoare şi pârâitoare, care camuflară cu totul imaginea şi înecară dialogul. Harold se căută în buzunare după ţigări, fără să-şi desprindă ochii de la explozia de pe ecran.

Dar accidentul luă sfârşit la fel de repede cum începuse, şi acum intrase în încăpere o altă pereche, ea la fel de frumoasă ca şi cealaltă tânără, iar el în chiloţi de baie. Pentru a-i putea cuprinde pe toţi patru, aparatul îmbrăţişa o perspectivă mai largă, şi Harold îşi dădu abia acum seama că scena se petrecea în salonul unui vapor; această descoperire, care lămurea misterul costumelor de baie, îi dădu o firavă satisfacţie..

Dar ce căuta un baston de golf pe un vapor? *„În fond,* spuse primul bărbat, *n-am ştiut că s-a dus să înoate cu un satir!”*

„Îl faci pe soţul meu satir?”

„Dacă-i pe aşa, eu n-am ştiut că Lorraine dansează cu un... corupător.”

„Simon nu-i un corupător!”

Harold lăsase scrumul ţigării să-i cadă pe covor; acum se ridică şi strivi mucul într-o scrumieră de pe o măsuţă.

Era încă în picioare când auzi soneria uşii de la intrare. Aruncă o ultimă privire la ecranul televizorului – cele patru personaje luaseră atitudini noi – şi apoi, cu părere de rău, răsuci butonul. Îndreptându-se spre uşă, îşi limpezi gâtlejul, îşi pipăi buzunarele.

Îl descumpăni faptul că nu se ivi detectivul în haine maron, ci doi poliţişti în uniformă, impersonali şi anonimi, care-i spuseră să-şi îmbrace pardesiul şi să-i urmeze. Nu-i dădură niciun prilej să rostească vreun cuvânt de apărare.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă el superfluu. Şi dac-aş refuza să vă urmez?

Ii spuseră că primiseră ordin să-l ridice şi Harold nu avu nicio îndoială că, oricâtă rezistenţă ar fi opus el, ordinul ar fi fost dus la îndeplinire.

Unul dintre poliţişti rămase lângă el în hol, iar celălalt intră în apartament.

— Ce are de gând să facă? întrebă Harold, dar nu primi niciun răspuns.

După câteva momente apăru şi celălalt poliţist, scuturând din cap în semn negativ. Tovarăşul său atinse uşor braţul lui Harold, şi ieşiră cu toţii din apartament. Pe scări nu întâlniră pe nimeni, fapt pentrU care Harold se simţi recunoscător, iar uşa doamnei Carlotti era încuiată.

Ceaţa se lichefiase în burniţă. Maşina poliţiei strălucea în lumina unui felinar. Unul dintre poliţişti deschise portiera din spate, îl invită politicos pe Harold să urce, apoi se aşeză lângă el.

Omul de la volan demară cu calmă pricepere; maşina avea o suspensie remarcabilă şi înainta foarte lin. Geamul de lângă Harold era aburit astfel încât nu putea vedea drumul decât prin semicercul de parbriz, lins de ştergătorul de ploaie, din faţa locului gol de lângă şofer. cu simţurile amorţite, legănat de maşină, Harold simţi nostalgia piesei de la televizor pe care o lăsase în urmă. Era încă nedumerit de prezenţa crosei de golf. Şi acum nimeni nu-i va mai putea povesti cum s-a terminat piesa.

Şoferul făcea viraje rapide şi intra pe străduţe laterale care-i erau nefamiliare lui Harold, aşa încât numai când zări o mică reclamă luminoasă roz, CLUBUL DE BRIDGE KENLEY, pe poarta unei clădiri despărţite printr-o grădină de trotuarul bordat de copaci, înţelese unde îl duceau. Apatia lui începu să cedeze locul unei spaime nervoase şi când maşina începu să urce panta, pe lângă parc, Harold îşi încordase toţi muşchii de parcă prin forţa lui fizică ar fi putut sili automobilul să nu se oprească.

Maşina opri lent în faţa casei. Acum se ghemuise, lipsit de vlagă, în colţul lui.

— Coboară!,

Poliţistul îi ţinea portiera deschisă. Harold coborî, conformându-se cu sumbră supunere, asemenea omului care, speriat de zbor, părăseşte siguranţa autobuzului de transport al pasagerilor şi se

pomeneşte drept sub aripa ameninţătoare a avionului.

Străluceau lumini în diverse ferestre cu draperiile netrase. Maşina lui Greensmith nu fusese mişcată de la poartă. Unul din poliţişti o porni în frunte, celălalt, cuminte, lângă Harold.

În cele câteva clipe cât stătu pe treptele de la intrare, încercă să-şi adune puterile. Aşteptându-se să apară un membru al familiei, o clipă nu-l recunoscu pe detectivul în haine maron, care-i făcu semn să între, fără să spună un cuvânt.

Apoi se trezi în holul pătrat, cu parchet pe jos; toate uşile care dădeau spre hol erau închise; în spatele lui, detectivul discuta ceva cu poliţiştii în uniformă, dar Harold mu putu desluşi nimic. Era o discrepanţă între prezenţa lui aci şi poziţia pe care o ocupa în spaţiul etern. Parchetul, covoarele, zidurile, uşile, tavanul alcătuiau un peisaj al dezolării.

— Vino!

Detectivul trecu pe lângă el fără să-l privească. Deschise larg uşa salonului şi Harold îl urmă înăuntru.

Oameni! Oameni ciudaţi! Un bărbat, ’ cu capul înfăşurat într-un turban alb, lovi aerul cu braţele, încercând să se ridice din poziţia de plutire de pe o sofa.

— Domnule Greensmith, puteţi identifica acest om cu individul care va atacat în seara asta în grădina dumneavoastră?

În albeaţa imaculată a bandajului se deschise o gaură neagră.

— Eu... Eu n-am reuşit să-l văd. Era întuneric. Era ceaţă. Cred că el era. El trebuie să fi fost.

— Îl puteţi identifica pozitiv?

— El trebuie să fi fost. Dar n-am putut să-i văd faţa. Numai mâna. Ceaţa... Capul cu turban lunecă la loc pe maldărul de perne şi păru, copilăreşte, că ar dori să-şi îngroape faţa în ele.

Harold încercă să râdă – scoase un sunet penibil, gâlgâit. Apoi privi în jur, cerându-şi parcă scuze. O văzu pe soţie, aşezată pe un scaun cu speteaza dreaptă, la căpătâiul rănitului; fiul se rezema de poliţa căminului, într-o atitudine de stângace rigiditate; fata şedea într-un colţ mai îndepărtat, ferită vederii; poliţistul detectiv, privindu-l în faţă, îi vorbi pe acelaşi ton repezit şi concret, eu care se adresase rănitului. Cuvintele lui îl luară aproape prin surprindere.

— Recunoşti că l-ai atacat pe domnul Greensmith?

Harold scutură din cap.

— Recunoşti sau nu?

— Nu, nu recunosc nimic.

Îşi ţinea privirea aţintită asupra lui Greensmith; acesta stătea cu ochii închişi şi capul rezemat de perne, dar acum îşi deschise pleoapele şi-i aruncă o ocheadă.

— Recunoşti că l-ai ameninţat.

Aceasta nu mai era o întrebare ci o afirmaţie.

— Nu recunosc nimic. Harold vorbea fără să protesteze.

— L-ai amenintat nu numai o dată ci în repetate rânduri.

Greensmith nu putea susţine privirea lui Harold; îşi coborî iar pleoapele, pentru un răgaz mai îndelungat, şi când deschise din nou ochii, îi îndreptă spre poliţist.

— Ai făcut ameninţări de faţă cu martori. Şi ai comis şi *o violare de domiciliu, cu distrugere de bunuri şi…

— Fără îndoială că el a fost! strigă soţia.

Harold văzu orbitele lui Greensmith rotindu-se şi o expresie vecină cu alarma încolţindu-i în priviri la auzul intervenţiei stridente a soţiei sale.

— Ştiţi bine că el a fost, continuă doamna Greensmith. Bineînţeles că el e vinovatul, o ştim cu toţii, continuă ea cu glas din ce în ce mai strident. Nebunule… nebun ce eşti! Ai fi putut să-l omori!

În silă, Harold îşi desprinse ochii de la omul culcat, pentru a întâmpina provocarea doamnei. O privi, aşa cum arăta, cu obrajii aprinşi şi maxilarul de jos atârnându-i – întocmai cum s-ar fi manifestat (îşi spuseHarold) dacă ar fi enervat-o o vânzătoare nepricepută dintr-un magazin, sau o chelneriţă obraznică.

— De astă dată ai mers prea departe, mult prea departe! De astă dată ai să… ai să fii pedepsit. Ai să fii închis, ai să…

Aproape că nici nu-i auzea cuvintele; îl izbise contrastul dintre izbucnirea ei şi lipsa de emoţie pe care o vădea – între acestea două exista o discordanţă fundamentală. Oare o ocăra pe vinzătoarea din magazin numai pentru că aşa-i cerea rangul şi poziţia socială? Aproape că se simţea stânjenit pentru ea. Fiica se foi ân colţul ei, de parcă simţea nevoia să-şi stăvilească mama, dar i-o luă înainte fiul.

— Într-adevăr, ştiţi foarte bine că el e vinovatul. Şi de astă dată n-o să-i mai meargă. Şi-aşa am fost inadmisibil de îngăduitori cu el.

Desprinzându-se de cămin cu o mişcare fandată, se aşează ân faţa mamei lui, foarte aproape de Harold.

— În întuneric, în ceaţă, cu un ciocan sau aşa ceva! Târându-te! Da, ai fi putut să-l ucizi! Un strop de salivă ateriză pe obrazul lui Ha„.

rold; îl lăsă acolo. De fapt, ai încercat să-l ucizi.

Asasin împuţit ce eşti!

Împroşcându-şi furia umedă, şi privindu-l cu obrajii în flăcări, băiatul semăna cu maică-sa, şi Harold rămase neatins în faţa atacului tânărului, aşa cum rămăsese şi la atacul mamei, dar recunoscu totuşi o mare diferenţă: furia băiatului izbucnea dintr-un sentiment autentic şi neforţat.

— Şi acum nu eşti nici măcar atât de bărbat încât să recunoşti. Să lupţi deschis. Ştii doar să pândeşti ân umbră, ca un laş…

Să fi fost oare impulsionat de teamă, de simţul de onoare al familiei, sau era într-adevăr îndurerat de suferinţa şi de umilinţa prin care trecuse tatăl lui? Harold se uită, peste umărul băiatului, la omul întins pe sofa. Doar o mică porţiune din faţă îi rămăsese neacoperită de bandaj, dar nu era greu să-ţi dai seama de asemănările de osatură şi proporţii dintre tată şi fiu. Poate că un fiu moşteneşte, inevitabil, o fracţiune din spiritul tatălui. Şi asta pentru părinte înseamnă un fel de autoproiectare, un proces de reinnoire.

Harold se simţi brusc covârşit de aceeaşi singurătate, opusul reînnoirii* pe care o încercase şi în timp ce aştepta ân hol.

— Ce mai pierdem timpul? Ştim cu toţii că el e vinovatul. Cui foloseşte toată farsa asta?… Băiatul răcnea acum la poliţist.

Dar nici el nu era absolut singur, îşi spuse Harold; şi el avea un apărător. Lealitatea rece, laconică a lui Miller va egala, A chiar va întrece devotamentul filial al băiatului lui Greensmith. Se întoarse către poliţist…

— Ce vor să însemne toate astea?…

— Va trebui să-l închideţi! E un pericol public. Aveţi destule dovezi.

Băiatul se retrase, parcă bucuros că se ivise un prilej să-şi încheie alocuţiunea.

— Ce urmăriţi? adăugă Harold.

Poliţistul părea vag tulburat de situaţia iscată, dar când, ignorând intervenţia lui Harold, se întoarse spre omul întins pe canapea, vocea lui îşi păstră întreaga obiectivitate pozitivă.

— Domnule Greensmith, în legătură cu telefonul pe care l-aţi primit, puteţi identifica vocea de la telefon cu vocea acestui om?

— Nu, v-am spus doar, eu…
— E posibil să fi fost el la telefon?
— Nu ştiu. Sigur că e posibil… Aşa cred. Greensmith părea acum speriat; îşi învârti capul pe perne, faţa i se încordă. El trebuie să fi fost.
— Dar nu puteţi identifica vocea cu Certitudine? îl presă poliţistul.
Urmărind formalităţile rutiniere ale muncii lui, poliţistul părea să ia apărarea lui Harold.
— Mai înainte ne-aţi descris-o, domnule, ca fiind o voce de om tânăr, aşa vi s-a părut.
— El… şi-a prefăcut vocea. Greensmith se zvârcolea şi se adăpostea acum între perne ca un om supus unei provocări insuportabile. Sau poate că a pus pe altcineva să-mi telefoneze. Asta ar…
— Da, domnule, şi eu m-am gândit la asta. Poliţistul avu un moment de şovăială. Spuneţi-mi, domnul Makepiece era în măsură să cunoască suficient din… din activitatea dumneavoastră, pentru a putea inventa pretextul care va făcut să plecaţi de acasă?
— Tată, atenţie, îţi desfaci bandajele!
Fata se ridicase atât de discret de la locul ei încât acum, fără ca nimeni s-o fi obse'fvat, Era lângă canapea şi începuse să ajusteze coconul din capul lui taică-su, înainte ca acesta să fi putut răspunde.
— Trebuie să stai liniştit. Degetele ei se mişcau cu calmă dexteritate. Ştii bine că doctorul te-a lăsat să rămâi acasă numai cu condiţia ca să stai perfect liniştit. Şi ca eu să am grijă de tine. Asta înseamnă că trebuie să faci tot ce-ţi cer eu.
Adresându-se tatălui ei, le reproşa de fapt celorlalţi lipsa de consideraţie faţă de rănit.
Stătea în picioare, dreaptă, şi-i aruncă lui Harold o privire rapidă, impersonală, înainte de a se adresa tuturor celor de faţă:
— Toată această atmosferă de tensiune nu poate decât să-i facă rău. E absolut indispensabilă? Era albă la faţă şi îşi miji ochii. Nu văd de ce e necesar pentru nişte oameni în toată firea să-şi arunce reciproc cuvinte insultătoare. Ce sens are? Cui ajută… toată această vorbărie care se desfăşoară aici? E un fel de demenţă să foloseşti cuvintele drept arme. De ce… — strigă ea mirată, de parcă atunci făcuse descoperirea – facem un joc

din toate lucru rile astea, ca şi cupa ne-ar distra? În orice caz.. / j
— De astă dată vorbi răspicat, expirând aerul din plămâni – în orice caz, jocul a durat destul.
Se adresă direct poliţistului:
— Pentru numele lui Dumnezeu, scoate-l de aici şi lasă-ne puţină linişte.
Incheindu-işi vorbirea, fata păru că nu ştie ce să facă cu persoana ei şi se întoarse, inutil, ’ la bandajele lui taică-su.
Atmosfera din cameră vibra, dar Harold rămase insensibil. Ar fi vrut să-i urască, ar fi vrut să-i urască pe toţi. Încercă să cheme asu-! pră-i furtunile urii care să-l zvârle îndărăt în apele răscolite, marcate de farurile şi de geamandurile familiare ale amărăciunii şi durerii. Dar degeaba! era amorţit, cu motoarele stinse, – plutind pe o mare de untdelemn, a cărei nemişcare insulta natura. „Ah, Steve! Iată unde am fost târât, urmând steaua ta!” Dar cerul era acum o nemărginire de întuneric, pe care nu clipea niciun licăr de stea.
Fata se îndepărtă de sofa; în schimb maică-sa I se aplecă peste rănit, şi-şi căută de lucru cu pernele. Greensmith, răsucindu-şi capul, o privi cu un ochi dement şi sângeros. Fiul stătea, spiritualiceşte, de veghe, iar lumina care-i aureola părul îi dădea o înfăţişare pufoasă, ca de pui de găină.
— Eu am un alibi, spuse Harold. Ce acuzaţii ridicole îmi aduceţi! Nici n-am fost aici. Pot să dovedesc.
Se auzi rostind cuvintele acestea, cu suava lipsă de convingere a unui actor mulţumit de sine, jucând într-o piesă mediocră. Se întoarse către poliţist:
— Pot să-ţi ofer amănunte. Mi-am petrecut toată seara în altă parte. Şi pot să-ţi dau numele omului care o să-ţi confirme acest lucru.
Îi dădu numele.
Nu avusese intenţia să vorbească atât de curând. Nu avusese intenţia să vorbească deloc în această casă. Îşi trădase planurile o dată în plus, nu izbutise să ducă la îndeplinire toate detaliile visului său, şi în felul acesta să convertească mitul în realitate. Şi astfel, triumful vicleniei lui se transformase într-o nouă înfrângere, iar minciuna victorioasă se închircise într-o umilitoare ocolire a adevărului.
— Credeaţi că o să-mi murdăresc mâinile cu ăsta? N-aş suporta nici să-l ating. Şi acum, poate că o să-mi daţi drumul să plec de

aici. Casa asta mă dezgustă. Îşi ascultă, cu detaşare, monologul prost. După cum v-am mai spus, m-am aflat la depărtare de mile de acest loc, şi pot s-o dovedesc. Îl puteţi întreba pe fiul meu.

Rostise într-adevăr aceste cuvinte? Şi dacă într-adevăr le-a rostit, le auziseră şi ceilalţi?

— Îl puteţi întreba, se corectă Harold cu o voce albă, pe omul împreună cu care mi-am petrecut seara, şi al cărui nume vi l-am dat. Acum, poate că-mi îngăduiţi să plec.

Uşa din spatele lui se deschise şi cineva ieşi din cameră; apoi uşa se închise la loc. Se produse oarecare agitaţie în încăpere, numai Greensmith, zăcând nevertebrat pe sofaua lui, rămase nemişcat. Glasurile se ridicară, se întretăiară în reproşuri confuze. Din afara camerei, un câine începu să latre fără încetare.

Singur şi toropit în miezul tumultului de activitate, Harold avu presentimentul că tot restul vieţii sale va retrăi, cu variaţii de context, această scenă. Căută un punct de referinţă care să-i dea sens; ţipă, în inima lui, după incantaţia fiului său mort. Dar spiritul lui Steve rămânea adormit. În câmpul conştiinţei lui, pluti o clipă capul surâzător al unui tânăr... dar sub tunsoarea italienească, buzele lui murmurau: „Cealaltă, Viv, e mai focoasă. Aia-i în stare de orice!”

Harold trase adânc aer în piept şi strigă:

— Faceţi să înceteze o dată lătratul câinelui ăluia blestemat!

Se părea că nu-l auzise nimeni. Dar puţin mai târziu, nici el nu ştiu cum, întreaga zarvă încetă, şi numai Greensmith continuă să se foiască sub bandaje. La un moment dat, între Harold şi sofa nu se mai afla nimeni. Privirea I i Greensmith luneca la întâmplare; deodată căzu pe faţa lui Harold şi rămase aţintită, ochii părând să se lărgească încet. Harold făcu un pas spre sofa. Era posibil ca toţi ceilalţi să-i fi lăsat singuri?

Dar fata veni’ alături de Greensmith, chiar în clipa când acesta îşi desfăcu larg braţele, într-un gest care semăna aidoma cu o îmbrăţişare de bunvenit. Sau să fi fost o invitaţie la omor? Şi Harold ştiu că se află la o palmă de loc şi la un interval de secunde de acţiunea care, în şfârşit, l-ar fi eliberat din temniţa singurătăţii lui şi i-ar fi dat putinţa să trăiască şi el în libertate.

Fata era în faţa lui, la căpătâiul tatălui, când Harold se apropie, dar Greensmith o ignoră şi implorarea din privirea lui se adresa

numai lui Harold.

Timpul care se scurgea era incomensurabil. Harold o cercetă lent pe fată. De ea putea să scape cu o singură frază: „Iubitul tău negru... dacă-i spun de el... atunci n-o să te mai lase să-l îngrijeşti, să-l protejezi!”

Fata îi întoarse privirea cu un calm implacabil, iar Harold îşi înclină capul. Omul de pe sofa lăsă braţele să-i cadă (îmbrăţişarea rămînând fără răspuns) şi Harold ştiu că acum nu avea s-o mai facă niciodată, că tortura lui nu va cunoaşte niciodată izbăvire, pentru că ura lui dura de prea multă vreme pentru a mai *t* putea rodi – aşa cum ar fi putut să rodească, dacă de la bun început i-ar fi dat frâu liber; de astă dată însă, simţea parcă nevoia ca această ură să persiste, monoton, pe vecie, el însuşi refuzându-şi eliberarea.

Acum nu mai erau doar ei trei; camera se umpluse de prezenţe şi de glasuri care, în realitate, nu fuseseră niciun minut absente. cu o mişcare demnă şi total absurdă, dându-şi seama că stătea încă pironit acolo unde fusese lăsat de la bun început, adică în centrul odăii, sofaua detaşându-se ca o nebuloasă îndepărtată, Harold se întoarse şi se îndepărtă.

După aceea, evenimentele îi apărură ca telescopate. El se afla în hol şi detectivul vorbea cu el sau cu unul din cei doi poliţişti în uniformă, care-l aduseseră aici şi care acum stăteau lângă el. Harold dădu automat din cap, deşi habar n-avea de ce-i spunea celălalt. Petele roşii de pe frunte păreau să-l usture pe detectiv, care şi le frecă cu dosul palmei.

Fata traversă holul şi se aplecă, apucând de zgardă câinele acum perfect liniştit.

Telefonul sună – doar o singură dată, ca şi cum cineva aşteptase cu mâna pe receptor.

Apoi, Harold se trezi în uşa de la intrare, pe care ieşiseră mai înainte cei doi poliţişti în uniformă. Aruncând o privire îndărăt, spre casă, Harold avu impresia că e urmărit, în tăcere, din fiecare dintre uşile ce răspundeau în hol, de parcă toate aceste uşi ar fi fost găuri de trecere într-o tenebroasă lume subterană, din care el se smulsese, după o ruşinoasă călătorie a spiritului, şi ai cărei gardieni ieşiseră acum la suprafaţă, pentru a fi martori la expulzarea lui.

Când se întoarse ca să plece, urmăritorii muţi se întoarseră şi ei, retrăgându-se în lumea lor de întuneric, aşa cum şi el se

retrăgea într-a sa.

16

MAŞINA POLIŢIEI îl conduse acasă.

— Asta-i! Coboară!

Au fost cele dintâi vorbe pe care le rosti poliţistul de când se urcase în maşină.

— Adică sunt...

— Ai auzit ce-a spus domnul sergent. Te va vizita în curând.

Harold îşi deschise singur portiera maşinii. cu toate că văzduhul se limpezise, ghemuri de ceaţă zăboveau încă pe unele suprafeţe, dându-le o înfăţişare întunecată şi soioasă. N-avea idee cât e ceasul, dar noaptea îi păruse atât de lungă, încât fu surprins să vadă una sau două ferestre încă iluminate.

— Domnule Makepiece! poliţistul de pe bancheta din spate se apleca pe geamul portierei şi-i vorbea cu voce scăzută. Ai să-l aştepţi pe domnul sergent, nu-i aşa? apoi adăugă, cu o importanţă plină de tâlc: Noi ne învârtim pe aici!

Harold păşi cu grijă pe lângă o ladă de gunoi care fusese lăsată în mijlocul aleii. Portiera maşinii poliţiei se închise cu un zgomot uşor. De undeva, de pe stradă, răsunau glasuri puternice de oameni probabil beţi.

Uşa de jos era încuiată şi, o clipă, Harold gândi că-şi uitase cheile; apoi îşi aminti că-şi schimbase costumul şi că le pusese în alt buzunar decât cel obişnuit. cu gândul la evenimentele ce aveau să urmeze, lăsă uşa de jos crăpată. Aprinse lampa anemică de pe scări, dar probabil că urcase extrem de încet, fiind foarte ostenit sau foarte greoi, pentru că lumina se stinse când ajunse pe palierul etajului de sub el. Pe sub uşa doamnei Carlotti se filtra o dâră de lumină gălbuie, şi Harold avu impresia vie a prezenţei ei înăuntru, sprijinită de uşă, ţinându-şi respiraţia şi trăgând cu urechea, aţâţată, fără să înţeleagă nimic. Se târî pe lângă ea, ţinându-şi şi el respiraţia, şi deschise uşa apartamentului său pe întuneric.

În casă era cam rece şi plutea un miros de stătut. Îşi anină pardesiul în cuier şi apoi se îndreptă spre sobă, constatând uşurat că focul încă nu se stinsese; îl înteţi. În bucătărie îşi turnă un pahar cu lapte, pe care îl duse în sufragerie.

Ecranul televizorului îl privea mort şi îngheţat şi, observându-l, Harold îşi consultă ceasul. Era aproape unu. Avea senzaţia că evenimentele acelei seri nu se întâmplaseră cu adevărat; părea

atât de incredibil că se găsea acum aici, neschimbat, în această cameră neschimbată, nici primitoare, nici ostilă.

Laptele îl înviora; prospeţimea lui părea să i se comunice prin vine, răcorindu-i mintea. cu un efort conştient, încercă să recapituleze în termeni simpli, factuali, întâmplările care avuseseră loc din momentul în care îl acostase pe Miller în faţa biroului dar, deşi acum se simţea în stare să le recunoască realitatea, amintirile i se înfăţişau disparat şi parţial, de parcă încerca să reconstituie o seară de excese alcoolice.

Nimic nu-i apărea aşa cum fusese, aşa cum ar fi trebuit să fie. Faptele nu se cristalizau. Şi, mai cu stamă, nu izbutea să retrăiască emoţiile care-i însoţiseră acţiunile, aşa încât, isprăvile lui, divorţate de logica sentimentelor, deveneau nişte anomalii. Când, conştient de această discrepanţă, încercă, deliberat, să injecteze doza potrivită de ser al simţirii în venele muribunde ale acţiunilor sale, efectul se dovedi şi mai pervers, aşa cum de pildă, sub mâna lui grea, înarmată cu unealta metalică, faţa care-l privise cu ochi înnebuniţi de groază devenise cea a prostituatei din hotelul de la Bagdad.

Fir-ar al naibii să fie! Nu mai avea ţigări. Harold se clătină cuprins parcă de un acces de friguri. La capătul străzii exista un automat – dacă ar fi avut o monedă de jumătate de coroană. Îşi scormoni buzunarele, dibuind după greutatea, diametrul şi marginea zimţată a monedei potrivite. Dar fusese somat să nu părăsească locuinţa. Monezile căzură la loc în buzunar cu un zornăit slab. Harold trase adânc aerul în piept de parcă ar fi conţinut fumul otrăvii lente.

Nu-şi putea da seama de unde provenea sâcâitorul sentiment de nerealizare, de incomplet, care-l năpădise: totul se petrecuse întocmai cum plănuise, şi totuşi, dacă ar fi fost să te iei după absenţa senzaţiei de împlinire sau de triumf, ai fi zis că toate se petrecuseră doar în vis. Îşi privi pumnii încleştaţi, implorându-i să-şi mărturisească complicitatea, dar, din răutate, pumnii refuzară s-o afirme. Harold se cutremură, încercând să-şi strunească o spaimă sufocantă: dacă, mergând atât de departe cât mersese, tot nu izbutise să se apropie de o împlinire în care să-şi consume ura, însemna atunci că se învârtea la infinit pe o uşă turnantă a cărei rotire îi nega’orice efort de înaintare, astfel încât era osândit pentru eternitate să ocupe aceeaşi poziţie precisă în acelaşi peisaj al dezolării.

Şi pentru că o asemenea idee era de neîndurat, căută un strop de consolare evocând imaginea acelui loc care în trecut îl legănase cu seninătatea lui, cu substanţialitatea şi îngăduinţa lui şi, deşi îl muncea bănuiala că zidurile cenuşii cu cingătoarea lor de ulmi ocrotitori nu mai ofereau acum decât iluzia sanctităţii, se străduia totuşi să acţioneze ca şi cum mai credea în ele.

Îşi consultă din nou ceasul şi se îndreptă spre telefon. Desigur că se culcaseră demult, dar nu era chiar atât de târziu încât apelul lui să aibă o coloratură melodramatică.

Aşteptă un timp până i se făcu legătura; apoi i se spuse: „Numărul pe care l-aţi cerut sună.” îşi imagină uimirea şi consternarea pe care zbârnâitul telefonului, la această oră, le producea în casa cufundată în întuneric, adormită. Margaret, probabil se dăduse prima jos din pat; din vestibul, luptându-se încă cu mânecile capotului, îi striga maică-sii câteva cuvinte ca s-o liniştească. Doamna Deakins asculta, ridicată în capul oaselor.

— Alo, şopti Margaret.

— Margaret!

Gândea, probabil, că e beat. Vorbind cu îngrijită precizie, se scuză că o sunase la o oră atât de târzie.

— Ce doreşti, Harold?

— Aş dori să vin la voi, la ţară. Chiar în timp ce vorbea, cuvintele sunau ireale, întâmplătoare – asemenea ticăitului unui ceasornic venind dintre ruinele unei case prăbuşite. Aş dori să vin mâine, dacă e posibil. N-aş vrea s-o deranjezi pe Maud la ora asta ca s-o întrebi – ştiu bine că e ridicol de târziu. Dar din câte îţi dai tu seama, pot să vin?

Răspunsul ei întârzie.

— Margaret?

— Ai de gând să rămâi?

— Să rămân? Nu ştiu, eu... Harold devenise distrat, trăgând cu urechea la un zgomot din afara casei.

— Mă rog, mama va trebui să mai pregătească un pat. Glasul lui Margaret avea o răceală neutră. Asta în cazul când ai de gând să rămâi peste noapte.

— Da, zise Harold, da, roag-o să fie atât de bună. Îmi pare rău că o anunţ cu atât de puţin timp înainte. Ştii, Margaret, continuă el cu încetineală, ştii, a existat ceva ce-a trebuit să fie pus la

punct, aici. Acum am pus totul la punct.

Harold făcu o pauză, dar ea nu manifestă nicio curiozitate.

— Era ceva important.

— Şi la ce oră vii? întrebă Margaret.

— O! La asta nu se gândise. O să încerc să prind trenul de ora zece.

— Foarte bine. Am s-o anunţ pe mama.

— Cum te simţi? Cum vă simţiţi amândouă, sunteţi…

— O să ne vezi mâine.

— Eşti bine?

— Mâine, spuse Margaret cu accent final. E frig aici în vestibul.

— Da, desigur. Îmi pare rău că te-am sculat din pat. Doreşti să aduc ceva, e ceva de care ai nevoie?

Ţăcănitul de la celălalt capăt al firului precedă ultimele lui cuvinte. Harold lăsă încet receptorul în furcă. Distrat, îşi pipăi buzunarele, în căutarea ţigărilor.

„Era Harold!” i se păru că o aude pe Margaret strigând în timp ce trecea prin faţa uşii mamei ei. „Soseşte mâine!” Margaret n-ar fi dat amănunte în plus, şi nu s-ar fi oprit în drum spre camera ei, a cărei uşă scârţâi (îşi aminti de balamaua neunsă), când o închise în urmă-i.

loc ţigări 4 De astă dată acceptă ghinionul fără să mai protesteze. Stătea în picioare în dormitor, unde oboseala îi mânase paşii. Patul era răvăşit, aşa cum îl lăsase dimineaţa. O scrumieră plină vârf se găsea pe noptieră, alături de o batistă murdară. Oglinda măsuţei de toaletă era tulbure din cauza prafului. Împinse enervat, cu piciorul, o pereche de pantofi trântiţi în mijlocul încăperii.

Căscând, cochetă cu ideea de a se vârî în pat

— În ciuda poliţistului. Şi ce s-ar întâmplă dacă ar zăvorî uşa şi pur şi simplu s-ar face că nu aude zarva pe care ar stârni-o el? Dar se răzgândi la ideea pânditoarei doamne Carlotti – care devenise o martoră a lui, cu întreaga-i luciditate a nebuniei.

Cu nepăsare, pufnind, Harold ridică păturile căzute pe jos şi aranjă patul într-un simulacru de ordine. Apoi se aşeză pe el şi se strâmbă inhalând mirosul acru-înţepător pe care-l degaja scrumiera. Şi pe fotografie se aşternuse o pânză de praf şi de scame. Când o luă în mână, degetele lui mari lăsară amprente ovoidale pe sticlă. Suflă praful, apoi şterse fotografia de cearşaful soios.

Ceva umed lăsase o pată pe sticlă, ca o cicatrice pe fruntea înaltă, purtătoare de speranţe, a copilului. Luminiţele din ochi păreau să licărească şi, când fotografia se mişcă în mâinile nesigure ale lui Harold, gura păru să se schimonosească cu răutate.

Apoi fotografia muri din nou, prefăcându-se iar în hârtie şi sticlă, care reflecta faţa lui Harold, umflată şi posacă, de două ori mai mare decât faţa copilului.

Harold făcu un efort voit pentru a evoca prezenţa lui Steve şi a recrea în inima lui mândria unei paternităţi vii, dar nici copilul surîzător din fotografie, nici urmaşul său adolescent nu se materializară, şi inima lui Harold rămase pustie. Puse la loc fotografia pe noptieră şi rămase aşezat pe pat, cu coatele rezemate pe genunchi, bălăbănindu-şi capul.

Gândurile şi frânturile de amintiri o luaseră razna ba îndărăt, ba înainte, fără să le poată stăpâni: era din nou singur, în ţara pustietăţii. Şi pe nesimţite „o prezenţă nechemată păru să se statornicească în conştiinţa lui: la început gândi că e Steve, sub o înfăţişare nefamiliară, şi se temu să-şi concentreze atenţia ca nu cumva – ca într-un vis, da, ca într-un vis – să se volatilizeze în momentul unei scrutări prea precise. Era aproape buimac de oboseală;

lăsă pleoapele să-i cadă, şi când le înălţă, continuă să vadă întuneric în faţa ochilor.

Brusc, figura confuză din mintea lui se contură în prim plan, cu precizie. Harold se simţi inundat de valul cald, familiar, intim, al iubirii paterne; dar tânărul care se desprinsese tăcut din neant pentru a luneca zâmbitor în braţele lui nu era Steve sau, cel puţin, la stadiul de recunoaştere la care se afla Harold, Steve apărea metamorfozat: ţinuta, trăsăturile agere, delicat ironice, încununate de creasta de păr mai, îi aparţineau lui Peter Miller.

Harold lăsă să-i scape un geamăt. Spre propria lui surpriză, îl copleşiră furia şi o amară deziluzie. Clipi cu repeziciune, spre a-l alunga pe impostor. Acest lucru îi izbuti, dar nu se mai ivi nimeni ca să umple spaţiul rămas gol.

Întrucât nu avea nimic altceva de făcut decât să aştepte' Harold îşi reluă peregrinarea fără noimă din cameră în cameră, de la obiect la obiect.

Când auzi bătaia în uşă, se afla la bucătărie, unde arunca la gunoi o conservă pe care o lăsase să se strice. Bătaia în uşă era

blândă, neimperativă, şi Harold acţionă în conformitate, aruncând mai întâi cutia de conserve pe care o ţinea în mână, ştergându-şi apoi degetele, şi străbătând casa cu acelaşi pas molatic cu care se plimbase şi până atunci prin odăi, fără impulsul uşurării sau al spaimei.

Deschise uşa nu prea larg, şi poliţistul apăru în segmentul de lumină, cu palierul întunecat în spatele lui. Fără să scoată o vorbă, Harold se

«

dădu un pas îndărăt ca să-i facă loc să treacă, şi, când se întoarse ca să-l conducă, avu impresia că poliţistul e însoţit de cineva care îl urmă cu paşi discreţi, de pantofi cu tălpi moi.

Peter Miller întâmpină privirea lui Harold cu o opacă lipsă de expresie. Intrară cu toţii în camera de zi, Miller ezitând o clipă când ajunse în dreptul poliţistului, dar înaintând, după aceea, câţiva paşi, astfel încât se găsea la oarecare distanţă şi de poliţist şi de Harold, care se postase drept în mijlocul camerei, sub lampa prăfuită ce-i umbrea trăsăturile, creând contraste dramatice. Nimeni nu rostise încă vreun cuvânt.

Harold îşi pipăi buzunarele.

— N-aveţi careva o ţigară? Mi s-a spus să stau aici să aştept. Aşa că n-am putut ieşi să-mi procur.

Niciunul din cei doi nu-i răspunse. Harold se simţi brusc conştient de tăcere, de ora târzie, de nefamiliaritatea situaţiei, astfel încât confruntarea aceasta îi apăru total artificială şi neverosimilă, ultimul episod al unei piese ingenioase dar suprastilizate.

— Domnule Makepiece. Intervenţia plată a poliţistului era o interpretare firească a rolului său, voit superficială. Când am discutat ultima oară cu dumneata, ai afirmat că ai petrecut seara de azi, până la ora unsprezece, în compania acestui om. Susţii afirmaţia?

Când rostise cuvintele „acestui om” făcuse un semn cu bărbia în direcţia lui Miller, iar Harold îl urmărise cu privirea. Miller îi întâlni ochii fără să clintească; pe buzele lui subţiri mijise cel mai vag zâmbet, nici sfios, nici sfidător. Stătea cu obişnuita lui eleganţă căutată. Mai dur:

— Continui să susţii acest lucru?

Harold îşi întoarse privirea spre poliţist.

— Da, susţin.

Poliţistul dădu din cap, de parcă ar fi încuviinţat o propunere dubioasă dar plauzibilă – mita oferită de o prostituată, sau folosirea bastoanelor de cauciuc.

— Atunci, domnule Miller, fii bun şi repetă ceea ce mi-ai răspuns când ţi-am cerut să-mi descrii mişcările dumitale din această seară.

— De la ce oră? Miller înălţă sprâncenele a mirare amuzată. Doriţi să vă descriu întreaga seară?

— Ştii foarte bine despre ce te întreb.

— Da, spuse Miller (surâsul cu dinţi negri al prostituatei, bastoanele de cauciuc înălţându-se). Desigur. Ca să încep cu începutul… trebuia să spun că am petrecut toată seara împreună, în caz că cineva m-ar fi întrebat…

Harold îşi aştepta rândul la replică, alcătuindu-şi o mimică pentru ochii spectatorilor din sală. Sub luminile rampei, feţele păreau să plutească.

— Asta voiai, nu-i aşa? i se adresă Miller.

— Şi? îl îndemnă poliţistul.

— Şi? repetă Miller îngăduitor. A, a mai fost apelul telefonic. Mi-a cerut să telefonez unuia, să-i spun că tipa lui a avut un accident şi-l cheamă de urgenţă.

— Numele acelei persoane?

— Numele era Greensmith.

Poliţistul cumpăni, în căutarea loviturii de graţie.

— Şi cine ţi-a cerut să faci toate astea? întrebă el în cele din urmă.

Miller îşi lăsă umerii în jos, şi îşi întinse braţele în lături, cu palmele în afară, transferând parcă pe spinarea altuia o povară mătăhăloasă, dar lipsită de greutate. Făcu semn către Harold.

— Cine ţi-a cerut? repetă sergentul.

De astă dată, Miller rosti numele lui Harold.

— Încă mai susţii… începu sergentul adresându-se lui Harold.

Dar acesta schiţase un gest de încuviinţare, făcând o uşoară plecăciune rigidă, şi o grimasă de autodepreciere.

Înaintând un pas şi venind în dreptul lui Harold, sergentul făcu câteva mişcări grăbite care rupseră artificialitatea atmosferei: maşiniştii asudaţi intraseră în scenă, şi actorii, gata să reintre în vieţile lor particulare, se demachiau.

— Va trebui să mă urmezi. Ne aşteaptă o maşină afară.

Harold îi aruncă lui Miller o priv’re iute, nici acuzatoare, nici

iertătoare.
— Nu spune nimic, îl preveni poliţistul. Vei vorbi mai târziu.
— Înţeleg. Totuşi, ignorând avertismentul detectivului, Harold, dând din cap, vorbi: Era inevitabil să descoperi totul, bineînţeles. S-ar fi cuvenit, ar fi trebuit să ştiu. Dar lucrul ciudat este că…
Detectivul îi atinse braţul.
— Ar fi bine să-ţi iei câteva luci*un cu dumneata.
— Da.
Harold dădu să pornească.
— Îmi pare rău, amice. Miller i se adresa pentru prima dată lui Harold. Dar ţi-am spus că eu nu marşez decât până la un anumit punct. Atât cât nu-mi pun pielea în joc.
Harold, trecând pe lângă el, îi primi spusele cu bunăvoinţă, dar în tăcere. Se întoarse din uşă:
— Era inevitabil să ajungem aici! Nu-i aşa? Inevitabil!
Nu părea să aştepte un răspuns; avea un aer de intensă preocupare, de parcă se străduia să creeze un spaţiu nou în el pentru nişte rearanjări, pentru o reorganizare a identităţii sale.
Adunându-şi cele câteva articole pe care i se indicase să le împacheteze, Harold nu-şi dădu seama că poliţistul îl urmărea din uşă. Era prea ocupat să-şi pună întrebări elementare, ca de pildă: „De ce am ales asta?” „De ce am ajuns ce-am ajuns?” şi „Ce s-o fi întâmplat cu fluturele? Era specia Camberwell, acuma mi-am amintit!”
— Obiecte de toaletă, o perie de dinţi, sugeră detectivul văzându-l că se lasă pe tânjală.
Privind pentru ultima oară fotografia lui Steve, Harold îşi spuse că trădarea fusese inevitabilă, că ar fi fost împotriva firii ca băiatul în viaţă să sprijine alibiul pentru obsesia tatălui său.
Intră în baie. Îşi zări chipul în oglindă dar îl respinse cu dispreţ.
— Totu-i în regulă? îl întrebă poliţistul. Ai închis gazul?
Harold încuviinţă din cap.
— Atunci, haide!
— Ar trebui să dau un telefon, îşi aminti el. Pot? Trebuia să plec mâine din oraş.
— Ai să poţi telefona mai târziu.
Ţinându-şi într-o mână sacoşa de pânză. Harold încuie uşa cu grijă, răsucind de două ori cheia în broască. Miller se făcuse nevăzut. Harold îl precedă pe poliţist pe scări, trecu pe lângă apartamentul în care – fără îndoială, fără îndoială – doamna

Carlotti în sfârşit îşi găsise somnul. Lumina de pe scări se stinse înainte de au ajuns la parter, şi Harold apăsă din nou pe un buton, din consideraţie pentru poliţist care, spre deosebire de el, nu era familiarizat cu scările.

Spaţiul din faţa casei era ocupat de maşinile locatarilor fără garaj, aşa încât automobilul negru al poliţiei, cu farurile din spate aprinse, staţiona ceva mai încolo de casă, la o aruncătură de piatră ca să spunem aşa’.

280

EDITURA UNIVERS

Anthony Bloomfield

RĂZBUNAREA

Răzbunarea, romanul scriitorului englez contemporan Anthony Bloomfield, surprinde dramatismul vieții micilor funcționari, care își duc traiul monoton între slujba de rutină și viața anodină de familie, reușind să ridice omul mărunt, strivit de mecanismul societății de consum, la dimensiunea de personaj dramatic, cu destin de un tragic absurd.

Colecția GLOBUS

Lei 8,25